

TILINPÄÄTÖS 2016

Kaupunginvaltuusto 29.5.2017

WARKAUS
Varkauden kaupunki

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS.....	3
1.1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	3
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	3
1.1.2 Kaupungin hallinto ja organisaatio	4
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	7
1.1.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	12
1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	14
1.1.6 Henkilöstö.....	18
1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	19
1.1.8 Ympäristötekijät.....	21
1.2. SELONTEKO KAUPUNGIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	21
1.3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	24
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen (sis. Liikelaitoksen, ulkoiset erät).....	24
1.3.2 Toiminnan rahoitus.....	36
1.4. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	39
1.5. KOKONAISTULOT – JA MENOT.....	42
1.6. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	43
1.7. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	52
1.8. TILINPÄÄTÖKSEN TULOKSEN KÄSITTELY.....	52
2. TOIMINNAN JA TALOUDEN TOTEUTUMINEN.....	53
2.1. TALOUSARVION JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	54
2.1.1 Keskusvaalilautakunta.....	54
2.1.2 Tarkastuslautakunta	54
2.1.3 Kaupunginvaltuusto	55
2.1.4 Kaupunginhallitus	57
2.1.5 Konsernihallinto	63
2.1.6 Sosiaali- ja terveystoimi.....	73
2.1.7 Sivistystoimi.....	83
2.1.8 Tekninen toimi	95
2.2 TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU	104
2.2.1 Tuloslaskelman toteutumisvertailu (ilman Liikelaitosta)	104
2.2.2 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu.....	105
2.2.3 Investointien toteutumisvertailu	106
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	111
3.1 TULOSLASKELMA (sis. Liikelaitoksen).....	112
3.2 RAHOITUSLASKELMA.....	114
3.3 TASE 31.12.2016	116
3.4 KONSERNIN TULOSLASKELMA.....	120
3.6 KONSERNITASE 3.12.2016	122

4. LIITETIEDOT	124
4.1. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	125
4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	125
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	126
4.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	128
4.3 TASEEN LIITETIEDOT	132
4.4 HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	143
5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA TYTÄRYHTEISÖJEN TALOUDEN JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	145
5.1 SOISALON TYÖTERVEYS LIIKELAITOS	146
5.2 TYTÄRYHTIÖT.....	156
5.2.1 Wartalo Kodit Oy	156
5.2.2 Varkauden Aluelämpö Oy	157
5.2.3 Navitas Kehitys Oy	160
5.2.4 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	162
5.2.5 Varkauden Taitotalo Oy.....	164
5.2.6 Keski-Savon Vesi Oy.....	165
5.2.7 Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus	167
5.2.8 Metallihovi Oy ja Kiinteistö Oy Terveyskäpy	168
6. HYVINVOINTIKERTOMUKSEN VUOSIRAPORTTI	169
6.1 VARKAUDEN KAUPUNGIN HYVINVOINTIKERTOMUS	170
7. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	174
7.1 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET	175
7.2 TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	175
8. LUETTELOT JA SELVITYKSET	176
8.1. LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA	177
8.2. TILINPÄÄTÖSKAAVIO.....	180

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Kaupungin tilinpäätös vuodelta 2016 on hyvä. Ylijäämää kertyi 4 milj. €. Vuoden 2016 tulos on kolmas peräkkäinen ylijäämäinen tulos. Samalla toteutui kaupunginvaltuuston vuonna 2014 tekemä päätös, jonka mukaan kaupungin talouden tuli olla tasapainossa vuoden 2016 lopussa.

Ylijäämän lisäksi myös muut talouden tunnusluvut ovat hyviä.

Vuosikate on 9 miljoonaa euroa, mikä riittää kattamaan poistot todella reilusti.

Kaupungin omavaraisuusaste oli 63,3 %, mikä on hyvää tasoa sekä Pohjois-Savossa että koko maassa.

Suhteellinen velkaantuneisuus on painunut alle 40 %:n, mikä sekin kertoo hyvää talouden tilasta.

Kumulatiivinen ylijäämä, joka osoittaa tulevien vuosien liikkumavaran, on yli 20 milj. €.

Kaupungin lainamäärä 2408 €/asukas on kilpailukykyinen suomalaisten kuntien kanssa. Toki koko konsernin lainamäärä on suuri ja ylittää reilusti kuntien keskiarvon. Myös takausten määrä on merkittävä. Konsernilainoista ja takauksista puhuttaessa on syytä muistaa, että ilman niitä Teollisuuskylä Oy ei olisi pystynyt tyydyttämään yritysten toimitilarvetta eikä Wartalo Oy vuokra-asuntotarvetta.

Lähivuosien tilanteen arviointia vaikeuttaa maakuntauudistus ja sotien siirtyminen maakunnille näillä näkymin vuoden 2019 alusta lukien. Vaikuttaa kuitenkin tässä vaiheessa siltä, että kaupungin talouteen ei kohdistu ainakaan mitään merkittäviä paineita näiden muutosten johdosta.

Lähivuosien investoinnit ovat Varkaudessa todella mittavia. Uimahallin rakentamisesta on jo tehty päätös ja sairaalan rakentaminen on todennäköisesti edessä jossakin laajuudessa. Rahoitusratkaisuihin riippuen investointien vaikutus kaupungin talouteen on erilainen. Elinkaari ja leasing rahoituksella mahdollisesti toteutettava sairaala ei näy suoraan taseessa, mutta samalla pitää pystyä minimoimaan hankkeeseen liittyvät riskit. Kaupungin ns. korjausvelkaa ei pystytä merkittävästi lyhentämään lähivuosina.

Poikkeuksellisen suuri investointien määrä on lisännyt toiveikkuutta yrityksissä tulevan kehityksen osalta. Ilmassa on runsaasti myönteistä pöhinää. Lisäsatsaukset yritysneuvontaan sekä viestintään ja markkinointiin alkavat tuottaa tulosta. Jatkossa kaupungin hankinnat on pystyttävä tekemään niin, että myös paikalliset yritykset voivat päästä niistä osallisiksi. Tähän tähtäävä hankintastrategia valmistuu kesään mennessä.

Kaupungin henkilökunta on tehnyt hyvää työtä, vaikka henkilöresurssit ovat olleet monin paikoin niukat. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet jonkin verran. Jatkossa resurssien ja voimavarojen riittävyttä ja oikeaa kohdentamista joudutaan tarkastelemaan uuden valtuuston kanssa, kun se ryhtyy pohtimaan Varkaudelle uutta strategiaa aika lailla muuttuvassa toimintaympäristössä.

Kuntalaisten ja asiakkaiden mukaan ottaminen sekä strategiatyöhön että palveluiden suunnitteluun on tärkeää.

Haasteista huolimatta Varkaudella on kaikki syy katsoa tulevaisuuteen luottavaisesti.

Kiitän luottamushenkilöitä ja kaupungin työntekijöitä hyvästä yhteistyöstä vuonna 2016.

Hannu Tsupari
kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto ja organisaatio

Nykyinen kaupunginvaltuusto aloitti toimintansa vuonna 2013. Valtuuston kokoonpano on seuraava:

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat 2016:

Kari Rajamäki, valtuuston puheenjohtaja, SDP
Risto Husu, valtuuston 1. varapuheenjohtaja, KOK
Janne Kuronen, valtuuston 2. varapuheenjohtaja, KD

Kaupunginvaltuuston kokoonpano 2016 (43 valtuutettua):

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (18)

Aarnio Marjukka
Alanen Heikki
Aro Jorma
Hedman Pia
Jumppainen Pauli
Kaunisto Keijo
Koikkalainen Raimo
Koivula Juha
Kuvaja Elina
Pulliainen Paula
Rajamäki Kari
Rantanen Jeremias
Saastamoinen Jorma
Savolainen Tuula
Soininen Juha
Suhonen Timo
Tenhunen Anne
Leväinen Marketta

Kansallinen Kokoomus (8)

Husu Risto
Hynninen Kati
Laitinen Pertti
Lamberg Martti
Rothström Markko
Rundelin Marita
Selkomaa Minna
Ursin Jani

Vasemmistoliitto (5)

Eklund Risto
Markkanen Isto
Piitulainen Eeva
Puumalainen Raija
Semi Matti

Kristillisdemokraatit (5)

Kujanpää Markku
Kuronen Janne
Olli Virve
Tuovinen Esa
Tyrväinen Kari

Perussuomalaiset (3)

Grönlund Tiina
Paananen Pasi
Tanninen Jorma

Suomen Keskusta (3)

Juvonen Ulla-Riikka
Koponen Olli
Ruuskanen Esko

Sitoutumattomat (1)

Keto Pekka

Kaupunginhallituksen jäsenet (11) vuonna 2016:

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Minna Selkoma (KOK)

1. varapuheenjohtaja Timo Suhonen (SDP)
2. varapuheenjohtaja Matti Semi (VAS)

Pia Hedman (SDP), ero kv 9.5.16 § 26

Tuula Savolainen, kv 9.5.16 § 26

Paula Pulliainen (SDP)

Heikki Alanen (SDP)

Martti Lamberg (KOK)

Virve Olli (KD)

Marketta Leväinen (SDP)

Esko Ruuskanen (KESK)

Pekka Keto (sit.)

Kaupunginhallituksen esittelijänä on toiminut kaupunginjohtaja Hannu Tsupari.

Lautakuntien ja jaostojen puheenjohtajisto v. 2016:**Keskusvaalilautakunta**

Puheenjohtaja Jorma Aro

Varapuheenjohtaja Olavi Lumme

Perusturvalautakunta

Puheenjohtaja Raimo Koikkalainen

Varapuheenjohtaja Pekka Lantto

Perusturvalautakunnan yksilöasioiden jaosto

Puheenjohtaja Raimo Koikkalainen

Varapuheenjohtaja Pekka Lantto

Sivistyslautakunta

Puheenjohtaja Kati Hynninen

Varapuheenjohtaja Tuula Savolainen, ero kv 23.5.16 § 32

Varapuheenjohtaja Pia Hedman, kv 23.5.16 § 32

Tarkastuslautakunta

Puheenjohtaja Jorma Aro

Varapuheenjohtaja Pertti Laitinen

Tekninen lautakunta

Puheenjohtaja Pekka Kolari

Varapuheenjohtaja Marita Rundelin

Teknisen lautakunnan lupajaosto

Puheenjohtaja Lea Sarkeala

Varapuheenjohtaja Jorma Aro

Varkauden kaupungin tilivelvolliset

Kuntalain 75 §:n mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Kaupunginvaltuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Kuntalain mukaan kunnan toimielimiä ovat valtuuston lisäksi kunnanhallitus, lautakunnat ja johtokunnat, niiden jaostot sekä toimikunnat.

Viranhaltijoiden kohdalla rajanveto on vaikeampaa, koska laissa ei tarkemmin määritellä, ketkä ovat toimielimen tehtäväalueen johtavia viranhaltijoita.

Kaupunginvaltuuston 28.3.2011 päättämät tilivelvolliset ovat:

- kaupunginhallituksen jäsenet
- lautakuntien jäsenet
- johtokuntien jäsenet
- kaupunginhallituksen nimeämät, lautakuntien ja johtokuntien jaostojen jäsenet
- toimikuntien jäsenet
- kaupunginjohtaja
- toimialajohtajat
- palvelualueiden päälliköt
- hallintojohtaja
- henkilöstöjohtaja
- talusjohtaja
- liikelaitoksen toimitusjohtaja.

Varkauden kaupungin organisaatiokaavio

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Kuntatalouden kehitys

Kunnat ovat vaikeassa tilanteessa hoitaneet talouttaan vastuullisesti. Ilman vuosina 2012–2016 tehtyjä valtionosuusleikkauksia kuntatalous olisi tasapainossa ja vuosikate riittäisi myös kattamaan nettoinvestoinnit. Kunnat olisivat kestäneet tehtävien lisäykset, palvelujen kysynnän kasvun ja myös talouden heikon kehityksen.

Kunnat ovat osaltaan pitäneet yllä investointeja ja näin edesauttaneet sekä ylläpitäneet oman alueensa ja kuntansa elinvoimaa ja työllisyyttä. Kuntien velkaantuminen on kohdistunut juuri investointien rahoitukseen, kun taas valtion velka on niin sanottua syömävelkaa. Valtion velankehitys tulisi saada hallintaan mahdollisimman pian.

Kuntatalouden kokonaiskuva näyttää vuoden 2016 tilinpäätösennakkotietojen perusteella kohtuulliselta, mutta kuntakohtaiset erot ovat hyvin suuria. Tilikauden tulos oli negatiivinen 111 kunnassa ja 18 kunnan vuosikate negatiivinen. Manner-Suomessa on tällä hetkellä 295 kuntaa.

Kuntien talous on kärsinyt hitaasta toiminta- ja verotulojen kasvusta, työttömyyden noususta ja työttömyysvastuiden kasvusta sekä viime vaalikaudella tehdyistä poikkeuksellisen suurista valtionosuusleikkauksista.

Tilinpäätöstiedot osoittavat, että kuntien ja kuntayhtymien toimintamenot kasvoivat vuonna 2016 maltillisesti, keskimäärin 1,3 %. Menojen kasvua hidastivat erilaiset kuntien säästötoimet mm. henkilöstökulujen sopeutus. Kuntatyönantajien kyselyn mukaan kunta-alalla leikattiin viime vuonna henkilöstömenoja noin 357 milj. euroa (vuonna 2015 noin 300 milj. eurolla). Toimintakulujen kasvua hidasti myös kiky-sopimuksen lomarahaleikkauksesta johtuva vuoden 2017 lomapalkkavelan pieneneminen, noin 150 milj. euroa.

Vastaavasti kuntien toimintatuotot kasvoivat keskimäärin vain 0,3 %. Toimintatuottoja kasvattivat mm. sosiaali- ja terveystoimen maksujen korotukset ja toisaalta kasvua hidastivat mm. valtionavustusten pieneneminen kuntien palvelujen järjestämiseen (palkkatukikokeilu, ryhmäkoon pienentäminen, perusopetuksen laadun parantaminen ja hankerahoitukset).

Kuntien työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvu on pienentynyt merkittävästi vuodesta 2015, jolloin se kasvoi edellisestä vuodesta 2014 160 milj. euroa ja oli vuonna 2015 408 milj. euroa. Vuonna 2016 kunnat maksoivat työmarkkinatukea yhteensä 426 milj. euroa eli kasvua edellisvuoteen 17,2 milj. euroa.

Vuonna 2015 Pohjois-Savon kunnat maksoivat työttömyyden ”sakkomaksua” 20,4 milj. euroa ja vuonna 2016 20,9 milj. euroa, kasvua 0,58 milj. euroa / 2,9 %. Kasvu on jonkin verran maan keskiarvoa alhaisempi. Varkauden kaupungin maksuosuus vuonna 2016 2.037.574 euroa, joka on 15.102 euroa / 0,7 % suurempi kuin vuoden 2015 maksuosuus 2.022.472 euroa.

Työmarkkinatuen kuntaosuuden maltillinen kasvu Pohjois-Savossa johtui työttömien määrän hienoisesta laskusta 4,1 %. Pohjois-Savossa oli työttömiä vuonna 2016 15.189 hlö (v. 2015 15.838 hlö, muutos -649 hlö). Heistä pitkäaikaistyöttömiä oli vuonna 2016 4.877 hlö (v. 2015 4.335 hlö, muutos + 542 hlö). Nuoria alle 25 vuotiaita työttömiä oli keskimäärin vuonna 2016 2.185 hlö (v. 2015 2.262 hlö, muutos -77 hlö).

Kuntien yhteenlasketut verotulot kasvoivat 1,4 % (v. 2015 2,8 %). Kunnallisverotulot kasvoivat keskimäärin vain 2,0 prosenttia, vaikka 45 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2016. Vuonna 2015 kunnallisveroa nosti 98 kuntaa.

Kiinteistöverotuotot kasvoivat 4,1 % (v. 2015 6,1 %) ja yhteisöverot laskivat jako-osuuden 5,95 prosenttiyksikön laskun myötä 6,3 % (noin 100 milj. €). Vuonna 2015 yhteisöverot kasvoivat 12,3 %.

Varkauden kaupungin verotulot eivät kasvaneet merkittävästi edellisvuoden verokertymään verrattaessa. Verotulojen toteutuma vuonna 2016 80,3 milj. € ja vuonna 2015 80,0 milj. €, kasvua

vain 294.004 € / 0,37 %. Suurin muutos - 23,6 % oli yhteisöveroissa, kunnallisverojen muutos 2,2 % ja kiinteistöverot 0,7 %.

Kuntien valtionosuudet kasvoivat keskimäärin 7,0 %. Varkaudessa valtionosuuksien muutos oli 2.635.740 € / 5,62 %. Pohjois-Savon kunnat saivat valtionosuusrahoitusta (ml. kotikuntakorvaukset) vuonna 2016 yhteensä 550,6 milj. €. Vuodelle 2017 on tulossa valtionosuusrahoitusta Pohjois-Savoon yhteensä 554,7 milj. €.

Varkauden kaupungin valtionosuus oli vuonna 2016 49,5 milj. € (v. 2015 46,9 milj. €) ja vuoden 2017 valtionosuus on tämän hetkisten päätösten mukaan 47,7 milj. €. Vähennystä 1,8 milj. € / 3,6 % verrattuna vuoden 2016 kertymään. Vähennyksestä suurin osa johtuu toimeentulotuen kuntaosuuden vähentämisestä suoraan kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta.

Kuntien poistonlaiset investoinnit pysyivät lähes samalla tasolla (v. 2016 3,83 mrd. ja v. 2015 3,77 mrd.), muutos vain 0,06 mrd. € / 1,6 %. Julkiset investoinnit ovat osaltaan pitäneet yllä elinvoimaa, taloudellista toimeliaisuutta ja työllisyyttä ja niiden merkittävällä vähenemisellä olisi suuria alueellisia talousvaikutuksia. Tulevaisuudessa investointipäätösten tulisi perustua huolelliseen ennakkointiin tulevasta väestökehityksestä, palvelutarpeista ja palveluverkosta.

Myös investointien rahoitusratkaisut vaikuttavat tulevaisuudessa kuntien talouteen. Jatkossa kuntien tulee arvioida kuinka velalla rahoitetut investoinnit vaikuttavat kunnan talouden kestävyteen ja tunnuslukuihin. Kohdentuvatko investoinnit työpaikkoja ja alueen elinvoimaa lisääviin kohteisiin. Myös vastuiden kokonaisvaltaista tarkastelua korostetaan. Käytännössä nykyisiä lainoja lyhennetään aikana, jolloin väestön ikääntymiseen liittyvät menot rasittavat kunta- ja kansantaloutta selvästi nykyistä enemmän. Korkotason noustessa rahoituskustannusten lisääntyminen yhdistyneenä lainakannan kasvuun voi aiheuttaa suuria ongelmia kuntataloudelle.

Vuonna 2016 kuntien lainakannan kasvu on kuitenkin hidastunut. Manner-Suomen kuntien lainakannan vuonna 2016 arvioidaan olevan noin 16,04 mrd. €, vuonna 2015 lainakanta oli 15,5 mrd. €. Asukasta kohden lainamäärä v. 2016 2.930 € / asukas.

Varkauden kaupungin lainamäärä 31.12.2016 oli 51,6 milj. €, kasvua edelliseen vuoteen vain 0,28 milj. €. Asukasta kohden lainaa on 2.408 € / asukas.

Tulevaisuudessa kuntien talouden kestävyys vaatii toimenpiteitä. Lisämenopaineita aiheuttavat kasvava työttömyys, erityisesti pitkäaikaistyöttömyys, turvapaikkahakijoiden määrä, lisääntyvä palveluiden kysyntä ja huomattavat investointitarpeet ja vuosien saatossa kertynyt korjausvelka.

Myös käynnissä oleva sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus sekä maakuntaudistus muuttavat toteutuessaan merkittävästi maamme julkista hallintoa, taloutta sekä hyvinvointipalveluiden tuottamista.

Kuntatalouden kestävyden takaaminen edellyttää koko maan talouskehityksen selvää toipumista. Julkinen talous on ratkaisevassa määrin riippuvainen koko kansantalouden kehityksestä. Ellei maamme kilpailukykyä saada parannettua ja taloudellista kasvua sitä kautta vahvistettua, on julkisen talouden tasapainottaminen erittäin vaikeaa tilanteessa, jossa väestömme eläköityy nopeasti, työttömyys, erityisesti pitkäaikaistyöttömyys on korkealla ja työvoiman kohtaantongelmat kasvussa.

Varkauden väestö ja työllisyys

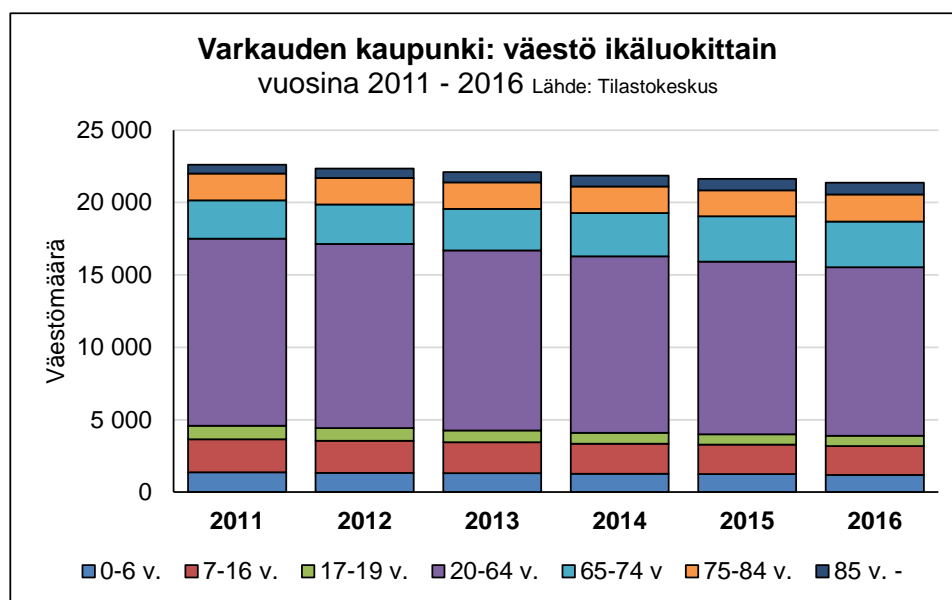
Varkauden asukasluku

Varkauden asukasluku 31.12.2016 oli ennakkotiedon mukaan 21 441 asukasta. Asukasluvun kokonaisuutos edelliseen vuoteen verrattuna oli – 197. Vuoden 2015 lopussa vastaava kokonaisuutos oli – 222.

Vuoden 2016 asukasluvun muutoksesta syntyneiden enemmisyys oli -170 (vuonna 2015 -107). Syntyneitä oli 127 ja kuolleita 297, vastaavasti vuonna 2015 syntyneitä oli 157 ja kuolleita 264. Kuntien välinen nettomuutto oli - 68 (vuonna 2015 -135) ja nettomaahanmuutto 41 (vuonna 2015

17). Nettomaahan muuttoon vaikutti vuonna 2016 kaupungin vastaanottamat 30 kiintiöpakolaista. Joulukuussa Varkauteen saapui 5 syyrialaista lapsiperhettä.

Varkauden kaupunki: väestö ikäluokittain vuosille 2011 - 2016								
Lähde: Tilastokeskus								
	0-6 v.	7-16 v.	17-19 v.	20-64 v.	65-74 v	75-84 v.	85 v. -	Yhteensä
2011	1 358	2 286	934	12 924	2 646	1 854	604	22 606
2012	1 326	2 223	879	12 702	2 739	1 835	636	22 340
2013	1 297	2 142	826	12 420	2 874	1 843	705	22 107
2014	1 263	2 087	744	12 191	3 000	1 825	750	21 860
2015	1 237	2 036	718	11 923	3 143	1 791	790	21 638
2016 (ennakkotieto)								21 441

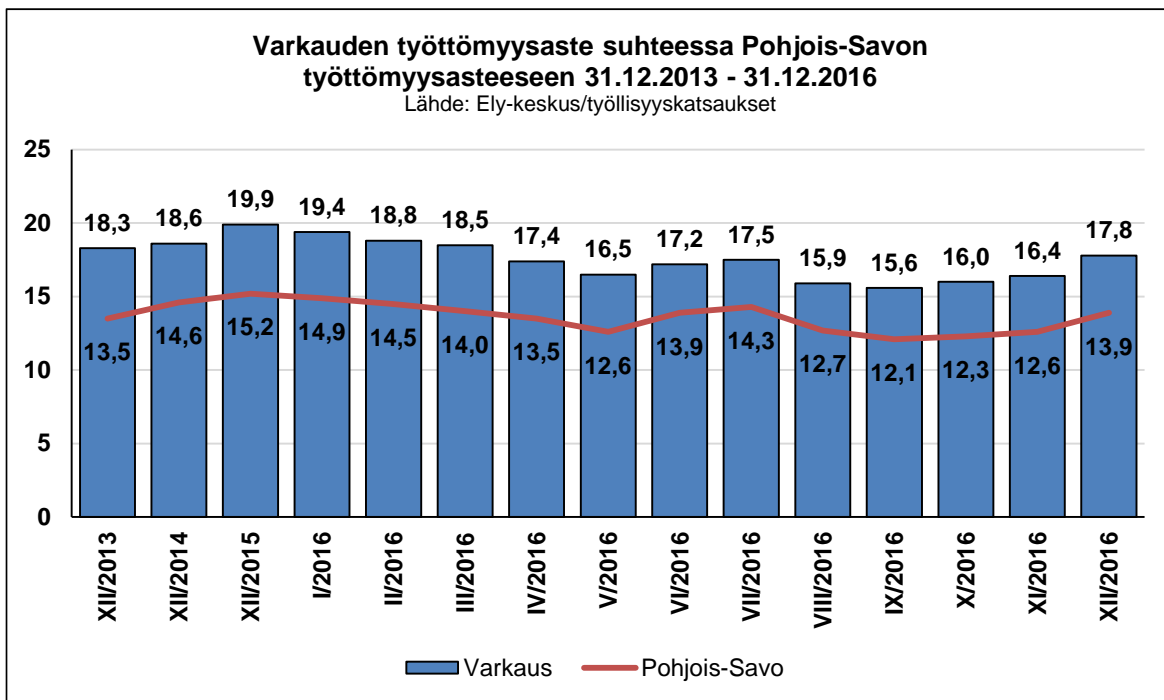

Työllisyys ja työttömyys

Pohjois-Savon työttömien koko vuoden keskiarvo laski 4,1 % edellisen vuoden verrattuna. Pohjois-Savossa oli työttömiä vuonna 2016 15.189 hlö (v. 2015 15.838 hlö, muutos -649 hlö). Heistä pitkäaikaistyöttömiä oli vuonna 2016 4.877 hlö (v. 2015 4.335 hlö, muutos + 542 hlö). Nuoria alle 25 vuotiaita työttömiä oli keskimäärin vuonna 2016 2.185 hlö (v. 2015 2.262 hlö, muutos -77 hlö).

Varkauden työttömyysaste joulukuun 2016 lopussa oli 17,8 % (v. 2015 oli 19,9 %). Pohjois-Savon keskimääräinen työttömyysaste joulukuun 2016 lopussa oli 13,9 % (v. 2015 15,2 %) ja koko maan 13,6 % (v. 2015 14,4 %).

Varkaudessa oli työttömiä työnhakijoita (ml. lomautetut) vuoden 2016 lopussa 1.664 (31.12.2015 1.885 henkilöä), mikä on 221 henkilöä eli 11,7 % vähemmän kuin vuoden 2015 lopussa. Vuoden 2016 lopussa oli alle 25-vuotiaita työnhakijoita 258 henkilöä (v. 2015 256 henkilöä) ja yli vuoden työttöminä olleita 524 henkilöä (v. 2015 485 henkilöä) 39 henkilöä (8 %) edellisvuotta enemmän.

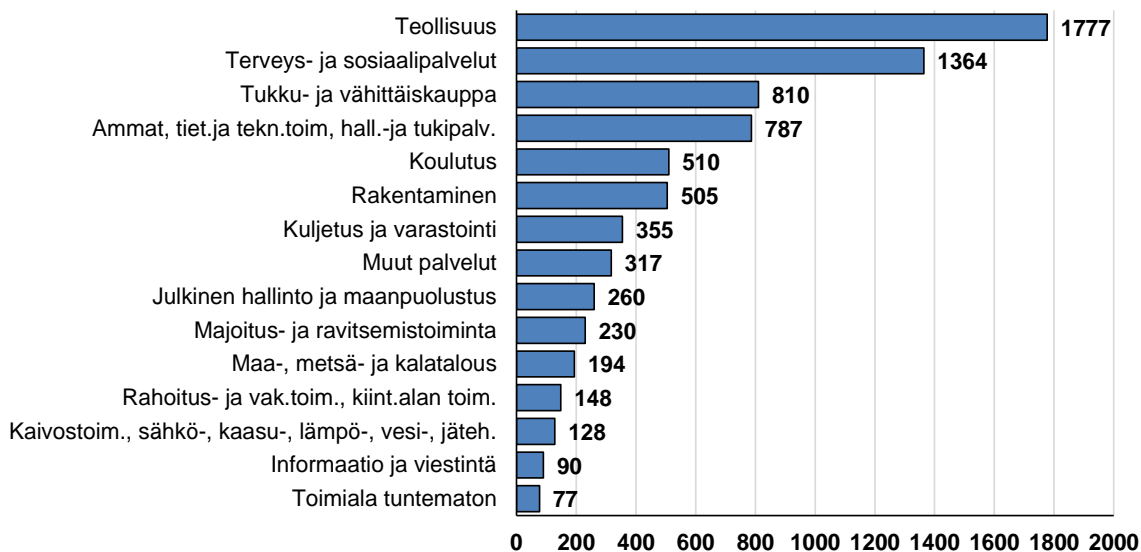
Työpaikkakehitys

Varkaudessa oli vuoden 2014 lopussa 7.522 työpaikka, mikä on 1.022 työpaikkaa vähemmän verrattuna vuoden 2013 tilastotietoihin. Suurimmat vähenemät kohdistuvat toimialoille tukku- ja vähittäiskauppa (-237), teollisuus (-232) sekä kuljetus ja varastointi (-130). Varkauden seutukunnalla työpaikkojen määrä oli 31.12.2014 yhteensä 11.204 (31.12.2014: 11.450). Uusimpia tietoja vuoden 2014 jälkeen työpaikkakehityksestä ei ole Tilastokeskukselta saatavilla.

Tilastokeskus / Toimialaluokitus	31.12.2013	% -		Muutos 2013-2014		
		osuus	31.12.2014	% -osuus	kpl	%
Toimiala tuntematon	87	1,0	77	1,0	-10	1,0
Informaatio ja viestintä	91	1,1	90	1,2	-1	0,1
Kaivostoim., sähkö-, kaas-, lämpö-, vesi-,	86	1,0	98	1,3	12	-1,2
Rahoitus- ja vak.toim., kiint.alan toim.	171	2,0	148	2,0	-23	2,3
Maa-, metsä- ja kalatalous	146	1,7	194	2,6	48	-4,7
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	243	2,8	230	3,1	-13	1,3
Julkisen hallinto ja maanpuolustus	277	3,2	260	3,5	-17	1,7
Muu palvelutoiminta	320	3,7	317	4,2	-3	0,3
Kuljetus ja varastointi	485	5,7	355	4,7	-130	12,7
Rakentaminen	578	6,8	505	6,7	-73	7,2
Koulutus	601	7,0	510	6,8	-91	8,9
Ammat, tiet. ja tekn.toim., hall.-ja tukipalv.	913	10,7	787	10,4	-126	12,2
Tukku- ja vähittäiskauppa	1 047	12,3	810	10,8	-237	23,2
Terveys- ja sosiaalipalvelut	1 490	17,5	1 364	18,1	-126	12,3
Teollisuus	2 009	23,5	1 777	23,6	-232	22,7
Yhteensä	8 544	100,0	7 522	100,0	-1 022	100,0

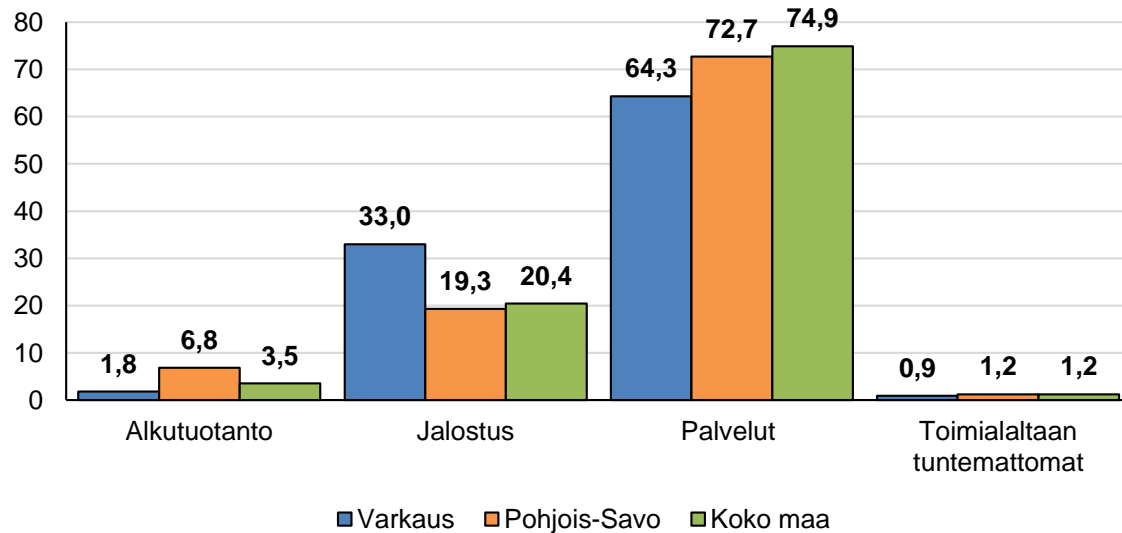
Varkaus, työpaikat toimialoittain 31.12.2014

Lähde: Pohjois-Savon liitto/Tilastokeskus

Varkauden työpaikat toimialoittain (%) 31.12.2014

Lähde: Pohjois-Savon liitto/Tilastokeskus

1.1.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2016 talousarvio hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 14.12.2015 § 74. Alkuperäinen talousarvio laadittiin ylijäämäiseksi 2.727.300 euroa ja 21.3.2016 sekä 12.12.2016 § 79 kaupunginvaltuuston hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen talousarvio oli 944.226 € ylijäämäinen.

Erillisiä talouden tasapainottamistoimenpiteitä ja veronkorotuksia ei vuoden 2016 talousarvioon kohdistettu, vaan toimialat veloitettiin kehittämään toimintoja / prosesseja kustannustehokkaammiksi ja toimimaan säästävaisesti. Kaupunginhallitus hyväksyi ensimmäistä kertaa talous- ja henkilöstötoimen laatiman talousarvion 2016 täytäntöönpano-ohjeen 11.1.2016 § 5.

Kaupunginhallituksen 18.5.2015 § 131 tekemän päätöksen mukaisesti 1.1.2016 otettiin käyttöön uudet Kunnan Taitoa Oy:n talous- ja henkilöstöhallinnon sovellusohjelmat. Hankinnan kokonaiskustannus vuosina 2015 ja 2016 oli yhteensä 705.912 e. Järjestelmämuutosten myötä kirjanpidon organisaatio- ja tilikartta uudistuivat. Myös monet työvaiheet ja prosessit muuttuivat.

Riikinvoiman ekovoimalaitoshankkeen rakentaminen käynnistyi vuoden 2014 loppupuolella ja eteni vuosien 2015–2016 aikana. Voimalaitos alkoi tuottaa lämpöenergiaa loppuvuonna 2016. Riikinvoima Oy:n osakkaina ovat Varkauden Aluelämpö Oy ja kahdeksan ylikunnallista jätehuoltoyhtiötä.

Varkauden kaupunginvaltuusto päätti 25.5.2015 § 28 8,5 milj. euron suuruisen omavelkaisen takauksen myöntämisestä Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle lainajärjestelyihin. Luottojen konvertoinnin vaikutus kaupungin takausvastuisiin hieman alle 3,9 milj. euroa. Päätöksestä tehtyyn valitukseen saatiin keväällä 2016 korkeimman hallinto-oikeuden päätös, jonka mukaan kaupunki voi antaa omavelkaisen takauksen. Päätöksen mukainen takausprosessi saatettiin loppuun.

Varkauden kaupunginvaltuusto päätti 25.5.2015 § 29 4,5 milj. euron suuruisen omavelkaisen takauksen myöntämisestä Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle ehdolla, että hankkeeseen saadaan avustusta vähintään 30 %, avustus pienentää vastaavalla summalla kaupungin omavelkaisen takauksen määrää. Päätöksestä tehtyyn valitukseen saatiin korkeimman hallinto-oikeuden päätös keväällä 2016. Päätöksen mukaan takausprosessi on loppuun saatettu.

Kaupungin vakuutukset kilpailutettiin kaupunginhallitus 26.10.2015 § 236 tekemän päätöksen mukaisesti. Vakuutusurvan kilpailuttamisen perusteena oli mm. pitkäaikainen edellisestä kilpailuttamisesta sekä vakuutusmarkkinoiden muuttuneet tilanteet. Kilpailutus toteutettiin yhteistyössä Marsh Oy:n kanssa alku syksyn 2016 aikana siten, että uudet vakuutukset ovat alkaneet 1.1.2017. Kilpailutuksen tuloksena oli, että omaisuusvakuutukset jäävät OP Vakuutus vakuutusyhtiöön ja henkilövakuutukset (työtaturma-, ryhmätaturma- ja matkavakuutus) siirtyivät Protector Forsikring ASA vakuutusyhtiölle.

Varkauden kaupungin johtavat viranhaltijat osallistuivat vuoden 2016 aikana Pohjois-Savon sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta valmistelevan ohjaus- ja seurantaryhmän (PoSoTe) kokouksiin ja työryhmiin.

Kaupunginhallitus päätti käynnistää terveyskeskuksen ja sairaalan tilojen hankesuunnittelun 7.9.2015 § 191. Hanketyöryhmä päätyi esittämään toteutusrahoitusmalliksi elinkaarimallia ja rahoitusmalliksi kiinteistö-leasing rahoitusmallia. Hanketyöryhmän selvitys annettiin kaupunginhallitukselle tiedoksiantona 24.10.2016 § 209. Kaupunginvaltuusto teki kokouksessaan 30.1.2017 § 9 periaatepäätöksen sairaalan hankesuunnitelman hyväksymisestä ja päätti hakea sille sosiaali- ja terveysministeriön lupaa.

Walterin koulun rakennusurakoitsijat valittiin Varkauden kaupunginvaltuuston kokouksessa 9.5.2016 § 24. Rakentaminen käynnistyi kesäkuussa 2016. Walterin koulu on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2017, jolloin Varkauden kaupungissa toimii yksi yläkoulu (luokat 7-9). Walterin koulussa toimii lisäksi alakoulu (luokat 1-6) sekä kaksi esiopetusryhmää, joista toinen on ilmaisupainotteinen.

Varkauden kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 20.6.2016 § 37 päiväkotiratkaisusta. Päiväkotirakentamisen ratkaisu toteutetaan yksityisen palveluntuottajan tai palveluntuottajien toimesta, jolloin yksityinen palveluntuottaja rakentaa kiinteistön omalla kustannuksellaan ja kaupunki sitoutuu palvelurahalla ostamaan yrittäjältä päivähoitopaikat. Ratkaisussa yksityisen päivähoiton paikat lisääntyvät 45 paikalla. Tällöin Varkauden päivähoitossa yksityisen päivähoiton osuus olisi n. 21 %.

Varkauden kaupungin maaseutuohjelman laadinta aloitettiin yhteistyössä Sydän-Savon maaseutupalvelun kanssa 22.2.2016. Ohjelman on tarkoitus toimia Varkauden maaseutualueen kehittämisen työvälineenä ja kaupungin strategisen suunnittelun apuna. Ohjelman laadintatyöryhmässä oli edustettuna kyläneuvosto, yrittäjät, kaupunki, Navitas Kehitys Oy ja Sydän-Savon maaseutupalvelut. Ohjelman laadintaan liittyen järjestettiin kesällä 2016 ”Vaikuta Varkaudessa”- nettikysely. Kyselyn tuloksia hyödynnettiin maaseutuohjelman laadinnassa. Maaseutuohjelman laadinnan työpajat järjestettiin Kangaslammin Viljolahden Toukolassa 20.9.2016 ja kaupungintalon valtuustosalissa 10.11.2016. Maaseutuohjelman on tarkoitus valmistua vuoden 2017 aikana.

Kaupungintalon valtuustosalissa pidettiin 18.3.2016 Resurssiviisas Varkaus – tilaisuus. Tilaisuudessa keskusteltiin kuntien resurssiviisauden tavoitteista, hyödyistä ja käytännön toimenpiteistä. Tilaisuus liittyi hankkeeseen, jossa edistetään resurssiviisaan Pohjois-Savon syntymistä tarkastelemalla kuntakohtaisia tavoitteita, suunnitelmia ja mahdollisuuksia.

Varkaus-salissa järjestettiin 23.3.2016 ”Elinvoimaa Keski-Savoon – seminaari”. Seminaarissa Kuntaliiton edustajat Reijo Vuorento, Minna Punakallio ja Jari Vaine puhuivat Varkauden seudun elinvoimasta, tulevista muutoksista, talouden näkymistä ja kuntien varallisuuden ja vastuiden hoidosta. Seminaarissa oli myös kuntajohtajien ja seudun yrittäjien sekä elinkeinoelämän edustajien puheenvuorot.

Varkauden kaupungin kotouttamissuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 25.4.2016 § 20 ja kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 23.5.2016 § 30 vastaanottaa 30 kiintiöpakolaista / 5-6 perhettä vuoden 2016 aikana. Pakolaiset saapuivat Varkauteen joulukuun aikana.

Vuonna 2016 sisäistä tarkastusta on suorittanut kaupunginhallituksen 26.10.2015 § 235 päätöksen mukaisesti tilintarkastusyhteisö KPMG. Tarkastuskohteeksi valittiin sosiaali- ja terveystoimen hankintapäätökset ja hankinnat.

Kaupunginhallitus 5.5.2014 asettama talouden tervehdyttämistyöryhmä on jatkanut toimintaansa vuoden 2016 aikana. Työryhmän loppuraportti vuodelta 2016 käsiteltiin työryhmän kokouksessa 17.3.2017. Työryhmä on kokouksissaan käsitellyt talouden tasapainoa vuosien 2014 – 2016 osalta. Ensisijaisesti talouden tasapainottamistoimenpiteet kohdentuivat vuosiin 2014- 2015.

Varkauden kaupungin ja Suomen Terveystalo Oy:n välillä allekirjoitettiin 7.10.2015 hankintasopimus, jonka mukaan kaupunki osti Varkauden ja Joroisten asukkaisten kirurgiset toimenpiteet silmäsairauksia lukuun ottamatta vuoden 2016 aikana Suomen Terveystalo Oy:ltä. Yhteistyö Suomen Terveystalon kanssa käynnistyi 26.10.2015 läheteiden osalta ja leikkaustoiminta aloitettiin 12.1.2016. Yhteistyö on toiminut molempien osapuolien mielestä hyvin.

1.5.2015 voimaan tulleen kuntalain (410/2015) yhtiöittämistä koskevan siirtymäsäännöksen (150 §) mukaan kuntien tuli yhtiöittää työterveyshuollon sairaanhoitopalvelut viimeistään vuoden 2016 aikana. Työterveyshuollon lakisääteisiä ennalta ehkäiseviä palveluja yhtiöittämisvelvoite ei koskenut. Lainsäädännön tavoitteena oli turvata kilpailun tasapuolisuus julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan välillä. Kaupunginhallitus käsiteli Soisalon työterveysliikelaitoksen toimintaa 16.5.2016 § 105 ja kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 29. Lopullinen päätös Soisalon työterveysliikelaitoksen toiminnasta tehtiin kaupunginhallituksessa 5.9.2016 § 175. Tuolloin liikelaitoksen toiminta päätettiin lopettaa 31.12.2016, koska sillä ei enää ollut edellytyksiä toimia nykyisen kaltaisena. Työterveyshuollon palvelut siirtyivät kaupungin omaksi toiminnaksi 1.1.2017 alkaen. Kuntalain siirtymäsäännökseen saatiin kaupunginhallituksen päätöksen 5.9.2016 jälkeen jatkoaika 31.12.2018 saakka.

Varkauden kaupunginvaltuuston 14.12.2015 § 69 ja 12.12.2016 § 72 tekemien päätösten mukaisesti Osmajoentie 28 kiinteistö ja sillä sijaitsevat molemmat rakennukset siirtyivät Varkauden kaupungin omistukseen 1.1.2017 Savon koulutus kuntayhtymältä. Rakennukset siirtyivät Varkauden kaupungille tasearvostaan, jolloin Varkauden kaupungin peruspääomaosuus ja oman pääoman rahoitusosuus Savon koulutus kuntayhtymässä pieneni 31.12.2016 tilanteen mukaan yhteensä 829.118 euroa (siirto tapahtui siirtohetken 31.12.2016 tasearvoilla).

Osmajoentien kampusalueen toiminta vahvistui, kun myös Sakky ja lukio siirsivät toimintansa kampusalueelle Savonian ja LUTin lisäksi.

Savonia ammattikorkeakoulun kuntayhtymän yhtymävaltuusto päätti 22.9.2016 § 5 esittää kuntayhtymän jäsenkunnille kuntayhtymän purkamista perussopimuksen 26 pykälän kuntalain säännösten mukaisesti. Kaupunginvaltuusto päätti kuntayhtymän purkamisesta ja hyväksyi purkusopimuksen kokouksessaan 12.12.2016 § 73.

Maakauppa A. Ahlström Oy:n kanssa mm. datacenter tontista toteutui. Kauppari allekirjoitettiin joulukuun lopussa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 14.11.2016 § 60 maanvaihtosopimuksen A. Ahlström Kiinteistöt Oy:n kanssa. Maanvaihto tehtiin teollisuustonttivarannon monipuolistamiseksi hankkimalla asemakaavan mukainen teollisuustontti Kiertotien vierestä. Kaupungille siirtyvien kiinteistöjen ja määräalojen sekä vaihtoon kuuluvan metsän arvo oli yhteensä 800.549 euroa. A. Ahlström Kiinteistöt Oy:lle luovutettavien metsätilojen arvo oli yhteensä 311.100 euroa. Kaupunki maksoi vaihdossa tasinkoa 489.449 euroa.

Joutenlahden alueen tulevaa käyttöä koskeva markkinatarvekartoitus valmistui vuoden loppuun mennessä.

Kaupungin lainakanta oli vuoden lopussa 51,6 milj. e, 2.408 e/asukas. Lainakanta kasvoi 0,28 milj. euroa. Lainakannasta on 70,2 % korkosuojattu.

Kaupungin takausten määrä oli vuoden 2016 lopussa 70,5 milj. euroa (2015 lopussa 65,9 milj. euroa) ja niiden määrä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 4,6 milj. euroa.

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin talouden tasapaino, rahoitusasema ja tuleva kehitys

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätöksen informaatiota parannetaan sisällyttämällä siihen arvio kaupungin talouden tulevasta kehityksestä. Arvion kohteena voi olla esimerkiksi kaupungin talouden tasapaino, lähitulevaisuuden investointitarpeet ja niiden rahoitus sekä kaupungin velkaantumiskehitys.

Talouden tasapaino ja tulorahoituksen riittävyys

Kuntatalouden tulorahoituksen riittävyttä arvioidaan vuosikatteen kautta. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Edellytyksenä riittävyydelle on, että poistojen määrä vastaa keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Vuoden 2016 tilinpäätöksessä vuosikate 9.173.342 € (sisältää liikelaitoksen) riittää kattamaan 5.487.235 euron poistot 167,2 % ja tilikauden tulos on ylijäämäinen 4.000.433 €. Tilikauden tuloksesta esitetään tehtäväksi vapaaehtoinen investointivaraus 2.500.000 €. Vuosikate vahvistui verrattuna vuoden 2015 vuosikatteeseen 889.116 €.

Rahoitusasema

Kaupungin rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen kautta. Tärkeimpiä tunnuslukuja ovat omavaraisuusaste, suhteellinen velkaantuneisuus, kertynyt yli-/alijäämä, yli-/alijäämä e / asukas, lainakanta ja lainat € / asukas.

Omavaraisuusaste kertoo kaupungin vakavaraisuudesta, alijäämän sietokyvystä ja kyvystä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusasteen hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. Mikäli omavaraisuusaste on 50 tai sitä alempi, voidaan kuntataloutta pitää heikkona ja kaupungin velkarasitetta merkittävän suurena.

Varkauden kaupungin omavaraisuusaste oli vuonna 2016 63,3 % (v. 2015 62,4 %, v. 2014 61,3 % ja v. 2013 59,6 %). Omavaraisuusaste on parantunut neljän viimeisen vuoden aikana. Kaupungin omavaraisuusaste on hieman parempi kuin maan keskimääräinen (v. 2015 60,2 %) omavaraisuusaste. Pohjois-Savossa kuntien omavaraisuusaste oli vuonna 2015 keskimäärin 55,7 % eli jonkin verran heikompi kuin Varkauden kaupungin.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kaupungin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus on, sitä paremmat mahdollisuudet kaupungin on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Varkauden kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus oli vuonna 2016 39,6 % (v. 2015 40,7 %, v. 2014 42,4 % ja v. 2013 44,9 %). Myös suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku on parantunut neljän viimeisen vuoden aikana. Kuntien suhteellinen velkaantuneisuus koko maassa oli vuonna 2015 keskimäärin 54,8 % ja Pohjois-Savossa 48,3 %. Verrattaessa Varkauden kaupungin suhdelukua koko maan ja Pohjois-Savon tunnuslukuihin, voidaan todeta kaupungin tunnusluvun olevan merkittävästi parempi.

Kertynyt yli-/alijäämä osoittaa paljonko kaupungille on kertynyt ylijäämää tulevien vuosien liikkumavaraksi tai alijäämää katettavaksi taloussuunnittelukautena.

Varkauden kaupungin taseessa on vuoden 2016 ylijäämän jälkeen kertynyttä ylijäämää 20.497.181 €. Asukasta kohden ylijäämää on 956 €. Ylijäämä on muodostunut pääosin vuonna 2012 toteutetusta vesilaitoksen yhtiöittämisestä (24,4 milj. €, josta on myös katettu taseessa ollut 8,2 milj. euron alijäämä) ja vuonna 2014 tehdystä Savonia ammattikorkeakoulun yhtiöittämisestä (4,3 milj. €) sekä vuosien 2015 (3.236.589 €) ja 2016 (1.500.433 €) ylijäämistä.

Keskimäärin kuntien taseen ylijäämä oli koko maassa vuonna 2015 1.735 € / asukas ja Pohjois-Savossa 643 € / asukas.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Varkauden kaupungin lainakanta vuoden 2016 tilinpäätöksessä on 51.621.090 € (v. 2015 51.339.018 €, v. 2014 53.056.947 € ja v. 2013 52.171.479 €). Lainat / asukas 2.408 € (v. 2015 2.373 €, v. 2014 2.428 € ja v. 2013 2.360 €). Keskimäärin kaikilla kunnilla oli lainaa vuonna 2015 2.835 € /asukas ja Pohjois-Savossa 2.639 € / asukas. Varkauden kaupungin lainamäärä / asukas on hieman alhaisempi kuin koko maan tai Pohjois-Savon kuntien.

Kaupungin talouden tuleva kehitys

Vuoden 2016 tilinpäätöksen keskeisten tunnuslukujen mukaan Varkauden kaupungin talous on suhteellisen vakaalla pohjalla ja tulorahoitus riittävällä tasolla. Tulevien vuosien investointipäätökset ja niiden rahoitusratkaisut tulevat vaikuttamaan merkittävästi kaupungin talouteen ja tunnuslukuihin. Toiminta- ja vuosikatteen heikkeneminen ja poistojen kasvaminen uusien investointien myötä asettavat taloudelle haasteita.

Vuoden 2015 ylijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen vuonna 2014 asetettua talouden tasapainottamistarvetta oli vielä kattamatta 1,66 milj. €. Vuoden 2013 6,2 milj. euron alijäämä tuli olla katettu vuoden 2016 loppuun mennessä. Vuoden 2016 tilikauden tulos 4.000.433 € ennen vapaaehtoisen investointivaruksen tekemistä riittää kattamaan em. 1,6 milj. euron kattamattoman alijäämäosuuden. Näin ollen talouden tasapainottamisvelvoite saavutetaan määräajassa.

Lähivuosien investoinnit tulevat olemaan keskimäärin noin 13,0 – 15,0 milj. € / vuosi, mikäli nykyisen palvelutuotannon rakenteet halutaan pitää kunnossa. Investointien rahoitukseen tarvitaan lainaa vuosittain noin 9,0 – 12,0 milj. €. Osa investoinneista pyritään kattamaan kassavaroilla.

Vuonna 2016 nettoinvestoinneista katettiin kassavaroilla 5,3 milj. €. Nettoinvestoinnit olivat 10,3 milj. € ja uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin vain 5,0 milj. €.

Tulevaisuudessa kaupungin investointeihin tulee vaikuttamaan merkittävän suuri korjausvelka. Arvio lähivuosien (10 - 15 vuotta) korjaustarpeista on noin 150 miljoonaa euroa”

Vuoden 2017 talousarvion rahoituslaskelmassa on arvioitu lainatarpeeksi 12,0 milj. €. Lainamäärän arvioidaan kasvavan 6,4 milj. €, jonka jälkeen lainaa olisi noin 2.720 €/asukas. Kaupungin velkaantumiskehitys ei saisi jatkua taloussuunnittelukauden 2017 – 2019 jälkeen. Lainamäärään tulee vaikuttamaan investointien rahoitusratkaisut.

Omavaraisuusasteen ja suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvut ovat kohtuullisella tasolla. Tulevien vuosien talouskehitys tulee vaikuttamaan tunnuslukuihin.

Taseessa jäljellä olevat edellisten vuosien ylijäämät 20,4 milj. euroa riittävät kattamaan tulevien vuosien mahdolliset alijäämät muutamalta tilikaudelta.

Taseessa olevaa 10,0 milj. euron investointivarausta ei ole käytetty. Varaus on kohdennettu uuden sairaalan rakentamiseen. Vuoden 2016 4,0 milj. euron tuloksesta esitetään tehtäväksi 2,5 milj. euron vapaaehtoinen investointivaraus sairaalan, uimahallin ja elinkeinoelämän investointihankkeisiin. Varauksen käyttö poistonlaiseen investointihankkeeseen aiheuttaa saman suuruisen poistoerokirjauksen. Investointivarausten käyttö vaikuttaa tilikauden yli-/alijäämään vain poistoerokirjauksien kautta.

Tulevien vuosien taloussuunnittelussa joudutaan arvioimaan nykyisen palvelurakenteen toimivuutta väestön ikärakenteen muutosta vastaavaksi. Kuntatalouden kestävyysvajeen haasteisiin ei voida vastata pelkästään verotusta kiristämällä. Myös palvelurakenteita ja toimintatapoja on kehitettävä siten, että kuntatalouden haasteista selvittää kohtuullisella kunnallisveroasteella. Tulevaisuudessa tuottavuuden ja tuloksellisuuden merkitys korostuu kuntataloudessa.

Kuntalaki / konsernitarkastelu

Osa uudesta kuntalasta tuli voimaan 1.5.2015 ja loppuosa tulee voimaan 1.6.2017. Uusi laki tiukentaa kuntien talousohjausta ja korostaa kuntakonsernin asemaa kuntataloudessa. Kuntien alijäämän kattamisvelvoitetta tiukennetaan ja kytketään se arviointimenettelyyn. Kuntien tunnuslukuja arvioidaan konsernitasolla. Vuonna 2016 kaupungin tunnusluvut ovat vielä varsin kohtuullisella tasolla. Vastaavat tunnusluvut kuntakonsernin osalta ovat kuitenkin huomattavasti heikompia.

Kaupungin takausvastuut 31.12.2016 olivat 70,5 milj. € (v. 2015 65,9 milj. €, v. 2014 70,7 milj. € ja v. 2013 74,8 milj. €).

Suuri konsernilainakanta (169.527.912 € / 7.907 €/asukas) ja kaupungin isot takausvastuut (70.525.575 €) sisältävät merkittävän rahoitusriskin.

Alla olevassa taulukossa on verrattu kaupungin vuosien 2013, 2014, 2015 ja 2016 tilinpäätöksien tunnuslukuja kaupunkikonsernin vastaaviin lukuihin ja vertailutietoina Pohjois-Savon ja koko maan tunnuslukutiedot, niiltä osin kuin tunnuslukutiedot on saatavissa.

Tunnusluvut osoittavat kuinka Varkauden kaupungin ja kaupunkikonsernin luvut asemoituvat Pohjois-Savoon ja koko maahan verrattuna.

Vuoden 2016 tilinpäätöksen osalta ei vielä Pohjois-Savon kuntien ja koko maan tilinpäätös tietoja sekä konsernitietoja ole saatavilla.

	TP 2016	TP 2015	TP 2014	TP 2013
Kaupungin tunnusluvut (Emo)				
Omavaraisuusaste, %	63,3	62,4	61,3	60,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	39,6	40,9	42,4	44,1
Lainakanta, €	51 621 090	51 339 018	53 056 947	52 172 000
Lainat / asukas, €	2 408	2 373	2 428	2 360
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €	956	878	721	449
Konsernin tunnusluvut				
Omavaraisuusaste, %	38,9	35,6	33,6	32,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	76,2	80,0	76,9	77,0
Lainakanta, €	169 527 912	172 192 626	169 430 693	164 736 431
Lainat / asukas, €	7 907	7 959	7 752	7 452
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €	1 509	1 017	545	-465
Pohjois-Savo, keskimäärin				
Omavaraisuusaste, %	-	55,7	55,9	53,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	-	48,3	47,3	47,4
Lainakanta, 1000 €	-	651 526	655 832	579 491
Lainat / asukas, €	-	2 639	2 641	2 338
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €	-	643	658	102
Pohjois-Savo, konserni keskimäärin				
Omavaraisuusaste, %	-	29,9	30,0	31,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	-	-	-	-
Lainakanta, 1000 €	-	1 692 270	1 650 306	1 510 440
Lainat / asukas, €	-	6 812	6 638	6 095
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €	-	32	-530	-592
Koko maa, keskimäärin				
Omavaraisuusaste, %	-	60,2	61,1	60,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	-	54,8	52,0	50,7
Lainakanta, 1000 €	-	15 504 373	14 677 147	13 786 842
Lainat / asukas, €	-	2 835	2 694	2 540
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €	-	1 735	1 729	1 290
Koko maa, konserni keskimäärin				
Omavaraisuusaste, %	-	42,3	43,1	43,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	-	-	-	-
Lainakanta, Milj. €	-	32 786	31 561	30 222
Lainat / asukas, €	-	5 987	5 768	5 544
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €	-	1 694	1071	954

1.1.6 Henkilöstö

Varkauden kaupungin palveluksessa oli vuoden lopussa 1 640 työntekijää. Luvussa ei ole mukana Soisalon Työterveyden henkilöstö (51 työntekijää). Vakituisten henkilöstön määrä pieneni 21 henkilöllä. Muutos oli suhteellisesti suurin konsernipalveluiden sekä teknisen toimen osalta. Vakituisten henkilöstön osuus kokonaishenkilöstömäärästä on 80 %, joka on hieman enemmän kuin valtakunnallinen keskiarvo (78,5 %).

Määräaikaisten työntekijöiden määrä puolestaan kasvoi 47 henkilöllä (17,3 % kasvu). Kasvu oli voimakkainta sosiaali- ja terveystoimessa. Kasvua selitti mm. Soisalon Työterveysliikelaitoksen kaksiin yhteistoimintaneuvotteluihin liittyneet rekrytointirajoitukset, jotka johtivat määräaikaisten palvelussuhteiden määrän kasvuun. Työllistettyjen määrä laski lähes puolella, mitä myös selittää Soisalon Työterveysliikelaitoksen yhteistoimintaneuvotteluihin liittyneet palkkatukityöllistämisen rajoitukset sekä työllistämismäärärahojen leikkaukset. Määräaikaisten työntekijöiden osuus kasvoi erityisesti sosiaali- ja terveystoimessa (50 henkilöä/kasvu 33,6 %).

Vakinaisen työ- ja virkasuhteisen henkilöstön palkkakulut vähenivät noin 670.000 €:lla ja erilliskorvaukset (mm. työaika- ja ylityökorvaukset) noin 800.000 €:lla edellisvuoteen verrattuna. Määräaikaisen henkilöstön kustannukset kasvoivat sen sijaan 800.000 €:lla. Myös sijaiskustannukset kasvoivat peräti 1,3 miljoonalla €:lla edellisvuoteen verrattuna. Kaiken kaikkiaan henkilöstökustannukset toteutuivat kuitenkin käytännössä budjetin mukaisesti.

Ylityötä tehtiin edellisvuotta huomattavasti enemmän, yhteensä 16 295 h (153 % enemmän kuin vuonna 2015). Ylityön aiheuttamat kustannukset kuitenkin kasvoivat maltillisemmin, noin 31,1 %, ja olivat vuonna 2016 191.400 €. Tuntimäärän kasvua selittää osittain toimintatapamuutos eli ylitunteja ei 1.6.2016 lähtien hyvitetty aikana, eikä niitä voinut siirtää seuraavalle työvuorosuunnitelmajaksolle, vaan ne laitettiin maksuun jakson päättyessä.

Eläkekulut, joiden kertymä vuonna 2016 oli yhteensä noin 15,5 milj. €, pienenivät hieman edellisvuoteen verrattuna. Sen sijaan varhaiseläkemenoperusteiset maksut (nk. varheet) kasvoivat 13,3 %. Vanhuuseläkkeelle jäi Varkauden kaupungilta vuonna 2015 yhteensä 36 työntekijää, lähes kaikki sivistys- sekä sosiaali- ja terveystoimesta. Työkyvyttömyyseläkkeelle jäi 8 työntekijää, mikä oli suurin piirtein vuoden 2015 tasolla. Osa-aikaeläkkeelle, osatyökyvyttömyyseläkkeelle ja kuntoutustuelle (Keva) jäi yhteensä 48 henkilöä, mikä on yli puolet edellisvuotista enemmän.

Sairauspoissaolojen määrä väheni koko työyhteisön tasolla. Vuonna 2016 keskimääräiset sairauspoissaolot olivat 12,9 pv/työntekijä, kun vuonna 2015 vastaava luku oli 14 pv. Huomionarvoista on pitkien, yli 30 päivää kestävien sairauspoissaolojen merkitys: niitä oli vain 8 %:lla henkilöstöstä, mutta ne tuottivat 70 % koko organisaation sairauspoissaoloista. 41 % henkilöstöstä on ollut 0 päivää sairauslomalla.

Henkilöstöä koskevia tietoja ja tunnuslukuja esitetään tarkemmin erikseen laaditussa henkilöstökertomuksessa, joka käsitellään samanaikaisesti tilinpäätöksen kanssa.

	Vakinaiset			Määräaikaiset			Muutos 2015 - 16	
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	Vakin.	Määräaik.
Konsernipalvelut	40	33	27	10	8	2	-18,2 %	-75,0 %
Sosiaali- ja terveystoimi	727	727	721	151	149	199	-0,8 %	33,6 %
Sivistystoimi	419	405	394	82	101	109	-2,7 %	7,9 %
Tekninen toimi	184	160	162	22	18	13	1,3 %	-27,8 %
Yhteensä	1 370	1 325	1304	265	276	323	-1,6 %	17,3 %
Soisalon Työterveys	50	46	41	11	14	10	-10,9 %	-28,6 %

	2014	2015	2016
Yhteensä	1665	1626	1640
Vakinaiset	1370	1325	1304
Määräaikaiset	265	276	323
Työllist./Oppisop.	30	25	13

1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan kunnan ja kuntakonsernin on toimintakertomuksessaan arvioitava toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä, epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä.

Riskienhallintaan kuuluu riskien tunnistaminen, niiden mittaaminen ja niiltä suojautuminen tai mahdollisesti niiden poistaminen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntalain 39 §:ssä kunnanhallitukselle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon vastuutehtävää. Kuntalain 115.1 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessaan annettava tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Palvelujärjestelmän toimivuuteen ja kaupunkilaisten turvallisuuteen kohdistuvia riskejä

Kaupunkilaisille riskejä ovat elintärkeisiin prosesseihin mm. sähkön jakeluun, kaukolämpöön ja puhtaan veden tuottamiseen liittyvät toiminnot. Sähkön, kaukolämmön ja veden jakelusta vastaavat erilliset yhtiöt. Uhkia ovat mm. luonnon ilmiöt, tulipalot, vesilähteiden saastuminen, veden saannin keskeytykset, ilkeä ja ihmilliset erehdykset. Eri vuodenaikojen voimakkaat myrkyt ovat aiheuttaneet merkittäviä sähkökatkoksia ja siitä on johtuvia häiriötilanteita. Palveluprosessien hoitaminen on entistä riippuvaisempaa tietojärjestelmistä, tietoliikenneyhteyksistä ja niiden toimivuudesta, joten niiden toiminnan varmistamiseen häiriötilanteissa on erityisesti panostettava.

Kaupungin halki kulkevan valtatie 23:n liikenne on lisääntynyt Stora Enson tehtaiden ja Riikinvoiman Ekovoimalaitoksen toiminnan käynnistyttyä. Valtatie 23 kulkee Varkauden kaupungin keskustan halki, joka lisää merkittävästi liikenteen turvallisuusriskiä.

Valmisteilla olevan sote- ja maakuntalakiuudistuksen toteuttamiseen liittyviä riskejä pyritään ehkäisemään ja turvaamaan kuntalaisille lähipalvelut osallistumalla aktiivisesti uudistuksen toteuttamiseen ja valmisteluun.

Hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön merkittävä vähentäminen vuosien 2014/2015 yhteistoimintaneuvottelujen tuloksena vaikuttaa joltain osin palvelujen ja toiminnan kehittämiseen. Nykyisellä henkilöstöressurssilla ei ole enää aikaa kehittää palveluja ja toimintaa, niin paljon kuin tarvetta olisi.

Henkilöstöriskejä

Kaupungin vakinaisen henkilöstön keski-ikä vuonna 2016 oli 49,6 vuotta (vuonna 2015 50,3 vuotta). Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen liittyvänä riskinhallintakeinona pidetään tärkeänä henkilöstösuunnitelman jatkuvan toteutumisen seuranta, jotta henkilöstörakenteen ja tulevan eläköitymisen muutokset voidaan huomioida riittävän ajoissa. Henkilöstön saatavuus on ollut vielä hyvää, eikä ole ollut ongelmia vakinaisten tai sijaisten palkkaamisessa.

Hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön vähentämisestä aiheutuvaa riskiä tuotettaviin palveluihin seurataan ja siitä raportoidaan osavuosisikatsausten yhteydessä.

Hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön merkittävä vähentäminen yhteistoimintaneuvottelujen tuloksena tuo riskejä henkilöstön jaksamisen ja paineita moniosaamisen kehittämiseen.

Taloudellisia riskejä

Lisääntynyt epävarmuus on heikentänyt tulevaisuuden näkymiä niin kansainvälisessä taloudessa kuin kotimaassakin. Tulevaan talouskasvuun, julkiseen velkaantumiseen ja rahoitusmarkkinoiden toimivuuteen liittyy suuria ja vaikeasti arvioitavia riskejä. Kuntatalouden näkymiä kiristävät yleisen heikon taloudellisen kehityksen lisäksi valtiontalouden kuntiin kohdistuvat mahdolliset lisäleikkaukset, mitkä aiheuttavat kaupungin taloudelle suurta epävarmuutta.

Kaupungin suuret investointitarpeet aiheuttavat paineita velkaantumiskehitykselle. Tulorahoituksen riittävyden turvaamisen ja menojen hallinnan ohella taloudellisia riskejä ovat maksuvalmius-, korko- ja luottoriskit. Korkotaso on ollut erittäin alhainen, joten akuuttia korkoriskiä ei ole ollut. Matala korkotaso on tarjonnut myös hyvän mahdollisuuden suojautua korkoriskiltä. Kaupungin lainasalkusta on suojattu 70,2 % vuosille 2016 – 2023.

Kassan riittävyys on myös rahoitusriski, johon on varauduttu sopimalla rahoituslaitosten kanssa kuntatodistusohjelmista. Kuntatodistus on lyhytaikaista maksuvalmiuslainaa, jonka saa nopeasti käyttöön.

Vahinkoriskeihin (henkilöstö-, omaisuus- ja toimintavahingot) on varauduttu vakuuttamalla kaikki keskeisimmät toiminnot. Kaupunki käyttää vakuutusasioissa Marsh Oy:n vakuutusmeklaripalvelua. Kaupunki on myöntänyt takauksia pääasiassa omille tytäryhtiöilleen. Takausten määrä oli vuoden 2016 lopussa 70,526 milj. euroa (v. 2015 65,935 milj. euroa.), lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 4,591 milj. euroa.

Varkauden kaupungilla ei ole myönnettyjä pääomalainoja 31.12.2016.

Varautuminen tulevaisuudessa

Tulevaisuuden riskeihin varaudutaan strategioiden päivittämisellä. Toimialat päivittivät ja käsitelivät omat valmiussuunnitelmansa yleisten linjausten mukaisesti siten, että suunnitelmat valmistuivat vuoden 2016 aikana. Konsernihallinnon valmiussuunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksen kokouksessa 29.2.2016 § 41, sosiaali- ja terveyskeskuksen valmiussuunnitelma hyväksyttiin perusturvalautakunnan kokouksessa 24.2.2016 § 29, sivistystoimen valmiussuunnitelma hyväksyttiin sivistyslautakunnan kokouksessa 25.2.2016 § 29 ja teknisen toimen valmiussuunnitelma teknisen lautakunnan kokouksessa 1.3.2016 § 28.

Tulevien vuosien keskeisiä haasteita on kaupungin rahoituksellisen tasapainon säilyttäminen, mihin vaikuttavat menojen kasvun hallinta ja tulorahoituksen riittävyyden turvaaminen. Suurin yksittäinen epävarmuustekijä on sote- ja maakuntauudistuksen myötä muuttuva kuntien rahoitus pohja ja kuntien vastattavaksi tulevat sairaanhoitopiirien kattamattomat alijäämät yms. vastuut.

Tulevien suurien investointihankkeiden rahoitusratkaisut vaikuttavat merkittävät kaupungin talouteen. Kaupungin suuri korjausvelka, noin 150 milj. euroa on erittäin suuri haaste kaupungin taloudelle.

Kaupungin tulevaisuuden kannalta on tärkeää, että saavutettu talouden tasapaino säilyy jatkossakin.

Taloudellisten riskien vaikutuksia huomioidaan jatkossa entistä laajemmin talousarvioprosessin yhteydessä

1.1.8 Ympäristötekijät

Kirjanpitolain mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä tunnusluvut ja muut tiedot ympäristöasioista.

Ympäristötuotolla tarkoitetaan toiminnasta saatua tuloa, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun esim. jätehuolto- ja jätevesimaksut, ympäristön pilaajilta perityt korvaukset kunnan suorittamista tai teettämistä kunnostustöistä.

Ympäristömeno aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennalta ehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristösuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Ympäristö investoinnilla tarkoitetaan pitkävaikutteisia menoja, jotka syntyvät tulevien haitallisten ympäristövaikutusten ennaltaehkäisemisestä, vähentämisestä tai poistamisesta.

Toimialojen toimintatuottoihin ja – menoihin sisältyvistä ympäristöasioista ei ole koottu erillistä ympäristötilinpitoa.

1.2. SELONTEKO KAUPUNGIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Varkauden kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 27.1.2014 § 3 Varkauden kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Varkauden kaupungin selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vuodelta 2016 perustuu toimialojen sekä Soisalon Työterveys liikelaitoksen antamiin sisäisen valvonnan raportteihin ja riskienhallinnan selontekoihin.

Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimivuudesta. Muut tilivelvolliset luottamushenkilöt ja viranhaltijat vastaavat kukin omilla vastuualueillaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Keskeisiä sisäisen valvonnan kohteita ovat säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen tavoitteiden toteutumisen seuranta, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus, riskienhallinnan järjestäminen, omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta sekä sopimustoiminta.

Toimialat ovat raportoineet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksesta sisäisestä valvonnasta, keskeisistä havainnoista ja tehdyistä toimenpiteistä. Toimialojen sisäisen valvonnan raportit vuodelta 2016 on käsitelty lautakunnissa (perusturvalautakunta 22.2.2017 § 21, sivistyslautakunta 23.2.2017 § 19, tekninen lautakunta 28.2.2017 § 35 ja Soisalon Työterveys liikelaitos 2.3.2017 § 7). Konsernihallinnon sisäisen valvonnan raportti on käsitelty kaupunginhallituksessa 20.2.2017 § 54.

Toimialat ovat raportoineet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksesta sisäisestä valvonnasta, keskeisistä havainnoista ja tehdyistä toimenpiteistä.

Toimialat ovat noudattaneet sisäisessä valvonnassa kaupungin sisäisen valvonnan ohjetta. Suoritetuilla valvontatoimenpiteillä on varmistettu menettely- ja toimintatavat sekä toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Havaitut puutteet on korjattu heti, kun ne on havaittu.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kaupunginhallituksen tietoon ei ole tullut sellaisia toimielinten ja viranhaltijoiden päätöksistä tehtyjä valituksia, joiden perusteena olisi ollut selkeästi sisäisen valvonnan puutteellisuudesta aiheutunut lakien, ohjeiden, päätösten tai hyvän hallintotavan noudattamisen laiminlyönti.

Vuonna 2016 Itä-Suomen hallinto-oikeuteen saapui Varkauden kaupungin toimielinten päätöksiä koskevia oikaisuja seuraavasti:

- Teknisen lautakunnan lupajaoston päätöksestä 1 kpl
- Perusturvalautakunnan yksilöasioiden jaoston päätöksestä 7 kpl.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Talouden ja talousarvion seuranta on toimialoilla systemaattista ja säännöllistä (kuukausi- ja osavuosisiraportointi). Kuukausiraportit käsitellään kaupunginhallituksen hyväksymän/päättämän raportointiohjeen mukaan ao. lautakunnissa. Osavuosisikatsaus tehdään kaksi kertaa vuodessa (1.1. – 30.4., 1.1. – 31.8.) ja loppuvuoden 1.1. – 31.12. raportointi sisältyy tilinpäätöksen toimintakertomukseen. Toimialoja on ohjeistettu raportoimaan osavuosisiraporttien yhteydessä myös merkittävimmistä riskeistä ja sisäisestä valvonnasta.

Tavoitteiden, talousarvion ja toiminnan tuloksellisuuden toteutuminen on esitetty vuoden 2016 toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutumisvertailuissa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksissaan 21.3.2016 § 15 ja 12.12.2016 § 79 vuoden 2016 talousarvioon kohdistuvat määrärahan muutokset, jotka ovat valtuustoon nähden sitovalla tasolla (tilikauden tulos) seuraavat:

TOIMIALA, Tilikauden tulos	Alkuperäinen TA/KS 2016	Muutokset TA/KS 2016	Lopullinen TA/KS 2016
Yleishallinto	- 6.484.365	818.605	- 5.665.760
Sosiaali- ja terveystoimi Varkaus	- 81.148.295	- 2.501.804	- 83.650.099
Sosiaali- ja terveystoimi Joroinen		- 10.776	- 10.776
Sivistystoimi	- 31.950.390	- 675.181	- 32.625.571
Tekninen toimi	- 7.039.650	- 324.815	- 7.364.465
Toimintakate	- 121.695.277	- 2.260.698	- 123.955.975

Määrärahamuutokset sisältävät myös lautakuntien (sivistyslautakunta, perusturvalautakunta ja tekninen lautakunta) määrärahamuutokset sekä yleishallinnon talousarviossa olleiden varausmäärärahojen siirtämisen toimialojen talousarvioihin. Yleishallinnon määrärahoissa varaukset kohdentuivat työterveyshuollon, työllisyysmäärärahojen ja eläkevakuutusmaksujen määrärahoihin. Määrärahasiirrot on tehty talousarvion 2016 hyväksymisen yhteydessä hyväksytyyn käytännön mukaisesti.

Rahoitusosassa määrärahamuutoksia hyväksyttiin valtionosuuksien, verotulojen sekä muiden rahoituskulujen osalta. Valtionosuustuloarviota korotettiin määrärahamuutoksella 670.000 € ja verotuloarviota 150.000 €. Muiden rahoituskulujen menomäärärahaa korotettiin 200.000 €, joka kohdennettiin taseessa olevien yli 3 vuotta vanhojen saatavien poistamiseen tilintarkastajan antaman ohjeistuksen mukaisesti.

Investointiosaan tehtiin seuraava määrärahamuutos: sivistystoimelle myönnettiin 15.350 €:n lisämääräraha ulkoliikuntapaikkojen hoitoon liittyvän kaluston hankintaan.

Myönnetyn lisämäärärahan jälkeen sosiaali- ja terveystoimen talousarvio ylittyi 353.181 € ja sivistystoimen 31.018 € (toimintakate 14.694 € ja poistot 16.325 €). Sosiaali- ja terveystoimen ylitys johtuu Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän taseen alijäämän kattamista varten tehdystä 311.000 €:n pakollisesta varauksesta.

Tavoitteiden toteutumisessa, varojen käytön valvonnassa sekä tuloksellisuuden arvioinnin pätevytydessä ja luotettavuudessa ei ole ilmennyt tilikauden aikana huomautettavaa, joka olisi aiheutunut sisäisen valvonnan puutteellisuudesta.

Riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen perustana on kaupunginvaltuuston 27.1.2014 § 3 hyväksymä Varkauden kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Taloushallinto on laatinut toimialoille osavuosikatsauksen ja talousarvion laadintaohjeet, joissa on kiinnitetty huomiota sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointiin. Toimialat ovat osavuosikatsauksissaan ja toimintakertomuksissaan arvioineet omaan toimintaansa liittyviä merkittäviä taloudellisia riskejä. Riskejä on arvioitu myös vuoden 2016 talousarviossa. Riskienhallinnan järjestäminen, toteutus ja seuranta ovat kunkin toimialan vastuulla.

Riskienhallintaryhmä on arvioinut omaisuus- ja vastuuriskejä. Vakuutusmeklarin asiantuntemusta on käytetty vakuutusten kilpailutuksessa ja päätöksenteossa. Vakuutukset on kilpailutettu vuonna 2016.

Kaupungin lainasalkun analysointia on suorittanut ulkopuolinen rahalaitoksista riippumaton asiantuntija. Lainamäärästä 70,2 % on korkosuojustu. Vuoden 2016 aikana tehtiin 2 korkosuojausta.

Kaupungin takausvastuut ovat 31.12.2016 tilanteen mukaan 70,526 milj. € (31.12.2015 65,935 milj. € ja 31.12.2014 70,752 milj. €). Takauksista 69,744 milj. € kohdistuu tytäryhteisöjen lainoihin.

Talous- ja henkilöstöhallinnon uudet sovellusohjelmat otettiin käyttöön 1.1.2016. Uusien ohjelmistojen raportointimahdollisuudet hyödynnetään myös sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa.

Konserniyhtiöt

Vuoden 2016 talousarvion sitovaksi tavoitteeksi oli asetettu uusien konserniohjeiden ja omistajapoliittisen ohjelman laatiminen vuoden 2016 mennessä. Konserniohjeiden ja omistajapoliittisen ohjelman laatiminen siirtyi vuodelle 2017.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Käytöstä poistettuja tuottamattomia kiinteistöjä ei myyty vuonna 2016.

Taseesta poistettiin yli 3 vuotta vanhoja saatavia yhteensä 290.897,32 €, jotka kirjattiin menoksi toimialoille.

Kiinteän ja irtaimen omaisuuden hankinta on suoritettu hankintastrategian ja hankintaohjeiden mukaisesti.

Omaisuuksien luovutukset on suoritettu Varkauden kaupunginvaltuuston myöntämän toimivallan puitteissa.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvontaa on seurattu sisäisen tarkastuksen ja toimialoilla tapahtuvan sisäisen valvonnan kautta.

Sopimustoiminta

Sopimusten hallintaa on kaupunkitasolla uudistettu ja kehitetty osana asiahallinnan kokonaisuutta. Sopimustenhallintaohjelma palvelee sopimuksen tehnyttä toimialaa, mikäli sopimuksen tiedot, mm. sopimuksen kesto on tallennettu ohjelmaan. Sopimushallinnan vastuuhenkilöt on nimetty toimialoittain. Sopimushallinnan täysipainoisessa käyttöönötössä on vielä puutteita.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus on Varkauden kaupungin johtamisjärjestelmän osa, jota johtavat tilivelvolliset (kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja) käyttävät toteuttaessaan tilivelvollisuuteen kuuluvaa valvontavelvollisuuttaan. Sen tarkoituksena on edistää kaupungille asetettujen päämäärien ja tavoitteiden toteutumista. Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa.

Sisäistä tarkastusta suoritettiin vuonna 2016 ostopalveluna. Palvelu ostettiin KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:ltä. Kaupunginhallitus hyväksyi sisäisen tarkastuksen suorittajaksi kaupungin tilintarkastusyhteisö KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:n 26.10.2015 § 235.

KPMG:n palveluna tuottaman sisäisen tarkastuksen tavoitteena on tukea Varkauden kaupunkia sen tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallin-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

1.3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen (sis. Liikelaitoksen, ulkoiset erät)

Vuoden 2016 tilikauden ylijäämä sisältäen kaupungin (1.340.261,39 €) ja liikelaitoksen (160.171,64 €) tuloksen, osoittaa yhteensä 1.500.433,03 € ylijäämää.

Toimintatuotot (ulkoiset)

Tuloslaskelman mukaan toimintatuottojen toteutuma (ilman valmistusta omaan käyttöön) on 50.091.781 €. Muutos verrattaessa vuoden 2015 toteutumaan on 1.264.513 € / 2,59 %.

Tuottolajeittain tarkasteltuna myynti- ja maksutuotot sekä muut toimintatuotot ovat lisääntyneet, mutta tuet ja avustukset ovat vähentyneet. Ulkoisilla toimintatuotoilla katetaan 29,0 % toimintakuluista. Ulkoiset toimintatuotot olivat kokonaistuloista 27,5 %. Kuntaliiton mukaan kuntien toimintatuotot kasvoivat keskimäärin vain 0,3 %.

Valmistus omaan käyttöön

Omaan käyttöön valmistettavan aktivoitavan hyödykkeen valmistuksen arvo esitetään tuloslaskelmassa omana eränään. Valmistus omaan käyttöön on tuloslaskelman oikaisua, jolla omaan käyttöön valmistuksen vaikutus tilikauden tulokseen eliminoidaan silloin, kun hyödykkeen valmistuksen menoja sisältyy tuloslaskelman menoihin.

Valmistus omaan käyttöön 285.746 € muodostuu teknisen toimen kohdentamista suunnittelu- ja valvontakustannuksista eri investointihankkeisiin. Muutos vuoteen 2015 verrattaessa – 52.545 € (15,53 %).

Toimintakulut (ulkoiset)

Ulkoisten toimintakulujen toteutuma oli 172.706.622 € ja kasvua vuoden 2015 toteutumaan 3.543.498 € / 2,09 %. Suurin muutos kohdistuu palvelujen ostoon 2.626.155 € / 3,85 %. Henkilöstökulut ovat vähentyneet yhteensä 169.776 € / 0,22 %. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot ovat lisääntyneet 358.053 € / 3,98 %, avustuksien maksaminen 171.961 € / 1,72 % ja vuokrat 133.419 € / 5,3 %. Kuntaliiton mukaan kuntien toimintakulut kasvoivat keskimäärin 1,3 %.

Toimintakate

Toimintakate kertoo kuinka paljon toimintakuluista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla.

Toimintakatteen toteutuma -122.329.095 €, kasvua 1,94 % / 2.331.530 € verrattaessa vuoden 2015 toimintakatteeseen. Toimintakate on 5.705 € / asukas (v. 2015 5.546 € / asukas). Vastaavan kokoisissa kunnissa toimintakate oli vuonna 2015 5.046 € / asukas ja Pohjois-Savon kunnissa 5.385 € / asukas ja koko maan osalta 5.181 € / asukas.

Vuoden 2016 talousarviossa toimintakatteelle on asetettu tavoite, ettei se saa kasvaa valtuustokaudella. Toimintakate on toteutunut vuosina 2013–2016 seuraavasti; TP 2013 - 122.053.080 €, TP 2014 -119.488.373 €, TP 2015 -119.997.565 € ja TP 2016 -122.329.095 €. Toimintakate oli valtuustokauden viimeisenä toimintavuotena 2016 276.015 € / 0,23 % suurempi kuin valtuustokauden ensimmäisenä vuotena 2013. Näin ollen valtuustokaudelle asetettu toimintakatteen tavoite ylittyi hieman asetetusta tavoitteesta. Vuonna 2016 kuntien toimintakate kasvoi keskimäärin 1,6 %.

Rahoitus

Rahoituseriin kuuluvat verotulot, valtionosuudet, korkotuotot ja – kulut sekä muut rahoitustuotot ja -kulut.

Verotulot

Vuoden 2016 talousarvio ei sisältänyt muutoksia veroprosentteihin.

Veroprosenttien muutokset vuosina 2007–2017

Veroprosentit	2007	2008	2009	2010-2013	2014	2015-2016	2017
Tuloveroprosentti	19,00	19,00	19,00	20,00	20,50	20,75	21,00
Kiinteistöveroprosentit:							
Yleinen kiinteistövero	0,75	0,90	0,90	0,95	1,35	1,35	1,45
Vakituinen asuminen	0,25	0,35	0,35	0,40	0,40	0,40	0,50
Muut asuinrakennukset	0,85	0,95	0,95	1,00	1,00	1,00	1,00
Yleishyödylliset yhteisöt	0	0	0	0	0	0	0
Voimalaitos	2,50	2,50	2,50	2,85	2,85	2,85	2,85

Verotulot yhteensä vuonna 2016 olivat 80.302.364 €. Verotulot kasvoivat vuoteen 2015 verrattaessa vain 294.004 € / 0,37 %. Verotulojen kokonauskertymään vaikutti merkittävästi yhteisöveron jako-osuuden pienentäminen. Kuntaliiton mukaan kuntien verotulot kasvoivat keskimäärin 1,4 %.

Vuonna 2017 verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 79.890.000 €. Mikäli verotuloennuste pitää paikkansa, verotulot tulevat pienenevän vuoden 2016 toteutumaan verrattaessa 412.364 €.

Kunnallisverot

Vuoden 2016 aikana kunnallisveroja kertyi 70.996.374 € (v. 2015 69.484.702 €). Kunnallisverojen kasvu on 1.511.672 € / 2,18 % verrattuna vuoteen 2015. Keskimäärin kuntien kunnallisverot kasvoivat 2,0 %.

Vuodelle 2017 kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.11.2016 § 62 kunnallisveroon 0,25 % korotuksen eli kunnallisvero on 1.1.2017 alkaen 21,0 %. Vuoden 2017 talousarviossa on kunnallisveroja arvioitu kertyvän 69.990.000 €, joka on 1.006.374 € vähemmän kuin vuoden 2016 verokertymä.

Kiinteistöverot

Vuonna 2016 kiinteistöveroja kertyi 5.250.316 € (v. 2015 5.213.977 €), joka on vain 36.339 € / 0,70 % enemmän kuin vuoden 2015 verokertymä. Kuntaliiton mukaan kuntien kiinteistöverot kasvoivat keskimäärin 4,1 %.

Vuonna 2017 on arvioitu kiinteistöveroja kertyvän 5.900.000 €. Valtuusto hyväksyi 14.11.2016 § 63 0,10 % korotukset yleiseen kiinteistöveroon ja vakinaisen asuinrakennuksen kiinteistöveroon.

Yhteisöverot

Yhteisöveroja vuonna 2016 kertyi 4.055.674 € (v. 2015 5.309.681 €), vähennys vuoteen 2015 verrattaessa 1.254.007 € / 23,62 %. Vuonna 2016 yhteisöveron jako-osuutta pienennettiin 5,95 %, joka vaikutti merkittävästi kaupungin yhteisöverokertymään. Keskimäärin kuntien yhteisöverot laskivat 6,3 %.

Verotulojen toteutuma 1.1.-31.12.2016

	TA 2016	TA-muutos	TA+muutos	Toteutuma 2016	Erotus TA/Tot.	Tot-%
Kunnallisvero	70 000 000	850 000	70 850 000	70 996 374	146 374	100,2
Yhteisöverot	4 400 000	-600 000	3 800 000	4 055 674	255 674	106,7
Kiinteistöverot	5 300 000	-100 000	5 200 000	5 250 316	50 316	101,0
VEROTULOT YHT.	79 700 000	150 000	79 850 000	80 302 364	452 364	100,6

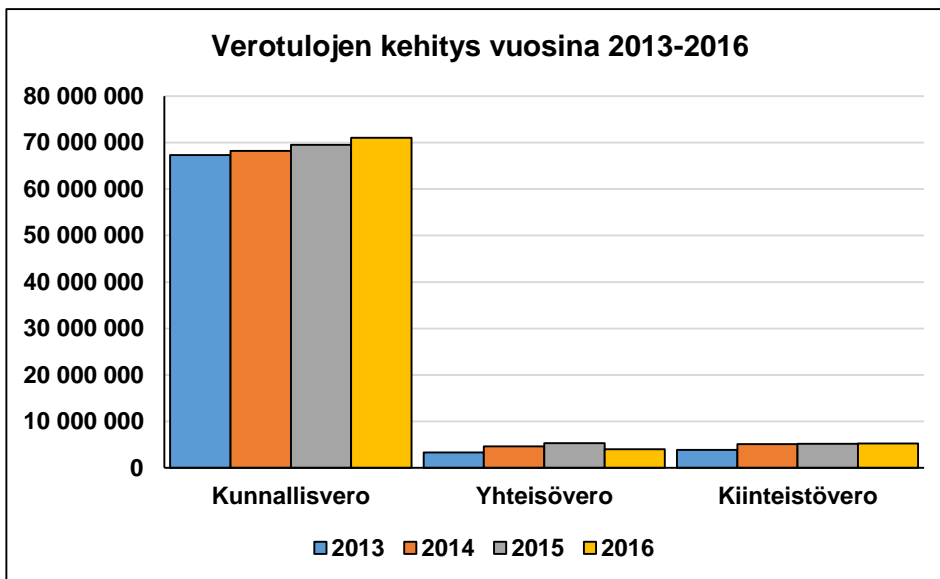
VEROTULOT

	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TA2017	TS2018	TS2019
Verotulot, yht.	74 469	77 944	80 008	80 302	79 890	80 125	81 335
-muutos -%	2,8	4,7	2,6	0,4	-0,5	0,3	1,5
Kunnallisvero	67 268	68 179	69 485	70 996	69 990	69 925	70 835
-muutos -%	2,4	1,4	1,9	2,2	-1,4	-0,1	1,3
Yhteisövero	3 341	4 631	5 310	4 056	4 000	4 200	4 400
-muutos -%	13,7	38,6	14,7	-23,6	-1,4	5,0	4,8
Kiinteistövero	3 860	5 134	5 214	5 250	5 900	6 000	6 100
-muutos -%	1,5	33,0	1,6	0,7	12,4	1,7	1,7
Tuloveroprosentti	20,00	20,50	20,75	20,75	21,00	21,00	21,00
Efektiivinen veroaste	14,77	15,13	15,32	15,22	14,78	14,81	14,82

*) Efektiivinen veroaste tarkoittaa maksuunpannun kunnallisveron suhdetta ansiotuloihin, eli se on veroprosentti, jonka mukaan kuntalainen keskimäärin maksaa ansiotuloistaan kunnallisveroa.

Verotulojen kehitys vuosina 2013-2016

	2013	2014	2015	2016	Muutos 2015/2016
Kunnallisvero	67 268 014	68 179 312	69 484 702	70 996 374	1 511 672
Yhteisövero	3 340 837	4 630 971	5 309 681	4 055 674	-1 254 007
Kiinteistövero	3 859 933	5 134 138	5 213 977	5 250 316	36 339
Yhteensä	74 468 784	77 944 421	80 008 360	80 302 364	294 004

Kunnan tuloveron määräytymisperusteet

Verovuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo	Muutos %
2011	20,00	65 479 946	2,2
2012	20,00	65 864 346	0,6
2013	20,00	66 853 778	1,5
2014	20,50	69 081 683	3,3
2015	20,75	70 377 483	1,9
2016 (arvio)	20,75	72 029 560	2,3

Valtionosuudet

Valtionosuudet 49.507.722 € toteutuivat 99,9 % talousarvioon nähden. Kasvu vuoteen 2015 verrattaessa 2.635.740 € /5,62 %. Eniten (3.155.584 €) lisääntyi peruspalvelujen valtionosuus. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus pieneni 813.564 €. Opetus- ja kulttuuritoimen muu valtionosuus pieneni edelleen, ollen vuonna 2016 -2.770.483 €. Muutos edellisvuoteen - 293.720 €.

Kuntaliiton mukaan kuntien valtionosuudet kasvoivat vuonna 2016 keskimäärin 7,0 %. Valtionosuuksien lisäykseen vaikuttivat mm. kustannustenjaon tarkistus ja veroperustemuutosten kompensointi.

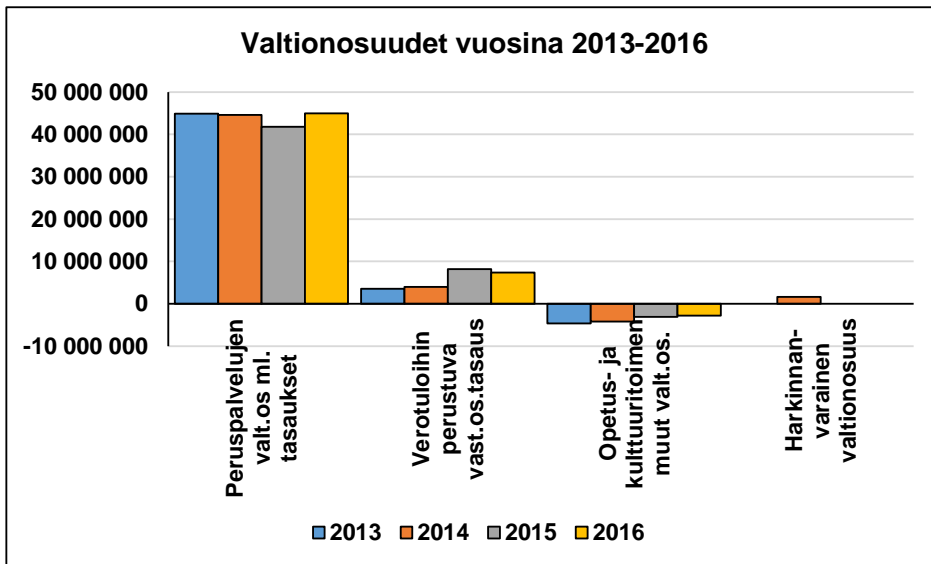
Valtionosuuksien tuloarvioihin tehtiin talousarviomuutokset kaupunginvaltuustossa 12.12.2016 § 79.

Valtionosuuksien toteutuma 1.1.-31.12.2016

	TA 2016	TA-muutos	TA+muutos	Toteutuma 2016	Erotus TA/Tot.	Tot.-%
Peruspalvelujen valt.os ml. tasaukset	43 900 000	220 000	44 120 000	44 927 917	-807 917	101,8
Verotuloihin perustuva valt.os.tasaus	8 200 000	-450 000	7 750 000	7 350 288	399 712	94,8
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valt.os.	-3 150 000	850 000	-2 300 000	-2 770 483	470 483	120,5
YHTEENSÄ	48 950 000	620 000	49 570 000	49 507 722	62 278	99,9

Valtionosuudet vuosina 2013-2016

	2013	2014	2015	2016	Muutos 2015 / 2016
Peruspalvelujen valt.os ml. tasaukset	44 903 239	44 560 517	41 772 333	44 927 917	3 155 584
Verotuloihin perustuva valt.os.tasaus	3 531 041	3 995 344	8 163 852	7 350 288	-813 564
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valt.os.	-4 660 691	-4 167 698	-3 064 203	-2 770 483	293 720
Harkinnanvarainen valtionosuus		1 650 000			
YHTEENSÄ	43 773 589	46 038 163	46 871 982	49 507 722	2 635 740

Korkotuotot ja – kulut

Korkotuottoihin 832.843 € (v. 2014 1.174.772 €) sisältyy antolainojen korkotuotot. Suurin korkotuotto kertyy Keski-Savon Vesi Oy:n antolainan korosta, joka vuonna 2016 oli 808.004 € (v. 2015 805.793 €). Korkoperustetta muutettiin kaupunginhallituksen 7.9.2015 § 195 päätöksellä.

Korkokulut 501.731 € (v. 2015 878.125 €) muodostuvat pitkäaikaisten talousarviolainojen koroista. Lainakanta 31.12.2016 51,6 milj. €, joka on 2.408 € / asukas. Pohjois-Savon kunnissa lainaa on keskimäärin 2.639 € / asukas ja koko maassa 2.835 € / asukas. Vuonna 2016 kaupungin lainakanta kasvoi vain 0,28 milj. €. Uutta lainaa nostettiin 5,0 milj. € ja entisiä lyhennettiin 4,7 milj. €. Keskimäärin lainakanta kasvoi kunnissa 3,6 %, lainakannasta pitkäaikaisten lainojen lisäys oli vain 0,62 %.

Muut rahoitustuotot ja – kulut

Rahoitustuotot 1.497.100 € (v. 2015 1.548.610 €) koostuvat Varkauden Aluelämpö Oy:n 451.764 € ja Savon Energiaholding Oy:n 269.496 € osingoista, liikelaitoskuntayhtymän sekä muiden kuntayhtymien peruspääoman koroista, yhteensä 179.709 €. Rahoitustuottoihin sisältyy myös taseesta alas kirjattua henkilöstökulujen jaksotukseen liittyvää siirtovelkaa 541.170 €.

Muihin rahoituskuluihin 104.314 € (v. 2015 127.142 €) sisältyy mm. pankkien palvelumaksut, provisiot, verotilitysten oikaisuerät ja saatavien poistoja.

Vuosikate

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa kaupungin tulorahoituksen riittävyyttä. Vuosikate siirtyi rahoituslaskelman toiminnan rahavirran ensimmäiseksi eräksi.

Tasapainossa olevassa taloudessa vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot. Poistojen on kuitenkin vastattava keskimääräistä vuotuista korvausinvestointien tasoa. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioitaessa onkin syytä verrata vuosikatteen, poistojen ja poistonalaisten investointien omahankintamenojen määrien vastaavuutta.

Vuoden 2016 vuosikate 9.173.342 € (v. 2015 8.284.226 €). Vuosikate riittää kattamaan suunnitelmanmukaiset poistot 167,2 % (v. 2015 164,1 %). Kuntaliiton mukaan vuosikate kattaa kuntien poistoista keskimäärin 117 %.

Vuosikate vahvistui 889.116 € / 10,7 % verrattuna vuoden 2015 vuosikatteeseen. Vuosikate on 428 € / asukas (v. 2015 383 € / asukas). Vastaavan kokoisien kuntien vuosikatteen olivat vuonna 2015 307 € / asukas ja Pohjois-Savon kunnissa 349 € / asukas ja koko maan osalta 348 € / asukas. Negatiivisten vuosikatteen kuntia Manner-Suomessa Kuntaliiton tiedon mukaan oli vuonna 2016 18 kpl (v. 2015 13 kpl ja v. 2014 10 kpl).

Suunnitelman mukaiset poistot

Käyttöomaisuuden poistot on laskettu kaupunginvaltuuston 16.12.2013 § 91 hyväksymän SUMU-poistosuunnitelman mukaisesti. Valtuusto hyväksyi poistosuunnitelmaan 19.10.2015 § 57 muutoksen, jonka mukaan kaikki 3.000 € tai sen alle olevat käyttöomaisuushankkeet poistetaan kerralla.

Vuoden 2016 poistot 5.487.235 € (v. 2015 5.047.637 €). Poistoihin sisältyy ylimääräisiä kertapoistoja 495.200 €, jotka muodostuvat purettavaksi tulevien ja käyttämättömien rakennusten kirjanpitoarvojen alaskirjauksista. Mm. Käpykankaan päiväkotia, Nappula, Päiviönsaaren koulu ja Manttu.

Tilikauden tulos / ylijäämä

Vuoden 2016 tilikauden tulos on yhteensä 4.000.433,03 € (kaupunki 3.840.261,39 € ja Soisalon Työterveysliikelaitos 160.171,64 €). Tilikauden tuloksesta esitetään tehtäväksi vapaaehtoinen investointivaraus 2.500.000 €. Varauksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 1.500.433,03 € (kaupunki 1.340.261,39 € ja Soisalon Työterveysliikelaitos 160.171,64 €).

Tilikauden tulokseen vaikutti vuoden 2015 henkilösivukulujen tuloutus taseesta 507.326 € ja Savonia AMK:n purkukirjaus 314.326 €. Alhainen korkotaso pienensi maksettavia korkokuluja lähes 380.000 € edellisvuoteen verrattuna. Korkokulut toteutuivat 498.269 € alle budjetin. Lomapalkkavelan 30 %:n lomarahaleikkaus 850.000 € ei vaikuttanut tulokseen, koska lomapalkkavarausta jouduttiin vastaavasti lisäämään samalla summalla. Tilikauden tuloksesta on tehty myös pakollinen varaus 311.000 € KYS:n alijäämien kattamiseen vuosien 2017–2018 aikana. Lisäksi tulokseen vaikuttavat kertapoistoina kirjatut rakennusten kirjanpitoarvot yhteensä 495.200 €.

Vuosi 2016 on kolmas perättäinen ylijäämäinen vuosi. Vuonna 2014 asetetut talouden tasapainottamisvelvoitteet täyttyivät vuoden 2016 aikana. Taseen ylijäämä vuoden 2016 ylijäämä mukaan lukien on yhteensä 20.497.181 €.

VARKAUDEN KAUPUNKI (sis. Liikelaitoksen)
Ulkoinen

TULOSLASKELMA

	2016	2015
Toimintatuotot	50 092	48 827
Valmistus omaan käyttöön	286	338
Toimintakulut	-172 707	-169 163
Toimintakate	-122 329	-119 998
Verotulot	80 302	80 008
Valtionosuudet	49 508	46 872
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	813	858
Muut rahoitustuotot	1 498	1 549
Korkokulut	-502	-878
Muut rahoituskulut	-117	-127
Vuosikate	9 173	8 284
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 487	-5 048
Satunnaiset tuotot	1 550	0
Satunnaiset kulut	-1 236	0
Tilikauden tulos	4 000	3 236
Varausten lisäys (-)	-2 500	0
Rahastojen lisäys (-)	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	1 500	3 236
Tuloslaskelman tunnusluvut	2016	2015
Toimintatuotot/toimintakulut, %	29,1	28,9
Vuosikate/poistot, %	167,2	164,1
Vuosikate, asukasta kohti	428	383
Asukasmäärä	21 441	21 638

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

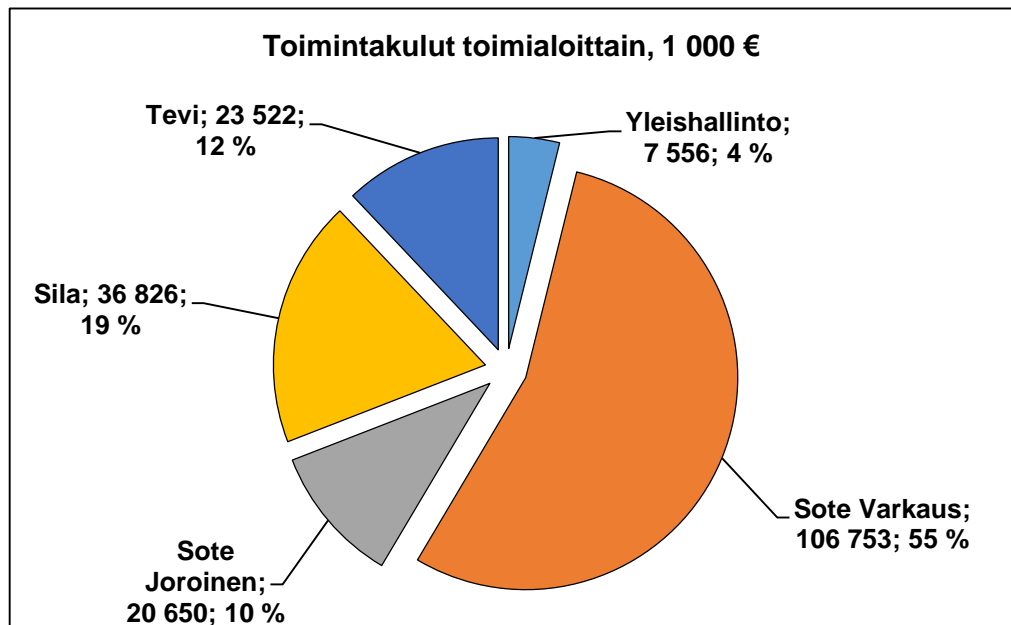
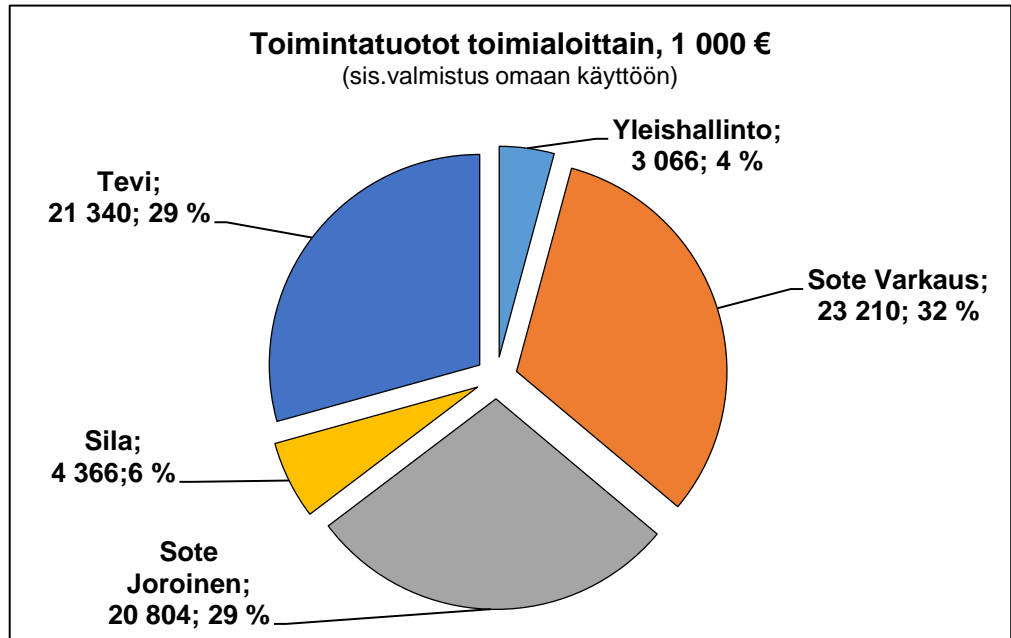
Vuosikate prosenttia poistoista

= 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

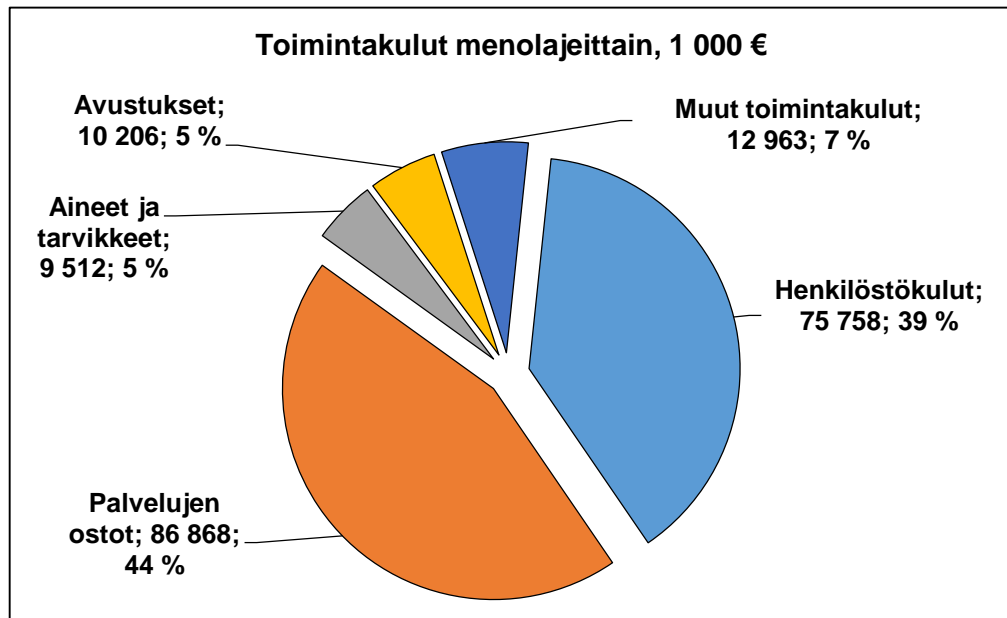
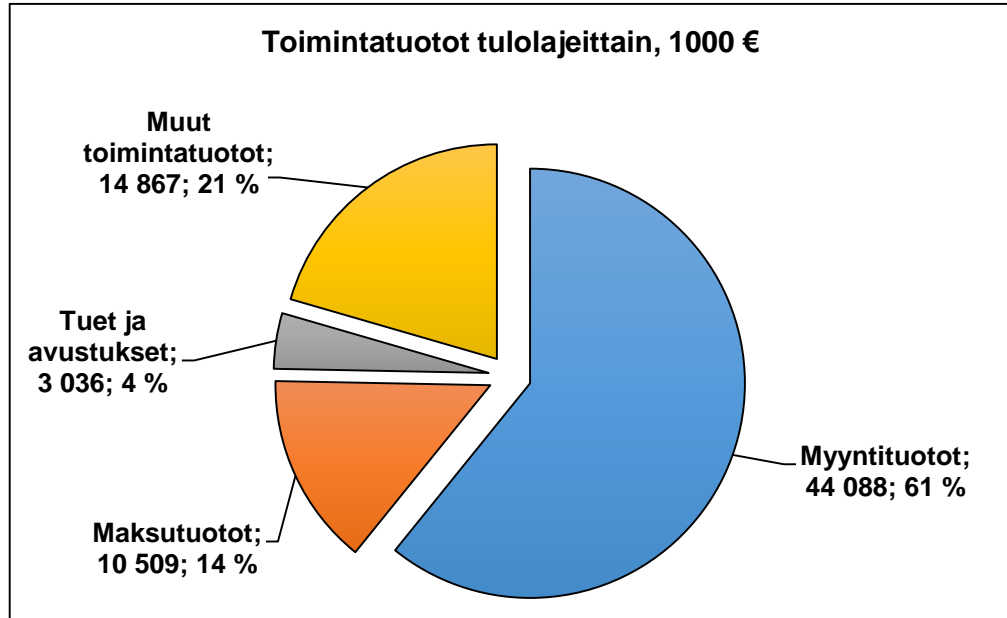
Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa

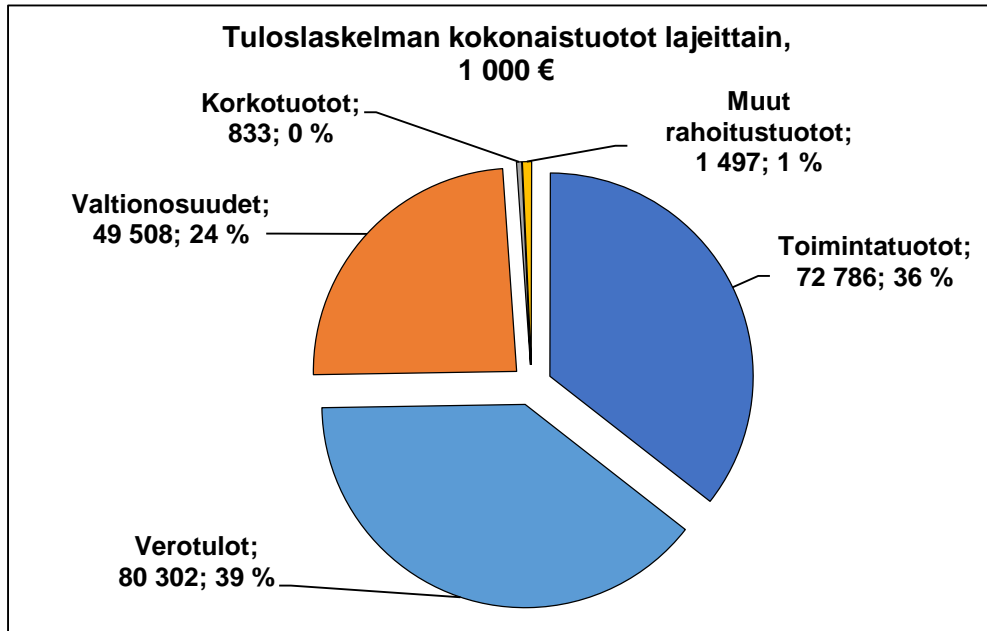
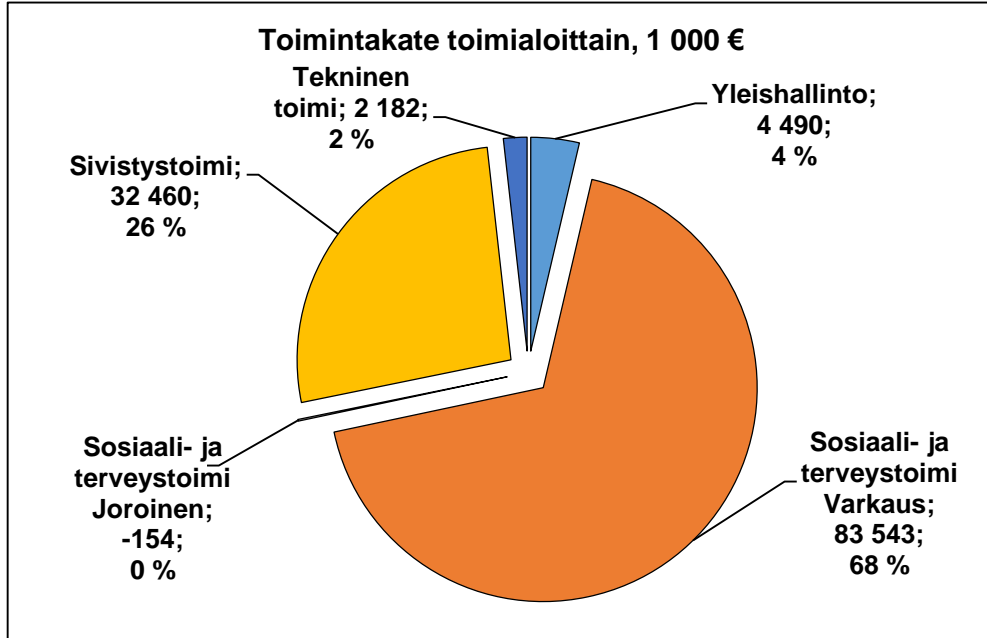
Toimintatuotot ja – kulut toimialoittain, ilman liikelaitosta (ulkoiset/sisäiset)

Toimintatuotot ja –kulut lajeittain, ilman liikelaitosta (ulkoiset/sisäiset)

Toimintakate toimialoittain ja tuloslaskelman kokonaistulot lajeittain, ilman liikelaitosta
(ulkoiset/sisäiset)

KESKEISET TALOUSLUVUT TP 2013-2016 (sis. Liikelaitos)				
(ulkoiset ja sisäiset erät)				
	Tilinpäätös 2013	Tilinpäätös 2014	Tilinpäätös 2015	Tilinpäätös 2016
Asukasluku	22 107	21 855	21 638	21 441
Tuloveroprosentti	20,00	20,50	20,75	20,75
Kiinteistövero-%, vakinainen asunto	0,40	0,40	0,40	0,40
Kiinteistövero-%, muut rakennukset	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistövero-%, yleinen	0,95	1,35	1,35	1,35
Kiinteistövero-%, yleishyödylliset yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteistövero-%, voimalaitokset	2,85	2,85	2,85	2,85
Toimintakulut (1000 €)	-198 009	-193 479	-196 664	-200 139
Sisäiset toimintakulut	25 813	24 489	26 304	26 307
Toimintakulut, € / asukas	-8 957	-8 853	-9 089	-9 334
Toimintatuotot (1000 €)	75 868	74 192	76 666	77 810
Sisäiset toimintatuotot, €	25 813	24 489	26 304	26 307
Toimintatuotot, € / asukas	3 432	3 395	3 543	3 629
Toim.tuotot % toim.kuluista	-38,3 %	-38,3 %	-39,0 %	-38,9 %
Toimintakate (1000 €)	-122 141	-119 287	-119 998	-122 329
Toimintakate, € / asukas	-5 525	-5 458	-5 546	-5 705
Henkilöstökulut (1000 €) (palkat+sivukulut)	-80 823	-81 158	-78 481	-78 651
Vakinainen henkilöstö, hlö	1 428	1 420	1 371	1 345
Eläkemenoperusteiset kulut, €	-5739	-5 262	-4 915	-4 525
Varhe-maksut, €	-792	-929	-878	-995
Työnantajan eläkevak.maksut, €	-10281	-10 585	-10 528	-10 409
Verotulot (1000 €)	74 469	77 945	80 008	80 302
Verotulot, € / asukas	3 369	3 566	3 698	3 745
Verotulot % toim.kuluista	-37,61 %	-40,29 %	-40,68 %	-40,12 %
Valtionosuudet (1000 €)	43 773	46 038	46 872	49 508
Valtionosuudet, € / asukas	1 980	2 107	2 166	2 309
Valtionosuudet % toim.kuluista	-22,1 %	-23,8 %	-23,8 %	-24,7 %
Vuosikate (1000 €)	-1 879	6 371	8 284	9 173
Vuosikate / poistot, %	-42,5 %	127,1 %	164,1 %	167,2 %
Vuosikate, € / asukas	-85	292	383	428
Investoinnit (brutto) (1000 €)	7 149	11 352	9 424	10 490
Investointitulot (1000 €)	871	3 109	542	379
Poistot (1000 €)	4 424	5 013	5 048	5 487
Lainakanta (1000 €)	52 172	53 074	51 339	51 621
Lainat, € / asukas	2 360	2 428	2 373	2 408
Omavaraisuusaste -%	59,6 %	61,3 %	62,4 %	63,3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus -%	44,9 %	42,4 %	40,7 %	39,6 %
Tilikauden yli-/alijäämä (1000 €)	-6 303	5 841	3 236	1 500

TALOUSARVIO TOTEUTUMA 2016 JA VERTAILU TP 2015 / 2016 (kaupunki ilman liikelaitosta)									
Toimiala	TP 2015	Alkuperäinen TA/KS 2016	TA/KS MUUTOKSET 2016	LOPULLINEN TA/KS 2016	TP / Toteutuma 2016	Poikkeama, € TA / TP 2016	Tot.-% TA 2016	Muutos TP 2016 / 2015 €	Muutos TP 2016 / 2015 %
Yleishallinto (kv, kh, tark.ltk., vaalit, konsernihallinto)									
Tuotot	3 775 130	3 225 324	-298 218	2 927 106	3 066 063	138 957	104,7 %	-709 067	-18,8 %
Kulut	-8 676 387	-9 408 689	1 116 823	-8 291 866	-7 555 729	736 137	91,1 %	1 120 658	-12,9 %
Toimintakate (Netto)	-4 901 257	-6 183 365	818 605	-5 364 760	-4 489 666	875 094	83,7 %	411 591	-8,4 %
Sumu poistot	-236 812	-301 000	0	-301 000	-265 653	35 347	88,3 %	-28 841	12,2 %
Tilikauden tulos	-5 138 069	-6 484 365	818 605	-5 665 760	-4 755 319	910 441	83,9 %	382 750	-7,4 %
Sosiaali- ja terveystoimi, Varkaus									
Tuotot	21 115 874	21 341 950	1 082 538	22 424 488	23 210 261	785 773	103,5 %	2 094 387	9,9 %
Kulut	-102 413 592	-102 185 085	-3 584 342	-105 769 427	-106 753 433	-984 006	100,9 %	-4 339 841	4,2 %
Toimintakate (Netto)	-81 297 718	-80 843 135	-2 501 804	-83 344 939	-83 543 172	-198 233	100,2 %	-2 245 454	2,8 %
Sumu poistot	-473 122	-305 160	0	-305 160	-463 107	-157 947	151,8 %	10 015	-2,1 %
Tilikauden tulos	-81 770 840	-81 148 295	-2 501 804	-83 650 099	-84 006 279	-356 180	100,4 %	-2 235 439	2,7 %
Sosiaali- ja terveystoimi, Joroinen									
Tuotot	19 936 893	20 564 855	0	20 564 855	20 803 519	238 664	101,2 %	866 626	4,3 %
Kulut	-19 811 835	-20 458 832	-10 776	-20 469 608	-20 649 912	-180 304	100,9 %	-838 077	4,2 %
Toimintakate (Netto)	125 058	106 023	-10 776	95 247	153 607	58 360	161,3 %	28 549	22,8 %
Sumu poistot	-125 425	-106 023	0	-106 023	-155 746	-49 723	146,9 %	-30 321	24,2 %
Tilikauden tulos	-367	0	-10 776	-10 776	-2 139	8 637	19,8 %	-1 772	482,8 %
Sivistystoimi									
Tuotot	4 736 708	4 035 835	-80 424	3 955 411	4 366 510	411 099	110,4 %	-370 198	-7,8 %
Kulut	-36 615 327	-35 845 435	-555 034	-36 400 469	-36 826 261	-425 792	101,2 %	-210 934	0,6 %
Toimintakate (Netto)	-31 878 619	-31 809 600	-635 458	-32 445 058	-32 459 751	-14 693	100,0 %	-581 132	1,8 %
Sumu poistot	-275 185	-140 790	-39 723	-180 513	-196 838	-16 325	109,0 %	78 347	-28,5 %
Tilikauden tulos	-32 153 804	-31 950 390	-675 181	-32 625 571	-32 656 589	31 018	100,1 %	-502 785	1,6 %
Tekninen toimi									
Tuotot	21 849 552	20 398 515	119 259	20 517 774	21 339 776	822 002	104,0 %	-509 776	-2,3 %
Kulut	-23 992 013	-23 363 715	-50 524	-23 414 239	-23 521 607	-107 368	100,5 %	470 406	-2,0 %
Toimintakate (Netto)	-2 142 461	-2 965 200	68 735	-2 896 465	-2 181 831	714 634	75,3 %	-39 370	1,8 %
Sumu poistot	-3 937 093	-4 074 450	-393 550	-4 468 000	-4 405 891	62 109	98,6 %	-468 798	11,9 %
Tilikauden tulos	-6 079 554	-7 039 650	-324 815	-7 364 465	-6 587 722	776 743	89,5 %	-508 168	8,4 %
Toimintatuotot yhteensä	71 414 157	69 566 479	823 155	70 389 634	72 786 129	2 396 495	103,4 %	1 371 972	1,9 %
Toimintakulut yhteensä	-191 509 154	-191 261 756	-3 083 853	-194 345 609	-195 306 942	-961 333	100,5 %	-3 797 788	2,0 %
TOIMINTAKATE	-120 094 997	-121 695 277	-2 260 698	-123 955 975	-122 520 813	1 435 162	98,8 %	-2 425 816	2,0 %
Rahoitus									
Verotulot	80 008 361	79 700 000	150 000	79 850 000	80 302 363	452 363	100,6 %	294 002	0,4 %
Valtionosuudet	46 871 982	48 900 000	670 000	49 570 000	49 507 722	-62 278	99,9 %	2 635 740	5,6 %
Korkotuotot	858 105	950 000	0	950 000	832 844	-117 156	87,7 %	-25 261	-2,9 %
Muut rahoitustuotot	1 547 369	1 000 000	0	1 000 000	1 497 099	497 099	149,7 %	-50 270	-3,2 %
Korkokulut	-878 086	-1 000 000	0	-1 000 000	-501 731	498 269	50,2 %	376 355	-42,9 %
Muut rahoituskulut	-122 547	-200 000	90 897	-109 103	-104 314	4 789	95,6 %	18 233	-14,9 %
VUOSIKATE	8 190 187	7 654 723	-1 349 801	6 304 922	9 013 170	-2 708 248	143,0 %	822 983	10,0 %
Poistot ja arvonalennukset	-5 047 637	-4 927 423	-433 273	-5 360 696	-5 487 235	-126 539	102,4 %	-439 598	8,7 %
Satunnaiset tuotot	0				1 549 895	1 549 895		1 549 895	
Satunnaiset kulut	0				-1 235 569	-1 235 569		-1 235 569	
TILIKAUDEN TULOS	3 142 550	2 727 300	-1 783 074	944 226	3 840 261	-2 896 035	406,7 %	697 711	22,2 %
Varausten ja rahastojen muutokset	0				-2 500 000				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	3 142 550	2 727 300	-1 783 074	944 226	1 340 261	-396 035	141,9 %	-1 802 289	-57,4 %

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki kaupungin rahanlähteet ja käytöt. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kaupungin rahavaroihin eli sitä, lisääntyvätkö vai vähenevätkö kaupungin rahavarat tilikauden aikana. Tuloslaskelman tapaan rahoituslaskelma sisältää ainoastaan erät, jotka ovat syntyneet kaupungin kannalta ulkopuolisiin yksiköihin nähden.

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin ja liikelaitoksen sekä varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tuloslaskelmasta ja taseesta. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen toiminnan ja investointien rahavirta sekä rahoituksen rahavirta eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden rahavirran yhteismäärä osoittaa rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli negatiivinen 0,907 milj. € (v. 2015 - 0,912 milj. €). Rahoituksen rahavirta oli negatiivinen 0,720 milj. €, kun se edellisenä vuotena oli positiivinen 0,875 milj. €. Rahavarojen muutos (vähentyminen) oli - 1,627 milj. € edellisestä vuodesta.

Rahoituslaskelman tunnusluvut:

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta

Toiminnan ja investointien rahavirta-välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitus vaatimus täyttyy, jos kertymä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirrankertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta oli negatiivinen -11,8 milj. € (v. 2015 - 10,5 milj. €).

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä

Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulorahoitusprosentti v. 2016 oli 90,7 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 89,4 %.

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainan lyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1:n, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää silloin, kun tunnusluvun arvo on yli 2.

Kaupungin tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, sillä tunnusluku vuonna 2016 oli 1,9 (v. 2015 1,6).

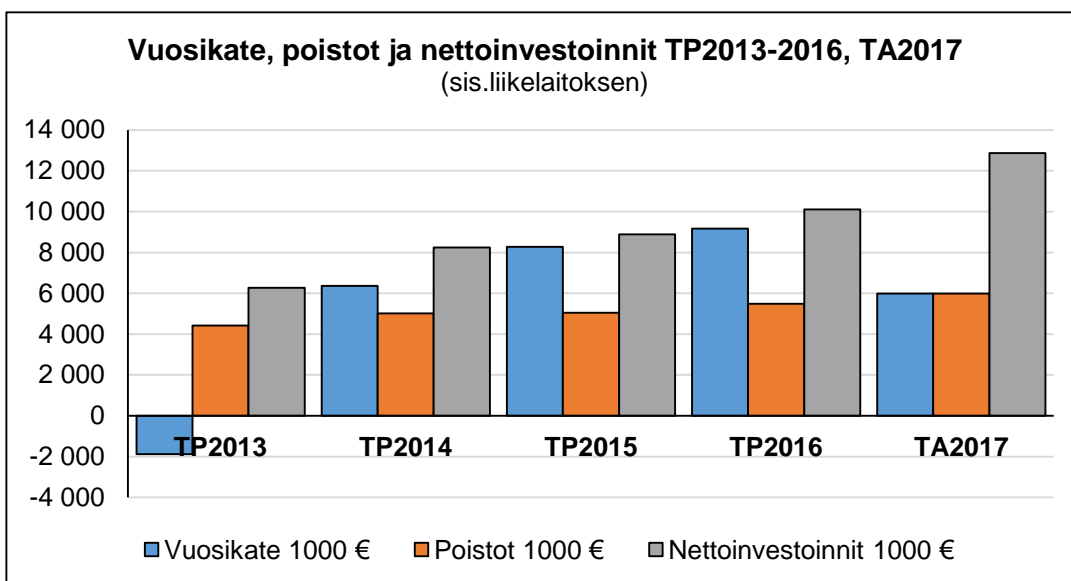
Kassan riittävyys (pv)

= 365 * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudelta

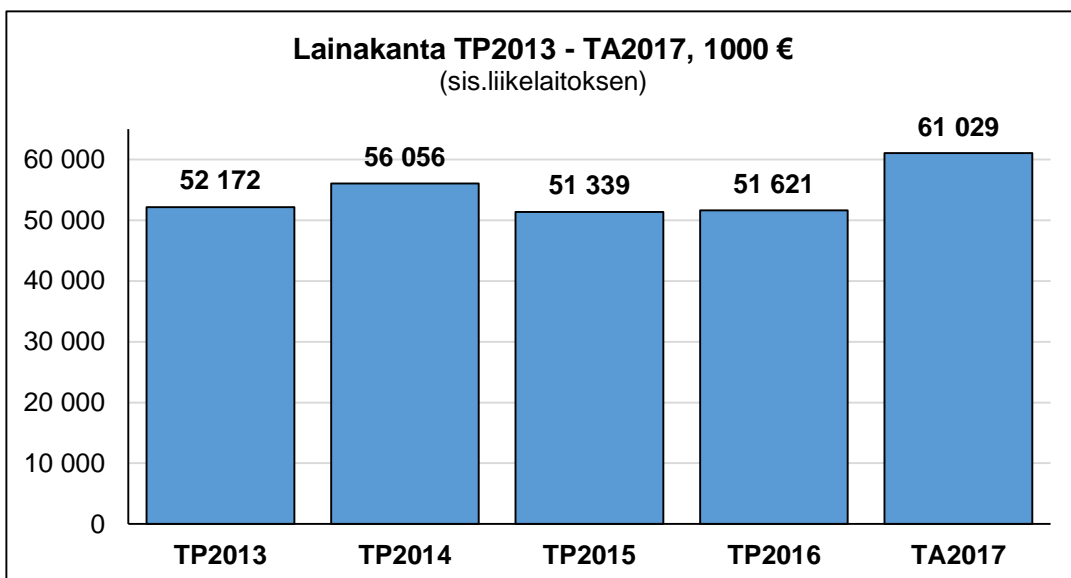
Maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Kaupungin vuoden 2016 viimeisen päivän kassavaroilla olisi voitu kattaa 9 päivän kassasta maksut.

Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit TP2013 - 2016 ja TA2017 (sis. liikelaitos)

	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TA2017
Vuosikate 1000 €	-1 879	6 371	8 284	9 173	5 986
Poistot 1000 €	4 424	5 013	5 048	5 487	5 986
Nettoinvestoinnit 1000 €	6 278	8 242	8 882	10 111	12 874
Lainakanta 1000 €	52 172	56 056	51 339	51 621	61 029

Vuonna 2016 nostettiin uutta lainaa 5,0 milj. € ja lyhennettiin 4,718 milj. €, jolloin lainakanta vuoden lopussa oli 51,621 milj. €.

VARKAUDEN KAUPUNKI (sis. Liikelaitoksen)**RAHOITUSLASKELMA**

1000 e

	2 016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 173	8 284
Tulorahoituksen korjaukset	31	-314
	9 204	7 970
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 490	-9 424
Rahoitusosuudet investointimenoihin		154
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	379	388
	-10 111	-8 882
Toiminnan ja investointien rahavirta	-907	-912
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-20	0
Antolainasaamisten vähennykset	180	2 521
	160	2 521
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000	3 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 718	-4 718
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0
	282	-1 718
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 162	72
Rahoituksen rahavirta	-720	875
Rahavarojen muutos	-1 627	-37
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12., 1000 €	4 676	6 303
Rahavarat 1.1., 1000 €	6 303	6 340
	-1 627	-37
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-11 776	-10 535
Investointien tulorahoitus, %	90,7	89,4
Lainanhoitokate	1,9	1,6
Kassan riittävyys	9	13
Asukasmäärä	21 441	21 638

1.4. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kaupungin taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Taseen loppusumma oli 197,87 milj. euroa kasvoi 3,58 milj. e. edellisestä vuodesta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste, joka kuvaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävä suurta velkarasitetta.

Kaupungin omavaraisuusaste oli 63,3 % kun se edellisenä vuotena oli 62,4 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Suhteellinen velkaantuneisuus – tunnusluku kuvaa kuinka paljon käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on sitä paremmin kunta selviytyy velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuusprosentti oli 39,6 % ja edellisenä vuotena 40,7 %.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Kaupungin lainakanta kasvoi 0,282 milj. €. Pitkäaikaista uutta lainaa nostettiin 5,0 milj. € ja entistä lainakantaa lyhennettiin 4,7 milj. €. Lainakanta oli vuoden päättyessä 51,6 milj. euroa. Lainat/asukas vuoden vaihteessa oli 2 408 euroa.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kaupungin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kaupungin lainasaamiset olivat 46,5 milj. euroa.

TASE 31.12.2016		
VARKAUDEN KAUPUNKI (sis. Liikelaitoksen)		
1000 e		
	2016	2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot	781	662
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	16	23
Aineettomat hyödykkeet	797	685
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	28 124	27 408
Rakennukset	48 957	50 506
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 052	9 434
Koneet ja kalusto	2 108	2 238
Keskeneräiset hankinnat	5 397	360
Aineelliset hyödykkeet	94 638	89 946
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	44 225	43 908
Muut lainasaamiset	46 487	46 646
Muut saamiset	33	33
Sijoitukset	90 745	90 587
PYSYVÄT VASTAAVAT	186 180	181 218
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	26	26
Muut toimeksiantojen varat		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	26	26
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	222	171
Vaihto-omaisuus	222	171
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	10	10
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 001	3 450
Muut saamiset	1 864	3 100
Siirtosaamiset	888	
Lyhytaikaiset saamiset	6 753	6 550
Saamiset yhteensä	6 763	6 560
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	4 676	6 308
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 661	13 039
VASTAAVAA YHTEENSÄ	197 867	194 283

	2016	2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	91 232	91 232
Muut omat rahastot	948	948
Ed.tilikauden ylijäämä	18 997	15 760
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 500	3 237
OMA PÄÄOMA	112 677	111 177
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Investointivaraus	12 500	10 000
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	9	14
Muut pakolliset varaukset	1 398	1 179
PAKOLLISET VARAUKSET	1 407	1 193
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	36	29
Muut toim.pääomat	38	
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	74	29
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoks.	46 404	46 621
Muut velat	17	17
Pitkäaikainen	46 421	46 638
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoks.	2 893	4 718
Lainat julkisyhteisöiltä	2 325	
Saadut ennakot	27	13
Ostovelat	6 829	8 575
Muut velat	1 408	2 710
Siirtovelat	11 306	9 230
Lyhytaikainen	24 788	25 246
VIERAS PÄÄOMA	71 209	71 884
VASTATTAVA YHTEENSÄ	197 867	194 283
Taseen tunnusluvut	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	63,3	62,4
Suhteellinen velkaantuneisuus %	39,6	40,7
Kertynyt ylijäämä 1000 e	20 497	18 997
Kertynyt ylijäämä e/asukas	956	878
Lainakanta	51 621	51 339
Lainakanta e/asuka	2 408	2 373
Lainasaamiset	46 487	46 646
Asukasmäärä	21 441	21 638

1.5. KOKONAISTULOT – JA MENOT

Kokonaismenojen ja tulojen laskelma on muodostettu kaupungin ja Soisalon Työterveys liikelaitoksen tulos- ja rahoituslaskelmista. Kaupungin kokonaistulot olivat 187,7 milj. € ja kokonaismenot 188,1 milj. €. Tulojen ja menojen erotus oli 0,4 milj. €. Kun siihen lisätään rahoituslaskelman Muut maksuvalmiuden muutokset (1,2 milj. €) saadaan kassavarojen muutokseksi 1,6 milj. €. Se vastaa rahavarojen vähennystä vuoden 2016 aikana.

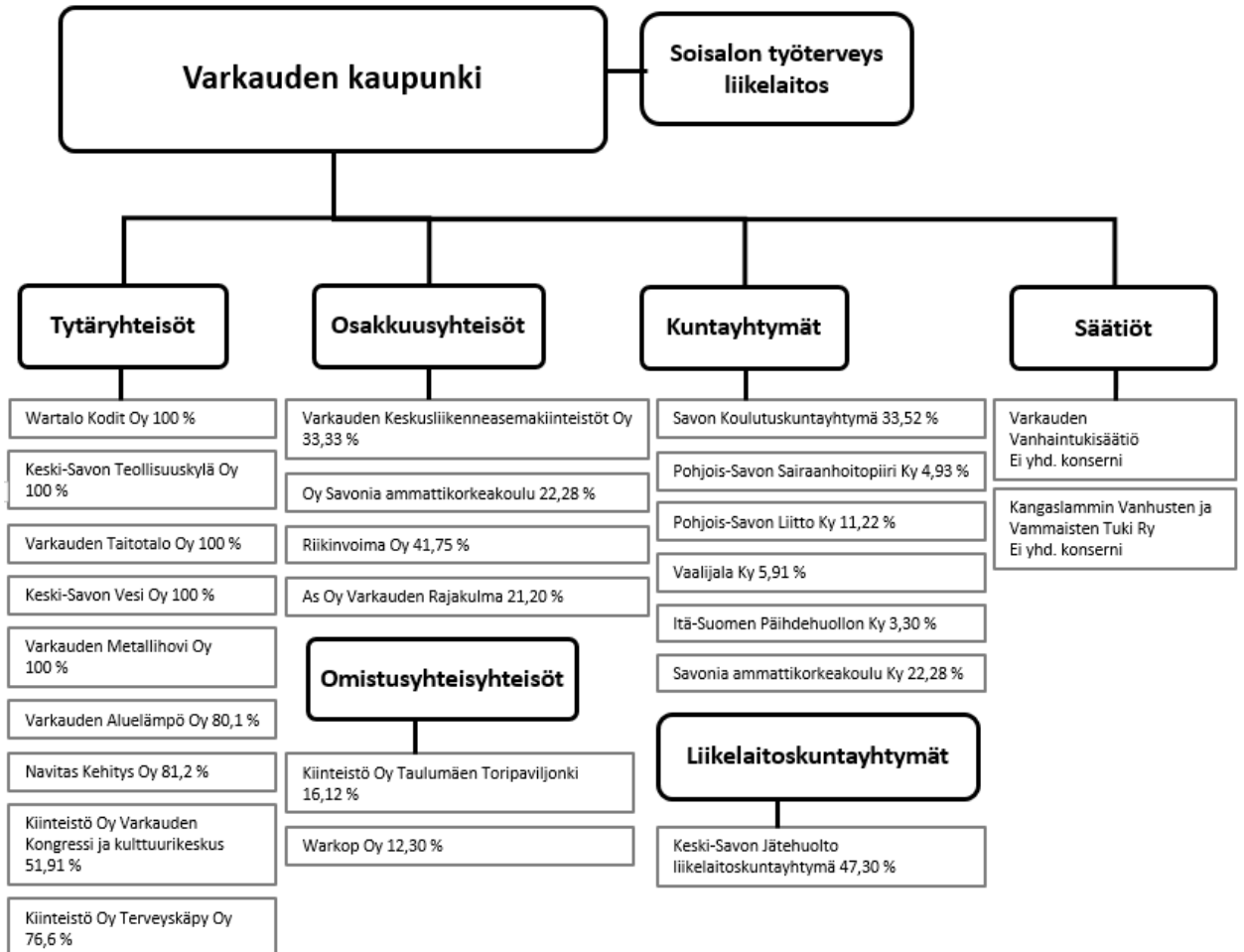
TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	50 092	Toimintakulut	172 707
Verotulot	80 302	Valmistus omaan käyttöön	-286
Valtionosuudet	49 508	Korkokulut	502
Korkotuotot	813	Muut rahoituskulut	117
Muut rahoitustuotot	1 498	Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot			
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
Valtionos. Palautusvast.purku		+/- Pakollisten varausten muutos	-311
Vanhat eläkevastuut	-97	- Käyttöomaisuuden myyntitappiot	183
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investoinnit	0	Investointimenot	10 490
Käyttöomaisuuden myyntitulot	379	Ennakkomaksut	
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennys	179	Antolainasaamisten lisäykset	20
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4 718
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Kokonaistulot yhteensä	187 674	Kokonaismenot yhteensä	188 140

Täsmäytys

Kokonaistulot - kokonaismenot	-466
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 161
	<u>-1 627</u>
Rahavarat 31.12.2016	4 676
Rahavarat 1.1.2016	6 303
	<u>-1 627</u>

1.6. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Konsernirakenne 31.12.2016

Kuntakonsernin vuoden 2016 toiminnalle asetetut keskeiset tavoitteet

Vuoden 2016 talousarvio sisälsi merkittävimmille tytäryhtiöille asetetut toiminnalliset tavoitteet, joiden toteutuminen on selostettu yksityiskohtaisemmin toimintakertomuksen osassa *Tytäryhteisöjen talouden ja tavoitteiden toteutuminen*.

Kuntakonsernille asetetut toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen on esitetty alla olevassa taulukossa.

Kuntakonsernin sitovat tavoitteet 2016		Toteutuma
Konsernin toimintatulot kattavat toimintamenoista	väh. 40 %	48,20 %
Konsernin vuosikate poistoista	väh. 100 %	192,50 %
Konsernin omavaraisuusaste	väh. 50 %	38,90 %
Konsernin laina e/asukas ei kasva vuoden 2014 tasosta	7 752 €	7 907 €
Konsernin ali-/ylijäämä ei kasva vuoden 2014 tasosta	-189 € /asukas	1509 € / asukas

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistetty	Ei yhdistetty
Tytäryhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	5	
Kunnalista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	2	
Muut yhtiöt	1	1
Osakkuusyhtiöt	1	3
Omistusyhteisyhtiöt		2
Kuntayhtymät	6	
Liikelaitoskuntayhtymät	1	
Säätiöt ja yhdistykset		2
Yhteensä	16	8

Konsernitilinpäätökseen yhdistetyt tytäryhtiöt:

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy, Kiinteistö Oy Varkauden Kongressi- ja kulttuurikeskus, Navitas Kehitys Oy, Varkauden Aluelämpö Oy, Varkauden Taitotalo Oy, Wartalo Kodit Oy, Keski-Savon Vesi Oy ja Kiinteistö Oy Terveyskäpy. Varkauden Metallihovi Oy ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen, koska yhtiöllä ei ole ollut toimintaa vuosikausiin.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty seuraavat kuntayhtymät:

Savonia-ammattikorkeakoulu Ky, Savon koulutuskuntayhtymä, Pohjois-Savon Sairaanhoidopiiri Ky, Pohjois-Savon Liitto, Vaalijalan Ky, Itä-Suomen Päihdehuollon Ky. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Keski-Savon Jätehuolto liikelaitoskuntayhtymä.

Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty Savonia Ammattikorkeakoulu Oy. Yhteisön vähäisen merkityksen vuoksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelemättä osakkuusyhteisöistä Varkauden Keskusliikenneasemakiinteistö Oy, As Oy Rajakulma sekä Riikinvoima Oy, jonka varsinainen tuotanto toiminta alkaa vuonna 2017.

Omistusyhteisyhteisöistä yhdistelemättömät ovat: Kiinteistö Oy Taulumäen Toripaviljonki ja Warkop Oy. Säätiöistä ja yhdistyksistä yhdistelemättömät ovat: Varkauden Vanhaintukisäätiö ja Kangaslammin Vanhusten ja Vammaisten Tuki ry.

Muita yhteisöjä, joita kaupunki on myös tukenut merkittävästi, on Varkauden Teatterin Kannatusyhdistys.

Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernin ohjauksen päälinjaukset on määritelty kaupunginvaltuuston hyväksymissä konserniohjeissa.

Konserniohjeissa on määritelty kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, lautakuntien ja johtavien viranhaltijoiden toimivalta konserniohjauksessa. Tytäryhteisöjen edustajat hallintoelimissään arvioivat johdon toimintaa sekä strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden ja omistajaohjauksen toteutumista.

Tytäryhteisöt on veloitettu pyytämään ohjeita/kannanottoa konsernijohtolta ennen merkittäviä päätöksiä (mm. toiminnan laajentaminen, takaukset, merkittävät investoinnit). Konserniohjeessa on ohjeistettu tytäryhtiöitä kirjanpidosta, tilintarkastuksesta ja raportoinnista sekä hankinnoista, rahoitushuollosta, riskien hallinnasta, henkilöstöpolitiikasta ja tiedottamisesta.

Kaupunginvaltuusto vahvistaa vuosittain talousarviossa tavoitteet keskeisille konserniyhteisöille. Tytäryhteisöt raportoivat kolme kertaa vuodessa (osavuositarkastukset 1 ja 2 sekä tilinpäätös) tavoitteiden toteutumisesta sekä mahdollisista merkittävistä toiminnallisista ja taloudellisista muutoksista ao. vuoden aikana.

Kaupunginvaltuuston asettamat toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen on selvitetty tilinpäätöksessä kohdassa Tytäryhteisöjen talouden ja *tavoitteiden toteutuminen*.

Konserniohjeet on tarkoitus päivittää omistajapolitiittisten linjausten laatimisen yhteydessä vuonna 2017. Kuntaliitto julkaisee keväällä 2017 uuden konserniohjeen suosituksen, jossa on huomioitu uuden kuntalain omistajapolitiikkaa ja konserniohjausta koskevat säännökset.

Olenaiset konsernia koskevat tapahtumat

Toimintakertomuksen osassa *Tytäryhteisöjen talouden ja tavoitteiden toteutuminen* on selvitetty olenaiset muutokset tytäryhteisöissä.

Tytäryhteisöjä koskevat takausvastuut olivat vuoden 2016 lopussa 69,7 milj. €, mikä on 4,7 milj. € edellisvuotta enemmän.

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n, Metallihovi Oy:n ja Varkauden Taitotalo Oy:n toimitusjohtajana toiminut Jarkko Karvinen siirtyi toisen yrityksen palvelukseen 1.7.2016 alkaen. Ko. yhtiöiden toimitusjohtajaksi nimettiin Navitas Kehitys Oy:n toimitusjohtaja Jouko Laitinen. Samanaikaisesti tehtiin muitakin tehtävä- ja vastuujärjestelyjä tytäryhtiöiden hallinnossa. Järjestelyillä haettiin kustannustehokkuutta tytäryhtiöiden toimintaan.

Savonia Ammattikorkeakoulu Ky:n yhtymävaltuuston 22.9.2016 § 5 esittämän ja kaupunginvaltuuston 12.12.2016 § hyväksymän purkusopimuksen mukaisesti kuntayhtymä purettiin vuonna 2016. Kuntayhtymän purkamisesta muodostui kaupungin tuloslaskelmaan 0,314 milj. € satunnainen tulo.

Valtuuston 14.12.2015 § 69 ja 12.12.2016 § 72 päätöksen mukaisesti Savon koulutus kuntayhtymän omistuksessa olevat Osmajoentien 28 kiinteistö ja sillä sijaitsevat rakennukset siirtyvät kuntayhtymältä Varkauden kaupungin omistukseen 1.1.2017 alkaen.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja – vastuunjako konserniohjauksessa

Konsernia johtavat kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus. Konsernin viranhaltijajohdon muodostaa kaupunginjohtaja.

Kaupunginvaltuusto määrittelee omistajapolitiikan linjaukset, päättää kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista ja hyväksyy konserniohjeet.

Kaupunginhallitus nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin, antaa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kaupunkia edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, jollei ohjeiden antamista ole johtosäännöllä annettu kaupungin muulle viranomaiselle, seuraa kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista, vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä, antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä.

Lautakunta huolehtii erityistoimialaansa kuuluvista tehtävistä ja tytär- ja osakkuusyhteisöjen toiminnan seurannasta ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista yhtiön johdolle ja raportoi tarvittaessa kaupunginjohtajaa.

Kaupunginjohtaja johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin konsernipolitiikkaa, vastaa konserniohjeen mukaan kaupunginjohtajalle kuuluvista tehtävistä, seuraa kaupungin omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kaupunginhallitukselle, seuraa kaupunkikonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kaupunginhallitukselle.

Toimialajohtaja ja konsernihallinnon vastuuhenkilöt vastaavat konserniohjeen mukaan toimialajohtajalle / konsernihallinnon vastuuhenkilölle kuuluvista tehtävistä, seuraavat toimialallaan kaupungin omistajapolitiikan toteutumista ja raportoivat tarvittaessa kaupunginjohtajalle, seuraavat toimialallaan kaupunkikonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekevät tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämistä kaupunginjohtajalle.

Viranhaltijatason seurantavastuu on määritelty konserniyhtiöittäin. Virastopäälliköt raportoivat säännöllisesti kaupungin johtoryhmässä vastuualueellaan olevan konserniyhtiön ajankohtaisista asioista.

Tärkeimpien tytäryhteisöjen edustaja on kuultu vähintään kerran vuodessa kaupunginhallituksessa, merkittävässä asioissa myös kaupunginvaltuustossa.

Konsernijohtoon ja yhtiöiden edustajien tapaamisia on järjestetty useita tilivuoden aikana.

Tytäryhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudestaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle konsernijohtoon ja taloushallinnon antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti.

Merkittävät päätöksentekoon tulevat asiat (mm. takaukset, investoinnit) on valmisteltu kaupungin johdon kanssa ennen kuin asia etenee päätöksentekoon yhtiössä ja kaupungin hallintoelimissä.

Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Omistajan keskeisiä vaikuttamismuotoja yhteisön toimintaan on edustajien valitseminen yhteisön hallinto- ja päätöksentekuelimiin. Edustajien valinnassa otetaan huomioon kyvykkyys arvioida johdon toimintaa sekä strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden ja omistajaohjauksen toteutumista.

Kuntalain perusteella kaupunginhallitus tai kaupunginjohtaja antaa tarvittaessa ohjeita kaupunkia eri yhteisöjen hallintoelimissä edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamista käsiteltäviin asioihin.

Tilikauden aikana kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ovat tarvittaessa antaneet ohjeita kaupungin edustajille. Konsernijohtoon saamien tietojen mukaan yhtiöissä on toimittu kaupungin omistajapolitiittisten linjausten mukaisesti.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Kaupungin tilintarkastaja nimetään myös tytäryhteisön tilintarkastajaksi, ellei muuta erikseen sovita. Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja tytäryhteisön toiminnasta arvioidakseen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Tarkastustoimella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa haluamassaan laajuudessa ja saada tätä varten tarvittavat tiedot.

Tytäryhteisö raportoi kaupungille toiminnastaan ja taloudestaan talousjohtajan antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti vähintään tilinpäätös- ja osavuosikatsauksina. Raportointi on lisäksi välttämätöntä aina, kun yhteisön toiminnassa on havaittavissa olennaisia poikkeamia kaupungin määrittämistä tavoitteista.

Tytäryhteisöt käyttävät samaa tilintarkastusyhteisöä kuin kaupunki.

Kaupunginvaltuusto on vahvistanut tavoitteet keskeisille konserniyhteisöille talousarviossa. Tytäryhteisöt ovat raportoineet kolme kertaa vuodessa (osavuositarkastukset 1 ja 2 sekä tilinpäätös) tavoitteiden ja talouden toteutumisesta sekä mahdollisista merkittävistä toiminnallisista ja taloudellisista muutoksista ao. vuoden aikana.

Tytäryhteisöjen raportointi perustuu standardisoiuihin tunnuslukuihin ja niiden pohjalta tehtyyn analyysiin.

Kaupunginvaltuuston asettamat toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen on selvitetty tilinpäätöksessä kohdassa *Kooste tytäryhteisöistä*.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Konserniohjeessa on asetettu tavoitteeksi toimia yhteistyössä seuraavissa asioissa:

hankinnat, rahoitushuolto, henkilöstöpolitiikka, keskitetyt konsernipalvelut kuten toimitila- ja kiinteistöpalvelut, taloushallinnon palvelut ja tietohallinnon palvelut.

Tavoitteena on saada toiminnallista ja taloudellista hyötyä keskittämällä / yhteistoiminnalla.

Keskitettyjen konsernipalvelujen käyttö on vähentynyt talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen siirryttyä Kunnan Taitoa Oy:n hoidettavaksi. Tytäryhteisöt käyttävät keskitettyjä ICT-palveluja jonkin verran.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Konsernissa noudatetaan yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa, joka perustuu tehtyyn riskien kartoitukseen. Kartoituksen pohjalta määritellään ne periaatteet, joiden mukaan vahinkoriskejä jätetään vakuutusyhtiön kannettavaksi.

Riskienhallinnan järjestämisestä kuntakonsernissa voidaan arvioida mm. seuraavin perustein:

- Onko riskienkartoitus tytäryhteisöissä ajan tasalla ja onko se tehty riittävän kattavasti?
- Onko kuntakonsernissa onnistuttu toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa?

Täysin yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa ei ole noudatettu konsernissa. Yhtiöiden toimiala, suuruus ja erilaiset tarpeet ohjaavat omaisuuden ja toiminnan vakuuttamista (vakuutusmuodot, omavastuut).

Tytäryhtiöiden toimitusjohtajien ilmoituksen mukaan riskienkartoitus on ajan tasalla. Yhtiöt ovat onnistuneet toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma (1000 e)

TULOSLASKELMA	2016	2015
Toimintatuotot	119 173	115 195
Toimintakulut	-247 261	-239 936
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	140	259
Toimintakate	-127 948	-124 482
Verotulot	80 295	80 008
Valtionosuudet	69 898	67 573
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	157	309
Muut rahoitustuotot	2 941	1 083
Korkokulut	-2 232	-3 107
Muut rahoituskulut	-651	-241
Rahoitustuotot ja -kulut	215	-1 956
Vuosikate	22 460	21 143
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn.mukaiset poistot	-11 666	-10 587
Omistuksen eliminointierot		0
Arvonalentumiset	-1	0
Poistot ja arvonalentumiset	-11 667	-10 587
Satunnaiset erät	629	3
TILIKAUDEN TULOS	11 422	10 559
Tilinpäätössiirrot	-6	3
Tilikauden verot	-354	-11
Laskennalliset verot	-180	-139
Vähemmistöosuudet	-331	-406
Osuus kuntayhtymien tuloksesta		51
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	10 551	10 057
Konsernituloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	48,2	48,0
Vuosikate/Poistot, %	192,5	199,7
Vuosikate, euroa/asukas	1 048	977
Asukasmäärä	21 441	21 638

Konsernin rahoituslaskelma (1000 €)

	2016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	22 460	21 142
Satunnaiset erät	628	4
Tilikauden verot	-354	-11
Tulorahoituksen korjauserät	-5	-224
Toiminnan rahavirta	22 729	20 911
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-18 767	-20 123
Rahoitusosuudet investointimen.	173	249
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	-262	3 024
Investointien rahavirta	-18 856	-16 850
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 873	4 061
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1	-594
Antolainasaamisten vähennykset	38	174
Antolainauksen muutokset	37	-420
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 566	14 574
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-15 620	-11 148
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 610	-664
Pitkäaikaisten lainakannan muutokset	-2 664	2 762
Oman pääoman muutokset	-105	6
Muutokset vähemmistöosuudessa	-126	-123
Oman pääoman muutokset	-231	-117
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toim.ant.varojen ja pääom.m.	73	-107
Vaihto-omaisuuden muutos	245	444
Saamisten muutos	1 126	-6 889
Korottomien velkojen muutos	-2 392	-673
Muut maksuvalmiuden muutokset	-948	-7 225
Rahoituksen rahavirta	-3 806	-5 000
Rahavarojen muutos	67	-939
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	23 826	23 759
Rahavarat 1.1	23 759	24 698
	67	-939
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-8 560	-12 099
Investointien tulorahoitus, %	120,8	106,4
Lainanhoitokate	1,4	1,7
Kassan riittävyys	35	31,0
Asukasmäärä	21 441	21 638

Konsernitase 31.12.2016 (1000 e)

	2016	2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 335	1 481
Muut pitkävaikutteiset menot	445	228
Ennakkomaksut	55	10
Aineettomat hyödykkeet	1 835	1 719
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	30 178	29 402
Rakennukset	167 119	173 836
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 055	28 440
Koneet ja kalusto	9 128	7 728
Muut aineelliset hyödykkeet	6 672	5 855
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	10 024	3 456
Aineelliset hyödykkeet	254 176	248 717
Sijoitukset		
Osakkuusyhtiöosuudet	10 345	8 296
Muut osakkeet ja osuudet	3 779	3 815
Joukkovelkakirjalainasaam.		
Muut lainasaamiset	856	895
Muut saamiset	84	83
Sijoitukset	15 064	13 089
PYSYVÄT VASTAAVAT	271 075	263 525
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	445	376
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	111	103
Muut toimeksiantojen varat	234	230
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	790	709
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	747	1 225
Keskeneräiset tuotteet	234	
Valmiit tuotteet		
Muu vaihto-omaisuus		
Ennakkomaksut		
Vaihto-omaisuus	981	1 225
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	6 496	7 071
Lainasaamiset	19 714	21 002
Muut saamiset	329	338
Siirtosaamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	26 539	28 411
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset (ly)	10 224	9 655
Lainasaamiset (ly)		
Muut saamiset (ly)	2 651	4 059
Siirtosaamiset (ly)	2 295	907
Lyhytaikaiset saamiset	15 170	14 621
Saamiset	41 709	43 032
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	857	585
Rahoitusarvopaperit	857	585
Rahat ja pankkisaamiset	22 969	23 174
VAIHTUVAT VASTAAVAT	66 516	68 016
VASTAAVAA YHTEENSÄ	338 381	332 250

Konsernitase 31.12.2016

	2016	2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	91 232	91 232
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	1	1
Arvonkorotusrahasto		303
Muut omat rahastot	1 118	1 120
Ed.tilikausien ylijäämä	21 806	11 937
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	10 551	10 057
OMA PÄÄOMA	124 708	114 650
VÄHEMMISTÖOSUUDET	3 493	3 295
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	9	14
Muut pakolliset varaukset	3 015	2 562
PAKOLLISET VARAUKSET	3 024	2 576
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	485	407
Lahjoitusrahastojen pääomat	108	103
Muut toimeksiantojen pääomat	282	99
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	875	609
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	154 258	155 081
Lainat julkisyhteisöiltä	3 088	3 088
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Liittymismaksut ja muut velat	2 505	2 470
Siirtovelat		
Pitkäaikainen vieras pääoma	159 851	160 639
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat (ly)		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (ly)	9 857	14 023
Lainat julkisyhteisöiltä (ly)	2 325	
Lainat muilta luotonantajilta (ly)		
Saadut ennakot (ly)	902	1 205
Ostovelat (ly)	10 740	13 543
Liittymismaksut ja muut velat (ly)	3 362	4 922
Siirtovelat (ly)	18 531	16 254
Laskennalliset verovelat	713	534
Lyhytaikainen vieras pääoma	46 430	50 481
VIERAS PÄÄOMA	206 281	211 120
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	338 381	332 250
Konsernitaseen tunnusluvut:	2016	2015
Omavaraisuusaste %	38,9	36,4
Suhteellinen velkaantuneisuus %	76,3	80,0
Kertynyt yli/alijäämä 1000 €	32 357	21 995
Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	1 509	1 017
Konserninlainat, €/asukas	7 907	7 959
Konserninlainakanta 1000 €	169 528	172 193
Konserninlainasaamiset 1000 €	856	895
Kunnan asukasmäärä	21 441	21 638

1.7. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöstä täydennetään liitetiedoilla, jotta tuloslaskelmaa ja tasetta tarkastelemalla ei jää olennaista kaupungin ja konsernin talouteen liittyviä seikkoja havainnoimatta.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut 25.10.2016 uuden yleisohjeen tilinpäätöksen liitetietojen laatimisesta, jota noudatetaan laadittaessa tilinpäätöstä tilikaudesta 2016 alkaen.

Tilinpäätöksen liitetiedot on eritelty kohdassa 4 Liitetiedot.

1.8. TILINPÄÄTÖKSEN TULOKSEN KÄSITTELY

Asiaa koskeva säätely

Kuntalain mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tilikauden tuloksen käsittely (sis. Liikelaitoksen)

Tilikauden tulos	4.000.433,03 €
Varausten muutos	- 2.500.000,00 €
Tilikauden ylijäämä	1.500.433,03 €

Varkauden kaupungin tulos muodostui ylijäämäiseksi 4,0 milj. €. Tulokseen sisältyy myös kaupungin liikelaitoksen (Soisalon Työterveys) tulos, joka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti liikelaitoksen omassa kirjanpidossa.

Vuoden 2015 tilinpäätöksen mukainen kumulatiivinen ylijäämä oli 18,996 milj. €, joka kasvoi v. 2016 ylijäämän (1,5 milj. €) jälkeen 20,496 milj. euroon.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Soisalo Työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä 160.171,64 euroa johtokunnan esityksen mukaisesti siirretään liikelaitoksen taseen oman pääoman edellisten tilikausien yli-/alijäämä tilille ja siirretään yhdisteltäväksi kaupungin tilinpäätökseen.
- kaupungin tilikauden ylijäämä (ilman liikelaitosta) on 1.340.261,39 euroa, joka siirretään omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämän tilille

2. TOIMINNAN JA TALOUDEN TOTEUTUMINEN

2.1. TALOUSARVION JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

2.1.1 Keskusvaalilautakunta

Tilivelvolliset: hallintojohtaja Kreettastiina Isohanni-Niiranen, keskusvaalilautakunnan sihteeri
Keskusvaalilautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Keskusvaalilautakunta kokoontui kerran vuoden 2016 lopussa ryhtyen valmistelemaan uuden kuntalain mukaisia ensimmäisiä kuntavaaleja. Kokouksessa käytiin läpi vaaleja koskevat lainsäädäntömuutokset, erityisesti esteellisyyteen liittyvät pykälät. Kuntavaalit pidetään 9.4.2017 ja ennakkoäänestys ajalla 29.3.–4.4.2017.

Keskusvaalilautakunta päätti ostaa uudenlaiset vaalimainostelineet, joissa on plekseillä suojatut levyt. Näin vaalimainokset pysyvät paremmin säältä ja ilkivallalta suojattuna.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	37 344	0	0	0	0	0
Kulut	-50 959	0	0	0	-109	-109
Toimintakate	-13 615	0	0	0	-109	-109
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-13 615	0	0	0	-109	-109
=valtuustoon nähden sitovat erät						

2.1.2 Tarkastuslautakunta

Tilivelvolliset: Kaupunginjohtaja: sisäinen tarkastus
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja: tarkastuslautakunta

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Toiminta-ajatus/Tehtävän kuvaus

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Talousarvio 2016 sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tarkastuslautakunta seuraa ja arvioi valtuuston asettamien strategisten päämäärien toteutumista sekä arvioi valtuuston vuosittain asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Tilintarkastuksen työpäiviä ostettiin kaupungille vuonna 2016 yhteensä 43 päivää, mihin sisältyvät Soisalon Työterveys liikelaitoksen tilintarkastuspäivät. Päivien määrään sisältyy lakisääteinen tilintarkastus.

	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + / ali -
Tarkastuspäivät, ulkoiset	42,5	45	43	-2,0

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+
Tuotot	76 396	69 000	0	69 000	69 204	204
Kulut	-76 396	-69 000	2 994	-66 006	-65 238	768
Toimintakate	0	0	2 994	2 994	3 966	972
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	0	0	2 994	2 994	3 966	972

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Tarkastuslautakunta on arvioinut valtuuston asettamien strategisten päämäärien toteutumista sekä valtuuston toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista etukäteen laaditun suunnitelman mukaisesti.

Arviointikertomus vuodelta 2016 annetaan kaupunginvaltuuston tilinpäätöskokouksessa 29.5.2017.

KMPG Julkishallinnon Palvelut Oy:n suorittaman lakisääteisen tilintarkastuksen tarkastuspäivät kalenterivuoden 2016 aikana olivat yhteensä 43 päivää, mihin sisältyivät Soisalon Työterveys liikelaitoksen tilintarkastuspäivät. Päivien määrään sisältyy lakisääteinen tilintarkastus.

Tilintarkastuspäivät sisältävät tilikauden 1.1.–31.12.2015 tilinpäätöstarkastukseen kohdistuvia tilintarkastuspäiviä 22 päivää, niitä vastuullisen JHTT – tilintarkastajan päiviä on 10 ja avustavien tarkastajien päiviä on 12.

Henkilöstö:

Tarkastustoimella ei ole erillistä omaa henkilöstöä. Tarkastuslautakunnan sihteerinpalvelut tuottaa hallintopalvelujen toimistosihteerin.

2.1.3 Kaupunginvaltuusto

Kaupunkilaiset asiakkaina ja toimijoina

Kaupungin tarjoamissa palveluissa on korostunut ennaltaehkäisevyys, laatu ja lisäksi kustannustehokkuus. Peruspalveluiden taso on säilynyt hyvänä niukkenevista resursseista huolimatta. Terveystieteen edistämistä ja ennalta ehkäisevää työtä on vahvistettu.

Kuntalaisten osallistumista on edistetty lisäämällä sähköisiä palveluita sekä itsepalvelua. Kuntalaisilta on kerätty palautetta ja se on pyritty ottamaan huomioon. Lisäksi on kehitetty uusia toimintatapoja sekä lisätty työnjakoa kaupungin, yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Talous, palvelujen järjestämisen periaatteet ja tavat

Vuoden 2016 tuloksen perusteella tavoitteeksi asetettu kaupungin talouden tasapaino valtuustokauden aikana toteutui vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan.

Tilivuoden toiminnallinen ylijäämä oli 4,0 M€, joka on selvästi parempi kuin mitä ennakoitiin.

Toimintakate kasvoi vain hiukan ja vuosikate kasvoi selvästi.

Kaupungin velkamäärä/asukas on kuntien keskitasoa. Konsernin velkamäärä ja takausten määrä ovat edelleen korkeat.

Investoinnit toteutuivat suurin piirtein sen mukaisina kuin mitä oli suunniteltu.

Henkilöstöresurssit / osaava ja hyvinvoiva henkilöstö

Henkilöstöpolitiikassa pyrittiin panostamaan henkilöstön työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen sekä osaamisen kehittämiseen.

Työpaikat, elinkeinot ja työllisyys, kaupungin vetovoima ja imago

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunkistrategiaan uuden Elinvoimaosion.

Kaupungin tehtävänä on luoda toimintaedellytyksiä yritystoiminnalle kaavoituksen, toimitilojen sekä liikenneyhteyksien kehittämisen keinoin.. Varkaudessa on tarjolla teollisuustontteja ja myös tontteja kerros-, rivitalo ja omakotitalorakentamiseen. Kaupungin tai tytäryhtiöiden omistamia tiloja ei ole enää juurikaan vapaana. Jatkossa on kyettävä tarjoamaan yritysten käyttöön myös vapaita liiketiloja.

Navitas Kehitys Oy on hoitanut kaupungin elinkeinopolitiikkaa erikseen laaditun sopimuksen mukaisesti. Kaupungin rahoitusta on osoitettu sellaisiin lähinnä Navitas Kehitys Oy:n hallinnoimiin hankkeisiin. Uusyritysten perustannasta on vastannut Wäläky. Toimitilojen tarjoamisesta on vastannut Teollisuuskylä Oy.

Osaamisen kehittämisen kannalta oli tärkeää, että Osmajoentielle saatiin muodostettua kampus, jossa Savon koulutus kuntayhtymä, lukio, Savonia ja LUT toimivat yhdessä.

Pitkäaikaistyöttömyys pysyi korkeana. Pitkäaikaistyöttömien työllistämistä vaikeutti valtion palkkatukimäärärahojen reilu väheneminen. Työttömien aktivointitoimenpiteet saatiin säilytettyä suhteellisen korkealla tasolla.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä työllisyysohjelma sisältää konkreettiset tavoitteet ja toimenpiteet työpaikojen lisäämiselle sekä pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyden alentamiselle.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	0	0	0	0	0	0
Kulut	-119 827	-131 506	-1 215	-132 721	-124 989	7 732
Toimintakate	-119 827	-131 506	-1 215	-132 721	-124 989	7 732
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-119 827	-131 506	-1 215	-132 721	-124 989	7 732
=valtuustoon nähden sitovat erät						

2.1.4 Kaupunginhallitus

Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja Hannu Tsupari
kaupunginhallituksen jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Maakunta- ja sote-uudistusten valmistelu käynnistyi vuonna 2016.

Soisalon Työterveys Liikelaitos lakkasi vuoden lopussa, jolloin työterveys otettiin kaupungin omaksi toiminnaksi.

Työllisyysohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa joulukuussa. Se sisältää konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit työllisyyden parantamiseksi sekä pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyden helpottamiseksi.

Päiväkotiverkko hyväksyttiin siten, että Käpykankaan ja Nappulan päiväkotien tilalle tulee kaksi yksityistä toimijaa.

Suomen Terveystalo aloitti leikkaustoiminnan Varkaudessa kaupungin kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella.

Varkaus otti vastaan 30 kiintiöpakolaista.

Varkauden sairaalan suunnittelua varten asetettu hankeryhmä hyväksyi osaltaan sairaalan uudisrakennuksen hankesuunnitelman.

Uimahallin hankesuunnitelma valmistui.

Waltterin koulun rakentaminen käynnistyi kesällä 2016.

Talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Talous on tasapainossa	Toimintakate	Toimintakate ei kasva
	Vuosikate	Vuosikate vahvistuu
	Tilikauden tulos	Tulos positiivinen
	Konsernin lainamäärä	Lainamäärä ei kasva
	Konsernitakaukset	Takaukset eivät kasva
2. Positiivinen imago	Imagotutkimukset	Varkauden sijoitus paranee
	Kyselyt	

	Viestintästrategia Uudet nettisivut Myönteisen viestinnän ja markkinoinnin määrä	Strategia valmis 5/16 Nettisivut valmiit 3/16 Määrä kasvaa
3. Toimiva omistajaohjaus	Uudet konserniohjeet Omistajapoliittinen ohjelma	Valmiit vuoden 2016 loppuun mennessä
4. Hyvä henkilöstöpolitiikka	Henkilöstön työtyytyväisyyskyselyt. Sairauspoissaolot Työterveyskustannukset	Tavoitetaso 3,5 / 5 Sairauspoissaolot vähenevät Kustannukset kuntien keskitasoa
5. Työllisyyden hoito	Työmarkkinatukimaksut Pitkäaikaistyöttömien määrä Työttömien nuorten palkkaaminen yrityksiin myös kaupungin tuella	Työmarkkinatukimaksut eivät nouse Pitkäaikaistyöttömiä 10 % vähemmän Työllistettyjen määrä kasvaa nykyisestä

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Toteutunut.
2. Toteutunut osittain. Kaupungin ilmettä uusittiin ottamalla käyttöön ”Warkaus – brändi” (Powerpoint, Word, rekryilmoitukset, käyntikortit, kuulutukset) nuorekkaampaan ja selkeämpään suuntaan. Samalla aloitettiin markkinointi- ja viestintästrategian sekä verkkosivujen uudistustyö. Samoin markkinoinnillista vaikuttavuutta saatiin kaupungille Syys-Vekara- Osallistu oikeesti! -kuntalaisten osallistamismuodot sekä Päätäjän päivä - konsepteilla. Kaupungin sisäistä ja ulkoista viestintää tehostamaan luotiin viestintäverkot
3. Ei toteutunut. Siirtyi vuodelle 2017.
4. Henkilöstökysely toteutettiin suunniteltua myöhemmin eli tammikuussa 2017. Tilinpäätöshetkellä tiedossa olevat tulokset kuitenkin osoittavat, että keskiarvo on 3,7 / 5. Sairauspoissaolot vähenevät 14,0 päivästä 12,9 päivään/työntekijä. Työterveyshuollon kustannukset olivat 578 €/työntekijä, mikä on yli valtakunnallisen keskiarvon (yritysten yhteisillä työterveysasemilla keskimääräinen työterveyshuollon kustannus oli 427 €/työntekijä vuonna 2014).
5. Kaupunki maksoi työmarkkinatuen kuntaosuutta 2,037 milj. euroa, missä nousua edellisvuoteen 15 100 euroa. Pitkäaikaistyöttömien määrä oli keskimäärin 509 henkilöä kuukaudessa, missä oli nousua edellisvuoteen 4,2 % (20,5 henkilöä/kk). Yritykset työllistivät kaupungin Ekatyö -tuella vain kaksi nuorta johtuen Nuoret Duuniin -hankkeen paremmista tukiehdosta.

Talous (ei sisällä Elinvoiman edistämistä, esitetty omana kohtana)

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali-
Tuotot	272 464	265 000	-49 560	215 440	234 501	19 061
Kulut	-1 580 829	-1 746 969	15 572	-1 731 397	-1 613 123	118 274
Toimintakate	-1 308 365	-1 481 969	-33 988	-1 515 957	-1 378 622	137 335
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-1 308 365	-1 481 969	-33 988	-1 515 957	-1 378 622	137 335
=valuustoon nähden sitovat erät						

Talouden toteutuminen:

Toimintakulut alittuivat talousarvioon nähden 118.274 €, mikä muodostui lähinnä jäsenyyksien (48.000 €), avustuksien (29.500 €) ja verotuskustannusten (51.400 €) arvioituna pienempänä käyttönä. Maa-alueiden myyntivoitoiksi arviottiin talousarviossa 150.000 € ja toteutuma 199.010 € (maanmyyntivoitot 232.275 € ja myyntitappiot 32.265 €, netto 199.010 €). Kaupunginhallituksen varausmäärärahaan sisältyi 115.000 € pakolaisten vastaanoton kuluihin. Varausmäärärahasta on katettu sosiaali- ja terveystoimelle sekä sivistystoimelle pakolaisten vastaanottamisesta syntyneet kulut, yhteensä 54.320 €.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	1	1	1	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	1	1	1	0
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	1	1	1	0

Jäsenyydet

Varkauden kaupunki on jäsenenä sekä kuntien keskusjärjestöissä Suomen Kuntaliitto, Kunnallinen Työmarkkinalaitos, Pohjois-Savon liitto että useissa säätiöissä ja yhdistyksissä, mm. Kuopion kauppakamari, Suomen Kotiseutuliitto, Snellman – instituutti, Maaseudun kehittämissyhdystys Mansikka, Suomen tieyhdistys ja Viitostie ry.

Vuonna 2016 maksetut jäsenmaksut, €:

- Suomen Kuntaliitto 70 543
- Kunnallinen Työmarkkinalaitos 16 952
- Pohjois-Savon liitto 237 006
- Kuopion kauppakamari 6 150
- Snellman –instituutti 3 000
- Viitostie ry sekä 1 000
- Suomen Kotiseutuliitto 650
- Suomen tieyhdistys 360
- Ilmarin Tuki ry 100
- Maaseudun kehittämissyhdystys Mansikka 50

Jäsenyyden kautta vahvistetaan yhteistoimintaa ja kehitetään vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	0	0	0	0	0	0
Kulut	-336 062	-380 000	0	-380 000	-331 918	48 082
Toimintakate	-336 062	-380 000	0	-380 000	-331 918	48 082
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-336 062	-380 000	0	-380 000	-331 918	48 082

Avustaminen

Avustaminen on eriytetty kaupunginhallituksen alaisuudesta omaksi kokonaisuudeksi. Kaupunginhallitus päättää sellaisten järjestöjen tukemisesta, joiden tukeminen ei kuulu kaupungin muiden toimialojen toimialaan.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	0	0	0	0	0	0
Kulut	0	-150 000	-50 000	-200 000	-170 482	29 518
Toimintakate	0	-150 000	-50 000	-200 000	-170 482	29 518
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	0	-150 000	-50 000	-200 000	-170 482	29 518

Toimikunnat

Kuntalakiin on otettu vuorovaikutus- ja vaikuttamistoimielimiä koskevat säännökset. Tällä on pyritty siihen, että kuntalaista näkyisi kunnan toiminnan ja hallinnon kokonaisuus. Toimikunnat sisältävät kuntalain mukaiset lakisääteiset vuorovaikutus- ja vaikuttamistoimielimet: nuorisovaltuusto (KuntaL 26 §), vammaisneuvosto (KuntaL 27 §) ja vanhusneuvosto (KuntaL 28 §). Vuona 2014 perustettu Kyläneuvosto edistää kaupungin ja kylien yhteistyötä ja kylien kehittämistä.

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	0	0	0	0	0	0
Kulut	-27 562	-39 940	0	-39 940	-25 390	14 550
Toimintakate	-27 562	-39 940	0	-39 940	-25 390	14 550
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-27 562	-39 940	0	-39 940	-25 390	14 550

Elinvoiman edistäminen

Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja Hannu Tsupari

Talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarviovuoden 2016	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Edellytysten luominen yritystoiminnalle ja niiden sijoittumiselle Varkauteen	<p>Maa-alueiden hankinta (datacenter)</p> <p>Hasinmäen teollisuusalueella yhden korttelin jalostaminen</p> <p>Valmistuvat kaavat ja tehokkaat lupaprosessit</p> <p>Yritysten tilatarpeiden tyydyttäminen</p> <p>Liikenneyhteyksien turvaaminen</p> <p>Varkauteen sijoittuvien yritysten määrä</p> <p>Erilaisten instrumenttien (työkalupakin, rahaston tms.) aikaansaaminen tukemaan yritysten sijoittumista</p>	<p>Uusien yritysten saaminen mahdollistuu</p> <p>Tonttien valmiusaste paranee</p> <p>Kaavoitus ja lupien myöntäminen nopeaa ja tehokasta</p> <p>Tiloja riittävästi/Teollisuuskylä Oy:n toimintamallin uudistaminen</p> <p>Yhteydet paranevat</p> <p>Raportointi osavuosisikatsauksissa</p>
2. Osaavan työvoiman turvaaminen	<p>Koulutusohjelmat</p> <p>Hakijamäärät</p> <p>Lukion vetovoima</p> <p>LUT/Savonia innovaatioalustan hankkeiden määrä</p>	<p>Koulutusohjelmat vastaavat kysyntää (Sakky, Savonia)</p> <p>Hakijamäärä/aloituspaikka kasvaa</p> <p>Laadukkaan lukio-opetuksen turvaaminen Varkaudessa</p> <p>Innovatiivisten hankkeiden määrä kasvaa</p>
3. Metsäteollisuus, teknologia ja energiainvestointien hyödyntäminen (puutuote, energia/akku/LED)	<p>Yritysten määrä</p> <p>Kehityshankkeiden määrä</p> <p>Viennin ja liikevaihdon kasvu</p>	<p>Raportointi osavuosisikatsausten yhteydessä</p> <p>Laatu ja määrä</p> <p>Kasvua edellisvuodesta</p>
4. Matkailu-, kauppa- ja palveluliiketoiminnan kehittäminen	<p>Kärkiteeman ja suunnan määrittely/Saimaa-brändi</p> <p>Tahko-maakunnallisen markkinoinnin hyödyntäminen</p>	<p>Kärkiteema määriteltä 5/16</p> <p>Raportointi osavuosisikatsausten yhteydessä</p>

	Kehittämishankkeiden määrä	Laatu ja määrä
	Joutenlahden vetovoimakeskuksen eteneminen	Sisällön tarkempi määrittely
5. Tehokas edunvalvonta ja yhteistyö toimijoiden kesken	Kaupungille tärkeät hankkeet ja asiat etenevät	Edunvalvonta rohkeaa ja aktiivista
6. Seudullisen elinvoiman kehittäminen	Elinvoimaohjelman laatiminen Sote-uudistuksessa Varkauden seudun asema seudullisten lähipalvelujen tuottajana varmistetaan	Ohjelma valmis 5/16 Raportointi

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Pääosin toteutuneet. Työtä liikenneyhteyksien parantamiseksi ja erilaisten instrumenttien aikaan saamiseksi jatketaan. Rahaston alkupääoma mahdollista sijoittaa vuoden 2016 tilinpäätöksestä.
2. Toteutunut pääosin. Kaupunginhallituksen päätöksillä muodostettiin ohjausryhmät turvaamaan lukion vetovoiman kasvattamista että LUTin Varkauden yksikön hankemäärää ja vetovoimaa. Sekä LUTin että lukion toimintojen kehittämistä koordinoivat ohjausryhmät kokoontuivat.
3. Osittain toteutunut.
4. Osittain toteutunut. Saimaa- brändin kehittämiseksi on oltu yhteydessä Lappeenrantaan ja Savonlinnan ja varattu määräraha brändin kehittämiseksi vuoden 2017 talousarvioon. Joutenlahden vetovoimakeskushankkeen osalta valmistui markkinakartoitus.
5. Toteutunut pääosin. Edunvalvontaa on tehty mm. sairaalapalvelujen turvaamiseksi osana sote-uudistusta, käräjäoikeuden ja muiden valtionhallinnon palvelujen säilyttämiseksi, saavutettavuuden parantamiseksi, junavuorojen lisäämiseksi, tieverkon kehittämiseksi, koulutusohjelmien turvaamiseksi jne.
6. Toteutunut pääosin. Seudun kuntien edustajat ovat kokoontuneet säännöllisesti keskustelemaan yhteisistä edunvalvonta-asioista. Seutuohjelmasta päättäminen siirtyi vuoteen 2017

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	93 153	0	0	0	0	0
Kulut	-1 453 733	-1 782 321	404 089	-1 378 232	-1 251 805	126 427
Toimintakate	-1 360 580	-1 782 321	404 089	-1 378 232	-1 251 805	126 427
Suunn. muk.poistot	-10 980	-12 000	0	-12 000	-6 283	5 717
Tilikauden tulos	-1 371 560	-1 794 321	404 089	-1 390 232	-1 258 088	132 144

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Tilikauden tulos toteutui 132.144 € arvoitua paremmin, mikä johtui lähinnä elinkeinopalvelujen ostopalvelumäärärahan pienempänä käyttönä. Talousarvioon sisältyi lentoliikennettä varten 400.000 €. määrärahavaraus, joka vähennettiin talousarvion määrärahamuutoksena, kun lentoliikenteen käynnistyminen ei toteutunut.

2.1.5 Konsernihallinto

Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja Hannu Tsupari

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Hallintosäännön uudistustyö on aloitettu yhteistyössä päättäjien kanssa. Syksyllä 2016 pidettiin sekä hallituseminaari että valtuustoseminaari, jossa käsiteltiin keskeisiä kuntalain muutoksia.

Pohjois-Savon Sote-uudistus ja maakuntahallinnon valmistelu alkoi todenteolla syksyllä 2016. Varkauden kaupungin johtavat viranhaltijat ovat olleet tiiviisti eri työryhmissä tuomassa kaupungin näkemystä valmisteluun.

Vuoden 2016 alusta otettiin käyttöön uudet talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmat yhteistyössä Kunnan Taitoa Oy:n sekä CGI Oy:n kanssa.

Sisäinen valvonta

Konsernihallinnon sisäisen valvonta on suoritettu vuoden 2016 aikana ohjeistuksen mukaisesti, josta on laadittu sisäisen valvonnan raportti, joka on käsitelty kaupunginhallituksessa 20.2.2017 § 54.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Uuden kuntalain mukaiset ja ajantasaiset säännöt ja ohjeet	Hallintosäännön uusiminen	Uusi hallintosääntö hyväksytty ja käyttöön otettu vuoden 2017 alkuun mennessä
2. Omistajapolitiikan ja – ohjauksen ajantasaistaminen	Omistajapolitiittisen ohjelman ja konserniohjeiden laatiminen / päivittäminen	Omistajapolitiittinen ohjelma ja uudistetut konserniohjeet laadittu vuoden 2016 loppuun mennessä
3. Uusien talous- ja henkilöstöhallinnon sovellusohjelmien tehokas käyttöönotto	Häiriötilanteet ja keskeytykset sekä myöhästymiset raportoinnissa ja toiminnoissa	Toiminta- ja raportointi ennalta sovittujen aikataulujen mukaisesti
4. Henkilöstön optimaalinen käyttö ja henkilöstökulujen systemaattinen hallinta	Henkilöstön ja henkilöstökulujen määrä	Henkilöstösuunnittelun toimintamalli ja sen toimeenpano
5. Työkyvyttömyyden kustannusten alentaminen	Sairauspoissaolot, työtaturmat ja niiden kustannukset, VARHE-maksut	Edellistä vuotta alempi taso

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

- Hallintosäännön uudistaminen käynnissä, valmistuu keväällä 2017
- Omistajapolitiittisen ohjelman laadinta siirtyi laadittavaksi vuoden 2017 aikana uuden valtuuston kanssa. Kuntaliitto pyysi lausuntoa uudesta konserniohjeesta joulukuussa 2016. Uusi konserniohje valmistuu kevään 2017 aikana. Kaupungin uudet konserniohjeet laaditaan Kuntaliiton ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi konserniohjeen laadinnassa tulee huomioida kaupungin uusi hallintosääntö, joka valmistuu kevään 2017 aikana.
- Kuukausiraportointi ja osavuosisikatsaukset laadittiin vuosikellon mukaisesti, vaikka uusien talous- ja henkilöstöohjelmien käyttöönotossa oli erittäin suuria vaikeuksia.
- Kokonaishenkilöstömäärä kasvoi yhteensä + 14 hlöä. Kasvu oli voimakkainta määräaikaisten työntekijöiden osalta (erityisesti sosiaali – ja terveystoimessa), mutta toisaalta vakituisten työntekijöiden määrä pieneni. Henkilöstökulut säilyivät käytännössä ennallaan. Henkilöstösuunnittelun useat keskeiset toimintamallit valmistuivat ja niiden käyttöönottoa alettiin valmistella syksyllä 2016.

5. Sairauspoissaolot vähenivät 14,0 päivästä 12,9 päivään. Sen sijaan varhe-maksut nousivat noin + 13,3 %. Työtaturmien määrä on säilynyt käytännössä ennallaan (20,0 kalenteripäivää/työntekijä).

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	3 295 773	2 891 324	-245 658	2 645 666	2 762 358	116 692
Kulut	-5 394 267	-5 678 893	695 383	-4 983 510	-4 500 464	483 046
Toimintakate	-2 098 494	-2 787 569	449 725	-2 337 844	-1 738 106	599 738
Suunn. muk.poistot	-225 832	-289 000	0	-289 000	-259 370	29 630
Tilikauden tulos	-2 324 326	-3 076 569	449 725	-2 626 844	-1 997 476	629 368

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Konsernihallinnon tilikauden tulos toteutui 629.368 € budjetoitua paremmin. Toimintakuluissa merkittävimmät alitukset talousarvioon nähden olivat työllisyysyksikössä n. 381.000 € sekä henkilöstöhallinnossa n. 55.000 €, sekä tukipalvelujen ostoissa n. 80.000 €. Toimintatuotot ylittivät arvioitun 116.692 €, mikä muodostui lähinnä ICT-palvelujen sisäisen laskutuksen muutoksista.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	30	27	26	-1
Määräaikaiset ja sijaiset	8	2	2	0
Yhteensä	38	29	28	-1
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	38	28,3	28,2	-0,1

Taloushallinto

Tilivelvolliset: talousjohtaja Helena Pitkänen

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Taloushallinnossa laadittiin ensimmäistä kertaa erillinen talousarvion täytäntöönpano-oheistus. Vuoden 2016 talousarvion täytäntöönpano-ohjeet hyväksyttiin kaupunginhallituksen kokouksessa 11.1.2016 § 5.

Taloushallinnon uudet ohjelmat (Taitoan Kuntamalli 2.0) otettiin tuotantokäyttöön 1.1.2016 alkaen yhteistyössä Kunnan Taitoa Oy:n ja CGI Oy:n kanssa. Käyttöönoton aikana ilmenneet virhetilanteet työllistivät alkuvuodesta taloushallinnon henkilöstöä ja hankaloittivat myös talouden seuranta. Loppuvuotta kohden häiriötilanteet kuitenkin vähentyivät. Uusien ohjelmien käyttöönoton myötä toimintatavoissa ja työmenetelmissä on myös tapahtunut muutoksia. Henkilöstölle on annettu tukea ja koulutusta uusien järjestelmien käyttöönotossa.

Taitoan Kuntamalli-ohjelmiston projektisopimuksen mukaiset kokonaiskulut vuosilta 2015–2016, jotka on kirjattu ko. vuosien investointikuluksi, ovat kokonaisuudessaan 337.051 € (toteutunut 31.12.2015 206.043 € ja 1.1.- 31.12.2016 131.007 €).

Kesäkuussa aloitettiin Kunnan Taitoa Oy:n henkilöstön kanssa yhteiset kuukausipalaverit, joissa käsitellään esille nousevia ongelmatilanteita ja kehitetään prosesseja sekä palvelutuotantoa.

Maakunta- ja sote-uudistus ovat työllistäneet taloushallinnon henkilöstöä.

Taloushallinnon ohjeiden ajantasaistaminen aloitettiin loppu kesästä, mutta syksyn aikana ei ohjeita ehditty laatia loppuun saakka. Ohjeet pyritään ajantasaistamaan vuoden 2017 aikana.

Henkilöstön vähentymisen myötä taloushallinnon työtilanne ja jatkuva kiire kuormittavat merkittävästi nykyistä henkilöstöä, joka on riski henkilöstön jaksamisen ja työhyvinvoinnin kannalta. Työhyvinvointiin on pyritty vaikuttamaan mm. työergonomian kautta (sähköiset työpöydät ja satulatuolit).

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	121 047	122 852	0	122 852	126 508	3 656
Kulut	-465 387	-406 685	-38 718	-445 403	-454 758	-9 355
Toimintakate	-344 340	-283 833	-38 718	-322 551	-328 250	-5 699
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-344 340	-283 833	-38 718	-322 551	-328 250	-5 699

Talouden toteutuminen:

Tilikauden tulos poikkeaa talousarviosta 5.699 € (ylitys 1,7 %), joka muodostuu lähinnä henkilöstömenojen ylityksestä (talouspäällikön virkasuhteen päättyessä virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti maksetut lomakorvaukset).

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	5	5	4	-1
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	5	5	4	-1
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	5	4,3	4,1	-0,2

Henkilöstöhallinto

Tilivelvolliset: henkilöstöjohtaja Nina Holopainen

Olellaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Henkilöstöhallinnon Populus-ohjelma otettiin käyttöön 1.1.2016. Se korvasi Pegasos-henkilöstöhallintojärjestelmän sekä Vankkuri-ohjelman Webtallennus- ja HRM-ohjelmat. Käyttöönottoprojekti jatkui 30.4.2016 saakka. Populus-projektin kokonaiskulut vuosina 2015 – 2016 olivat yhteensä 370.743 € (v. 2015 262.415 € ja v. 2016 108.328 €)

Vuoden aikana esimiehiä, tallentajia ja muita käyttäjiä koulutettiin ohjelman käyttöön. Samalla ohjelman parametreja tarkennettiin ja Taitoan palkkahallinnon, henkilöstöhallinnon ja yksiköiden ja esimiesten välistä työnjakoa ja rajapinnassa olevia prosesseja hiottiin mm. henkilöstöpalveluiden ja Kunnan Taitoa Oy:n palkkahallinnon yhteisissä palaverissa.

Sisäinen valvonta helpottui Populus-ohjelman myötä. Ohjelman kautta sekä henkilöstöpalvelut että esimiehet pystyvät tarkkailemaan oma-aloitteisesti ja säännöllisesti mm. palkka- ym. henkilöstökuluja ja niiden oikeellisuutta, poissaoloja, vuosilomakertymiä jne. Ohjelman avulla henkilöstöasioihin kokonaisuuteen liittyviä riskejä voidaan helpommin ennakoita ja torjua.

Henkilöstösuunnittelutyöryhmä eli HENKSU työsti toimintamallin, jonka tavoitteena on hallita ja hillitä henkilöstökulujen, erityisesti työkyvyttömyydestä eli sairauspoissaoloista ja ennen aikaisista

eläköitymisistä aiheutuvia työkyvyttömyyden kustannuksia. Järjestelmästä saatiin vuoden loppuun mennessä valmiiksi täyttölupamenettelyn, rekrytoinnin ja osatyökykyisten henkilöiden uudelleen sijoittamisen toimintamallit, joiden toimeenpanoa valmisteltiin loppuvuodesta.

Kunnallisen palkkausjärjestelmän perusta on tehtäväkohtainen palkka, joka perustuu tehtäväkuvaan sekä työn vaativuuteen ja sen arviointiin (TVA). Sopimus- ja liitekohtaiset TVA-työryhmät jatkoivat työskentelyään. Työskentelyyn osallistui sekä työnantajan että henkilöstön edustajia (esimiehiä ja luottamusmiehiä). Henkilöstöjohtaja toimii kaikissa ryhmissä asiantuntijana ja koordinoi sekä ohjaa palkkausjärjestelmän kehittämistyötä kokonaisvaltaisesti. Arviointiryhmät työstivät tehtäväkohtaisen palkkauksen järjestelmää eli hinnoittelukohtaisia vaativuustasoja sekä niiden kuvauksia ja hinnoittelua. Järjestelmä on viitekehys, joka ohjaa toimivaltaisten esimiesten palkanmääritysprosesseja.

Soisalon Työterveys toteutti keväällä esimiesten suunnatun työpaikkaselvityksen, jonka tulosten analyysi ja toimenpiteiden suunnittelu ja toimeenpano jatkuivat koko loppuvuoden. Vastuu oli toimialajohtajilla ja soten osalta myös palvelualuepäälliköillä. Henkilöstöpalvelut ja työterveyshuolto seurasivat prosessia ja varmistavat, että prosessi etenee. Tulokset esiteltiin myös kaupunginhallitukselle, joka edelleen valvoo toimenpiteiden toimeenpanoa.

Alun perin syksyllä 2016 tehtäväksi sovittu kaikkia työntekijöitä koskeva henkilöstötutkimus päätettiin siirtää tammikuulle 2017. Sitä kuitenkin valmisteltiin tiiviissä yhteistyössä Balentor Oy:n edustajan kanssa siten, että tutkimus palvelisi mahdollisimman hyvin mm. suunnitteilla olevaa työhyvinvointiprojektia.

Sisäistä työhyvinvointiprojektia valmisteltiin 1.9.2016 tehtävässään aloittaneen työhyvinvointikoordinaattorin (projektipäällikön) johdolla. Projekti jäsentää toimintaa, jonka tavoitteena on työnantajan näkökulmasta vähentää työkyvyttömyydestä aiheutuvia kustannuksia eli sairauspoissaoloja ja varhemaksuja sekä varmistaa laadukas palvelutuotanto. Työntekijän näkökulmasta projektiin tavoitteena on varmistaa turvallinen ja mielekäs työ. Loppuvuodesta hahmoteltiin toimintamalli, jolla henkilöstöpalvelut ja työterveyshuolto voivat yhä vahvemmin ja määrätietoisemmin tukea esimiehiä ja työyhteisöjä henkilöstön työhyvinvoinnin tukemisessa. Projekti on ”investointi”, jonka kautta haetaan systemaattisesti säästöjä työkyvyttömyydestä johtuviin kustannuksiin, ja jonka vaikuttavuutta seurataan tarkasti. Hankkeen konkreettiset toimenpiteet tulevat sisältämään mm. esimiesparrauksia ym. tukea esimiehille, työyhteisöjen työnohjauksia ja valmennuksia, työterveyshuollon ja työnantajan välisen kumppanuuden kehittämistä, ikäjohtamisen ohjelman laatimisen sekä Varkauden Aktiivisen Työkyvyn Tukemisen Mallin (WATTI) päivitystä ja jalkauttamista.

Henkilöstöpalvelut toimeenpani ja koordinoi Soisalon Työterveys Liikelaitoksen yhteistoimintaneuvottelut, joiden aikana paitsi valmisteltiin liikelaitoksen päättymisestä johtuneet irtisanomiset, myös sijoitettiin työntekijöitä muihin tehtäviin kaupunkiorganisaatiossa. Henkilöstöpalvelut myös konsultoivat vuodenvaihteessa aloittaneen kaupungin oman työterveyshuoltoyksikön toiminnan suunnittelua.

PoSoTe-henkilöstötyöryhmä alkoi kokoontua marraskuusta lähtien ja valmistella uudistusta henkilöstön henkilöstöhallinnon ja – johtamisen näkökulmasta. Varkauden kaupunkia työryhmän työskentelyssä edustivat henkilöstöjohtaja ja työhyvinvointikoordinaattori.

Talous (ilman työllisyysyksikköä)

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	8 716	11 600	0	11 600	32 546	20 946
Kulut	-596 152	-866 808	156 036	-710 772	-655 695	55 077
Toimintakate	-587 436	-855 208	156 036	-699 172	-623 149	76 023
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-587 436	-855 208	156 036	-699 172	-623 149	76 023

Talouden toteutuminen:

Talous toteutui suunnitellusti.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	3	3	4	1
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	3	3	4	1
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	3	3	3,5	0,5

Työhyvinvointikoordinaattori aloitti määräaikaisessa toimessa sisäisen työhyvinvointiprojektin vetäjänä 1.9.2016. Projekti kestää vuoden 2018 loppuun saakka.

Henkilöstöhallinto Työllisyysyksikkö

Tilivelvolliset: työllisyyskoordinaattori Jouko Kuittinen

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Varkauden työttömyys kääntyi laskuun loppukesällä. Elokuusta alkaen työttömyysaste laski kuukausittain, ja vuoden lopussa työttömiä oli 221 henkeä vähemmän kuin edellisvuonna. Työttömyyden laskuun vaikutti eniten lomautusten vähentyminen, mutta myös työllistymistä tukevien palvelujen kasvu vähensi työttömyyttä. TE -toimistoon ilmoitettiin vuoden aikana keskimäärin 185 avointa työpaikkaa kuukaudessa. Määrä oli 23 % enemmän kuin edellisvuonna. Keskimääräinen työttömyysaste laski vuodessa 17,8 prosentista 17,3 prosenttiin.

Varkauden seudun työllistymistä edistävä monialainen yhteispalveluverkosto (TYP) aloitti toimintansa vuoden alussa. Yhteispalveluverkoston tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja. Varkauden seudun TYP:n toiminta-alueeseen kuuluvat Heinävesi, Joroinen, Leppävirta ja Varkaus. Seudullista TYP -toiminnan organisointia varten työllisyysyksikköön perustettiin 1.1.2016 alkaen TYP -koordinaattorin tehtävä. Samalla kuntouttavan työtoiminnan ja kaupungin työpajatoiminnan järjestäminen siirtyivät työllisyysyksiköstä sosiaali- ja terveystoimen psykososiaaliselle palvelualueelle. Uutena palveluna käynnistyneeseen työttömien palveluohjaukseen tuli vuoden aikana 126 asiakasta, joista 67 sijoittui joko työhön, koulutukseen tai työkokeiluun.

Kaupungin työllisyystyöryhmä käynnisti keväällä kaupungin työllisyysohjelman valmistelun vuosille 2017 – 2020. Työllisyysohjelma valmisteltiin laajan toimijajoukon yhteistyönä. Ohjelmassa on kolme strategista painopistealuetta (työpaikat, nuoret ja pitkään työttömänä olleet) sekä lukuisia määriä toimenpide-esityksiä vuosille 2017 - 2018. Kaupunginvaltuusto hyväksyi työllisyysohjelman 16.1.2017.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuositain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Kaupungin työpajatoiminnan vakiinnuttaminen. Tehtävää hoitaa sosiaali- ja terveystoimi (sote).	Starttipalvelun asiakasmäärä Kuntouttavaan työtoimintaan sijoittuneiden määrä	Vähintään 15 henkilöä/kk/v Vähintään 75 henkilöä/kk/v
2. Kuntouttavan työtoiminnan laajamittainen toteuttaminen. Tehtävää hoitaa sote.	Kuntouttavaan työtoimintaan sijoittuneiden määrä	Vähintään 120 henkilöä/kk/v
3. Varikko – hankkeen toteuttaminen (Pohjois-Savon ViaDia ry.) Sote.	Kuntouttavaan työtoimintaan sijoittuneiden määrä	Vähintään 10 henkilöä/kk/v
4. Voset – hankkeen toteuttaminen (Varkauden kaupunki/sos. ja terveystoimi) Sote.	Hankkeen aloittaneet /työllistymistä tukeviin palveluihin sijoittuneet.	100 henkilöä/50 henkilöä

5. Seudullisen TYP – toiminnan organisointi. Toteuttajana työllisyysyksikkö ja sote.	TYP – toiminnan organisointi.	Toiminta saatu organisoitua jokaisessa TYP – verkostoon kuuluvassa kunnassa.
6. Nuorten työllistäminen kaupungin tuella yrityksiin. Työllisyysyksikkö.	Ekatyö – tuella työllistyvät nuoret.	25 nuorta/vuosi.
7. Nuoret Duuniin – hankkeen toteuttaminen (Siilinjärven kunta) Työllisyysyksikkö.	Nuorten työttömyys ja työllistyminen hankkeen avulla (2015 - 2017).	Nuorten työttömyyden puolittuminen v. 2014 lopusta vuoden 2017 loppuun.
8. Varkauden kaupungille palkkatuella työllistäminen. Työllisyysyksikkö.	Henkilötyövuosia.	30 henkilötyövuotta.
9. Yrityksiin työllistäminen myös kaupungin tukien avulla. Työllisyysyksikkö.	Yrityksiin kaupungin tuella työllistettävien määrä.	45 pitkään työttömänä ollutta henkilöä/vuosi.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Kaupungin työpajan asiakasmäärä kasvoi vuoden lopussa tavoitteen mukaiseksi. Starttipalvelussa oli vuositasolla keskimäärin 10 henkilöä kuukaudessa ja kuntouttavassa työtoiminnassa 69 henkilöä. Työtoimintapäiviä kertyi starttipalvelussa 801 ja kuntouttavassa työtoiminnassa 6.866 päivää.
2. Kuntouttavan työtoiminnan tavoite ylittyi. Kuntouttavassa työtoiminnassa (ei sisällä työpajan lukuja) oli vuoden aikana keskimäärin 131 asiakasta ja työtoimintapäiviä kertyi 22.363 päivää.
3. Varikko -hankkeen (ViaDia) kuntouttavaan työtoimintaan osallistui keskimäärin 18 henkeä kuukaudessa.
4. Voset –hanke (ESR) käynnistyi 1.3.2016. Hankkeen aloitti 55 henkilöä, joista työllistymistä tukeviin palveluihin sijoittui 17 henkilöä. Ryhmätoiminnot mukaan lukien hankkeessa aloitti 76 henkilöä.
5. Seudullinen TYP -toiminta saatiin organisoitua kaikissa monialaiseen palveluverkostoon kuuluvissa kunnissa (Varkaus, Leppävirta, Joroinen ja Heinävesi).
6. Kaupungin Ekatyö -tuella työllistyi yrityksiin kaksi nuorta. Nuoret Duuniin -hanke tarjosi työnantajille paremmat tukiehdot (vrt. seuraava kohta).
7. Nuoret Duuniin -hankkeen (ESR) palkkatukien avulla työllistyi Varkaudessa noin 30 henkilöä.
8. Kaupungille työllistyi palkkatuen avulla 64 henkilöä. Työllistämiskuukausia kertyi 21,7 henkilötyövuotta. 30 henkilötyövuoden tavoitetta ei saavutettu Soisalon työterveyden yhteistoimintaneuvottelujen vuoksi.
9. Yrityksiin työllistyi kaupungin tukien avulla kaksi henkilöä. Tieto kaupungin uusista tukimuodoista levisi yritysten ja työnhakijoiden keskuuteen hitaasti ns. perinteisen tiedottamisen avulla. Tukimuodoista tiedottamista monipuolistettiin, mutta se ei ehtinyt vielä vaikuttaa tukien käyttöön.

Tunnusluvut	TP2015	TP2016	Muutos%
Kaupungin työpaja, starttipalvelun asiakkaat/kk/v	16,6	10	-39,8
Kaupungin työpaja, kuntouttava työtoiminta, asiakkaat/kk/v	43,1	69	60,1
Kuntouttava työtoiminta, asiakkaat/kk/v	126,8	131	3,3
Varikko -hanke, kuntouttava työtoiminta, asiakkaat/kk/v	13,5	18	33,3
Voset -hanke, asiakkaat/työllistymispalveluihin sijoittuneet	-	55/17	
Kaupungin Ekatyö -tuella yrityksiin työllistyneet nuoret	10	2	-80,0
Nuoret Duuniin -hankkeen palkkatuella työllistyneet	-	30	
Kaupungille palkkatuella työllistetyt, henkilötyövuosia	24,4	21,7	-11,1
Yrityksiin kaupungin Rekry -tuella työllistyneet	-	2	

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	608 462	361 150	-265 741	95 409	32 424	-62 985
Kulut	-1 259 556	-1 295 184	570 185	-724 999	-344 100	380 899
Toimintakate	-651 094	-934 034	304 444	-629 590	-311 676	317 914
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-651 094	-934 034	304 444	-629 590	-311 676	317 914

=valuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Talousarvioon verrattuna määrärahoja jäi vajaakäytölle palkkatukityöllistämässä ja yritysten työllistämiseen varatuissa rekrytointituissa. Palkkatuella työllistäminen keskeytyi syksyllä Soisalon Työterveys Liikelaitoksen yhteistoimintaneuvottelujen vuoksi. Tämän seurauksena, sekä osittain arvioitua suurempien palkkatukien vuoksi, palkkatukityöllistämiseen varattuja rahoja jäi käyttämättä noin 200.000 €. Sen lisäksi yritysten ja yhteisöjen työllistämisen tukemiseen varattuja uusia tukia jäi käyttämättä noin 158.000 €. Jälkimmäinen asia arvioitiin toiminnalliseksi riskiksi jo talousarviossa, ja valitettavalla tavalla se toteutui, vaikka uusista tukimuodoista tiedottamiseen oli kiinnitetty erityistä huomiota. Kahdella muulla kustannuspaikalla (yhteiset kustannukset ja kuntakokeilu) tapahtuneet pienet ylitymiset eivät juuri muuta talouden toteutumisen kokonaiskuvaa.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	6	3	4	1
Määräaikaiset ja sijaiset	8	2	1	-1
Yhteensä	14	5	5	0
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	14	5	5,0	0

Työllisyysyksiköstä siirtyi 1.1.2016 sosiaali- ja terveystoimeen 3 vakinaista ja 4 määräaikaista työntekijää.

Hallintopalvelut

Tilivelvolliset: hallintojohtaja Kreettastiina Isohanni-Niiranen

Olellaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Hallintopalveluiden tehtävänä on ollut luoda hyvät edellytykset kaupungin ylimpien toimielinten työskentelylle ja kaupungin yleisjohtamiselle.

Hallintosäännön valmistelutyö aloitettiin virkamiestyönä keväällä 2016. Hallintosääntöön liittyviä kuntalain muutoksia on käyty syksyllä läpi sekä kaupunginhallituksen että kaupunginvaltuuston kanssa seminaareissa. Uusi kuntalaki sekä hallintosääntö tulevat edistämään entisestään kaupungin asukkaiden itsehallinnon ja osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumista ja kaupungin toiminnan suunnitelmallisuutta.

Vuoden 2016 aikana hallintopalveluiden henkilöstö kävi ammattitaitoa kehittävässä koulutuksessa ja osallistui tiiviisti maakuntahallinnon valmisteleviin yhteistyökokouksiin. Hallintopalveluita on erityisesti työllistänyt erilaiset oikeudelliset asiantuntijatehtävät.

Sähköinen palautejärjestelmä kuntalaisten otettiin käyttöön alkuvuodesta.

Henkilöstön osalta tapahtui useita vaihdoksia. Uutena työnsä aloitti markkinointi- ja viestintäpäällikkö elokuussa. Heti alussa hän pääsi uudistamaan kaupungin ilmettä ”Warkaus – brändi” (Powerpoint, Word, rekryilmoitukset, käyntikortit, kuulutukset) nuorekkaampaan ja selkeämpään suuntaan. Samalla aloitettiin markkinointi- ja viestintästrategian sekä verkkosivujen uudistustyö, jonka ensimmäiset tulokset ovat nähtävissä heti alkuvuonna. Samoin markkinoinnillista vaikuttavuutta saatiin kaupungille Syys-Vekara-Osallistu oikeesti! -kuntalaisten osallistamismuodot sekä Päätäjän päivä -konsepteilla. Kaupungin sisäistä ja ulkoista viestintää tehostamaan luotiin viestintäverkot.

Hallintosihteeri siirtyi kaupungin sisällä haastavampaan työtehtävään joulukuun alussa ja hänelle saatiin seuraaja tammikuussa.

Joulukuussa työnsä aloitti myös uusi arkistonhoitaja, jonka edeltäjä jäi 40 vuoden työuran jälkeen vuosilomille ja eläkkeelle.

Talous (ilman tietohallintoa)

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	16 243	0	0	0	18 489	18 489
Kulut	-728 806	-627 841	48 125	-579 716	-572 728	6 988
Toimintakate	-712 563	-627 841	48 125	-579 716	-554 239	25 477
Suunn. muk.poistot	0	0	-4 000	-4 000	-3 898	102
Tilikauden tulos	-712 563	-627 841	44 125	-583 716	-558 137	25 579

Talouden toteutuminen:

Talous on toteutunut suunnitellun mukaisesti.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	7	7	6	-1
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	7	7	6	-1
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	7	7	6,0	-1

Tietohallinto

Tilivelvolliset: tietohallintojohtaja Jarmo Heinonen

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Tietohallinnon kehittämisen painopiste oli digitalisaatio. Elokuussa kaupunginhallitus hyväksyi tietohallinnon valmisteleman digitalisaatio-ohjelman, joka esiteltiin myös valtuustolle. Tietohallinto oli vahvasti mukana myös maakunta- ja soteuudistuksessa.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Osallistuminen kansallisten ja alueellisten digitalisaatoratkaisujen kehittämiseen	Käyttöön otetut uudet käyttäjälähtöiset digitaaliset julkiset palvelut	Kansalliseen palveluarkkitehtuuriin (KaPA) liittyvä pilotti käynnistetty

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Kansallisen palveluarkkitehtuurin (KaPA) valtakunnallinen päivähoiton pilotti valmistui joulukuun alussa, suunnitteluvaiheen tuotokset julkaistu VM:n ja Kuntaliiton portaaleissa. ICT-infran osalta merkittävin panostus kohdistui oman valokuituverkon rakentamiseen. Toimipisteiden liittäminen valokuituverkkoon paransi tietoliikenne nopeuksia ja mahdollisti sähköisten palvelujen laajentamisen.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	1 083 063	1 002 894	20 083	1 022 977	1 154 697	131 720
Kulut	-979 328	-1 089 547	-44 826	-1 134 373	-1 164 875	-30 502
Toimintakate	103 735	-86 653	-24 743	-111 396	-10 178	101 218
Suunn. muk.poistot	-202 141	-135 000	0	-135 000	-135 622	-622
Tilikauden tulos	-98 406	-221 653	-24 743	-246 396	-145 800	100 596

Talouden toteutuminen:

Valokuituverkon rakentamisella onnistuttiin alentamaan sekä tietohallinnon että toimialojen operaattoreille maksamia yhteysvuokria. Tulot ylittyminen johtui mm. posti- ja puhelinkeskuksen sisäisestä laskutuksesta. Toimintamenojen ylitys liittyi KaPA –pilotin kustannuksiin, vastaava osuus saatiin VM:n avustuksena.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	0	9	8	-1
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	1	1
Yhteensä	0	9	9	0
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	0	9	9	0,0

Yleishallinto yhteensä

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	3 775 130	3 225 324	-298 218	2 927 106	3 066 063	138 957
Kulut	-8 676 387	-9 408 689	1 116 823	-8 291 866	-7 555 729	736 137
Toimintakate	-4 901 257	-6 183 365	818 605	-5 364 760	-4 489 666	875 094
Suunn. muk.poistot	-236 812	-301 000	0	-301 000	-265 653	35 347
Tilikauden tulos	-5 138 069	-6 484 365	818 605	-5 665 760	-4 755 319	910 441

=valtuustoon nähden sitovat erät

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	31	28	27	-1
Määräaikaiset ja sijaiset	8	2	2	0
Yhteensä	39	30	29	-1
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	39	28,3	29,2	0,9

2.1.6 Sosiaali- ja terveystoimi

Tilivelvolliset: sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Seppo Lehto
perusturvalautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Suomen Terveystalo aloitti keväällä 2016 leikkaustoiminnan sekä operatiivisen erikoissairaanhoidon poliklinikkatoiminnan sovituilla erikoisaloilla Varkauden sairaalassa. Varkauden omaa erikoissairaanhoidoa vahvistettiin aloittamalla silmälääkäripoliklinikka. Potilaita jouduttiin hoitamaan osastoilla ylipaikoilla, tämän vuoksi palveluasumisen ostopalveluja lisättiin.

Suomen Terveystalon leikkaustoimenpiteiden laskutus oli 1 179 565 €. Kaikkiaan erikoissairaanhoidon nettomenot pysyivät vuoden 2015 tasolla.

Päätös työterveyshuollon omaksi toiminnaksi ottamisesta tehtiin valtuuston päätöksellä 18.12.2016.

Paloviranomaisten kanssa käytiin neuvotteluja sairaalan poistumisturvallisuudesta. Neuvottelujen seurauksena kuntoutusosaston hoitohenkilöstön määrää lisättiin.

Sairaalakiinteistössä oli sisäilmaongelmia useissa eri pisteissä. Työturvallisuuden varmistamiseksi tehtiin erinäisiä korjauksia (AVI). Tämä vaikeutti myös toimintaa usealla eri tavalla.

Kaupunginhallituksen päätöksen 16.5.2016 mukaisesti Varkauteen vastaanotettiin 5 pakolaisperhettä Syyriasta (Leppävirralle 2).

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäinen valvonta on järjestetty tarkoituksenmukaisesti. Joitakin puutteita on havaittu ja korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty. Sisäinen valvonta mukaan lukien riskienhallinta kuuluu olennaisena osana johtamisjärjestelmää ja toimintaprosesseja.

Toimintaan liittyneet riskit:

Sairaalahoitoon tarvittavien suunnitellun kuntoutusosastolla ja sisätautikirurgisella. Huolimatta tilapäisen hoivan ostoista kuntoutusosastolla on jouduttu hoitamaan tehostettuun palveluasumiseen odottavia henkilöitä. Päiväkirurgiasta siirtyi osastohoitoon arvioitua enemmän (syksyllä ka 12 % potilasmäärästä). Osaavaa työvoimaa on ollut pääosin hyvin saatavilla.

Vastaanottopalveluiden ulkokuntamyynti kasvoi ilman Terveystalon osuutta n. 10 %. Terveystalon ns. läpilaskutus huomioiden kokonaistuotot kasvoivat 27 %.

Sisäisen valvonnan laajempi raportti laaditaan erikseen.

Talous (toimiala yhteensä)

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	21 117 005	21 341 950	1 079 538	22 421 488	23 173 837	752 349
Kulut	-102 413 651	-102 185 085	-3 584 342	-105 769 427	-106 753 433	-984 006
Toimintakate	-81 296 646	-80 843 135	-2 504 804	-83 347 939	-83 579 596	-231 657
Suunn. muk.poistot	-473 122	-305 160	0	-305 160	-463 107	-157 947
Tilikauden tulos	-81 769 768	-81 148 295	-2 504 804	-83 653 099	-84 042 703	-389 604
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Talouden toteutuminen:

Osavuositarkastuksen 31.8.2016 jälkeen määrärahamuutoksia haettiin kaupunginvaltuustolta menoihin 3,695milj.€ ja tuloihin 900 000 €, nettomuutoksena 2,7 milj.€. Tarkempi selvitys on kunkin tulosalueen kohdalla.

Lopullinen tilinpäätös huomioiden käyttösunnitelman muutokset ylittyi toimintakatteen tasolla 231 657 €, mutta mikäli kuluista vähennetään KYSin alijäämävaraus (311.000 €), joka ei kohdennu vuoden 2016 varsinaiseen myyntilaskutukseen, toimintakate alittui.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	641	655	631	-24
Määräaikaiset ja sijaiset	0	50	167	117
Yhteensä	641	705	798	93
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	641	705	709	4

Huomiot tulosalueiden kohdalla.

Kotiin annettavat palvelut ja sairaalahoito

Tilivelvolliset: palvelupäällikkö Kirsi Laitinen
perusturvalautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

1. Tehostetun palveluasumisen tarve oli vuonna 2016 suurempaa kuin mitä oli arvioitu ja sen vuoksi myös palvelusetelien ja tilapäisen hoivan käyttö oli arvioitua suurempaa.
2. Sairaalan sisätautikirurgiselle ja kuntoutusosastolle on jouduttu palkkaamaan lisähenkilökuntaa palo- ja pelastusturvallisuuden sekä myös potilas- ja työturvallisuuden vuoksi. Osastoilla on jouduttu hoitamaan ylipaikoilla potilaita eikä sairaalassa ole automaattista palosammutusjärjestelmää.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Kotihoidon peittävyys	Asiakasmäärät	15 % yli 75 vuotta täyttäneistä palvelun piirissä
2. Sairaalahoito	Asiakasmäärät	sisätauti-kirurgisella osastolla ulkokuntaosuus vähintään 20 %
3. Palvelusetelien käyttö	Asiakasmäärät	Toteutuu määrärahan puitteissa
4. Tilapäisen hoivan ostaminen poikkeustilanteissa	Asiakasmäärät	Toteutuu määrärahan puitteissa

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Kotihoidon peittävyys toteuma oli 16 % yli 75 vuotta täyttäneiden osalta. Asiakasmäärä oli 450.
2. Ulkokuntalaisten potilaiden määrä sisätautikirurgisella osastolla oli n. 10 %. Ulkokuntamyynti kasvoi 9 % vuodesta 2015.
3. Tehostetun palveluasumisen palvelusetelien käytön osalta asiakasmäärät ja määrärahat ylittyivät, koska palvelujen tarve oli suurempaa, kuin alun perin oli arvioitu. Palvelusetelien määrä vuoden 2016 lopussa oli 71 (vuonna 2016 käyttö oli ka 69 seteliä/kk). Säännöllisen kotihoidon palvelusetelit olivat käytössä vuonna 2016 (3 asiakasta hyväksyi palvelusetelin).
4. Tilapäisen hoivan ostamisella on osittain pystytty estämään sairaalapaikkojen epätarkoituksenmukainen käyttö. Hoitopäivien määrä tilapäisen hoivan asiakkaiden osalta oli vuoden 2016 lopussa 6679.

Toiminnan tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2015	TP2016	Muutos%
Kuntoutusosasto, hoitopäivät	13 847	14 012	1,2
Sisätaudit-kirurginen os, hoitopäivät	10 651	11 876	11,5
Vanhusten palveluasuminen/oma toiminta, asumispäivät	92 924	94 425	1,6
Vanhusten palveluasuminen/ostopalvelut, asumispäivät	20 181	24 609	21,9

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	9 153 870	9 086 861	394 451	9 481 312	9 435 898	-45 414
Kulut	-32 964 386	-32 723 874	-1 455 404	-34 179 278	-34 240 078	-60 800
Toimintakate	-23 810 516	-23 637 013	-1 060 953	-24 697 966	-24 804 180	-106 214
Suunn. muk.poistot	-150 210	-82 860	0	-82 860	-103 279	-20 419
Tilikauden tulos	-23 960 726	-23 719 873	-1 060 953	-24 780 826	-24 907 459	-126 633

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.12.2016 palvelualueelle 1,05 milj.€ määrärahalisäyksen vanhusten palveluasumisen ostoihin (palvelusetelit ja tilapäinen hoiva) sekä tilapäisen hoivan tuloihin 250 000 € määrärahan lisäyksen, yhteensä 800 000 € nettolisäys. Lopullisessa toteutumassa tuotot alittuivat 45 414 €. Syinä mm. varahenkilöstön sisäinen myynti alitti talousarvion n. 200 000 €, mikä vähensi vastaavasti myös ko. ostopalveluja. Kulujen osalta mm. omaishoidontuki ylitti talousarvion 160 000 €. Näihin muutoksiin ei haettu määrärahamuutosta.

Henkilöstömenojen toteutuma oli 99,7 % talousarviosta. Kaikkiaan tuotot kasvoivat 3 %, kulut 3,8 % ja nettomenot 4,17 %. Merkittävin kasvu oli palveluasumisen ostopalveluissa nettomenojen kasvu n. 720 000 €/35 %

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	359	362	342	-20
Määräaikaiset ja sijaiset	0	30	120	90
Yhteensä	359	392	462	70
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	0	392	399	7

Toteutuma 2016 on poikkileikkaustilanne 31.12.16. Lukumäärässä on myös lyhytaikaiset työsuhteet. Kuvaavampi luku on henkilötyövuosi (htv), joka kuvaa työpanosta. Ed. esitetyn mukaisesti osastohoidossa jouduttiin käyttämään ylipaikkoja ja sen mukaisesti myös henkilöstöä jouduttiin lisäämään.

Terveydenhuollon vastaanottopalvelut

Tilivelvolliset: palvelupäällikkö Eija Ruotsalainen
perusturvalautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

1. Päätös työterveyshuollon omaksi toiminnaksi ottamisesta tehtiin valtuuston päätöksellä 18.12.2016.
2. Sairaalakiinteistön tiloissa todettiin laajasti sisäilmaongelmia (neuvola, röntgen), jotka johtivat AVI:n puuttumiseen.
3. Edellä mainituista syistä toiminnan rationaalinen organisointi vaikeutunut

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Oman vastuunoton tukeminen	Hoitosuunnitelmien määrä	Tehdään 100 hoitosuunnitelmaa
2. Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittäminen	Toiminnan kehittymisen myötä vakiintuvat mittarit	Palvelut järjestetään kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Toiminta järjestetään ja tuotetaan yhteistyössä SOS-lapsikylän kanssa. Tavoitteena on 10 vuoden aikajänteellä pyrkiä alentamaan kuluja 25 % nykyisestä tasosta

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Hoitosuunnitelmissa saavutettiin tavoite. Niitä tehtiin perusterveydenhuollon vastaanotoilla erikoissairaanhoidon poliklinikalla ja tehostetussa palveluasumisessa
2. Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittämisessä edettiin vahvasti konkretiaan esimerkkinä perhekumppanimalli, omatyöntekijämalli, moniammatillisen tiimin ja resurssien ohjauksen käynnistäminen

Toiminnan tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2015	TP2016	Muutos%
Perusterveydenhuollon avohoidon vastaanoton käynnit	75 722	73 367	-3,1
TK-päivystys, käynnit	17 862	16 389	-8,2
Suun terveydenhuolto, käynnit	21 991	21 864	-0,6
Kuntoutus	15 838	14 817	-6,4
Erikoislääkäripoliklinikat, käynnit	18 744	23 962	27,8
Röntgentutkimukset	24 473	26 559	8,5

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	6 271 524	6 047 000	943 992	6 990 992	7 585 339	594 347
Kulut	-19 347 956	-19 455 427	-754 423	-20 209 850	-20 666 424	-456 574
Toimintakate	-13 076 432	-13 408 427	189 569	-13 218 858	-13 081 085	137 773
Suunn. muk.poistot	-236 725	-151 000	0	-151 000	-251 705	-100 705
Tilikauden tulos	-13 313 157	-13 559 427	189 569	-13 369 858	-13 332 790	37 068

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.12.2016 palvelualueelle 600 000 € määrärahalisäykset menoihin sekä tulojen lisäyksiä erikoispolien sekä leikkaustoiminnan osalle 900 000 €, yhteensä 300 000 € nettovähennys. Lopullisessa toteutuksessa tuotot ylittyivät vielä 594 347 €, josta suurin osa oman erikoissairaanhoidon myyntiä ja Terveystalon ns. läpilaskutustuloa. Tulokehitys oli loppuvuonna kasvava, erityisesti poliklinikka ja leikkaustoiminnan (Terveystalo) tulot kasvoivat ja vastaavasti myös menot kasvoivat.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	145	152	150	-2
Määräaikaiset ja sijaiset	0	10	20	10
Yhteensä	145	162	170	8
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä		162	161	-1

Muut palvelujen ostot

Tilivelvolliset: sosiaali- ja terveysjohtaja Seppo Lehto
perusturvalautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

KYSin hoitopalveluiden myynti aleni 470 000 €/ -2,5 %. Läheteiden määrä väheni -15,9 % (827). Hoitojaksot vähenivät 8,8 %, hoitopäivät 7,2 % ja pkl-käynnit 6,7 %.

Suomen Terveystalo aloitti leikkaustoiminnan Varkaudessa. Kaikkiaan leikkauksia tehtiin 339 kappaletta, josta joroislaisia 39. Terveystalon Varkauden toimenpidelaskutus oli kaikkiaan 1 179 565 €. Varkauden

oman toiminnan puitteissa Terveystalon toiminnasta aiheutuneet menot olivat yhteensä 745 000 € ja vastaavasti tulot 793 539 €.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Menot sopeutetaan tuloihin	Erikoissairaanhoidon kustannusten hillitseminen Lähetevirtojen seuranta	Lähetemäärien vähentäminen ja erikoissairaanhoidon käytön vähentäminen

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

Lähetteen määrä KYSiin väheni -15,9 %. Kaikkiaan erikoissairaanhoidon ostot kasvoivat 346 252 €/1,5 %.

Tunnusluvut	TP2015	TP2016	Muutos%
KYS hoitopäivät	11 836	10 983	-7,2
Kys plk -käynnit	20416	19050	-6,7
Muut sairaalat hoitopäivät	5135	4642	-9,6
Muut sairaalat avohoitokäynnit	360	98	-72,8
Terveystalo leikkaukset		300	

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali-
Tuotot	216 253	80 000	145 000	225 000	235 687	10 687
Kulut	-23 377 936	-22 255 767	-1 759 063	-24 014 830	-24 056 111	-41 281
Toimintakate	-23 161 684	-22 175 767	-1 614 063	-23 789 830	-23 820 424	-30 594
Suunn. muk.poistot	0	0	0			0
Tilikauden tulos	-23 161 684	-22 175 767	-1 614 063	-23 789 830	-23 820 424	-30 594

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.12.2016 palvelualueelle 2,2 milj. € määrärahalisäykset erikoissairaanhoidon ostoihin sekä tulojen lisäyksiä 145 000 € (kotikuntakorvaukset ja asiakasmaksut), yhteensä 2,055 milj. € nettolisäykset. Lopullisessa toteutumassa osalta ylitystä tuli nettotasolla 30 594 €.

KYSin menoihin joudutaan kirjaamaan vuodelle 2016 Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän taseen alijäämään kattamista 311 000 €. (Laskutus vuosina 2017 ja 2018).

Psykososiaaliset palvelut

Tilivelvolliset: palvelupäällikkö Riitta Mentunen-Hyvärinen (1.1.–31.7.2016) Eveliina Kähkönen 1.8.2016 perusturvalautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

- Asumispalvelusäätiö ASPAn kanssa yhteistyö mielenterveyskuntoutujien kotikuntoutuksen osalta päättyi toukokuussa. Kyseinen kotikuntoutus otettiin omaksi toiminnaksi vuoden 2016.

- Käynnistettiin moniammatillinen tiimi, jossa kehitetään lapsiperheiden varhaisen tuen tarpeenarviointia ja resurssienohjausta.
- Pakolaistyö käynnistyi, kun Varkauteen ja Leppävirralle vastaanotettiin 7 perhettä kiintiöpakolaisina Syyriasta (Kh päätös 16.5.2016 § 106). Kolme pakolaisohjaajaa aloittivat työnsä 1.11.17.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Kotiin annettavien palveluiden kehittäminen päihde- ja mielenterveyspalvelujen avohoidossa	Asiakasmäärät jalkautuvassa päihdetyössä, akuuttiryhmässä, kotikuntoutuksessa (vrt. 2015)	Yksityisiltä palveluntuottajilta ostetun asumispalvelun väheneminen vähintään 15 asiakkaalla
2. Osastohoidon ja avohoidon yhteistyön kehittäminen vastaamaan kotikuntoutuksen piirissä olevien asiakkaiden tarpeita (esim. ennalta suunniteltujen intervallijaksojen muodossa)	Intervallijaksojen määrä psykiatrian osastolla Kotikuntoutuksen piirissä olevien potilaiden hoitopäivät	Kotikuntoutuspotilaat saavat osastolta oikea-aikaisen avun, joka tukee kotona selviytymistä
3. Henkilökohtaisen avun järjestämistapojen kehittäminen	Kustannuskehitys	Palvelujen järjestäminen kustannustehokkaasti, työnantajamallin tukeminen
4. Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittäminen	Toiminnan kehittymisen myötä vakiintuvat mittarit	Palvelut järjestetään kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Toiminta järjestetään ja tuotetaan yhteistyössä SOS-lapsikylän kanssa. Tavoitteena on 10 vuoden aikajänteellä pyrkiä alentamaan kuluja 25 % nykyisestä tasosta.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Jalkautuva toimintatapa on vakiinnutettu (päihdetyössä jatkuvasti 30 – 40 ja kotikuntoutuksessa 51 asiakasta). Mielenterveyskuntoutujien tehostetussa palveluasumisessa asiakkaiden määrä on säilynyt entisellään. Kustannukset mielenterveysasumispalvelujen osalta ovat laskeneet 200 000 € vuoden 2015 tasosta.
2. Asiakkaat ovat pärjänneet kotikuntouksen turvin niin hyvin, että intervallijaksoille ei ole nähty tarvetta. Psykiatrian osaston kuormitusprosentti on ollut korkea (ka 107,6 %), mikä ei olisi mahdollistanut toiminnan käynnistämistä.
3. Työnantaja -mallia on viety eteenpäin. Henkilökohtaisen avun järjestämistä on tarkastelu kokonaisvaltaisesti ja runsaan avun tarvisijoille on tarjottu palveluasumista. Kustannuksia seurataan koko ajan.
4. Yhteistyössä SOS-lapsikylän kanssa on kehitetty perhekumppani-mallia ja lapsiperhetyön resurssien ohjautuvuutta moniammatillisen tiimin kautta. Vuoden 2016 aikana perhetyön resurssit siirtyivät ohjautumaan tiimin kautta.

Toiminnan tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2015	TP2016	Muutos%
Sijoitetut lapset, hoitopäivät/lasten ja nuorisokodit	6 354	7 221	13,6
Sijoitetut lapset, hoitopäivät/perhehoito	13 443	10 248	-23,8
Toimeentulotuki, kotitaloudet	1 431	1 386	-3,1
Työmarkkinatuki, asiakkaat/kk	414	418	1,0
Psykiatrian osastohoito, hoitopäivät	5 283	6 155	16,5
Psykiatrian poliklinikka, käynnit	10 068	11 138	10,6
MTT kuntoutujien asumispäivät	16 924	11 221	-33,7
Kehitysvammaisten laitoshoidoito, hoitopäivät	3 768	2 788	-26,0
Kehitysvammaisten palveluasuminen, as.päivät	29 950	30 900	3,2
Vammaispalvelut, asiakkaat	630	577	-8,4

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	2 936 442	3 461 500	-208 436	3 253 064	3 154 895	-98 169
Kulut	-24 175 289	-24 851 728	-4 847	-24 856 575	-25 099 336	-242 761
Toimintakate	-21 238 846	-21 390 228	-213 283	-21 603 510	-21 944 441	-340 930
Suunn. muk.poistot	-6 371	-4 180	0	-4 180	-2 665	1 515
Tilikauden tulos	-21 245 217	-21 394 408	-213 283	-21 607 690	-21 947 106	-339 415

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.12.2016 palvelualueelle 155 000 € määrärahalisäyksen lastensuojeluun sekä tulojen vähennyksiä 305 000 € (toimeentulotuen valtionosuus), yhteensä 150 000 € nettolisäykset. Lopullisessa toteutumassa kuitenkin tulot vähenivät vielä 98 169 € (työllistämispalvelut ja toimeentulotuki) ja lastensuojelun menot kasvoivat, lasten- ja nuorisokodit 114 000 €, avohoidon tukitoimen 144 000 €.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	104	108	104	-4
Määräaikaiset ja sijaiset	0	10	24	14
Yhteensä	104	118	128	10
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä		118	117	-1

Perusturvalautakunnan hallinto

Tiilivelvolliset: sosiaali- ja terveystoimen johtaja
perusturvalautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Uutta Efficca –laskutusta valmisteltiin vuoden 2016 aikana. Lisäksi uudet taloushallinnon järjestelmät otettiin käyttöön.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	2 538 917	2 666 589	-195 469	2 471 120	2 762 019	290 899
Kulut	-2 548 084	-2 898 288	389 394	-2 508 894	-2 688 107	-179 213
Toimintakate	-9 167	-231 699	193 925	-37 774	73 912	111 686
Suunn. muk.poistot	-79 816	-67 120	0	-67 120	-105 458	-38 338
Tilikauden tulos	-88 983	-298 819	193 925	-104 894	-31 546	73 348
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Talouden toteutuminen:

Hallinnon menojen sisäinen laskutus tulee vastata hallinnon menoja, joten tasauskulut on tehty vasta tilinpäätöksen yhteydessä. Hallinnon tulosalueelle kuuluvat lisäksi järjestöavustukset, kehittämishankkeet ja lahjoitusvarojen käyttö, joiden osalta ei sisäistä laskutusta.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	33	33	35	2
Määräaikaiset ja sijaiset	0		3	3
Yhteensä	33	33	38	5
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	0	33	32	-1

Sosiaali- ja terveystoimi/Joroinen tulosalueittain talous

240 Sote hallinto/Joroinen

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	12 091	14 050	0	14 050	11 587	-2 463
Kulut	-12 090	-14 050	0	-14 050	-11 579	2 471
Toimintakate	1	0	0	0	8	8
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	1	0	0	0	8	8

241 Psykososiaaliset palvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	3 757 590	4 343 971	0	4 343 971	3 691 524	-652 447
Kulut	-3 756 259	-4 343 472	0	-4 343 472	-3 691 487	651 985
Toimintakate	1 331	499	0	499	37	-462
Suunn. muk.poistot	-1 331	-500	0	-500	-2 183	-1 683
Tilikauden tulos	0	-1	0	-1	-2 146	-2 145

250 Kotiin ann. palvelut ja sairaalahoito/Joroinen

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	5 501 101	6 454 202	0	6 454 202	6 234 405	-219 797
Kulut	-5 483 824	-6 431 652	-4 704	-6 436 356	-6 196 136	240 220
Toimintakate	17 277	22 550	-4 704	17 846	38 269	20 423
Suunn. muk.poistot	-17 643	-22 550	0	-22 550	-38 284	-15 734
Tilikauden tulos	-366	0	-4 704	-4 704	-15	4 689

256 Terv.huollon vastaanottopalvelut/Joroinen

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	3 367 378	3 217 049	0	3 217 049	3 543 133	326 084
Kulut	-3 260 929	-3 134 076	-6 072	-3 140 148	-3 427 839	-287 691
Toimintakate	106 449	82 973	-6 072	76 901	115 294	38 393
Suunn. muk.poistot	-106 451	-82 973	0	-82 973	-115 279	-32 306
Tilikauden tulos	-2	0	-6 072	-6 072	15	6 087

262 Muut palvelujen ostot/Joroinen

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	7 298 731	6 535 583	0	6 535 583	7 322 871	787 288
Kulut	-7 298 733	-6 535 583	0	-6 535 583	-7 322 872	-787 289
Toimintakate	-2	0	0	0	-1	-1
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-2	0	0	0	-1	-1

Yhteensä/Joroinen

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	19 936 893	20 564 855	0	20 564 855	20 803 519	238 664
Kulut	-19 811 835	-20 458 832	-10 776	-20 469 608	-20 649 912	-180 304
Toimintakate	125 058	106 023	-10 776	95 247	153 607	58 360
Suunn. muk.poistot	-125 425	-106 023	0	-106 023	-155 746	-49 723
Tilikauden tulos	-367	0	-10 776	-10 776	-2 139	8 637

2.1.7 Sivistystoimi

Tilivelvolliset: sivistysjohtaja Timo Tuunainen
sivistyslautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Sivistystoimen ja hallinnon toimintaa vaikeutti koko alkuvuoden ajan uusiin ohjelmajärjestelmiin liittyneet ongelmat. Tämä hankaloitti erityisesti talouden seuranta. Toimialalle tuli myös ennakoimattomia kuluja, joihin ei osattu varautua talousarviossa. Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluiden johtamisjärjestelyt saatiin toteutettua ja ulkoliikuntapaikat tulivat kaupungin omaksi toiminnaksi. Leppävirran kunta irtisanoi sopimuksensa Soisalo-opiston kanssa. Henkilöstötyytyväisyyskysely siirtyi tammikuuhun 2017. Kaupungin valtuusto hyväksyi päiväkotiratkaisun kesäkuussa 2016.

Varhaiskasvatuksessa Nappulan ja Käpykankaan päiväkotirakennusten kuntokartoitus laadittiin, ja sen pohjalta yksiköiden lopettamisista tehtiin päätökset.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäinen valvonta on toimielimen sisällä, tulosalueilla, vastuualueilla ja kustannuspaikoilla tapahtuvaa jatkuvaa toimintaa, jolla pyritään ehkäisemään mm. virheitä, vahinkoja ja väärinkäytöksiä. Sen avulla pyritään varmistamaan ohjeiden, lakien ja määräysten noudattaminen, omaisuuden turvaaminen sekä resurssien taloudellinen ja tarkoituksenmukainen käyttö; varmistamaan talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Vastuu sisäisestä valvonnasta on ensisijaisesti palvelualueen esimiehellä, mutta jokainen työntekijä ja viranhaltija on velvollinen omalta osaltaan osallistumaan/suorittamaan sisäistä valvontaa.

Viranhaltijapäätökset on valmisteltu asianmukaisesti ja niiden oikeellisuuteen on kiinnitetty huomioita. Esimiehet ovat säännölliset seuranneet talouden toteutumista ja tehneet mahdollisuuksien puitteissa toiminnan muutoksia. Hankinnoissa on noudatettu tiukkaa harkintaa. Laskujen oikeellisuus on varmistettu.

Talous (toimiala yhteensä)

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	4 736 708	4 035 835	-80 424	3 955 411	4 366 794	411 383
Kulut	-36 615 327	-35 845 435	-555 034	-36 400 469	-36 826 261	-425 792
Toimintakate	-31 878 619	-31 809 600	-635 458	-32 445 058	-32 459 467	-14 409
Suunn. muk.poistot	-275 185	-140 790	-39 723	-180 513	-196 838	-16 325
Tilikauden tulos	-32 153 804	-31 950 390	-675 181	-32 625 571	-32 656 305	-30 734
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Talouden toteutuminen:

Tarkennettuun talousarvioon nähden sivistystoimen tilikauden tulos toteutui, lähes talousarvion mukaisesti; 30 734 € yli ennakoitua. Toteutumaprosentti on 100,1, ylitystä 0,1 % -yksikköä tarkennettuun talousarvioon nähden. Ylityksestä 14 409 € aiheutuu toimintamenojen ylityksestä ja 16 325 € poistojen ylityksestä.

Kaupunginvaltuusto myönsi kokouksessaan 12.12.2016 § 79 sivistystoimelle 337 160 € lisämäärärahan toimintamenoihin, toimintatuottoja vähennettiin 165 694 € euroa ja poistoihin myönnettiin lisämäärärahaa 19 367 €. Lisämääräraha kohdistui seuraavasti: perusopetus tuotot 45 168 €, kulut 162 000 € ja poistot -15 921 €, varhaiskasvatus: kulut 94 913 €, poistot 738 €, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tuotot -54 000 €, kulut 80 247 € ja poistot 32 618 €, Soisalo-opisto tuotot -165 694 € ja poistot 1 932 € sekä investoinnit/liikuntapaikkojen kalustohankinnat 15 350 €.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	431	392	394	2
Määräaikaiset ja sijaiset	2	76	115	39
Yhteensä	433	468	509	41
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	454	446	462	16

Henkilöstömäärätiedot pohjautuvat henkilöstöhallinnosta saatuihin 31.12.2016 tilanteen mukaisiin tietoihin.

Poikkeama aikaisempiin vuosiin nähden johtuu raportointitavan muutoksesta. Henkilöstömääräraportit tuotetaan jatkossa henkilöstöhallinnosta ja ne ovat seurannan sekä vertailun kannalta yhdenmukaisia koko kaupungin tasolla.

Sivistystoimen vakinaisen henkilöstön määrän lisääntyminen kohdentuu liikuntapalveluihin.

Hallinto

Tilivelvolliset: sivistysjohtaja Timo Tuunainen
sivistyslautakunnan jäsenet

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Hallinnon laillisuus ja toimivuus	Päätösten oikeellisuus	Pysyvyys 100 %
2. Hallitusti toteutettu organisaatiouudistus vastaamaan vuonna 2015 tapahtuneita toimintaympäristön muutoksia	Asiakastyytyväisyys Henkilöstötyytyväisyys	Tyytyväisyys yli 3,5/5 asiakas- ja henkilöstötyytyväisyydessä
3. Sairauspoissaolojen vähentyminen	Sairauslomapäivät	Sairauslomapäivät enintään 14 päivää/henkilö.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

- Hyvällä hallinnolla mahdollistetaan toimialan palveluiden laillisuus ja toimivuus. Hallintoon liittyvä päätöksenteko on ollut lainvoimaista ja toimialalle kuuluvat palvelut on pystytty järjestämään talousarvion mukaisesti.
- Hallintoa kehitetään vastaamaan vuonna 2015 tapahtuneita toiminnan muutoksia. Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluiden esimiesjärjestelyt saatiin toteutettua. Henkilöstötyytyväisyyskysely siirtyi tammikuulle 2017.
- Sairauspoissaolotiedot eivät olleet käytettävissä toimintakertomusta laadittaessa, tiedot tarkentuvat Varkauden kaupungin henkilöstökertomuksessa.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+ /ali- kulut yli-/ali+
Tuotot	2 310	135 800	-133 400	2 400	3 402	1 002
Kulut	-282 153	-559 400	268 183	-291 217	-302 019	-10 802
Toimintakate	-279 843	-423 600	134 783	-288 817	-298 617	-9 800
Suunn. muk.poistot	-311	-58	0	-58	0	58
Tilikauden tulos	-280 154	-423 658	134 783	-288 875	-298 617	-9 742
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Talouden toteutuminen:

Sivistystoimen hallinnon toimintakate ylittyi 9 741 €:lla (3,4 %). Ylitys johtuu pääsääntöisesti sivistystoimen arkiston järjestämiseen palkatun määräaikaisen henkilön menoista.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	5	5	5	0
Määräaikaiset ja sijaiset	2	2	0	-2
Yhteensä	7	7	5	-2
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	7	7	2	-5

Sivistystoimen hallinnossa olleen määräaikaisen henkilöstön henkilötyövuodet ovat yhteensä alle 1, joten tieto ei näy tilastossa. Toteutuma henkilötyövuodet 2 johtuu siitä, että hallintohenkilöstön (3) palkkakustannukset kirjataan niille tulosalueille/kustannuspaikoille, minne työ kohdistuu. Henkilöt kuuluvat kuitenkin hallinnollisesti hallinnon alaisuuteen.

Perusopetus

Tilivelvolliset: sivistysjohtaja Timo Tuunainen
sivistyslautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Perusopetuksen opetussuunnitelma hyväksyttiin sivistyslautakunnassa kesäkuussa 2016 ja otettiin käyttöön porrastetusti lukukauden 2016–2017 alusta lukien. Walterin koulun rakentaminen alkoi aikataulun mukaisesti.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. ProKoulu ja ProVarkaus toimintamallin varmentaminen tavoitteena syrjäytymisen väheneminen, henkilöstötyytyväisyyden lisääntyminen.	Henkilöstötyytyväisyys Asiakastyytyväisyys Koulukiusaamistapaukset	Tyytyväisyys 3,5/5 koulukiusaamistapaukset vähenevät
2. Kustannustehokkaasti tuotettu ja laadukas perusopetus.	Perusopetuksen hinta euroa/oppilas, kotikuntakorvaukset	Kustannukset verrokkikuntia edullisemmat
3. Opetusryhmien säilyttäminen perusopetuksen laatukorttien tasolla sekä sähköisen oppimisympäristön/digitalisaation kehittäminen	Hankitut tietotekniset laitteet ja ryhmäkoko sekä henkilöstön koulutus	Ryhmäkoko ja laitehankinnat verrokkikuntien tasolla, henkilöstökoulutus väh. 1 pv/hlö

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. ProKoulu toimintamalli on käytössä kaikilla kouluilla ja koulut etenevät tässä omien aikataulujensa mukaisesti. Henkilöstötyytyväisyyskysely toteutetaan tammikuussa 2017. Kiva-koulu järjestelmän mukaisia koulukiusaamistapauksia oli 37 kappaletta.
2. Verrokkikuntien tilinpäätöstiedot vuodelta 2016 eivät ole käytettävissä.
3. Vuonna 2016 perusopetukseen hankittiin 20 tietokonetta ja 199 tablet -laitetta. Digitutor toiminta käynnistyy vuonna 2017. Keskimääräinen ryhmäkoko oli noin 20. Henkilöstökoulutusta järjestettiin

uuteen opetussuunnitelmaan sekä ProKouluun liittyen kaikelle henkilöstölle keskimäärin 1,5 pv/henkilö.

Toiminnan tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2015	TP2016	Muutos%
Oppilasmäärä ka/kalenterivuosi	1 842,3	1 808,7	-1,8
Nettomenot €/oppilas	8 099	8 397	3,7
Tuntimäärä/vko	3 554	3 505	-1,4
€/opetustunti	4 199	4333	3,2
Kirjatut koulukiusaamistapaukset	41	37	-9,8
Perusopetuksen iltapäivätoiminta			
Oma toiminta			
osallistuneet oppilaat/lkm/ka	129,24	124,67	-3,5
€/osallistuja/lukuvuosi	1 424	1 928	35,4
Ostopalvelu			
osallistuneet oppilaat/lkm/ka	36,25	30,16	-16,8
€/osallistuja/lukuvuosi	835	972	16,4

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	1 162 701	692 219	114 589	806 808	1 064 496	257 688
Kulut	-16 298 660	-15 863 604	-259 556	-16 123 160	-16 522 084	-398 924
Toimintakate	-15 135 959	-15 171 385	-144 967	-15 316 352	-15 457 588	-141 236
Suunn. muk.poistot	-156 746	-59 283	18 327	-40 956	-57 800	-16 844
Tilikauden tulos	-15 292 705	-15 230 668	-126 640	-15 357 308	-15 515 388	-158 080

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Valtuuston myöntämän lisämäärärahan jälkeen toimintakatteen ylitys on 141 326 €, tämä johtuu sairaalaopetuksen menojen kasvusta 40 068 € ylitystä (laskut tulivat vuoden lopussa) sekä perusopetuksen hankkeiden omavastuuosuuden kasvusta, aiemmin ei lähtökohtaisesti ollut omavastuuosuutta, nyt kaikissa hankkeissa pääsääntöisesti 30 % omavastuuosuus. Kustannuspaikan perusopetuksen hankkeet toimintakate (tuotot 133 595 € yli arvioidun, kulut 287 188 € yli arvioidun) ylitys oli 153 953 €, johtuen omarahoitusosuuden kirjaamisesta hankkeen kustannukseksi.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	178	170	168	-2
Määräaikaiset ja sijaiset		42	53	11
Yhteensä	178	212	221	9
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	201	201	204	4

Perusopetuksen vakinaisen henkilöstön määrä on vähentynyt organisaatiossa meneillään olevan uudistuksen, Waltherin koulun, myötä. Perusopetuksen määräaikaisen henkilöstön määrän kasvu johtuu lisääntyneestä erityisen tuen tarpeesta sekä tulevan Waltherin koulun henkilöstötarpeesta.

Varhaiskasvatus

Tilivelvolliset: varhaiskasvatuspäällikkö Anne Kumpulainen
sivistyslautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Päiväkotiratkaisut toteutuvat valtuuston päätöksen mukaisesti. Varkauteen rakennetaan kaksi uutta yksityistä päiväkotirakennusta. Uutena yrittäjänä aloittaa päiväkotitouchouhula ja päiväkotinappulan korvaa päiväkotipilke. Molemmat aloittavat toimintansa 1.8.2017 alkaen.

Esiopetus suunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2016 alkaen kaikissa esiopetusyksiköissä.

Päiväkotineuvola yhteistyötä on lähdetty kokeilemaan pilottipäiväkodissa, jossa neuvola on jalkautunut päiväkotiin tekemään lasten 3-vuotisneuvolatarkastuksia. Sosiaalitoimen perhetyön ja varhaiskasvatuksen perheohjauksen toimintakenttää perheiden hyväksi tarkennettiin. Jokaiseen päiväkotiyksikköön nimettiin sosiaalityöntekijä, joka jalkautui yksikön toimintaan. Avoimen varhaiskasvatuksen asiakasperheiden huoltajista koottu asiakasraati toteutti kesällä jo kolmatta vuotta lasten kesäpuistotoimintaa yhteistyössä 3. sektorin (kuusi eri toimijaa) kanssa.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Lainsäädännön muutoksen huomioiminen subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen ja lapsiryhmien koon kasvamisen osalta.	Hoitopaikkojen määrä/riittävyys Asiakastyytyvyisyys Toiminnan kustannukset euroa/hoitopäivä	Lakisääteisten hoitopaikkojen riittäminen Tyytyväisyys 3,5/5 Kustannukset verrokkikuntien tasolla

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

- Päivähoitoon on jouduttu perustamaan kolme uutta lapsiryhmää, jotta päivähoitoon pääsyn lakisääteinen määräaika saatiin toteutumaan. Hoitopaikkamäärän lisäämisen näkyvät tiliraportissa kustannusten nousuna.
Henkilöstötyytyvyisyyskysely toteutetaan tammikuussa 2017.
Verrokkikuntien vuoden 2016 kustannustietoja ei ole saatavissa. Varhaiskasvatuksen hoitopaikkakohtaiset kustannukset käyvät ilmi alla olevasta tunnuslukutaulukosta.

Toiminnan tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2015	TP2016	Muutos%
Suoritteet yhteensä	162 281	149 123	-8,1
Oma toiminta			
hoitopäivät yhteensä	127 933	116 513	-8,9
josta esiopetuspäivät yhteenä	29 668	31 682	6,8
€/hoitopäivä	63	74	16,7
Hoitopaikkojen määrä			
<i>päiväkodit</i>	484	492	1,7
näistä esiopetuspaikat	77	82	6,5
€/päiväkotipaikka	12 391	12 434	0,3
<i>pienten koulu, esiopetus ja hoito</i>	108	109	0,9
€/pienten koulujen esiopetus ja hoito	8 187	8 684	6,1
<i>perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito</i>	96	65	-32,3
€/perhepäivähoitopaikka	13 434	15 146	12,7
Ostopalvelut			
hoitopäivät yhteensä	34 348	32 610	-5,1
josta esiopetuspäivät yhteenä	3 111	3 411	9,6
€/hoitopäivä	32	32	1,4
ostopalvelu/hoitopaikat	142	140	-1,4
näistä esiopetuspaikat	21	21	0,0
€/hoitopaikka Aarrearkku (sis.esiopetuksen)	7 532	7 579	0,6
€/hoitopaikka Nappula	7 272	6 586	-9,4
€/hoitopaikka yksityiset perhepäivähoitajat	6 626	5 848	-11,7

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	1 227 973	1 067 765	67 064	1 134 829	1 201 134	66 305
Kulut	-11 327 972	-11 238 058	-361 135	-11 599 193	-11 674 241	-75 048
Toimintakate	-10 099 999	-10 170 293	-294 071	-10 464 364	-10 473 107	-8 743
Suunn. muk.poistot	-15 776	-5 664		-5 664	-8 822	-3 158
Tilikauden tulos	-10 115 775	-10 175 957	-294 071	-10 470 028	-10 481 929	-11 901
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Talouden toteutuminen:

Varhaiskasvatus toteutui likimain talousarvion mukaisesti, tilikauden tulos ylittyi kaupunginvaltuuston myöntämän määrärahan jälkeen 11 901 €, ylitys oli 0,1 % -yksikköä. Henkilöstökulut kokonaisuutena alittuivat hieman (-48 252 €) 0,7 % -yksikköä, mutta muut toimintakulut (sisältää mm. rakennusten ja huoneistojen vuokrat) ylittyivät (56 945 €) 5,4 % -yksikköä.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset		154	153	-1
Määräaikaiset ja sijaiset		26	43	17
Yhteensä	178	180	196	16
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	170	171	175	4

Määräaikaisen henkilöstön määrän ylitys johtui hoidon tarpeen kasvusta sekä siitä, että huomiottiin henkilöstösuunnittelussa päiväkotiratkaisut. Tarpeeseen vastattiin perustamalla kolme uutta määräaikaista päiväkotiryhmää.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Tilivelvolliset: sivistysjohtaja Timo Tuunainen
sivistyslautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Liikuntapalveluiden tekninen henkilöstö siirtyi vuoden alusta takaisin sivistystoimen palvelukseen (8 hlö). YIT:n kanssa tehty sopimus ulkoliikuntapaikkojen (kenttien) hoidosta päättyi 30.4.2016 ja ulkoliikuntapaikat tulivat liikuntatoimen hoidettavaksi 1.5.2016. Ulkoliikuntapaikoille on palkattu 1 vakituinen sekä 1 määräaikainen liikuntapaikanhoitaja, lisäksi kesäkuukausina oli koululaistyöllistettyjä. Liikuntapaikkaesimies aloitti tehtävässään 1.9.2016. Liikuntapalveluissa on eläköitynyt vuoden aikana 2 henkilöä, joiden tehtävät on täytetty määräaikaisilla työsopimuksilla. Erityisliikunta päättyi omana toimintana ja erityisliikuntasihteeriksi siirtyi osa-aikaiseksi projektisihteeriksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi joulukuussa uuden uimahallin rakentamisen hankesuunnitelman ja se päätettiin rakentaa Navitaksen yhteyteen Päiviönsaareen.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden esimiesjärjestelyt saatiin järjestettyä syksyllä 2016.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Turvataan kuntalaisille laadukkaat edellytykset liikunnan harrastamiseen vuoden 2015 palvelutasolla	Kävijämäärät	Kävijämäärät vuoden 2015 tasolla
2. Kirjaston laadukas palvelu	Lainausmäärä ks. viime vuoden mittarit	Vuoden 2015 taso
3. Asiakaslähtöisesti tuotettu laadukas nuorisotyö	Käyntikerrat/asiakkuudet	Nuorten kävijämäärät talotoiminnassa lisääntyy 5 % ja etsivän nuorisotyön asiakkuudet vähenevät 5 %
4. Lumme-kirjastojen välisen yhteistyön kehittäminen	Yhteiset tietojärjestelmät ja logistiset ratkaisut	Käyttöönotto vuoden 2016 aikana
5. Kulttuuriperintötiedon saavutettavuuden parantaminen	Näyttelykävijöiden määrä Piipun juurella-tietokantaan digitoitavien museo-objektien määrä Saranat-tietokannan käyttäjämäärät ja uusien tuotettujen sisältöjen määrä Koululaiskontaktien määrä	Vähintään 6500 hlö Vähintään 3000 objektia Käyttäjämäärä kasvaa edellisvuodesta 5 % Kontaktien määrä kasvaa vuoden 2014 tasolta 5 %

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

- Liikuntalaitosten kävijämäärät laskivat 31.12.2016. Uimahallin kohdalla vähennystä aiheutti kuntosalin kesätauco, kaupungin henkilökunnan keltaisen kortin poistuminen, lisääntynyt kilpailu, ohjattujen vesijumppien väheneminen sekä eläkeläis- ja erityisryhmien ryhmäkokojen pienentyminen. Liikuntatalolla puolestaan vähennystä aiheutti kahden arki-aamun suljettuna pitäminen alkuvuodesta, sekä seurojen omien tilojen hankkiminen ja lisäksi vuonna 2016 ei ollut suuria yleisötapahtumia kuten messuja.
- Lainauksen määrässä ei saavutettu vuoden 2015 tasoa, vaan lainauksia oli 6,5 % vähemmän. Lainausluvut ovat viime vuosien valtakunnallisen trendin mukaisesti myös Varkauden kirjastossa laskeneet. Määrällinen lasku oli kuitenkin vuonna 2016 merkittävästi pienempi kuin parina aikaisempina vuosina.
- Po1nt-studion toiminnan laajentumisen ovat mahdollistaneet työllistetyt, harjoittelijat ja kesätyöntekijät, vaikuttavuus näkyy suoraan toteutuneiden tuntien ja nuorisotoimintaan osallistuneiden nuorten määrän lisääntymisenä. Etsivän työn asiakkuuksien määrään ei pystytty

vaikuttamaan (eri tahoilta tulevat lakivelvoitteiset ilmoitukset) ja etsivän työn tunteihin on laskettu pelkästään nuorten tapaamisiin käytetty aika, ei sosiaalisen median ja puhelimen välityksellä tehtyä ohjaus- ja neuvontatyötä jota hankala kartoittaa.

4. Lumme-kirjastojen aineistokokoelmat yhdistetään vuoden 2017 alusta ja kirjastojen väliset seutukuljetukset alkavat 1.2.2017. Näiden muutosten jälkeen Varkauden kirjaston asiakkaat voivat lainata ja varata aineistoja kaikkien Lumme-kirjastojen kokoelmista.
5. Piipunjuurella tietokantaan digitoitu 2117 objekti. Saranat-tietokannan latausmäärät 2511, mikä on noin 4% vähemmän edellisvuodesta. Tämä johtuu Saranat.fi-sivuston konvertoinnista, jonka seurauksena sivusto oli käytännössä pois käytöstä syksyllä. Koululaiskontaktien määrä museoiden näyttelyissä oli 781 (vuonna 2014 725, kasvua noin 7 %), lisäksi on tehty asiantuntijavierailuja kouluihin, näitä kontaktointimääriä ei ole laskettu kokonaismäärään, arvioitu määrä n. 550 oppilasta.

Vuoden 2015 ja vuoden 2016 toiminta ei ole täysin vertailukelpoista. Teollisuuden juhluvuoden painotukset vaikuttavat vuoden 2015 lukuihin sekä pienenä kokoelmatyön lukuina että kävijämäärissä. Vuoden 2015 luvuissa näkyy museon osalla toimintakeskus Peltolan kävijämäärät. Vuonna 2016 Wredenkadun näyttelyissä vieraili 891 henkilöä enemmän kuin vuonna 2015.

Toiminnan tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2015	TP2016	Muutos%
Kulttuuripalvelut			
Avustukset €/asukas	1,1	1,1	0
€/asukas	4,4	5,03	14,3
Varkauden teatterin kannatusyhdistys/yhteistoimintasopimus			
Avustus	390 000	430 000	10,3
€/asukas	18,0	20	11,4
Kirjastopalvelut			
Lainat kpl/vuosi	284 511	265 983	-6,5
Lainat €/laina	3	3,2	-3,0
Lainat €/asukas	13	12,4	-5,3
Lainat hankinnat/vuosi	5 512	4 020	-27,1
€/asukas	42,9	39,8	-7,2
Museopalvelut			
Digitoidut ja luetteloidut valokuvat	220	1 999	808,6
Digitoidut ja luetteloidut esineet	891	292	-67,2
Sijoitetut taideteokset	159	158	-0,6
Museo/kävijät	9 836	4 014	-59,2
Kanavamuset/kävijät	6 806	3 274	-51,9
€/asukas	18,6	18,6	0,0
Liikuntapalvelut			
Uimahalli Ilopisara/kävijät	140 114	128 257	-8,5
Hankerahoitteiset ryhmät kertaa/osallistujamäärä	61/1051	103/549	42/-502
Uimahalli netto €/kävijä	3,3	3,5	6,9
Varkauden liikuntatalo/kävijät	103 059	86 938	-15,6
Kämärin alue/kävijät	85 050	89 555	5,3
Avustukset €/asukas	7,99	6,82	-14,6
€/asukas	103,1	96,5	-6,4
Nuorisopalvelut			
Nuorisotoiminta, tuntia/yksittäiset asiakkaat	1050/121	1479/1380	429/1259
Erityisnuorisotyö, tuntia/yksittäiset asiakkaat	942/183	955/343	13/160
Etsivä nuorisotyö, tuntia/yksittäiset asiakkaat	1050/121	479/119	-571/-2
Etsivä nuorisotyö, muut asiakaskont.(sis.v.2016 tapahtumat)	430	2 581	-500
€/asukas	19,1	18,9	-1,0

Talous**Talous**

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	971 219	798 851	6 742	805 593	895 731	90 138
Kulut	-5 530 375	-5 128 581	-118 673	-5 247 254	-5 148 305	98 949
Toimintakate	-4 559 156	-4 329 730	-111 931	-4 441 661	-4 252 574	189 087
Suunn. muk.poistot	-95 138	-75 785	-56 118	-131 903	-128 374	3 529
Tilikauden tulos	-4 654 294	-4 405 515	-168 049	-4 573 564	-4 380 948	192 616
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Talouden toteutuminen:

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi toteutui kokonaisuudessaan 192 617 € (4,2 % -yksikköä) alle tarkennetun talousarvion. Tuotot toteutuivat 90 138 € (11,2 % -yksikköä) ennakoitua paremmin ja kulut 98 949 € (1,9 % -yksikköä) ennakoitua pienempinä.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset		35	39	4
Määräaikaiset ja sijaiset		3	10	7
Yhteensä	38	38	49	11
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	38	38	43	5

Vakinaisen henkilöstön määrä kasvoi määrä liikuntapaikkojen teknisen henkilöstön siirryttyä tekniseltä toimelta liikuntatoimeen. Määräaikaisen henkilöstön määrän lisääntymiseen vaikuttaa ulkoliikuntapaikkojen siirtyminen liikuntapaikkojen hoidettavaksi 1.5.2016 lukien.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut, erittely vastuualueittain:**Kulttuuripalvelut**

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	324		0			0
Kulut	-584 752	-575 234	36 880	-538 354	-537 831	523
Toimintakate	-584 428	-575 234	36 880	-538 354	-537 831	523
Suunn. muk.poistot	-5 045	-75 785	75 785		-3 532	-3 532
Tilikauden tulos	-589 473	-651 019	112 665	-538 354	-541 363	-3 009

Kirjastopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	139 164	84 781	28 685	113 466	123 779	10 313
Kulut	-1 066 269	-968 670	-64 248	-1 032 918	-963 145	69 773
Toimintakate	-927 105	-883 889	-35 563	-919 452	-839 366	80 086
Suunn. muk.poistot	-10 065	-2 300	0	-2 300	-13 565	-11 265
Tilikauden tulos	-937 170	-886 189	-35 563	-921 752	-852 931	68 821

Museopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	77 679	34 650	13 392	48 042	72 231	24 189
Kulut	-481 081	-415 355	-32 154	-447 509	-472 757	-25 248
Toimintakate	-403 402	-380 705	-18 762	-399 467	-400 526	-1 059
Suunn. muk.poistot	-77	-35	0	-35	0	35
Tilikauden tulos	-403 479	-380 740	-18 762	-399 502	-400 526	-1 024

Liikuntapalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	653 906	653 800	-44 622	609 178	627 011	17 833
Kulut	-2 884 522	-2 704 590	-32 064	-2 736 654	-2 696 749	39 905
Toimintakate	-2 230 616	-2 050 790	-76 686	-2 127 476	-2 069 738	57 738
Suunn. muk.poistot	-79 952	-73 450	-56 118	-129 568	-111 277	18 291
Tilikauden tulos	-2 310 568	-2 124 240	-132 804	-2 257 044	-2 181 015	76 029

Nuorisopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	100 147	25 620	9 287	34 907	72 720	37 813
Kulut	-513 751	-464 732	-27 087	-491 819	-477 823	13 996
Toimintakate	-413 604	-439 112	-17 800	-456 912	-405 103	51 809
Suunn. muk.poistot			0			0
Tilikauden tulos	-413 604	-439 112	-17 800	-456 912	-405 103	51 809

Soisalo-opisto

Tilivelvolliset: rehtori Jorma Pesonen
sivistyslautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Soisalo-opisto sai vastatakseen itsenäisyyden juhluvuoden koordinoinnin sekä kulttuuritapahtumien järjestämisen.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Uusien lapsiperheiden saaminen mukaan opiston toimintaan ja juurruttaminen alueelle	Uusien lapsiperheiden lukumäärä	Lapsiperheiden määrä lisääntyy vuoteen 2015 verrattuna 5 %
2. Laadukkaan opetuksen ja koulutuksen sekä monipuolisten alueellisten kulttuuri- tapahtumien järjestäminen	Asiakaspalaute ja opetustuntien ja tapahtumien määrä	Toiminta toteutetaan vuoden 2015 laajuisena ja tasoisena
3. Toiminta toteutetaan kustannustehokkaasti	€/opetustunti ja €/opiskelija	Kustannukset vuoden 2015 tasoa alemmat
4. Varmistetaan henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi laadukkaan johtamisen avulla	Henkilöstötyytyväisyys	Tyytyväisyys 4/5

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Toimintaan osallistuneiden 0-9 –vuotiaiden lapsien/lapsiperheiden lukumäärä verrattuna vuoteen 2015 on lisääntynyt 3 %.
2. Opetustunnit ovat toteutuneet vuoden 2015 tasoisesti. Kaikille kansalaisopiston opiskelijoille suunnatun kyselyn tulosten perusteella opiskelijat ovat erittäin tyytyväisiä opetukseen ja opettajiin, käytettyyn opetusvälineistöön ja –menetelmiin. Tapahtumien määrä on lisääntynyt kaupungin kulttuuritapahtumien siirryttyä opiston järjestettäväksi ja yhteistyön lisääntynyttä eri tapahtumajärjestäjien kanssa.
3. Vuoden 2015 nettokustannukset €/opetustunti ja €/opiskelija olivat poikkeuksellisen alhaiset. Vuoden 2015 menoja jouduttiin kattamaan vuodelle 2016 kuuluvilla tuloilla, koska vuoden 2015 toimintakate oli riittämätön entisen laajuisen toiminnan toteuttamiseksi. Vuoden 2016 talousarviota valmistellessa ei ollut tiedossa vuoden 2015 toteuma ja näin ollen vuoden 2016 kustannustason tavoite ei täyty.
4. Kaupungin henkilöstökyselyä ei toteutettu vuonna 2016, joten vertailua henkilöstötyytyväisyydestä ei voida tehdä.

Toiminnan tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2015	TP2016	Muutos%
Vapaa sivistystyö			
Opetustunnit	20 397	20 235	-0,8
Opiskelijat	8 969	8 946	-0,3
€/opetustunnit	40	46	15,0
€/opiskelija	91	104	14,3
€/asukas	38	43	13,2
€/opistoalueen asukas	20	23	15,0
Laaja taiteen perusopetus			
Opetustunnit	11 932	12 280	2,9
Opiskelijat	713	753	5,6
€/opetustunnit	54	59	9,3
€/opiskelija	906	959	5,8
€/asukas	30	34	13,3
€/opistoalueen asukas	16	18	12,5
Yleinen taiteen perusopetus			
Opetustunnit	4 116	3 961	-3,8
Opiskelijat	1 090	1 013	-7,1
€/opetustunnit	61	62	1,6
€/opiskelija	231	244	5,6
€/asukas	12	12	0
€/opistoalueen asukas	6	6	0
Kehittäminen ja koulutus			
Koulutuspalvelut			
Koulutukset	92	45	-51,1
Opetustunnit	599	542	-9,5
Opiskelijat	1 769	797	-54,9
Lastenkulttuurikeskus Verso			
Tapahtumat	845	673	-20,4
Kävijät	22 783	22 375	-1,8

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	1 372 505	1 341 200	-135 419	1 205 781	1 202 031	-3 750
Kulut	-3 176 166	-3 055 792	-83 853	-3 139 645	-3 179 612	-39 967
Toimintakate	-1 803 661	-1 714 592	-219 272	-1 933 864	-1 977 581	-43 717
Suunn. muk.poistot	-7 214	0	-1 932	-1 932	-1 841	91
Tilikauden tulos	-1 810 875	-1 714 592	-221 204	-1 935 796	-1 979 422	-43 626
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Talouden toteutuminen:

Kaupunginvaltuuston hyväksyi lisämäärärahaesityksen/muutoksen Soisalo-opiston talousarvioon, tuottoja pienennettiin 156 861 € ja poistoille varattiin 1 932 €:n lisämääräraha. Tehtyjen muutosten jälkeen Soisalo-opiston tuotot toteutuivat lähes ennakoitun mukaisesti, 99,7 % (3 750 € alle arvioitun). Toimintakuluihin ei haettu lisämäärärahaa. Toimintakulut ylittyivät 1,3 % (39 967 €), mikä johtuu lähinnä henkilöstökulujen kasvusta.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset		28	29	1
Määräaikaiset ja sijaiset		3	9	6
Yhteensä	32	31	38	7
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	32	30	38	7

Vuoden 2016 henkilötyövuosien toteumassa näkyvät Soisalo-opiston henkilöstön lisäksi ne kaupungin työntekijät, jotka opettavat sivutoimisina Soisalo-opistossa. Ohjelmateknisistä syistä sivutoimisena tehtyjä työtunteja ei saada eroteltua henkilötyövuosista.

2.1.8 Tekninen toimi

Tilivelvolliset: tekninen johtaja Arto Lehtonen
teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Palvelurakenteen sopeuttaminen jatkui. Keskuskeittiön toiminta on vakiintunut ja muista valmistuskeittiöistä on luovuttu; ainoastaan Kuoppakankaan valmistuskeittiö jäi toimintaan ja varayksiköksi.

Prosessimainen organisaatio oli käytössä jo toista vuotta, mutta yt-neuvottelujen aiheuttamat henkilöstövähennykset vaikeuttivat edelleenkin uusien toimintatapojen jalkauttamista.

Liikuntapaikkojen hoitohenkilöstö ja palvelun tuottaminen siirtyivät 1.1.2016 takaisin sivistystoimeen.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäinen valvonta on toimintarutiineihin sisältyvää jatkuvaa toimintaa, jolla ehkäistään virheitä, vahinkoja ja väärinkäytöksiä valtuuksien ja vastuun selkeällä määrittelyllä, asianmukaisella työnjaolla ja toimivalla seurantajärjestelmällä. Organisaation sisällä pyritään varmistamaan oikea, riittävä ja tarkoituksenmukainen informaatio, toimintaperiaatteiden, suunnitelmien, ohjeiden, lakien ja määräysten noudattaminen, omaisuuden turvaaminen, rahallisesti merkittävien riskialttiiden toimintaketjujen tarkkailu, resurssien taloudellinen ja tarkoituksenmukainen käyttö ja asetettujen tavoitteiden saavuttaminen.

Vastuu sisäisen valvonnan riittävydestä on ensisijaisesti palvelualueen esimiehellä, mutta jokainen henkilöstön jäsen on velvollinen suorittamaan sisäistä valvontaa omalta osaltaan.

Sisäisen valvonnan raportti laaditaan erikseen.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	21 849 552	20 398 515	119 259	20 517 774	21 339 776	822 002
Kulut	-23 992 013	-23 363 715	-50 524	-23 414 239	-23 521 607	-107 368
Toimintakate	-2 142 461	-2 965 200	68 735	-2 896 465	-2 181 831	714 634
Suunn. muk.poistot	-3 937 093	-4 074 450		-4 468 000	-4 405 891	62 109
Tilikauden tulos	-6 079 554	-7 039 650	68 735	-7 364 465	-6 587 722	776 743

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Teknisen toimen tilikauden tulos on 776 743 €. suunniteltua parempi.

Hyvään tulokseen on vaikuttanut mm. YIT Rakennus Oy:n Joutenlahden sortuneesta koulusta suorittama korvaus sekä ruoka- ja puhtauspalvelujen toimintojen tehostaminen ja sisäisen ja ulkoisen myynnin lisäys. Loppusäästö kertyy tasaisesti kaikilta palvelualueilta.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	160	153	162	9
Määräaikaiset ja sijaiset	18	10	13	3
Yhteensä	178	163	175	12
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä		153,8	157,7	3,9

Henkilöstömäärätiedot on saatu keskitetysti henkilöstöhallinnosta 31.12.2016 tilanteen mukaisina. Poikkeamat aikaisempiin vuosiin selittyvät raportointitavan muutoksesta.

Ruoka- ja puhtauspalveluissa vakinaistettiin pitkään määräaikaisissa työsuhteissa olleita henkilöiden työsuhteita.

Strateginen ohjaus

Tilivelvolliset: tekninen johtaja Arto Lehtonen
teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Toimintaympäristössä ei tapahtunut olennaisia muutoksia.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Kiinteistöjen käyttöasteen maksimointi ja tuottamattomien kiinteistöjen myynti tai poistaminen muulla tavalla	Toteutuneet kaupat/rakennusten purkamiset	2 kpl/ vuosi
2. Työelämän hyvä laatu ja henkilöstön hyvinvointi	Työtyytyväisyys (seurataan kaupungin yhteisen kyselyn kautta) Sairauspoissaolot	Työtyytyväisyys pysyy entisellä tasolla Sairauspoissaolojen määrä on keskimääräistä alempi verrattuna muihin yksiköihin

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Vuoden aikana purettiin yksi iso sekä kaksi pienempää kiinteistöä. Lisäksi purettiin Ketveleenniemen leirintäalueen lomamökit. Vuoden aikana ei myyty rakennuksia.
2. V. 2016 sairauspoissaolotiedot eivät olleet käytettävissä toimintakertomusta laadittaessa.

Toiminnan tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2015	TP2016	Muutos %
Metsän myynti (m3)	17 305	13 810	-20,2
Sataman rahtiliikenne (tn)	135 500	103 330	-23,7

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	4 332 180	4 081 170	24 850	4 106 020	4 342 065	236 045
Kulut	-5 612 485	-5 355 380	-59 523	-5 414 903	-5 597 296	-182 393
Toimintakate	-1 280 305	-1 274 210	-34 673	-1 308 883	-1 255 231	53 652
Suunn. muk.poistot	-291 698	-290 450	-39 550	-330 000	-418 759	-88 759
Tilikauden tulos	-1 572 003	-1 564 660	-74 223	-1 638 883	-1 673 990	-35 107

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Talous toteutui lähes suunnitellusti.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	17	16	18	2
Määräaikaiset ja sijaiset	1	1	1	0
Yhteensä	18	17	19	2
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	15,9	14,5	16,1	1,6

Teknisen toimen hallinnossa aloitti uusi hallintopäällikkö 1.12.2016 (aiemman hallintopäällikön työsuhde päättyy 7/2017).

Suunnittelu

Tilivelvolliset: kaupunginarkkitehti Satu Reisko
teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Toimintaympäristöä on vakautettu prosessien kehittämällä. Joutenlahden aluekehityshanke käynnistettiin markkinakartoituksen tekemisellä syksyllä 2016. Sairaalan ja uimahallin hankesuunnitelmat valmistuivat loppuvuodesta.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Tonttitarjonta on kilpailukykyistä	Omarantaisten omakotitalotonttien määrä. Muiden asuntotonttien määrä. Yritystonttien määrä ja laatu.	Omarantaisia omakotitalotontteja on tarjolla jatkuvasti. Muiden asumisvaihtoehtojen tarjonta pidetään monipuolisena ja kysyntää vastaavana. Yritystonttien tarjonta pidetään monipuolisena ja kysyntää vastaavana.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Omarantaisia omakotitalotontteja on luovutettavissa Lajunniemestä 5 kpl ja muita omakotitalotontteja yli 100 kpl eri puolilla kaupunkia. Uusia asuintontteja muodostavia asemakaavoja on vireillä Ranta-Lutillassa. Kerros- ja rivitalotontteja on luovutettavissa noin 50 kpl. Teollisuustontteja on luovutettavissa noin 50 kpl ja liiketontteja noin 20 kpl. Yritystonttien houkuttelevuuden lisäämiseksi on vireillä kaavamuutoksia Hasinmäessä, Pohjoisen portin alueella ja Harjulantiellä.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	59 494	24 500	0	24 500	40 162	15 662
Kulut	-527 044	-582 558	0	-582 558	-528 189	54 369
Toimintakate	-467 550	-558 058	0	-558 058	-488 027	70 031
Suunn. muk.poistot	-53 295	-38 000	0	-38 000	-34 692	3 308
Tilikauden tulos	-520 845	-596 058	0	-596 058	-522 719	73 339

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Talous on toteutunut lähes suunnitellusti.

Toteuttaminen

Tilivelvolliset: kaupungininsinööri Jani Viljakainen
teknisen lautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Tukipalveluyksikön toiminta on vakiintunut uutena toimintaympäristönä. Yhteistyö tukipalveluyksikön ja toteuttaminen-palvelualueen kanssa sujuu hyvin. Kehityskeskusteluita pidetään 1-2 krt/vuodessa joissa käydään läpi yhteistyön kehittämistarpeet.

Rakennusten korjausvelka on edelleen noususuunnassa. Kaupungin kiinteistöissä on edelleen merkittäviä sisäilmaongelmia. Aluehallintovirasto on huomauttanut kaupunkia Puurtilan koulun ja osan sairaalan tilojen sisäilmaongelmista.

Kunnallistekniikan palvelutuotannon uutena urakoitsijana on aloittanut Destia Oy 1.5.2016. Toiminta on lähtenyt suhteellisen hyvin käyntiin vaikka joitain laadunallituksia on ollut. Urakan valvontaan saatiin lisää resursseja (1 hlö) joka on osoittautunut erittäin tarpeelliseksi.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Hyvinvointia edistävä, turvallinen ja viihtyisä ympäristö (toimitilat)	Toimitilojen ja piha-alueiden kunnossapidon ja kiinteistöhoiton taso pysyy tyydyttävällä tasolla siten että toimitilat ja piha-alueet ovat terveellisiä turvallisia	Tapaturmat 0 kpl/ vuosi
2. Infran palvelusuoritteiden hinta on kilpailukykyinen	Kunnallistekniikan alueurakan lisätöiden määrä	Lisätöiden määrä on alle 20.000 € vuodessa.
3. Joukkoliikenteen käyttäjämäärät	Käyttäjämäärien lasku pyritään keskeyttämään uuden joukkoliikenteen suunnittelun	Saadaan pysäytettyä joukkoliikenteen käyttäjämäärien aleneminen

	avulla, jolla luodaan realistiset palvelutasot tulevaisuuteen	
--	---	--

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Toimitilojen pihoilla sattui 1 tapaturma (liukastuminen sairaalan pihassa)
2. Lisätöiden määrä kunnallistekniikan alueurakassa on ollut alle 20.000 €/vuosi.
3. Joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat pysyneet viimevuotisilla tasoilla

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	155 159	210 000	6 840	216 840	252 373	35 533
Kulut	-2 678 934	-3 062 282	-13 650	-3 075 932	-3 044 281	31 651
Toimintakate	-2 523 775	-2 852 282	-6 810	-2 859 092	-2 791 908	67 184
Suunn. muk.poistot	-1 476 394	-1 496 000	-304 000	-1 800 000	-1 550 769	249 231
Tilikauden tulos	-4 000 169	-4 348 282	-310 810	-4 659 092	-4 342 677	316 415
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Talouden toteutuminen:

Talous toteutui suunnitellusti. Poistoprosenttien korjauksista johtuen poistoja kertyi ennakoitua vähemmän.

Rakentamisen ohjaus

Tilivelvolliset: rakennustarkastaja Pekka Kaatrasalo
teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Rakentamisen kokonaisvolyymi lupahakemusmäärien valossa kasvoi hieman edellisvuoteen verrattuna. Lupien keskimääräinen käsittelyaika jatkui edelleen, mutta on vielä hyvällä tasolla. Jatkomisen syinä ovat lähinnä toimistohenkilöstön vähenemisestä johtuva palvelukatkos lomakaudella ja yksittäiset huomattavan pitkät lupaprosessit.

Maa-aineslupien käsittely siirtyi 1.7.2016 säädösmuutosten seurauksena ympäristövalvontaviranomaisena toimivalle Keski-Savon ympäristötoimelle. Varkaudessa maa-aineslupia tarvitaan vähän, joten muutos ei vaikuttanut olennaisesti rakentamisen ohjauksen käytännön toimintaan.

Tarkastusinsinöörin tehtäviä hoiti edelleen Joroisten rakennustarkastaja kuntien välisen sopimuksen pohjalta. Sopimus umpeutui vuoden lopussa ja sitä jatkettiin toistaiseksi voimassa olevana.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Palvelujen kokonaislaatu on hyvä.	Asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto. Talousaluekohtaisten yhteisten käytäntöjen määrä. Rakennusjärjestyksen uusimisen käynnistyminen.	Asiakaspalautejärjestelmä toimii. Väh. kahden uuden osa-alueen yhteisistä käytännöistä on sovittu.

		Rakennusjärjestyksen uusiminen käynnistyy.
2. Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti	Sähköinen asiointijärjestelmä kehittäminen	Sähköinen asiointijärjestelmä otetaan käyttöön (Lupapiste.fi).

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Lupa-asiakkaiden osalta asiakaspalautekanavaksi on otettu käyttöön kaupungin yleinen palautejärjestelmä, johon palautetta pyydetään asiakaskohtaisesti. Talousaluekohtaisia yhteisiä käytäntöjä dokumentoitiin ja otettiin käyttöön / päivitettiin kolmen osa-alueen osalta. Rakennusjärjestyksen uusimisen osalta hankkeen käynnistäminen katsottiin järkeväksi siirtää uudelle valtuustokaudelle vuodelle 2017, jolloin prosessi on mahdollista kokonaisuudessaan käydä läpi samojen luottamushenkilöiden toimesta. Hankkeen valmistelu on aloitettu tiedonkeruun ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman osalta.
2. Sähköinen asiointijärjestelmä Lupapiste.fi otettiin käyttöön joulukuussa 2016. Käyttöönottokoulutus pidettiin palvelun tuottajan Solita Oy:n toimesta 8.12.2016.

Toiminnan tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2015	TP2016	Muutos%
Kirjatut lupahakemukset, kpl	242	254	5,0
Katselmukset ja muut rekisteröidyt suoritteet, kpl	401	379	-5,5
Rakennuslupien keskimääräinen käsittelyaika, pv	11	14	27,3

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	136 147	98 799	0	98 799	106 844	8 045
Kulut	-230 769	-231 103	0	-231 103	-216 591	14 512
Toimintakate	-94 622	-132 304	0	-132 304	-109 747	22 557
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-94 622	-132 304	0	-132 304	-109 747	22 557
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Talouden toteutuminen:

Toimintatuotot, jotka muodostuvat lupiin liittyvistä rakennusvalvontamaksuista, toteutuivat ennakoitua suurempana (+8 %). Vuoden aikana käsiteltiin joitakin keskimääräistä suurempien hankkeiden lupahakemuksia.

Toimintakulut toteutuivat hieman suunniteltua pienempinä (-6 %), mikä johtui pääasiassa siitä, että sähköisen asiointipalvelun käyttöönottoon liittyviä kalusto- ja laitehankintoja ei vielä toteutettu.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	3	3	3	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	3	3	3	0
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	2,5	2,5	2,5	0

Tukipalveluyksikkö

Tilivelvolliset: tukipalvelupäällikkö Merja Viitanen
teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmien opettelu vei paljon aikaa. Yhteistyö Taitoan kanssa työllistää. Tukipalveluihin on saatu palkata uutta henkilöstöä eläköityneiden ja irtisanoutuneiden tilalle. Lisäksi apuun saatiin teknisen alan harjoittelijoita investointeja hoitamaan.

Sisäilmaongelmat työllistävät, tarvittavia korjauksia on tehty ja ilmapuhdistimia lisätään jatkuvasti. Sisäilmakorjausten yhtenä haasteena on vakuuttaa käyttäjät korjauksen onnistumisesta. Avoin tiedotus ja kohteiden mahdolliset sisäilman seurantamittaukset ovat tärkeitä korjauksien kokonaisuuden kannalta.

Ruokapalvelut ovat mukana seudullisessa Aromissa ja Varkaus tuottaa tätä palvelua myös muille toimijoille.

Puhtauspalveluissa siivousmitoitus on kesken, johtuen resurssipulasta. Lisäksi jatkuvat muutokset mm sairaalan tiloissa vaikeuttavat mitoittamista.

Tukipalveluissa yhteistyö eri toimintojen välillä on lisääntynyt koko ajan.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Tuemme asiakkaan hyvinvointia valmistamalla suositusten mukaista ruokaa ja huolehtimalla tilojen puhtaudesta ja kunnossapidosta sekä turvallisesta toimintaympäristöstä	Turvallinen ja terveellinen ympäristö Ravitsemussuositukset Tarkoituksenmukainen siivous kohteissa ja puhtaustaso riittävä	Tapaturmat 0 kpl/ vuosi Valmistamme suositusten mukaista ruokaa. Mitoitetut siivouskohteet puhtaustasot
2. Kustannustehokkaasti tuotetut palvelut	Talousarvion toteutuminen	Talousarvio toteutuu

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Tapaturmia sattui yksi, liukastuminen sairaalan pihalla. Lisäsi omalle henkilöstölle yksittäisiä tapaturmia, jotka eivät aiheuttaneet sairauspoissaoloja. Aterioiden ravintosisällöt lasketaan Aromi-ohjelmalla. Siivousmitoitus on edelleen kesken resurssipulasta johtuen. Pintapuhtausnäytteitä otetaan säännöllisesti.
2. Talousarvio toteutuu

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli-/alikulut yli-/ali+
Tuotot	16 931 166	15 888 699	80 798	15 969 497	16 460 003	490 506
Kulut	-14 477 406	-13 827 101	-186 591	-14 013 693	-14 043 719	-30 026
Toimintakate	2 453 760	2 061 598	-105 793	1 955 804	2 416 284	460 480
Suunn. muk.poistot	-2 115 706	-2 250 000	-50 000	-2 300 000	-2 401 671	-101 671
Tilikauden tulos	338 054	-188 402	-155 793	-344 196	14 613	358 809

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Tuottoja tuli arvioitua enemmän ruokapalveluissa. Tämä johtuu siitä, että sairaalan osastoilla oli arvioitua enemmän potilaita koko vuoden. Lisäksi henkilöstöaterioista ja ulkoisilta asiakkailta on tullut tuloja n. 150 000 € arvioitua enemmän.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	138	132	139	7
Määräaikaiset ja sijaiset	17	9	12	3
Yhteensä	138	141	151	10
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	148,2	135,3	137,6	2

Pysäköinninvalvonta

Tilivelvolliset: kaupungininsinööri Jani Viljakainen
teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Toimintaympäristössä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Yksikön tulot kattavat menot	Talousarvion toteutuminen	Yksikön toiminta on tehokasta, talousarvio toteutuu

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Yksikön tulot kattoivat menot, talousarvio toteutui suunnitellusti

Toiminnan tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2015	TP2016	Muutos %
Pysäköintivirhemaksujen määrä	3 609	3 044	-15,7

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2015	Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016+muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+
Tuotot	157 323	95 347	6 772	102 119	138 329	36 210
Kulut	-101 463	-82 507	-13 543	-96 051	-91 530	4 521
Toimintakate	55 860	12 840	-6 772	6 068	46 799	40 731
Suunn. muk.poistot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	55 860	12 840	-6 772	6 068	46 799	40 731

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talouden toteutuminen:

Talous toteutui suunnitellusti.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	2	2	2	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	2	2	2	0
Henkilötyövuodet 31.12.				
Yhteensä	1,5	1,5	1,5	0

2.2 TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU

2.2.1 Tuloslaskelman toteutusvertailu (ilman Liikelaitosta)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	69 259 479	823 155	70 082 634	72 500 383	2 417 749
Myyntitulot	41 823 947	913 760	42 737 707	44 087 909	1 350 202
Maksutulot	9 887 133	219 938	10 107 071	10 509 347	402 276
Tuet ja avustukset	3 236 798	-310 543	2 926 255	3 036 395	110 140
Muut toimintatulot	14 311 601	0	14 311 601	14 866 731	555 130
Valmistus omaan käyttöön	307 000	0	307 000	285 746	-21 254
Toimintamenot	-191 261 756	-3 083 853	-194 345 609	-195 306 942	-961 333
Henkilöstömenot	-76 871 087	545 752	-76 325 335	-75 758 381	566 954
Palvelujen ostot	-82 663 466	-2 777 603	-85 441 069	-86 867 883	-1 426 814
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 991 252	-854 290	-9 845 542	-9 511 805	333 737
Avustukset muille	-10 340 000	300 000	-10 040 000	-10 206 061	-166 061
<i>Avustukset liikelaitoksille</i>		0			0
Muut toimintamenot	-12 395 951	-297 712	-12 693 663	-12 962 797	-269 134
Toimintakate	-121 695 277	-2 260 698	-123 955 975	-122 520 813	1 435 162
Verotulot	79 700 000	150 000	79 850 000	80 302 363	452 363
Valtionosuudet	48 900 000	670 000	49 570 000	49 507 722	-62 278
Rahoitustulot ja -menot:	750 000	90 897	840 897	1 723 898	883 001
Korkotulot muilta	950 000	0	950 000	832 843	-117 157
<i>Korkotulot liikelaitoksilta</i>					
Muut rahoitustulot muilta	1 000 000	0	1 000 000	1 497 100	497 100
Korkomenot	-1 000 000	0	-1 000 000	-501 731	498 269
Muut rahoitusmenot	-200 000	90 897	-109 103	-104 314	4 789
Vuosikate	7 654 723	-1 349 801	6 304 922	9 013 170	2 708 248
Poistot ja arvonalentumiset	-4 927 423	-433 273	-5 360 696	-5 487 235	-126 539
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 927 423	-433 273	-5 360 696	-5 487 235	-126 539
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	314 326	314 326
Satunnaiset tulot	0	0	0	1 549 895	1 549 895
Satunnaiset menot	0	0	0	-1 235 569	-1 235 569
Tilikauden tulos	2 727 300	-1 783 074	944 226	3 840 261	2 896 035
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					0
Varauden lisäys (-) tai vähennys (+)				-2 500 000	-2 500 000
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)					0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 727 300	-1 783 074	944 226	1 340 261	396 035

2.2.2 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu (ilman Liikelaitosta)

	Talousarvio	Muutokset	Ta ja muutos	Toteutuma	Poikkema + yli / -alle
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	7 654 723	0	6 304 922	9 013 170	2 708 248
Satunnaiset erät			0	0	
Tulorahoituksen korjauserät	-150 000	0	-150 000	30 668	-180 668
Toiminnan rahavirta	7 504 723	0	6 154 922	9 043 838	2 888 916
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-11 483 000	-15 350	-11 498 350	-10 490 226	-1 008 124
Rahoitusosuudet inv.menoihin	114 000	0	114 000	0	-114 000
Pysyvien vast.hyöd.luov.tulot	300 000	0	300 000	379 400	79 400
Investointien rahavirta	-11 069 000	-15 350	-11 084 350	-10 110 826	973 524
Toimintaan ja inv.rah.virta yht	-3 564 277	-15 350	-4 929 428	-1 066 988	-3 862 440
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
Antolainasaamisten lisäykset	-100 000	0	-100 000	-20 000	-80 000
Antolainasaamisten vähennykset	362 000	0	362 000	578 800	216 800
Antolainauksen muutokset	262 000	0	262 000	558 800	296 800
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 000 000	0	8 000 000	5 000 000	-3 000 000
Pitkäaikaisten lainojen väh.	-4 760 000	0	-4 760 000	-4 717 929	-42 071
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Lainakannan muutokset	3 240 000	0	3 240 000	282 071	2 957 929
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
Toimeksiantojen var. ja pääom.muutos				-15 565	
Vaihto-omaisuuden muutos				-50 694	
Saamisten muutos				3 466	
Korottomien velkojen muutos				-1 219 260	
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-1 282 053	- 1 282 053
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	3 502 000	0	3 502 000	-441 182	-3 943 182
Rahavarojen muutos	-62 277	-15 350	-1 427 428	-1 508 170	80 742
RAHAVAROJEN MUUTOS					
Rahavarat 31.12.	4 756 538		3 391 387	4 391 420	
Rahavarat 1.1.	4 818 815		4 818 815	5 899 590	
	-62 277		-1 427 428	-1 508 170	80 742

2.2.3 Investointien toteutumisvertailu

Hankeryhmä		Alkuperäinen TA2016	TA-muutos	TA2016 + muutos	Toteutuma 2016	Poikkeama
Maa- ja vesialueet ja tontit	M	-730 000		-730 000	-912 026	182 026
	T	300 000		300 000	196 390	103 610
	Netto	-430 000		-430 000	-715 636	285 636
Rakennukset	M	-6 915 000	-120 000	-7 035 000	-6 291 580	-743 420
	T				0	0
	Netto	-6 915 000	-120 000	-7 035 000	-6 291 580	-743 420
Kiinteät rakenteet ja laitteet	M	-2 200 000	120 000	-2 080 000	-2 134 150	54 150
	T	114 000		114 000	0	114 000
	Netto	-2 086 000	120 000	-1 966 000	-2 134 150	168 150
Satamat	M	-50 000		-50 000	-64 000	14 000
	T	0		0		
	Netto	-50 000		-50 000	-64 000	14 000
Koneet ja kalusto						
- Tekninen toimi	M	-65 000		-65 000	-43 182	-21 818
- Sosiaali- ja terveystoimi/Varkaus	M	-630 000		-630 000	-481 970	-148 030
- Sosiaali- ja terveystoimi/Joroinen	M	-155 000		-155 000	-106 379	-48 621
- Sivistystoimi	M	-98 000	-15 350	-113 350	-111 464	-1 886
- Konsernihallinto	M	-640 000		-640 000	-343 092	-296 908
Koneet ja kalusto yhteensä		-1 588 000	-15 350	-1 603 350	-1 086 087	-517 263
Käyttöom. arvopap. ja muut pikäaik.	M			0	-2 380	-2 380
(Osakkeet ja osuudet)	T			0		
	Netto			0	-2 380	-2 380
Investoinnit yhteensä	M	-11 483 000	-15 350	-11 498 350	-10 490 223	-1 008 127
	T	414 000		414 000	196 390	217 610
	Netto	-11 069 000	-15 350	-11 084 350	-10 293 833	-790 517
Investointiprojekti 9347: Kisapioston urheilualue/tekonurmen valaistus, määrärahavaraus 120 000 € oli TA2016 kiinteissä rakenteissa ja laitteissa, käyttösuunnitelmassa määräraha siirretty taseryhmään rakennukset						

Investointien toteutumisvertailun hakeryhmän erittely

		2016			2015		2014
	MÄÄRÄRAHAT	TOTEUTUNUT	EROTUS	TOT %	TOTEUTUNUT	TOTEUTUNUT	
	YHTEENSÄ	TILIKAUDELLA		%	ED.TILINP.	ED.ED. TILINP.	
MAA-JA VESIALUEET JA TONTIT							
	Maa-alueet						
MYYNTI	-300 000,00	-196 390,00	-103 610,00	65,46	-305 330,90	-254 217,55	
MENOT	200 000,00	351 589,00	-151 589,00	175,79	21 023,92	34 542,60	
NETTO	-100 000,00	155 199,00	-255 199,00	-155,20	-284 306,98	-219 674,95	
	Tonttien rakentaminen						
MENOT	530 000,00	533 840,00	-3 840,00	-0,72	19 747,92	63 214,04	
NETTO	530 000,00	533 840,00	-3 840,00	-0,72	19 747,92	63 214,04	
	Saastuneiden maiden kunnostus						
MENOT	0,00	26 597,00	-26 597,00		2 973,27	2 852,00	
NETTO	0,00	26 597,00	-26 597,00		2 973,27	2 852,00	
	Tonttien kunnostaminen						
MYYNTI					0,00	0,00	
MENOT					0,00	13 366,28	
NETTO					0,00	13 366,28	
HANKERYHMÄ YHTEENSÄ/MAA-JA VESIALUEET JA TONTIT							
MYYNTI	-300 000,00	-196 390,00	-103 610,00	34,54	-305 330,90	-254 217,55	
MENOT	730 000,00	912 026,00	-182 026,00	-24,94	43 745,11	113 974,92	
NETTO	430 000,00	715 636,00	-285 636,00	-66,43	-261 585,79	-140 242,63	
RAKENNUKSET							
	Kaupungintalo						
RAHOITUSOSUDET					0,00	-3 965,99	
MENOT	300 000,00	230 522,00	230 522,00	76,84	317 678,13	126 912,51	
NETTO	300 000,00	230 522,00	230 522,00	76,84	317 678,13	122 946,52	
	Oikeustalo						
RAHOITUSOSUDET					0,00	0,00	
MENOT	100 000,00	81 397,00	18 603,00	18,60	0,00	462,00	
NETTO	100 000,00	81 397,00	18 603,00	18,60	0,00	462,00	
	Päiväkodit						
RAHOITUSOSUDET					0,00	-19 237,86	
MENOT	425 000,00	89 512,00	335 488,00	78,94	30 203,78	39 546,17	
NETTO	425 000,00	89 512,00	335 488,00	78,94	30 203,78	20 308,31	
	Erikoissairaanhoidon rakennukset						
RAHOITUSOSUDET					0,00	-22 236,55	
MENOT	100 000,00	15 351,00	84 649,00	84,65	379 188,37	395 808,15	
NETTO	100 000,00	15 351,00	84 649,00	84,65	379 188,37	373 571,60	
	Perusterveydenhuollon rakenn.						
MENOT	250 000,00	267 991,00	-17 991,00	-7,20	58 168,99	54 753,64	
NETTO	250 000,00	267 991,00	-17 991,00	-7,20	58 168,99	54 753,64	
	Vanhustenhuollon laitokset						
RAHOITUSOSUDET					0,00	-6 525,20	
MYYNTI					0,00	0,00	
MENOT	200 000,00	79 117,00	120 883,00	60,44	48 907,26	13 241,25	
NETTO	200 000,00	79 117,00	120 883,00	60,44	48 907,26	6 716,05	
	Ruokapalvelukeskus						
RAHOITUSOSUDET					0,00	0,00	
MENOT	200 000,00	38 398,00	161 602,00	80,80	2 336,12	30 800,06	
NETTO	200 000,00	38 398,00	161 602,00	80,80	2 336,12	30 800,06	

		2016			2015		2014
	MÄÄRÄRAHAT	TOTEUTUNUT	EROTUS	TOT %	TOTEUTUNUT	TOTEUTUNUT	
	YHTEENSÄ	TILIKAUDELLA		%	ED.TILINP.	ED.ED. TILINP.	
	Peruskoulut ja lukio						
RAHOITUSOSUUDET					0,00		-44 471,48
MENOT	4 535 000,00	4 918 532,00	-383 532,00	-8,46	753 571,47		494 809,52
NETTO	4 535 000,00	4 918 532,00	-383 532,00	-8,46	753 571,47		450 338,04
	Kulttuuri- ja vapaa-aikat.rak.						
RAHOITUSOSUUDET					0,00		-15 660,48
MENOT	165 000,00	218 835,00	-53 835,00	-32,63	300 382,74		0,00
NETTO	165 000,00	218 835,00	-53 835,00	-32,63	300 382,74		-15 660,48
	Liikuntatoimen rakennukset						
RAHOITUSOSUUDET					-12 500,00		-33 380,64
MENOT	295 000,00	150 977,00	144 023,00	48,82	323 835,40		148 622,53
NETTO	295 000,00	150 977,00	144 023,00	48,82	311 335,40		115 241,89
	Muut tekn.toimen rakennukset						
RAHOITUSOSUUDET					-15 000,00		-7 008,80
MYYNTEI					-45 132,24		0,00
MENOT	60 000,00	41 805,00	18 195,00	30,33	156 412,20		223 109,04
NETTO	60 000,00	41 805,00	18 195,00	30,33	96 279,96		216 100,24
	Asuinrakennukset						
MYYNTEI					0,00		0,00
MENOT	35 000,00	34 755,00	245,00	0,70	14 802,74		296,54
NETTO	35 000,00	34 755,00	245,00	0,70	14 802,74		296,54
	Uimahallin hankesuunnittelu						
MENOT	50 000,00	47 065,00	2 935,00	5,87			
NETTO	50 000,00	47 065,00	2 935,00	5,87			
	HANKERYHMÄ YHTEENSÄ/RAKENNUKSET						
RAHOITUSOSUUDET					-27 500,00		-152 487,00
MYYNTEI					-45 132,24		0,00
MENOT	6 715 000,00	6 214 257,00	661 787,00	9,86	2 385 487,20		1 497 561,35
NETTO	6 715 000,00	6 214 257,00	661 787,00	9,86	2 312 854,96		1 345 074,35
	KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET						
	Liikenneväylät						
RAHOITUSOSUUDET					-126 767,00		
MYYNTEI					-37 166,03		-57 371,48
MENOT	545 000,00	320 285,00	224 715,00	41,23	1 115 823,28		1 136 188,64
NETTO	545 000,00	320 285,00	224 715,00	41,23	951 890,25		1 078 817,16
	Katuvalaistus						
RAHOITUSOSUUDET	-114000,00	0,00	-114 000,00	100,00			
MENOT	780 000,00	723 627,00	56 373,00	7,23			
NETTO	666 000,00	723 627,00	-57 627,00	-8,65			
	Katujen perusparantaminen						
MYYNTEI			0,00				-8 629,32
MENOT	665 000,00	747 916,00	-82 916,00	-12,47	44 458,90		160 457,80
NETTO	665 000,00	747 916,00	-82 916,00	-12,47	44 458,90		151 828,48
	Puistot ja leikkipaikat						
MENOT	30 000,00	37 384,00	-7 384,00	-24,61	25 665,99		53 992,38
NETTO	30 000,00	37 384,00	-7 384,00	-24,61	25 665,99		53 992,38
	Ulkoliikuntapaikat						
RAHOITUSOSUUDET					0,00		0,00
MENOT	180000,00	213 680,00	-33 680,00	-18,71	11 710,70		0,00
NETTO	180 000,00	213 680,00	-33 680,00	-18,71	11 710,70		0,00

	MÄÄRÄRAHAT YHTEENSÄ	2016			2015		2014
		TOTEUTUNUT TILIKAUDELLA	EROTUS	TOT % %	TOTEUTUNUT ED.TILINP.	TOTEUTUNUT ED.ED. TILINP.	
Kisapuiston urheilualue							
MENOT	120000,00	77 324,00	42 676,00	35,56			
NETTO	120 000,00	77 324,00	42 676,00	35,56			
Laiturit							
MENOT	80 000,00	91 258,00	-11 258,00	-14,07	67 705,75	122 644,30	
NETTO	80 000,00	91 258,00	-11 258,00	-14,07	67 705,75	122 644,30	
HANKERYHMÄ YHTEENSÄ/KINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET							
RAHOITUSOSUUDET	-114 000,00	0,00	-114 000,00	100,00	-126 767,00	0,00	
MYYNIT					-37 166,03	-66 000,80	
MENOT	2 400 000,00	2 211 474,00	188 526,00	7,86	1 265 364,62	1 473 283,12	
NETTO	2 286 000,00	2 211 474,00	74 526,00	3,26	1 101 431,59	1 407 282,32	
KONEET JA KALUSTO							
Hallinnon atk-laitteet							
MENOT	575 000,00	254 318,00	320 682,00	55,77	655 747,77	149 615,91	
NETTO	575 000,00	254 318,00	320 682,00	55,77	655 747,77	149 615,91	
KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ							
MENOT	575 000,00	254 318,00	320 682,00	55,77	655 747,77	149 615,91	
NETTO	575 000,00	254 318,00	320 682,00	55,77	655 747,77	149 615,91	
Sosiaali- ja terveystoimi							
MENOT	182 000,00	133 979,00	48 021,00	26,39	317 198,16	142 753,04	
NETTO	182 000,00	133 979,00	48 021,00	26,39	317 198,16	142 753,04	
Terveysas. ja sairaalan kal.							
MENOT	603 000,00	454 370,00	148 630,00	24,65	335 849,22	357 434,06	
NETTO	603 000,00	454 370,00	148 630,00	24,65	335 849,22	357 434,06	
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ							
MENOT	785 000,00	588 349,00	196 651,00	25,05	653 047,38	500 187,10	
NETTO	785 000,00	588 349,00	196 651,00	25,05	653 047,38	500 187,10	
Perusk.- ja varhaisk.kalusto							
MENOT	150 000,00	146 888,00	3 112,00	2,07	42 110,18	6 631,06	
NETTO	150 000,00	146 888,00	3 112,00	2,07	42 110,18	6 631,06	
Kansalaisop.atk.laitteet							
MENOT					0,00	20 194,06	
NETTO					0,00	20 194,06	
Kulttuuri- ja vapaa-aikalk.kal							
RAHOITUSOSUUDET							
MYYNIT							
MENOT	53 350,00	53 350,00	0,00	0,00	50 268,91	6 958,44	
NETTO	53 350,00	53 350,00	0,00	0,00	50 268,91	6 958,44	
SIVISTYSTOIMI YHTEENSÄ							
MENOT	203 350,00	200 238,00	3 112,00	1,53	92 379,09	33 783,56	
NETTO	203 350,00	200 238,00	3 112,00	1,53	92 379,09	33 783,56	

	MÄÄRÄRAHAT YHTEENSÄ	2016	EROTUS	TOT % %	2015	2014
		TOTEUTUNUT TILIKAUDELLA			TOTEUTUNUT ED.TILINP.	TOTEUTUNUT ED.ED. TILINP.
	Teknisen toimen kal.-laitt.					
MENOT					6 932,15	3 504,03
NETTO					6 932,15	3 504,03
	Ruokapalvelun kalusteet					
MENOT	40 000,00	43 182,00	-3 182,00	-7,96	191 487,87	363 431,30
NETTO	40 000,00	43 182,00	-3 182,00	-7,96	191 487,87	363 431,30
	TEKNINEN TOIMI YHTEENSÄ					
MENOT	40 000,00	43 182,00	-3 182,00	-7,96	198 420,02	366 935,33
NETTO	40 000,00	43 182,00	-3 182,00	-7,96	198 420,02	366 935,33
	HANKERYHMÄ YHTEENSÄ /KONEET JA KALUSTO					
RAHOITUSOSUDET					0,00	0,00
MYYNТИ					0,00	0,00
MENOT	1 603 350,00	1 086 087,00	517 263,00	32,26	1 599 594,26	1 050 521,90
NETTO	1 603 350,00	1 086 087,00	517 263,00	32,26	1 599 594,26	1 050 521,90
	SATAMIEN KEHITTÄMINEN					
	Satamalaitos					
MENOT	50 000,00	64 000,00	-14 000,00	-28,00	49 752,98	42 952,06
NETTO	50 000,00	64 000,00	-14 000,00	-28,00	49 752,98	42 952,58
	HANKERYHMÄ YHTEENSÄ					
MENOT	50 000,00	64 000,00	-14 000,00	-28,00	49 752,98	42 952,58
NETTO	50 000,00	64 000,00	-14 000,00	-28,00	49 752,98	42 952,58
	KÄYTTÖM.ARVO P.P. JA MUUT PITK.					
	Osakkeet ja osuudet					
MYYNТИ			0,00		0,00	-2 636 660,85
MENOT	0,00	2 380,00	-2 380,00		4 079 780,02	7 173 394,22
NETTO	0,00	2 380,00	-2 380,00		4 079 780,02	4 536 733,37
	HANKERYHMÄ YHTEENSÄ					
MYYNТИ			0,00		0,00	-2 636 660,85
MENOT	0,00	2 380,00	-2 380,00		4 079 780,02	7 173 394,22
NETTO	0,00	2 380,00	-2 380,00		4 079 780,02	4 536 733,37
	KOKO RAPORTTI YHTEENSÄ					
RAHOITUSOSUDET	-114 000,00	0,00	-114 000,00	100,00	-154 267,00	-152 487,00
MYYNТИ	-300 000,00	-196 390,00	-103 610,00	34,54	-387 629,17	-2 956 879,20
MENOT	11 498 350,00	10 490 224,00	1 169 170,00	10,17	9 423 724,19	11 351 688,09
NETTO	11 084 350,00	10 293 834,00	951 560,00	8,58	8 881 828,02	8 242 321,89

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA (sis. Liikelaitoksen)

Ulkoinen

	1.1.-31-12-2016	1.1. - 31.12.2015	Muutos €	Muutos- %
Toimintatuotot	50 091 780,74	48 827 267,38	1 264 513,36	2,59
Myyntituotot	31 573 815,65	30 553 811,97	1 020 003,68	3,34
Maksutuotot	10 493 278,66	9 745 334,82	747 943,84	7,67
Tuet ja avustukset	3 046 013,42	3 606 029,80	-560 016,38	-15,53
Muut toimintatuotot	4 978 673,01	4 922 090,79	56 582,22	1,15
Vuokratuotot	4 010 819,84	3 862 812,76	148 007,08	3,83
Muut toimintatuotot	967 853,17	1 059 278,03	-91 424,86	-8,63
Valmistus omaan käyttöön	285 746,40	338 291,85	-52 545,45	-15,53
Toimintakulut	-172 706 622,02	-169 163 124,32	-3 543 497,70	2,09
Henkilöstökulut yhteensä	-78 651 041,38	-78 481 265,17	-169 776,21	0,22
Palkat yhteensä	-58 577 623,77	-58 296 905,65	-280 718,12	0,48
Henkilösivukulut yhteensä	-20 073 417,61	-20 184 359,52	110 941,91	-0,55
Eläkekulut	-15 907 755,79	-16 321 798,27	414 042,48	-2,54
Muut henkilösivukulut	-4 165 661,82	-3 862 561,25	-303 100,57	7,85
Palvelujen ostot	-70 843 591,05	-68 217 436,03	-2 626 155,02	3,85
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 358 814,32	-9 000 761,63	-358 052,69	3,98
Avustukset	-10 182 663,55	-10 010 702,42	-171 961,13	1,72
Vuokrat	-2 717 977,02	-2 650 130,81	-67 846,21	2,56
Muut toimintakulut	-952 534,70	-802 828,26	-149 706,44	18,65
Toimintakate	-122 329 094,88	-119 997 565,09	-2 331 529,79	1,94
Verotulot	80 302 363,09	80 008 360,64	294 002,45	0,37
Valtionosuudet	49 507 722,00	46 871 982,00	2 635 740,00	5,62
Kunnan perusp.valt.os. ml.tasaus	52 278 205,00	49 936 185,00	2 342 020,00	4,69
Opetus-ja kult.toim.muut valt.os.	-2 770 483,00	-3 064 203,00	293 720,00	-9,59
Rahoitustuotot ja -kulut	1 692 351,84	1 401 448,11	290 903,73	20,76
Korkotuotot	813 099,25	858 105,17	-45 005,92	-5,24
Muut rahoitustuotot	1 498 187,79	1 548 609,91	-50 422,12	-3,26
Korkokulut	-501 730,74	-878 125,39	376 394,65	-42,86
Muut rahoituskulut	-117 204,46	-127 141,58	9 937,12	-7,82
Vuosikate	9 173 342,05	8 284 225,66	889 116,39	10,73
Poistot ja arvonalentumiset	-5 487 234,91	-5 047 636,89	-439 598,02	8,71
Satunnaiset erät	314 325,89	0,00	314 325,89	
Satunnaiset tuotot	1 549 895,28	0,00	1 549 895,28	
Satunnaiset kulut	-1 235 569,39	0,00	-1 235 569,39	
Tilikauden tulos	4 000 433,03	3 236 588,77	763 844,26	23,60
Varausten lisäys	-2 500 000,00	0,00	-2 500 000,00	
Tilikauden ylijäämä (alij.)	1 500 433,03	3 236 588,77	-1 736 155,74	-53,64
Tuloslaskelman tunnusluvut	2016	2015		
Toimintatuotot/toimintakulut, %	29,1	28,9		
Vuosikate/poistot %	167,2	164,1		
Vuosikate, asukasta kohti	428	383		
Asukasmäärä	21 441	21 638		

TULOSLASKELMA YHDISTELY KAUPUNKI JA LIIKELAITOS (ulkoinen)

	Liikelaitos		Eliminointi	Kaupunki ja Liikelaitos
	Varkauden kaupunki	Soisalon työterveys		
Toimintatuotot	46 193 745,23	5 023 683,80	1 125 648,29	50 091 780,74
Myyntituotot	27 698 846,00	4 992 369,57	1 117 399,92	31 573 815,65
Maksutuotot	10 482 171,93	11 391,23	284,50	10 493 278,66
Tuet ja avustukset	3 026 145,42	19 868,00	0,00	3 046 013,42
Muut toimintatuotot	4 986 581,88	55,00	7 963,87	4 978 673,01
Vuokratuotot	4 016 511,84		5 692,00	4 010 819,84
Muut toimintatuotot	970 070,04	55,00	2 271,87	967 853,17
Valmistus omaan käyttöön	285 746,40		0,00	285 746,40
Toimintakulut	-169 000 304,78	-4 831 965,53	-1 125 648,29	-172 706 622,02
Henkilöstökulut yhteensä	-75 758 381,12	-2 892 660,26	0,00	-78 651 041,38
Palkat yhteensä	-56 258 514,55	-2 319 109,22	0,00	-58 577 623,77
Henkilösivukulut yhteensä	-19 499 866,57	-573 551,04	0,00	-20 073 417,61
Eläkekulut	-15 499 579,27	-408 176,52	0,00	-15 907 755,79
Muut henkilösivukulut	-4 000 287,30	-165 374,52	0,00	-4 165 661,82
Palvelujen ostot	-70 450 652,82	-1 518 077,93	-1 125 139,70	-70 843 591,05
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 239 020,10	-120 166,69	-372,47	-9 358 814,32
Avustukset	-10 182 663,55	0,00	0,00	-10 182 663,55
Vuokrat	-2 431 846,76	-286 266,38	-136,12	-2 717 977,02
Muut toimintakulut	-937 740,43	-14 794,27	0,00	-952 534,70
Toimintakate	-122 520 813,15	191 718,27	0,00	-122 329 094,88
Verotulot	80 302 363,09		0,00	80 302 363,09
Valtionosuudet	49 507 722,00		0,00	49 507 722,00
Kunnan perusp.valt.os. ml.tasaus	52 278 205,00		0,00	52 278 205,00
Opetus-ja kult.toim.muut valt.os.	-2 770 483,00		0,00	-2 770 483,00
Harkinnanvarainen valt.osuus				0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	1 723 898,47	-31 546,63	0,00	1 692 351,84
Korkotuotot	832 843,54			813 099,25
Muut rahoitustuotot	1 497 099,58	1 088,21	19 744,29	1 498 187,79
Korkokulut	-501 730,74	-19 744,29	-19 744,29	-501 730,74
Muut rahoituskulut	-104 313,91	-12 890,55	0,00	-117 204,46
Vuosikate	9 013 170,41	160 171,64	0,00	9 173 342,05
Poistot ja arvonalentumiset	-5 487 234,91	0,00	0,00	-5 487 234,91
Satunnaiset erät	314 325,89		0,00	314 325,89
Satunnaiset tuotot	1 549 895,28		0,00	1 549 895,28
Satunnaiset kulut	-1 235 569,39		0,00	-1 235 569,39
Tilikauden tulos	3 840 261,39	160 171,64	0,00	4 000 433,03
Varausten lisäys	-2 500 000,00		0,00	-2 500 000,00
Tilikauden ylijäämä (alij.)	1 340 261,39	160 171,64	0,00	1 500 433,03

3.2 RAHOITUSLASKELMA (sis. Liikelaitoksen)

	2016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 173 342	8 284 226
Tulorahoituksen korjaukset	30 668	-314 000
	9 204 010	7 970 226
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 490 226	-9 423 724
Rahoitusosuudet investointimenoihin		154 267
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	379 400	387 629
	-10 110 826	-8 881 828
Toiminnan ja investointien rahavirta	-906 816	-911 602
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-20 000	0
Antolainasaamisten vähennykset	178 800	2 520 404
	158 800	2 520 404
Lainakanan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000 000	3 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-4 717 929	-4 717 929
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0
	282 071	-1 717 929
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-15 565	6 467
Vaihto-omaisuuden muutos	-50 694	35 413
Saamisten muutos	41 432	-647 245
Korottomien velkojen muutos	-1 136 896	677 565
	-1 161 723	72 200
Rahoituksen rahavirta	-720 852	874 675
Rahavarojen muutos	-1 627 668	-36 927
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	4 675 745	6 303 413
Rahavarat 1.1	6 303 413	6 340 340
	-1 627 668	-36 927
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-11 776	-10 535
Investointien tulorahoitus, %	90,7	89,4
Lainanhoitokate	1,9	1,6
Kassan riittävyys	9	12
Asukasmäärä	21 441	21 638

RAHOITUSLASKELMA YHDISTELY KAUPUNKI JA LIIKELAITOS (ulkoinen)

	Kaupunki	Liikelaitos Soisalon Työterveys	Eliminoinnit	Kaupunki ja Liikelaitos yht.
Toiminnan rahavirta	9 043 838	160 171		9 204 009
Vuosikate	9 013 170	160 171		9 173 341
Tulorahoituksen korjauserät	30 668			30 668
Investointien rahavirta	-10 110 826			-10 110 826
Investointimenot	-10 490 226			-10 490 226
Rahoitusosuudet investointimen.				
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	379 400			379 400
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 066 988	160 171		-906 817
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-20 000			-20 000
Antolainasaamisten vähennykset	578 800		-400 000	178 800
	558 800			158 800
Lainakanan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000 000			5 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-4 717 929	-400 000	400 000	-4 717 929
Lyhytaikaisten lainojen muutos				
	282 071	-400 000		282 071
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toim.ant.varojen ja pääom.m.	-15 565			-15 565
Vaihto-omaisuuden muutos	-50 694			-50 694
Saamisten muutos	3 466	37 967		41 433
Korottomien velkojen muutos	-1 219 260	82 364		-1 136 896
	-1 282 053	120 331		-1 161 722
Rahoituksen rahavirta	-441 182	-279 669		-720 851
Rahavarojen muutos	-1 508 170	-119 498	0	-1 627 668
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 391 420	284 325		4 675 745
Rahavarat 1.1	5 899 590	403 823		6 303 413
	-1 508 170	-119 498		-1 627 668

3.3 TASE 31.12.2016 (sis. Liikelaitoksen)

VASTAAVAA	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot	780 883,54	661 686,46
Muut pitkävaikutteiset menot	16 417,91	23 217,49
Aineettomat hyödykkeet	797 301,45	684 903,95
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	28 123 574,52	27 407 938,55
Rakennukset	48 956 958,84	50 505 592,85
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 051 782,10	9 433 876,24
Koneet ja kalusto	2 108 140,26	2 238 346,17
Keskeneräiset hankinnat	5 397 339,08	360 217,77
Aineelliset hyödykkeet	94 637 794,80	89 945 971,58
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	44 224 720,97	43 908 014,90
Muut lainasaamiset	46 487 032,07	46 645 831,90
Muut saamiset	33 504,00	33 504,00
Sijoitukset	90 745 257,04	90 587 350,80
PYSYVÄT VASTAAVAT	186 180 353,29	181 218 226,33
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	26 197,29	26 197,29
Toimeksiantojen varat	26 197,29	26 197,29
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	215 573,13	170 878,83
Ennakkomenot	6 000,00	0,00
Vaihto-omaisuus	221 573,13	170 878,83
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	9 750,00	9 750,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 000 702,32	3 449 986,66
Muut saamiset	1 863 943,10	3 100 142,71
Siirtosaamiset	888 460,98	
	6 753 106,40	6 550 129,37
Saamiset yhteensä	6 762 856,40	6 559 879,37
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	4 675 745,27	6 308 315,04
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 660 174,80	13 039 073,24
VASTAAVAA YHTEENSÄ	197 866 725,38	194 283 496,86

VASTATTAVAA	2016	2015
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	91 232 003,36	91 232 003,36
Muut omat rahastot	947 547,35	947 547,35
Ed. tilikauden ylijäämä	18 996 748,07	15 760 159,30
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 500 433,03	3 236 588,77
OMA PÄÄOMA	112 676 731,81	111 176 298,78
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Investointivaraus	12 500 000,00	10 000 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	8 956,45	14 107,69
Muut pakolliset varaukset	1 398 288,38	1 179 459,30
PAKOLLISET VARAUKSET	1 407 244,83	1 193 566,99
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	36 203,07	28 925,55
Muut toim. pääomat	38 105,90	
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	74 308,97	28 925,55
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	46 403 160,80	46 621 089,60
Muut velat	17 379,42	17 379,42
Pitkäaikainen	46 420 540,22	46 638 469,02
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	2 892 928,80	4 717 928,80
Lainat julkisyhteisöiltä	2 325 000,00	
Saadut ennakot	26 600,00	13 115,20
Ostovelat	6 828 523,98	8 574 451,11
Muut velat	1 408 249,44	2 710 703,80
Siirtovelat	11 306 597,33	9 230 037,61
Lyhytaikainen	24 787 899,55	25 246 236,52
VIERAS PÄÄOMA	71 208 439,77	71 884 705,54
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	197 866 725,38	194 283 496,86
Taseen tunnusluvut	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	63,3	62,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	39,6	40,7
Kertynyt ylijäämä/alijäämä 1000 e	20 497	18 997
Kertynyt ylijäämä e/asukas	956	878
Lainakanta 31.12., 1000 e	51 621	51 339
Lainakanta 31.12., e/asukas	2 408	2 373
Lainasaamiset 1000 e	46 487	46 646
Asukasmäärä	21 441	21 638

TASE YHDISTELY 31.12.2016 KAUPUNKI JA LIIKELAITOS (ulkoinen)

VASTAAVAA	Liikelaitos		Kaupunki ja Liikelaitos	
	Kaupunki	Soisalon Työterveys	Eliminointi	yhteensä
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Tietokoneohjelmistot	780 883,54			780 883,54
Muut pitkävaikutteiset menot	16 417,91			16 417,91
Aineettomat hyödykkeet	797 301,45			797 301,45
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	28 123 574,52			28 123 574,52
Rakennukset	48 956 958,84			48 956 958,84
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 051 782,10			10 051 782,10
Koneet ja kalusto	2 108 140,26			2 108 140,26
Keskeneräiset hankinnat	5 397 339,08			5 397 339,08
Aineelliset hyödykkeet	94 637 794,80			94 637 794,80
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	44 224 720,97			44 224 720,97
Muut lainasaamiset	47 837 032,07		-1 350 000,00	46 487 032,07
Muut saamiset	33 504,00			33 504,00
Sijoitukset	92 095 257,04		-1 350 000,00	90 745 257,04
PYSYVÄT VASTAAVAT	187 530 353,29		-1 350 000,00	186 180 353,29
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
Valtion toimeksiannot	26 197,29			26 197,29
Toimeksiantojen varat	26 197,29			26 197,29
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	215 573,13			215 573,13
Ennakkomenot	6 000,00			6 000,00
Vaihto-omaisuus	221 573,13			221 573,13
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
Muut saamiset	0,00	9 750,00		9 750,00
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	3 562 632,41	438 069,91		4 000 702,32
Muut saamiset	1 586 188,38	277 754,72		1 863 943,10
Siirtosaamiset	864 527,14	23 933,84		888 460,98
	6 013 347,93	739 758,47		6 753 106,40
Saamiset yhteensä	6 013 347,93	749 508,47		6 762 856,40
Rahat ja pankkisaamiset				
Rahat ja pankkisaamiset	4 391 419,78	284 325,49		4 675 745,27
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 626 340,84	1 033 833,96		11 660 174,80
VASTAAVAA YHTEENSÄ	198 182 891,42	1 033 833,96	-1 350 000,00	197 866 725,38

VASTATTAVAA	Kaupunki	Liikelaitos		Kaupunki ja Liikelaitos yhteensä
		Soisalon työterveys	Eliminointi	
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	91 232 003,36			91 232 003,36
Muut omat rahastot	947 547,35			947 547,35
Ed. tilikauden ylijäämä	20 139 228,34	-1 142 480,27		18 996 748,07
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 340 261,39	160 171,64		1 500 433,03
OMA PÄÄOMA	113 659 040,44	-982 308,63		112 676 731,81
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
Investointivaraus	12 500 000,00			12 500 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET				
Eläkevaraukset	8 956,45			8 956,45
Muut pakolliset varaukset	1 398 288,38			1 398 288,38
PAKOLLISET VARAUKSET	1 407 244,83			1 407 244,83
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
Valtion toimeksiannot	36 203,07			36 203,07
Muut toim. pääomat	38 105,90			38 105,90
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	74 308,97			74 308,97
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	46 403 160,80			46 403 160,80
Muut velat	17 379,42			17 379,42
Pitkäaikainen	46 420 540,22			46 420 540,22
Lyhytaikainen				
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	2 892 928,80			2 892 928,80
Lainat julkisyhteisöiltä	2 325 000,00	1 350 000,00	-1 350 000,00	2 325 000,00
Saadut ennakot	26 600,00			26 600,00
Ostovelat	6 696 984,93	131 539,05		6 828 523,98
Muut velat	1 267 793,46	140 455,98		1 408 249,44
Siirtovelat	10 912 449,77	394 147,56		11 306 597,33
Lyhytaikainen	24 121 756,96	2 016 142,59		24 787 899,55
VIERAS PÄÄOMA	70 542 297,18	2 016 142,59	-1 350 000,00	71 208 439,77
				0,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	198 182 891,42	1 033 833,96	-1 350 000,00	197 866 725,38

3.4 KONSERNIN TULOSLASKELMA

	2016	2015
Toimintatuotot	119 172 504,55	115 195 272,17
Toimintakulut	-247 260 406,20	-239 936 204,66
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	139 610,54	258 533,80
Toimintakate	-127 948 291,11	-124 482 398,69
Verotulot	80 295 041,17	80 008 360,64
Valtionosuudet	69 898 177,72	67 572 899,38
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	156 483,92	308 955,85
Muut rahoitustuotot	2 941 260,26	1 082 676,99
Korkokulut	-2 231 696,85	-3 107 363,25
Muut rahoituskulut	-651 308,54	-241 428,15
Rahoitustuotot ja -kulut	214 738,79	-1 957 158,56
Vuosikate	22 459 666,57	21 141 702,77
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 666 153,77	-10 586 537,55
Omistuksen eliminointierot		-271,90
Arvonalentumiset	-654,73	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-11 666 808,50	-10 586 809,45
Satunnaiset erät	628 900,64	3 593,10
Tilikauden tulos	11 421 758,71	10 558 486,42
Tilinpäätössiirrot	-5 654,24	3 470,71
Tilikauden verot	-353 958,34	-11 080,15
Laskennalliset verot	-180 023,38	-139 220,47
Vähemmistöosuudet	-331 453,98	-405 759,35
Osuus kuntayhtymien tuloksesta		51 024,70
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	10 550 668,77	10 056 921,86
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2016	2015
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	48,2	48,0
Vuosikate/Poistot, %	192,5	199,7
Vuosikate, euroa/asukas	1 048	977
Asukasmäärä	21 441	21 638

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	22 459 667	21 141 703
Satunnaiset erät	628 901	3 593
Tilikauden verot	-353 958	-11 080
Tulorahoituksen korjauserät	-5 327	-223 743
	22 729 282	20 910 473
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-18 767 111	-20 123 274
Rahoitusosuudet investointimenoihin	172 722	249 152
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	-262 009	3 024 682
	-18 856 398	-16 849 440
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 872 884	4 061 032
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 255	-594 856
Antolainasaamisten vähennykset	38 760	174 460
Antolainauksen muutokset	37 505	-420 396
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 566 088	14 574 111
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-15 620 477	-11 147 866
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 610 325	-664 313
Lainakannan muutokset	-2 664 714	2 761 933
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	-105 282	5 500
Muutokset vähemmistöosuudessa	-125 724	-122 623
Oman pääoman muutokset	-231 006	-117 123
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	73 061	-107 273
Vaihto-omaisuuden muutos	245 276	444 335
Saamisten muutos	1 126 148	-6 889 410
Korottomien velkojen muutokset	-2 392 231	-672 586
Muut maksuvalmiuden muutokset	-947 746	-7 224 934
Rahoituksen rahavirta	-3 805 961	-5 000 520
Rahavarojen muutos	66 923	-939 488
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	23 825 732	23 758 809
Rahavarat 1.1	23 758 809	24 698 297
	66 923	-939 488
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut:	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	-8 559 846	-12 098 837
Investointien tulorahoitus, %	120,8	106,4
Lainanhoitokate	1,4	1,7
Kassan riittävyys	35	31
Asukasmäärä	21 441	21 638

3.6 KONSERNITASE 3.12.2016

	2016	2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 334 478,48	1 480 959,13
Muut pitkävaikutteiset menot	445 119,58	227 821,70
Ennakkomaksut	55 024,33	9 566,47
Aineettomat hyödykkeet	1 834 622,39	1 718 347,30
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	30 178 294,32	29 402 223,23
Rakennukset	167 118 876,24	173 835 905,07
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 055 377,04	28 440 298,48
Koneet ja kalusto	9 128 294,63	7 728 412,55
Muut aineelliset hyödykkeet	6 671 722,31	5 854 528,97
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	10 023 789,83	3 455 718,21
Aineelliset hyödykkeet	254 176 354,37	248 717 086,51
Sijoitukset		
Osakkuusyhtiöosuudet	10 345 117,16	8 295 513,56
Muut osakkeet ja osuudet	3 779 352,71	3 814 982,55
Muut lainasaamiset	856 395,06	895 154,65
Muut saamiset	84 164,74	82 910,14
Sijoitukset	15 065 029,67	13 088 560,90
PYSYVÄT VASTAAVAT	271 076 006,43	263 523 994,71
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	445 036,37	375 622,83
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	110 602,05	102 942,10
Muut toimeksiantojen varat	233 736,32	230 521,85
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	789 374,74	709 086,78
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	746 631,27	1 225 633,97
Keskeneräiset tuotteet	233 727,12	
Vaihto-omaisuus	980 358,39	1 225 633,97
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	6 496 631,34	7 071 242,77
Lainasaamiset	19 713 784,01	21 001 815,29
Muut saamiset	328 814,41	338 125,18
Siirtosaamiset	214,22	105,35
Pitkäaikaiset saamiset	26 539 443,98	28 411 288,59
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset (ly)	10 224 166,22	9 655 097,85
Muut saamiset (ly)	2 650 755,17	4 059 113,13
Siirtosaamiset (ly)	2 294 846,65	906 515,15
Lyhytaikaiset saamiset	15 169 768,04	14 620 726,13
Saamiset	41 709 212,02	43 032 014,72
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	856 968,71	585 077,93
Rahoitusarvopaperit	856 968,71	585 077,93
Rahat ja pankkisaamiset	22 968 763,59	23 173 731,12
VAIHTUVAT VASTAAVAT	66 515 302,71	68 016 457,74
VASTAAVAA YHTEENSÄ	338 380 683,88	332 249 539,23

VASTATTAVAA	2016	2015
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	91 232 003,36	91 232 003,37
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat (Kys)	1 243,75	1 243,75
Arvonkorotusrahasto	0,00	303 488,35
Muut omat rahastot	1 117 456,59	1 119 893,88
Ed.tilikausien ylijäämä yhteensä	21 806 156,88	11 937 255,72
Tilikauden ylijäämä/ylijäämä	10 550 668,77	10 056 921,86
Oma pääoma yhteensä	124 707 529,35	114 650 806,93
VÄHEMMISTÖOSUudet	3 492 729,27	3 294 565,32
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	8 956,45	14 107,69
Muut pakolliset varaukset	3 015 459,50	2 561 698,78
Pakolliset varaukset yhteensä	3 024 415,95	2 575 806,47
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	484 594,94	407 034,45
Lahjoitusrahastojen pääomat	108 535,23	103 409,03
Muut toimeksiantojen pääomat	281 881,65	98 633,19
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	875 011,82	609 076,67
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	154 258 101,46	155 081 083,49
Pääomalainat muilta	3 088 082,25	3 088 082,25
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Liittymismaksut ja muut velat	2 504 792,63	2 469 527,34
Siirtovelat		
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	159 850 976,34	160 638 693,08
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat (ly)		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (ly)	9 856 728,00	14 023 459,86
Lainat julkisyhteisöiltä (ly)	2 325 000,00	
Lainat muilta luotonantajilta (ly)		
Saadut ennakot (ly)	902 148,46	1 204 765,02
Ostovelat (ly)	10 739 911,94	13 543 493,06
Liittymismaksut ja muut velat (ly)	3 361 822,17	4 921 742,82
Siirtovelat (ly)	18 530 698,24	16 253 440,92
Laskennalliset verovelat	713 712,34	533 689,08
Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	46 430 021,15	50 480 590,76
Vieraspääoma yhteensä	206 280 997,49	211 119 283,84
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	338 380 683,88	332 249 539,23
Konsernitaseen tunnusluvut:		
Omavaraisuusaste %	38,9	36,4
Suhteellinen velkaantuneisuus %	76,3	80,0
Kertynyt yli/alijäämä 1000 €	32 357	21 995
Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	1 509	1 017
Konserninlainat, €/asukas	7 907	7 959
Konserninlainakanta 1000 €	169 528	172 193
Konserninlainasaamiset 1000 €	856	895
Kunnan asukasmäärä	21 441	21 638

4. LIITETIEDOT

4.1. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tasekirja

Tilinpäätöksen 2016 laadinnassa on noudatettu Kirjanpitolautakunnan Kuntajaoston antamia ohjeita ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta” (19.3.2013) ja ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista” (25.10.2016).

Liitetiedot jakaantuvat kaupungin liitetietoihin ja konsernin liitetietoihin. Kaupungin liitetiedot sisältävät myös liikelaitosta koskevat tiedot.

Tilinpäätöksen liitetiedot on numeroitu juoksevasti kirjanpitolautakunnan kuntajaoston suosituksen (2016) mukaisin numeroin.

1. Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät;

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelmapoistojen perusteet kokouksessaan 16.12.2013 § 91. Päätöstä on tarkennettu kaupunginvaltuuston päätöksellä 19.10.2015 § 57.

Pysyvien vastaavien sijoitukset (osakkeet) on merkitty taseeseen hankintameno.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemmaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahat ja pankkisaamiset-kohdasta on korjattu tilinavauksessa 2016 keräilytilien saldot 31.12.2015 kohtaan muut saamiset kirjapidon ohjeistuksen mukaan. Tilinpäätöksessä 31.12.2015 rahatavarat olivat 6 308 314 euroa, josta siirretty keräilytilin saldot kohtaan muut saamiset 4 901 euroa. Rahatavarat 1.1.2016 jää 6 303 413 euroa. Muutos näkyy avaavassa taseessa sekä rahoituslaskelmassa.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Johdannaissopimukset (puitesopimukset) on tehty neljän eri luottolaitoksen kanssa. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kaupunki on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimukset ovat voimassa enimmillään 2024 asti.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

2. Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevinä liitetietoina on esitettävä *perustelu*, jos tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa on muutettu edellisestä tilikaudesta (KPA 2:2.1 § 2-kohta) tai kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamista ohjeista poikkeavaksi, sekä muutoksen vaikutukset.

3. Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevinä liitetietoina on esitettävä *selvitys*, jos edellistä tilikautta koskevat tiedot eivät ole vertailukelpoisia päättyneen tilikauden tietojen kanssa.

Kaupungin tilinpäätöksessä ei ole ilmoitettavia oikaisutietoja edellisen tilikauden tietoihin.

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Uuden taloushallintojärjestelmän (Kunnan Taitoa Oy:n Kuntamalli) käyttöön oton myötä muuttui henkilöstökulujen kirjaustapa siten, että Kelan sairaus- ja tapaturma- ym. korvaukset käsitellään vuonna v.2016 palkkamenojen vähennyksenä, kun ne edellisellä vuotena on käsitelty muiden henkilöstösivukulujen vähennyksenä. Tilinpäätöslaskelmissa tuloslaskelman palkkamenot on muutettu vertailukelpoiseksi vuoden 2015 tilinpäätöksen palkkamenoihin nähden.

5. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevinä liitetietoina on esitettävä *aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut* sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

Tilinpäätösperiaatteiden muutokset sekä aikaisempia tilikausia koskevien olennaisten virheiden oikaisut tehdään oman pääoman erää Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä) oikaisemalla. Tilinpäätöksen liitetietona on esitettävä aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

Kaupungin vuoden 2016 tilinpäätöksessä ei ole edelliseen tilikauteen kohdistuvia virheiden korjauksia. Kaupungin muihin rahoitustuottoihin sisältyy 541.170 € tuloutus, joka muodostui vuoden 2015 taseeseen sisältyneen henkilöstösivukulujen jaksottamiseen liittyvän siirtovelan poistamisesta.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevinä liitetietoina on esitettävä:

- konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
- konsernitilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot soveltuvin osin
- selostus konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa ja -menetelmissä tapahtuneista muutoksista sekä muutosten vaikutuksesta konsernin toiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan
- selostus, jos konsernitilinpäätöksen laatimisessa ei ole noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä
- selostus sellaisista muutoksista konsernin rakenteessa, jotka merkittäväällä tavalla vaikuttavat konsernitaseen vertailukelpoisuuteen edelliseltä tilikaudelta laaditun konsernitilinpäätöksen kanssa. Selostus kattaa muutokset tytäryhteisöissä sekä merkittävässä osakkuusyhteisöjen omistuksissa
- konserniaktiivojen ja -passiivojen olennaiset muutokset edellisestä tilikaudesta ja selvitys niiden käsittelystä

Konsernitilinpäätöksen liitetietoina on esitetty soveltuvin osin vastaavat tiedot kuin kaupungin tilinpäätöksen liitetietoina (KPA 4:1 §)

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty

- kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta Metallihovi Oy:tä, koska yhtiöllä ei ole ollut varsinaista toimintaa tilikaudella eikä sitä edeltävälläkään tilikaudella.

- kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä
- osakkuusyhteisö Savonia ammattikorkeakoulu Oy. Muita osakkuusyhteisöjä ja omistusyhteisyyhteisöjä ei ole yhdistetty konsernitilinpäätökseen niiden vähäisen merkityksensä vuoksi.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Kaupungin tuloslaskelmaan sisältyy pakollisena varauksena (311.000 €) Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri Ky:n alijäämien kattamiseksi. Varausta ei ole eliminoitu konsernitilinpäätöksessä, jolloin pakollinen varaus heikentää liikaa konsernitulosta 311.000 €.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminointu hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen poistosuunnitelmat vastaavat emon käyttöomaisuuden poistosuunnitelmaa.

4.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETEDOT

Liite 6)				
Toimintatuotot kunnan määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina;				
*) toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä				
Toimintatuotot tehtäväalueittain *)	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Yleishallinto	8 101 164	7 598 011	391 155	1 586 130
Sosiaali- ja terveyspalvelut	70 475 640	65 426 899	20 899 123	18 203 697
Sosiaali- ja terveyspalvelut/Joroinen			20 628 285	19 678 926
Opetus- ja kulttuuripalvelut	10 055 245	11 990 486	3 783 697	4 484 072
Yhdyskuntapalvelut	30 540 456	30 179 875	4 389 520	4 874 443
Kunnan toimintatuotot yhteensä *)	119 172 505	115 195 270	50 091 780	48 827 267

Liite 7)		
Verotulot eriteltyinä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta, kiinteistöveroon ja muihin verotuloihin (kuntajaoston tuloslaskelmaohje kohta 5.1);		
Verotulojen erittely	Kaupunki	
	2016	2015
Kunnan tulovero	70 996 374	69 484 702
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 055 674	5 309 681
Kiinteistövero	5 250 316	5 213 977
Verotulot yhteensä	80 302 364	80 008 361

Liite 8)		
Valtionosuudet eriteltyinä;		
Valtionosuuksien erittely	Kaupunki	
	2016	2015
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	44 927 917	42 147 489
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	7 350 288	8 163 852
Järjestelmämuutoksen tasaus		-375 156
Koulutuskuntayhtymien valtionosuus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 770 483	-3 064 203
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Valtionosuudet yhteensä *)	49 507 722	46 871 982

Liite 9)		
Palvelujen ostot eriteltyinä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin		
Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2 016	2 015
Asiakaspalvelujen ostot	49 064 380	47 350 441
Muiden palvelujen ostot	21 779 211	20 866 995
Palvelujen ostot yhteensä	70 843 591	68 217 436

Liite 11)	
Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista (KPA 2:3.1 § 3-kohta);	

SUUNNITELMAPOISTOJEN PERUSTEET (Kvalt 16.12.2013 § 91)			
PYSYVÄT VASTAAVAT	KILA:n yleisohje		Poisto-suunnitelma v. 2013 alkaen
	Poistomenetelmä	Poistoaika Poisto-%	
Aineettomat hyödykkeet:			
Kehittämismenot	tasapoisto	2- 5 vuotta	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5-20 vuotta	5 vuotta
Liikearvo	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>			
Perustamis- ja järjestelymenot	--		
Tutkimus- ja kehittämismenot	--		
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
Muut	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet:			
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat:			
Hallinto- ja laitosrakennukset (puu)	tasapoisto	20-50 vuotta	20 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset (kivi)	tasapoisto	20-50 vuotta	25 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset (puu)	tasapoisto	20-30 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset (kivi)	tasapoisto	20-30 vuotta	25 vuotta
Taloussrakennukset (puu)	tasapoisto	10-20 vuotta	10 vuotta
Taloussrakennukset (kivi)	tasapoisto	10-20 vuotta	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20-30 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset (puu)	tasapoisto	30-50 vuotta	30 vuotta
Asuinrakennukset (kivi)	tasapoisto	30-50 vuotta	30 vuotta
Muut rakennukset ja rakennelmat	--		
Kiinteät rakenteet ja laitteet:			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 % -20 %	20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	10 % -25 %	25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	10 % - 20 %	20 %
Puistot	--		
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	7 % - 10 %	Keski-S.Vesi Oy:n
Viemäriverkosto	Menojäännöspoisto	7 % - 10 %	poistosuun.mukaan
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Ulkovalaistuslaitteet			
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	20 % - 22 %	22 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Sähkö-, vesi -yms laitosten laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 25 %	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Koneet ja kalusto:			
Rautaiset alukset	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Menojäännöspoisto	20 % - 27 %	27 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Kuljetusvälineet/liikennevälineet			
Muut liikkuvat työkoneet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Menojäännöspoisto	20 % - 30 %	30 %
Atk-laitteet	Menojäännöspoisto	30 % - 40 %	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännöspoisto	30 % - 40 %	40 %
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukaan		käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

Muutos Kvalt 19.10.2015 § 57, kaikki 3.000 euroa tai sen alle olevat käyttöomaisuushankkeet poistetaan kertapoistona.

Liite 12)				
Selvitys tuottoihin ja kuluihin sisällyvistä pakollisten varausten muutoksista, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä (KPA 2:3.1 § 4-kohta);				
Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Eläkevastuu /vanhan eläkejärj.muk.eläkkeet 1.1	14 107,69	19 384,03	14 107,69	19 384,03
Vähennykset tilikaudella	5 151,24	5 276,34	5 151,24	5 276,34
Eläkevastuu 31.12.*)	8 956,45	14 107,69	8 956,45	14 107,69
Eläkevastuu /Kunnan omat lisäeläkkeet	1 179 459,30	1 271 145,52	1 179 459,30	1 271 145,52
Vähennykset tilikaudella	92 170,92	91 686,22	92 170,92	91 686,22
Eläkevastuu 31.12.*)	1 087 288,38	1 179 459,30	1 087 288,38	1 179 459,30
Eläkevastuu 31.12. yhteensä	1 096 244,83	1 193 566,99	1 096 244,83	1 193 566,99
Kys:n alijäämä	311 000,00		311 000,00	
Keski-Savon Jätehuollon Ilky	425 700,00	354 750,00		
Savon Koulutuskuntayhtymä	231 618,46	112 059,37		
Pohjois-Savon shp/potilasvakuutusmaksuvastuu	959 852,66	915 430,11		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 928 171,12	1 382 239,48	311 000,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	3 024 415,95	2 575 806,47	1 407 244,83	1 193 566,99
*) Sisältää ns. vanhojen eläkkeiden eläkevastuun ja varhennetun eläkkeen eläkealenneman korvaukseksi myönnettyt eläkkeet.				

Liite 13)				
Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisällyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisällyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappioista;				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	231 275,07	217 531,25	231 275,07	217 531,25
Myyntivoitot yhteensä	231 275,07	217 531,25	231 275,07	217 531,25
Muut toimintakulut				
Maa-alueiden myyntitappio	32 265,34	1 564,52	32 265,34	1 564,52
Kangaslammin teollisuushalli		108 177,00		108 177,00
Borginkatu 4	16 000,00		16 000,00	
Myyntitappiot yhteensä	48 265,34	109 741,52	48 265,34	109 741,52

Liite 14)				
Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät (KPA 2:3.1 § 2-kohta);				
Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Satunnaiset tuotot				
Savonia Amk Ky:n lopetus/kaupunki	1 549 895,28		1 549 895,28	
Savonia Amk Ky:n lopetus/Savonia ky	314 325,89			
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky		3 593,10		
Itä-Suomen Päihdehuolto ky	248,86			
Satunnaiset tuotot yhteensä	1 864 470,03	3 593,10	1 549 895,28	0,00
Satunnaiset kulut				
Savonia Amk Ky:n lopetus	1 235 569,39		1 235 569,39	
Satunnaiset kulut yhteensä	1 235 569,39	0,00	1 235 569,39	0,00
Satunnaiset netto/tuloslaskelma	628 900,64	3 593,10	314 325,89	0,00

Liite 15)		
Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä (KPA 2:3.1 § 5-kohta), jos ne ovat olennaisia.		
Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Kaupunki	Kaupunki
Osinkotuotot:	2016	2015
Osinkotuotot muista yhteisöistä/Sampo, Nordea, Kuntarah.	9 219,42	6 591,00
Osinkotuotot tytäryhteisöistä/Vark. Aluelämpö	451 764,00	451 764,00
Osinkotuotot muilta/Savon Energiaholdin	269 496,00	531 131,70
Osinkotuotot yhteensä	730 479,42	989 486,70
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
- Vaalijalan kuntayhtymä	73,31	401,35
- Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri Ky		
- KYS	50 343,00	50 343,00
- Savon koulutuskuntayhtymä	39 700,50	39 700,50
- Keski-Savon Jätehuollon Ilky	89 593,10	89 593,10
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	179 709,91	180 037,95
Yhteensä	910 189,33	1 169 524,65

Liite 16)
Erittely poistoeron muutoksista
<i>Ei ilmoitettavaa</i>

4.3 TASEEN LIITETIEDOT

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 17)	
Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluiksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset, jos tällaisia menoja on aktivoitu	
<i>Ei ilmoitettavaa</i>	

Liite 18)	
Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittäminen	
<i>Ei ilmoitettavaa</i>	

Liite 19)								
Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti								
Jos kunta on aktivoitunut kiinteistöihin kohdistuvia siirtokelpoisia, mutta ei- palautettavia liittymismaksuja pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden tase-erään Maa- ja vesialueet, määrältään olennaiset liittymismaksut tulee ilmoittaa taseen liitetiedoissa ellei niitä ole esitetty taseessa omana eräänään.								
Varkauden kaupunki								

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet							
	Aineettomat oikeudet	Maa ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	684 903,95	27 407 938,55	50 505 592,85	9 433 876,24	2 238 346,17	360 217,77	90 630 875,53
Lisäykset tilikauden aikana	555 150,61	872 703,88	1 178 026,19	2 275 474,04	732 325,28		5 613 680,00
Rahoitusosuudet tilikaudella						5 037 121,31	5 037 121,31
Vähennykset tilikauden aikana	-202 199,77	-157 067,91	-495 199,59		-78,00		-854 545,27
Siirrot erien välillä							
Tilikauden poisto	-240 553,34		-2 231 460,61	-1 657 568,18	-862 453,19		-4 992 035,32
Arvonlennukset ja niiden palautukset							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	797 301,45	28 123 574,52	48 956 958,84	10 051 782,10	2 108 140,26	5 397 339,08	95 435 096,25

Sijoitukset							
Pysyvien vastaavien sijoitukset							
	Osakkeet ja osuudet						
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä		
Hankintameno 1.1.	19 760 884,83	8 599 568,90	15 285 221,57	262 339,60	43 908 014,90		
Lisäykset		1 922 837,41		2 380,18	1 925 217,59		
Vähennykset			-1 608 511,52		0,00		
Siirrot erien välillä							
Hankintameno 31.12.	19 760 884,83	10 522 406,31	13 676 710,05	264 719,78	44 224 720,97		
Arvonlennukset					0,00		
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	19 760 884,83	10 522 406,31	13 676 710,05	264 719,78	44 224 720,97		

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				Yhteensä
	Jvk-lainasaamiset	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	
Hankintameno 1.1.		46 408 697,35		237 134,55	46 645 831,90
Lisäykset					0,00
Vähennykset		-103 372,24		-55 427,59	-158 799,83
		0,00			0,00
Hankintameno 31.12.		46 305 325,11		181 706,96	46 487 032,07
Arvonlennukset					
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.		46 305 325,11		181 706,96	46 487 032,07

Pääomalainat ja antolainat		
	Kaupunki	
	2016	2015
Muut antolainat		
Tytäryhteisöt		
Keski-Savon Vesi Oy	45 414 760,00	45 414 760,00
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	290 563,85	310 602,75
Varkauden Taitotalo Oy	133 333,26	166 666,60
Wartalo Kodit Oy	466 668,00	516 668,00
Muut		
Vanhusten ja Vammaisten Tuki ry	44 670,52	47 869,75
Varkauden Latu ry	16 254,00	17 415,00
Varkauden Teatteri	85 952,40	110 476,20
Muut antolainat muille/vanhat asuntolainat	34 830,04	61 373,60
Muut antolainat yhteensä	46 487 032,07	46 645 831,90
Pääomalainat ja antolainat yhteensä	46 487 032,07	46 645 831,90

Liitteet 20-22)					
Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot					
Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt ja kaupungin omistusosuus ko. yhteisöissä			Kuntakonsernin osuus 1 000 € (kunnan om.% muk.)		
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus, %	Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilik.voitosta tai tappiosta
Tytäryhteisöt					
Wartalo Kodit Oy	Varkaus	100,00 %	3 772	41 299	0
Varkauden Aluelämpö Oy	Varkaus	80,10 %	11 504	8 753	768
Kiinteistö Oy Varkauden Kongressi- ja kulttuurikeskus	Varkaus	51,91 %	-690	3 339	0
Varkauden Taitotalo Oy	Varkaus	100,00 %	1 379	22 398	939
Navitas Kehitys Oy	Varkaus	81,20 %	1 411	1 499	208
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	Varkaus	100,00 %	2 089	28 968	159
Kiinteistö Oy Terveyskäpy	Varkaus	76,60 %	202	0	1
Keski-Savon Vesi Oy	Varkaus	100,00 %	10 837	46 748	-135
Kuntayhtymät					
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri Ky	Kuopio	4,93 %	5 290	18 724	214
Savonia ammattikorkeakoulun Ky	Kuopio	22,28 %	0	0	0
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	33,52 %	15 636	7 339	956
Itä-Suomen päihdehuollon Ky	Mäntyharju	3,30 %	58	18	-2
Vaalijalan Ky	Pieksämäki	5,91 %	632	1 230	17
Pohjois-Savon liitto	Kuopio	11,22 %	92	50	1
Liikelaitoskuntayhtymät					
Keski-Savon Jätehuollon liikelaitoskuntayhtymä	Varkaus	47,30 %	938	992	7
Osakkuusyhteisöt					
Savonia Ammattikorkeakoulu Oy	Kuopio	22,28 %	10 021	1 769	231
Allainnituja yhteisöjä ei sisällytetty konsernitilinpäätökseen vähäisen merkityksensä vuoksi					
Tytäryhteisöt					
Varkauden Metallihovi Oy	Varkaus	100,00 %			
Osakkuusyhteisöt					
Varkauden keskusliikenneasemakiinteistö Oy	Varkaus	33,30 %	0	0	0
As Oy Varkauden Rajakulma	Varkaus	21,20 %	0	0	0
Riikinvoima Oy (Yhdistellään konsernitilinpäätökseen toiminnan alettua, vuonna 2017.)	Varkaus	41,75 %	2 569	43 085	348
Omistusyhteisyyhteisöt					
Kiinteistö Oy Taulumäen Toripaviljonki	Varkaus	16,12 %	0	0	0
Warkop Oy	Pieksämäki	12,30 %	0	0	0
Yhtensä			65 740	226 211	3 712

Liite 23)				
Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä;				
	2016		2015	
Saamisten erittely / kunta	Pikäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pikäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		721 961,13		17 207,68
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä		721 961,13		17 207,68
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		143 748,17		181 842,04
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä		143 748,17		181 842,04
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				1 813,20
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä				1 813,20
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		3 134 993,02		3 249 123,74
Lainasaamiset				
Muut saamiset		1 863 943,10		3 100 142,71
Siirtosaamiset	9 750,00	888 460,98	9 750,00	
Yhteensä	9 750,00	5 887 397,10	9 750,00	6 349 266,45
Saamiset yhteensä	9 750,00	6 753 106,40	9 750,00	6 550 129,37

Liite 24)				
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät (KPA 2:4.1 § 11-kohta ja Kuntajaoston taseohje luku 4.3.1.2.);				
SAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT				
	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Pitkäaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset				
Taitotalo/lunastussopimus saaminen	6 496 631,34	7 071 242,77		
Lainasaamiset				
Teollisuuskylä/lunastussopimus saamiset	10 945 021,01	12 233 052,29		
Pääomalainasaamiset muilta				
Aluelämpö/ laina Riikinvoima Oy:lle	8 768 763,00	8 768 763,00		
Muut saamiset				
Soisalon työterveys/vuokratakuut	0,00	9 750,00	9 750,00	9 750,00
Muut saamiset	329 028,63	328 375,18		
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	26 539 443,98	28 411 183,24	9 750,00	9 750,00
Lyhytaikaiset muut saamiset				
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	368 492,00	383 316,00	368 492,00	383 316,00
Tulojäämät valtiolta	103 640,30	313 284,87	103 640,30	313 284,87
Arvonlisäveron palautus	1 510 351,91	1 524 473,07	1 510 351,91	1 524 473,07
Muut tulojäämät	668 270,96	1 838 039,19	769 919,87	879 068,77
Tulojäämät yhteensä	2 650 755,17	4 059 113,13	2 752 404,08	3 100 142,71
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4 933 018,34	7 734 910,26	5 136 316,16	5 816 969,42

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 25)				
Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana (KPA 2:5.1 § 1-kohta); (kaup.sis.liikelaitos) (sis.liikelaitoksen)				
Oman pääoman erittely	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	91 232 003,36	91 232 003,37	91 232 003,36	91 232 003,36
Peruspääoma 31.12.	91 232 003,36	91 232 003,37	91 232 003,36	91 232 003,36
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat (Kys)	1 243,75	1 243,75		
Arvonkorostusrahasto 1.1.	303 488,35	303 488,35		
Vähennykset Savonia koul.ky lopetus	-303 488,35			
Arvonkorostusrahasto 31.12.	0,00	303 488,35		
Muut omat rahastot				
Vahinkorahaston pääoma 1.1	1 119 893,88	1 151 884,46	947 547,35	947 547,35
Siirrot omaan rahastoon	5 148,00	4 833,19		
Siirrot rahastosta	-7 585,29	-36 823,77		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	1 117 456,59	1 119 893,88	947 547,35	947 547,35
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	21 994 177,58	11 904 207,99	18 996 748,07	15 760 159,30
Savonia Ammattikorkea koulu ky lopetus	-314 325,88			
Edellisten tilikausien alijäämä/ylijäämä 31.12.	21 679 851,70	11 904 207,99	18 996 748,07	15 760 159,30
- ed. tp muutos Kys	249 479,95	-7 366,78		
- ed. tp muutos kong.- ja kultt. Keskus ed. v. elim.korj.	7 565,85	19,17		
- ed. tp muutos Sakky		40 395,34		
- ed. tp muutos Navitas Kehitys Oy	2,19			
- ed. tp muutos Vaalijala Ky	29 917,91			
- ed. tp muutos Pohjois-Savon liitto	-22 440,00			
- ed- tp muutokset poistoeron korj.ed.v.ylij.jatkumoon	-138 220,72			
Ed.tilikausien ylijäämä yhteensä	21 806 156,88	11 937 255,72		
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	10 550 668,77	10 056 921,86	1 500 433,03	3 236 588,77
Oma pääoma yhteensä	124 707 529,35	114 650 806,93	112 676 731,81	111 176 298,78

Liite 26)

Erittely poistoeroista; ei ilmoitettavaa

Liite 27)		
Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua (KPA 2:5.1 § 2-kohta);		
Pitkäaikaiset velat	Kaupunki	
	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 709 560,00	19 005 683,00
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Liittymismaksut ja muut velat		
Relanderinkatu 82/lunastushintavelka	17 379,42	17 379,42
Pitkäaikaiset velat	16 726 939,42	19 023 062,42

Liite 28)				
Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista (KPA 2:5.1 § 3-kohta); ei ilmoitettavaa				
Liite 29)				
Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä, jos se on tarpeen tase-erien selventämiseksi (KPA 2:5.1. § 6-kohta)				
Pakolliset varaukset	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Muut pakolliset varaukset				
Ympäristövastuut /K-S jätehuolto Ilky	425 700,00	354 750,00		
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	959 852,66	915 430,11		
Alijäämän kattaminen (Kys)	311 000,00		311 000,00	
Eläkevaraukset	1 096 244,83	1 305 626,36	1 096 244,83	1 193 566,99
Muut pakolliset varaukset	231 618,46			
Muut pakolliset varaukset yhteensä	3 024 415,95	2 575 806,47	1 407 244,83	1 193 566,99

Liite 30)				
Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä, ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisyhteisöille;				
Vieras pääoma				
Muut velat erittely / kunta	2016		2015	
	Pikä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pikä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		310 740,54		315 309,60
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>		310 740,54		315 309,60
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		101 723,74		415 766,51
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>		101 723,74		415 766,51
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>				
Velat muille				
Saadut ennakot		26 600,00		13 115,20
Ostovelat		6 416 059,70		7 843 375,00
Muut velat		1 408 249,44		2 710 703,80
Siirtovelat		11 306 597,33		9 230 037,61
<i>Yhteensä</i>		19 157 506,47		19 797 231,61
Vieras pääoma yhteensä		19 569 970,75		20 528 307,72

Liite 31) luotollinen sekkilimiitti	
Luotollista sekkilimiittiä ei ole. Kaupungin ja tytäryhteisöjen konsernilimiitti on käytössä. Yhtiökohtainen limiitti on 500.000 euroa.	
Konsernitilin yksikkötilin käsittely	2016
Konsernitilin yksikkötili Pohjois-Savon Osuuspanki on esitetty yhtiöiden ja kaupungin rahavaroissa.	
Konsernilimiittiä ei ole käytetty tilanteessa 31.12.2016	
- Keski-Savon Vesi Oy	466 462,15
- WartaloKodit Oy	706 600,48
- Keski-Savon Jätehuolto liikelaitos ky	1 233 478,89
- Navitas Kehitys Oy	364 562,57
- Soisalonn Työterveys liikelaitos	284 325,49
- Varkauden kaupunki	3 787 449,88
	6 842 879,46
Konsernitilin yksikkötilin luottoraja 500.000 euroa. (OP)	

Liite 32)				
Muut velat - erän jakaantuminen liittymismaksuihin ja muihin velkoihin				
Muut velat - erän jakaantuminen liittymismaksuihin ja muihin velkoihin	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Liittymismaksut, Varkauden Aluelämpö Oy	2 972 822,68	2 928 246,62	0,00	0,00
Muut velat	388 999,49	1 993 496,20	0,00	0,00
Muut velat yhteensä	3 361 822,17	4 921 742,82	0,00	0,00

Liite 33)			
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (KPA 2:5.1 § 4-kohta)			
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni	Kaupunki	
	2015	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat			
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	10 903 792,58	8 871 008,76	8 789 984,24
Korkojaksotukset	51 061,65	30 107,08	51 061,65
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä			
Siirtovelat yhteensä	10 954 854,23	8 901 115,84	8 841 045,89

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 34-41)			
Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan, eriteltyinä vakuuslajeittain kultakin kirjanpitläin 1:6§:n mukaan taseen vastattavissa esitettävän vieraan pääoman erältä (KPA 2:7.1 § 1-kohta)			

Liite 34-37)			
Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan			
<i>Ei mainittavaa</i>			

Liite 38)		
Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma, jos se on merkittävä (KPA 2:7.2 § 2-kohta)		
Leasingvastuiden yhteismäärä	Kaupunki	
	2016	2015
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	334 893,34	308 471,90
Leasingvastuiden yhteismäärä	783 345,08	692 113,16
Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.		

Liite 39)		
Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta (KPA 2:7.2 § 3-kohta);		
Vastuusitoumukset	Kaupunki	
	2016	2015
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	98 495 382,00	86 995 382,00
Pääoma 1.1	65 080 655,51	69 816 880,13
Lisäykset	13 000 000,00	0,00
Vähennykset	-8 336 999,73	-4 736 224,62
Jäljellä oleva pääoma	69 743 655,78	65 080 655,51
Osakkuusyhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00
Pääoma 1.1	0,00	0,00
Lisäykset		
Vähennykset	0,00	0,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00
Takaukset yhteensä samaan konserniin kuuluvista	69 743 655,78	65 080 655,51
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	2 095 185,00	2 038 506,00
Pääoma 1.1	854 489,47	932 137,04
Siirrot		
Lisäykset		
Vähennykset	-72 570,10	-77 647,57
Jäljellä oleva pääoma	781 919,37	854 489,47
Takaukset yhteensä	70 525 575,15	65 935 144,98

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2016	2015
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista	104 337 949,00	104 248 137,58
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	77 881,36	74 287,82

Liite 40) Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut	
Muut kunnan antamat vastuusitoumukset (KPA 2:7.2 § 4-kohta);	
Ei ilmoitettavaa	

Liite 41)		
Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt (KPA 2:7.2 § 5-kohta)		
Muut kaupunkia koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt	2016	2015
Sopimukset avustuksiin	2 015 000,00	2 750 000,00
Vuokrasopimukset/Lunastussopimukset	291 200,00	425 600,00
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	27 797 545,00	10 049 950,00
Kaikki yhteensä	30 103 745,00	13 225 550,00

Johdannaisopimukset/ Varkauden kaupunki	Suojattuna 31.12.	Käypäarvo 31.12
Pohjola		
331012 / Alkamispvm. 30.9.2014 Päätymispvm. 29.3.2019	6 000 000,00	-144 594,31
399624 / Alkamispvm. 10.12.2015 Päätymispvm. 10.12.2020	5 000 000,00	-144 657,21
1775884/Alkamispvm. 18.5.2017 Päätymispvm. 18.5.2024	2 275 000,00	-9 012,84
1429381/Alkamispvm. 19.12.2016 Päätymispvm. 9.6.2021	2 250 000,00	-589,15
Danske Bank		
75331 / Alkamispvm. 19.11.2012 Päätymispvm. 18.11.2022	1 950 000,00	-74 337,00
1277M Alkamispvm. 5.6.2015 Päätymispäivä 12.7.2019	6 000 000,00	-121 617,00
BBQQL/ Alkamispäivä 15.12.2015 Päätymispvm. 18.10.2023	10 500 000,00	-141 706,00
Nordea pankki		
173520-576 /Alkamispvm. 9.6.2011 alkuarvo 5 milj.€ Päätymispvm. 9.6.2021	2 250 000,00	-4 225,00
Korkosuojattu yhteensä 31.12.	36 225 000,00	-640 738,51
Suojaustaso 70,18 %		
Kaupungin koko lainamäärä 31.12	51 621 089,90	

Muut taloudelliset vastuut		
Arvonlisäveron palautusvastuut		
Kiinteistön mahdollisen myynnin tai käyttötarkoituksen muuttumisen yhteydessä kaupungilla saattaa olla velvollisuus maksaa valtiolle takaisin 1.1.2004 alkaen valmistuneista kiinteistöjen rakentamis- ja perusparannuskustannuksista kirjatut arvonlisäveron vähennykset ja palautukset sekä suorittaa oman käytön vero itse tehdyistä rakennustöistä. (Arvonlisäverolaki)		
	2016	2015
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 635 885,19	1 709 202,04

4.4 HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 42)		
Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtävääalueittain tai muuta kunnan määrittelemää ryhmittelyä käyttäen; täyttä ja osa-aikatyötä tehneet ja osa-aikaiset		
Henkilöstön määrä	2016	2015
Konsernihallinto- ja palvelut	30	45
Sosiaali- ja terveystoimi	923	878
Sivistystoimi	509	518
Tekninen toimi	178	185
Soisalon työterveys	51	60
Yhteensä	1 691	1 686

Liite 43)		
Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut, ellei niitä ole eritelty tuloslaskelmassa (KPA 2:8 §). Kunta erittelee edellä mainitut erät aina tuloslaskelmassa, joten liitetieto esitetään, jos henkilöstömenoja on aktivoitu taseeseen.		
Henkilöstökulut, euroa	Kaupunki	
	2016	2015
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		
Vakinaiset palkat	42 998 540,35	41 856 692,80
Muut palkat	16 434 300,31	17 312 123,02
Henkilöstökorvaukset	-855 216,89	-1 001 397,74
	58 577 623,77	59 168 815,82
Henkilösivukulut		
Eläkevakuutusmaksut	10 387 414,75	10 532 820,08
Eläkemenomaksut (vanhat)	4 525 472,12	4 910 677,80
Varhaiseläkkeet	994 868,92	878 300,39
Kunnan omat lisäeläkkeet		0,00
Eläkekulut yhteensä	15 907 755,79	16 321 798,27
Sosiaalivakuutusmaksut	4 165 661,82	2 990 651,08
Henkilösivukulut yhteensä	20 073 417,61	19 312 449,35
Yhteensä palkat ja henkilösivukulut	78 651 041,38	78 481 265,17
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	78 651 041,38	78 481 265,17

44a) Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2016	2015
Soisalon Perussuomalaiset ry	577,90	910,60
Perussuomalaisten Pohjois-Savon piiri ry	49,00	63,00
Varkauden Kokoomus ry	7 138,60	6 836,40
Keskusta Varkauden paikallisjärjestö	1 267,37	1 380,77
Keskustan Pielaveden kunnallisjärjestö ry	28,00	28,00
Vasemmistoliiton Varkauden kunnallisjärjestö ry	3 423,80	3 484,80
Varkauden KD	2 063,20	1 824,70
Varkauden Sosiaalidemokraatit ry	15 630,50	14 476,63
Vihreä Varkaus ry		62,00
Keskustan Joroisten kunnallisjärjestö ry	245,00	220,50
Joroisten Demarit ry	70,00	84,00
Keskustan Suonenjoen kunnallisjärjestö ry	7,00	
Pohjois-Savon Sosiaalidemokraatit ry	56,00	
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	30 556,37	29 371,40

45) Lakisääteistä tilintarkastusta suorittavalle tilintarkastusyhteisölle maksettavat palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot/ Varkauden kaupunki	2016	2015
Tarkastusyhteisö/ KBMG		
Tilintarkastuspalkkiot	32 252,40	24 225,00
Tilintarkastuslausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot	3 215,32	
Palkkiot yhteensä	35 467,72	24 225,00

**5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA TYTÄRYHTEISÖJEN TALOUDEN JA
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN**

5.1 SOISALON TYÖTERVEYS LIIKELAITOS

Tilivelvolliset: liikelaitosjohtaja Jarno Pylkkänen 1.1.- 31.7.2016,
liikelaitosjohtaja Hannele Pajamies-Suszko 1.8.-31.12.2016
johtokunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Alkuvuoden aikana toteutettiin Soisalon Työterveysliikelaitoksessa talouden tasapainottamissuunnitelman mukaisia toimenpiteitä hallinto- ja tukipalveluiden osalta säästöjen aikaansaamiseksi ja kulujen karsimiseksi. Samalla käytiin neuvotteluja yhtiöittämisasiasta sekä muista vaihtoehtoista järjestää työterveyshuolto kevään 2016 aikana, mutta syyskuussa kaupunginhallitus teki päätöksen lakkauttaa Soisalon Työterveyden toiminta vuoden 2016 lopussa ja ottaa työterveyshuoltotoiminta omaksi toiminnaksi.

Liikelaitosjohtaja Jarno Pylkkänen irtisanoutui 1.8.2016 alkaen ja vt. liikelaitosjohtajana toimi loppuvuoden henkilöstöpäällikkö Hannele Pajamies-Suszko.

YT-neuvottelut käynnistyivät 30.8. ja päättyivät 30.11.2016. Tuloksena koko henkilöstöä kattavista (44 vakituista työntekijää + 11 määräaikaista työntekijää) neuvotteluista oli 10 henkilön irtisanominen 1.1.2017 alkaen. Loppusyksyllä toteutettiin liikelaitoksen alasajo ja irtisanottiin kaikki alihankinta, vuokra-, ostopalvelu- sekä asiakassopimukset päättymään 31.12.2016. Asiakkaita palveltiin 23.12 saakka, jonka jälkeen toimipisteet tyhjennettiin Soisalon Työterveydelle kuuluvista kalusteista. Kalusteet toimitettiin takaisin Varkauteen.

Loppuvuodesta laskutusta ei voitu hoitaa normaalisti, koska vuoden alussa aloittava kaupungin oma työterveyshuolto otti käyttöönsä saman potilastietojärjestelmän, ja muutostöiden vuoksi entiseen järjestelmään kirjaaminen ja laskutus ei enää onnistunut 27.12 jälkeen. Kauttalaskutuksia jouduttiin tekemään Taitoan toimesta erillisinä ”käsin”. Tämä on saattanut viivästyttää jossain määrin saatavia tuloja niin etteivät ne kaikki välttämättä ehtineet kirjautua Soisalon Työterveydelle ennen tilien sulkeutumista.

Sisäinen valvonta

Liikelaitoksen sisäinen valvonta on toteutunut kaupungin sisäisen valvonnan yleis- ja menettelyohjeen mukaisesti laaditun ja Soisalon Työterveyden johtokunnan 23.2.2016 vahvistaman suunnitelman mukaisesti.

Liikelaitoksen alasajoon ja lopettamiseen liittyvät riskit on kartoitettu ja tiedotettu omistajataholle, samoin lainsäädännön muuttuminen ja yhtiöittämiseen liittyvät asiat oli laajasti kartoitettu ja niihin oli varauduttu. Liikelaitoksen lopettamispäätöksen jälkeen avainhenkilöiden irtisanoutuminen oli huomioitu toiminnassa hyvin, ja siihen oli varauduttu niin hyvin kuin mahdollista.

Talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Ylijäämä 280 000€	Ylijäämä	280 000€
2. Taloudellinen toimintavarmuus	kuukausikohtainen tulos	maksuvalmiuden ylläpito

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

- Liikelaitoksen tilinpäätös vuodelta 2016 on reilusti ylijäämäinen (160 171 euroa), mutta ei aivan yllä tavoitetasoon. Huomioitavaa kuitenkin on, että tulos on saavutettu tilanteessa, jossa toimintaa on alasajettu vähitellen koko loppusyksyn ajan ja tulos jäi oletettua pienemmäksi.
- Liikelaitoksen toimintarakenteet ja talous ovat vakiintuneempia ja liikelaitos on kolmen viime vuoden aikana osoittanut kykenevänsä tuottamaan ylijäämää, ja pystyvänsä ylläpitämään maksuvalmiuttaan.

Johtokunnan hyväksymänä muuna tavoitteena vuodelle 2016 on ollut yhtiöittämisprosessi, jonka tuloksena vuoden 2017 alusta syntyisi yhtiö. Prosessi eteni tavoitetta kohti suunnitelmien mukaan, kunnes kaupunginhallitus päätti lakkauttaa liikelaitoksen ja ottaa työterveyshuoltotoiminnan omaksi toiminnaksi.

Talous

Muutaman viimeisen vuoden aikana toiminnan perusrakenteet oli saatu vakiintumaan, vaikkakin toiminnan jatkuessa olisi v. 2015 lopulla suunnitellut henkilöstösäästöt pitänyt saada toteutettua ja toimintaa sopeutettua yhtiötoimintaa varten. Kustannuspaikoittain tilanne on ollut tasainen ja ennustettava, ja pääosin tulot ovat kattaneet kuukausittain toimipisteiden kulut.

Viime vuosien kertyneet ylijäämät pienensivät liikelaitoksen alkuvuosina syntyntä alijäämää, mutta ei aivan alkuperäisten suunnitelmien mukaan. Toisaalta vuoden 2016 tilinpäätöslukemat osoittivat sen, että liikelaitos olisi ollut nykytoiminnallaan valmis yhtiötettäväksi.

Tulos olisi ollut vieläkin parempi, jos henkilöstö olisi voinut tehdä laskutettavaa työtä loppuun saakka. Liikelaitoksen lakkauttamispäätöksen jälkeen asiakkaat reagoivat työterveyshuollon toimijan vaihtumiseen siten, että siirsivät mielellään loppuvuoden suunnitelmissa olevia toimenpiteitä uusille toimijoille. Avainhenkilöiden poistuminen riveistä jo ennen vuoden vaihdetta sekä käynnissä olevat YT-neuvottelut eivät voineet olla vaikuttamatta työn tekemiseen ja motivaatioon. Työntekijät pitivät loppuvuodesta pois jäljellä olevia lomapäiviään ja tämäkin vähensi asiakastuloja. Muutama sairausloma loppuvuodesta vaikutti myös tulokertymään.

Liikelaitoksen lopettaessa toimintansa, joitakin vuokravelvoitteita tai maksuja keskeneräisistä projekteista jäi maksettaviksi pitkien irtisanomisaikojen vuoksi, mutta aiemmat uhkakuvat kaupungille maksettaviksi jäävistä kustannuksista eivät onneksi toteutuneet. Lomapalkkoja jouduttiin maksamaan vain niille, jotka irtisanoutuivat tai joiden työsuhde päättyi, mutta osan työntekijöistä siirryttyä kaupungille, lomatkin siirtyvät mukana myöhemmin pidettäväksi.

Soisalon Työterveys liikelaitos

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2015	TA2016	TP2016
Yritysasiakkaiden lukumäärä	1 416		1 570
Henkilöasiakkaiden lukumäärä	12 780		13000
Kokonaisvaltaisten sopimusten osuus kaikista palvelusopimuksista %	57 %		59 %
Kokonaisvaltaisten sopimusten piiriin kuuluvien henkilöasiakkaiden osuus %	71 %		
Kuntien/kaupunkien osuus liikevaihdosta %	44 %		43 %
Ennaltaehkäisevän työn osuus koko liikevaihdosta %	50 %		50 %

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	TP2016
Vakinaiset	52	45	40
Määräaikaiset ja sijaiset	0	11	11
Yhteensä	52	56	51

Talousarvion toteutumisvertailu tammi-joulukuu 2016					
50 Soisalon Työterveys liikelaitos					
	Ta	Toteutunut 2016	Ta-Tot. 2016	Tot%	TP2015
Toimintatuotot	5 239 950	5 023 684	216 266	95,9	5 252 014
Myyntituotot	5 195 900	4 992 370	203 530	96,1	5 204 447
Maksutuotot	13 050	11 391	1 659	87,3	14 493
Tuet ja avustukset	23 000	19 868	3 132	86,4	25 000
Muut toimintatuotot	8 000	55	7 945	0,7	8 074
Toimintakulut	-4 957 594	-4 831 966	-125 628	97,5	-5 154 582
Henkilöstökulut	-3 154 796	-2 892 660	-262 136	91,7	-3 263 903
Palkat ja palkkiot	-2 543 168	-2 319 109	-224 059	91,2	-2 626 537
Henkilösivukulut	-611 628	-573 551	-38 077	93,8	-637 366
Eläkekulut	-433 608	-408 177	-25 431	94,1	-463 312
Muut henkilösivukulut	-178 020	-165 375	-12 645	92,9	-174 054
Palvelujen ostot	-1 369 078	-1 518 078	149 000	110,9	-1 459 067
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-136 740	-120 167	-16 573	87,9	-145 850
Muut toimintakulut	-296 980	-301 061	4 081	101,4	-285 762
Toimintakate	282 356	191 718	90 638	67,9	97 432
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-31 547	31 547	*****	0
Muut rahoitustuotot	0	1 060	-1 060	*****	0
Korkokulut	0	-19 744	19 744	*****	0
Muut rahoituskulut	0	-12 862	12 862	*****	0
Vuosikate	282 356	160 172	122 184	56,7	97 432
Tilikauden tulos	282 356	160 172	122 184	56,7	97 432
Tilikauden ylijäämä (alij.)	282 356	160 172	122 184	56,7	97 432

TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	5 003 760,80	5 175 112,90
Työterveyshuollon vuosimaksut	518 432,85	527 256,57
Työterveyshuollon myyntitulot	3 349 688,91	3 491 085,12
Työterveyshuollon laborat.maksut	880 438,80	879 445,15
Työterveyshuollon röntgenmaksut	255 200,24	277 326,06
Liiketoiminnan muut tuotot	55,00	23 491,13
Tuet ja avustukset	19 868,00	53 410,36
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	5 023 683,80	5 252 014,39
Materiaalit ja palvelut	-1 638 244,62	-1 604 917,08
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-120 166,69	-145 849,73
Asiakaspalvelujen ostot	-347 721,58	-341 015,14
Muiden palvelujen ostot	-1 170 356,35	-1 118 052,21
Henkilöstökulut	-2 892 660,26	-3 263 903,18
Palkat ja palkkiot	-2 319 109,22	-2 671 103,39
Henkilösivukulut	-573 551,04	-592 799,79
Liiketoiminnan muut kulut	-301 060,65	-285 762,17
Muut kulut	-14 794,27	-8 861,71
Vuokrat	-286 266,38	-276 900,46
LIIKETOIMINNAN KULUT YHTEENSÄ	-4 831 965,53	-5 154 582,43
LIIEKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	191 718,27	97 431,96
Rahoitustuotot ja -kulut	-31 546,63	-3 393,22
Muut rahoitustuotot	1 059,95	1 241,00
Kunnalle maksetut korkokulut	-19 744,29	
Muille maksetut korkokulut	0,00	-39,52
Muut rahoituskulut	-12 862,29	-4 594,70
Alijäämä (ylj.) ennen satunnaisia eriä	160 171,64	94 038,74
Alijäämä (ylj.) ennen varauksia	160 171,64	94 038,74
Tilikauden alijäämä (ylj.)	160 171,64	94 038,74
LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	36,9	21,6
-tunnusluku kertoo liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa liikelaitoksen suhteellista kannattavuutta		
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	36,9	21,6
-tunnusluku kertoo kunnan liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton		
Voitto, %		
-tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli-(alij)jäämä ennen varauksia ja veroja muodostaa liikevaihdosta. Jos tunnusluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista		
	3,2	1,9

RAHOITUSLASKELMA			
SOISALON TYÖTERVEYS LIIKELAITOS			
		2016	2015
Toiminnan rahavirta			
Liikelyijäämä (-alijäämä)		191 718	97 432
Rahoitustuotot ja -kulut		-31 547	-3 393
		160 171	94 039
Rahoituksen rahavirta			
Lainakannan muutokset			
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta		-400 000	250 000
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutos			6 248
Pitkäaikaisten saamisten muutos			
Lyhytaikaisten saamisten muutos		37 967	156
Korottomien velkojen muutos/kunta		82 364	40 853
		120 331	47 257
Rahoituksen rahavirta		-279 669	297 257
Rahavarojen muutos		-119 498	391 296
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.		284 325	403 823
Rahavarat 1.1.		403 823	12 527
		-119 498	391 296
LIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Lainanhoitokate		0,4	0,02
- kertoo liikelaitoksen tulo-rahoituksen riittävyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun			
Tunnusluvun asteikko:			
- tulorahoitus riittävä, jos arvo 1 tai suurempi			
- jos arvo alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa			
Kassan riittävyys (pv)		21,3	28,6
- Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa liikelaitoksen rahavaroilla			
Quick Ratio		0,3	0,3
- Maksuvalmiussuhde kertoo, miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat.			
Tunnusluvun asteikko			
- hyvä 2, tyydyttävä 1-2, heikko: alle 1			
Current Ratio		0,3	0,3
- Käyttöpääoman suhde kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen.			
Tunnusluvun asteikko			
- hyvä, yli 1, tyydyttävä: 0-5, heikko: alle 0,5			

SOISALON TYÖTERVEYS TASE 31.12.2016			
VASTAAVAA		2016	2015
SAAMISET			
Pitkäaikaiset saamiset			
Siirtosaamiset (vuokratakuut)		9 750,00	9 750,00
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		438 069,91	702 062,64
Lainasaamiset			
Muut saamiset		277 754,72	75 662,17
Siirtosaamiset		23 933,84	
		739 758,47	777 724,81
Saamiset yhteensä		749 508,47	787 474,81
Rahat ja pankkisaamiset			
Rahat ja pankkisaamiset		284 325,49	403 823,09
VAIHTUVAT VASTAAVAT		1 033 833,96	1 191 297,90
VASTAAVAA YHTEENSÄ			
VASTATTAVAA		2016	2015
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma			
Muut omat rahastot			
Ed.tilikausien alijäämä		-1 142 480,27	-1 236 519,01
Tilikauden ylijäämä		160 171,64	94 038,74
		-982 308,63	-1 142 480,27
VIERAS PÄÄOMA			
Lyhytaikainen			
Lainat rahoitus- ja vak.laitoks.			
Lainat kunnalta		1 350 000,00	1 750 000,00
Saadut ennakot			
Ostovelat		131 539,05	248 476,17
Muut velat		140 455,98	885,72
Siirtovelat		394 147,56	334 416,28
Lyhytaikainen		2 016 142,59	2 333 778,17
VIERAS PÄÄOMA		2 016 142,59	2 333 778,17
VASTATTAVA YHTEENSÄ		1 033 833,96	1 191 297,90

TASEEN TUNNUSLUVUT	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	-95,1	-95,9
-Omavaraisuusaste mittaa liikel. vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä.		
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	40,1	44,4
-Tunnusluku osoittaa, kuinka paljon liikelaitoksen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun.		
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 e.	-982	-1142
- Luku osoittaa, paljonko liikelaitoksella on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.		
Lainakanta 31.12., 1000 e.	1350	1750
- Liikelaitoksen lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.		

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT				
Saamisten erittely	2016		2015	
	Liikelaitoitus		Liikelaitos	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Lyhytaikaiset				
Myyntisaamiset		438 069,91		702 062,64
- josta myyntisaamiset kaupungilta		0,00		99 534,48
Muut saamiset		52 768,86		75 662,17
- sisältävät lähinnä alv-saamisia		38 161,86		35 355,79
Siirtosaamiset		23 933,84		
Pitkäaikaiset				
- Muut siirtosaamiset /vuokratakuut	9 750,00		9 750,00	
Saamiset yhteensä	9 750,00	514 772,61	9 750,00	777 724,81

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT		
Oman pääoman erittely	Liikelaitos	
	2016	2015
Peruspääoma 1.1.		0
Peruspääoma 31.12.		0
Edellisten tilikausien alijäämä 31.12.	-1 142 480,27	-1 236 519,01
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	160 171,64	94 038,74
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	-982 308,63	-1 142 480,27
Vieras pääoma		
	Lyhytaikainen	Lyhytaikainen
	2016	2015
Lainat julkisyhteisöiltä	1 350 000,00	1 750 000,00
- sisältää maksuvalmiuslainan kaupungilta	1 350 000,00	1 750 000,00
Ostovelat	131 539,05	248 476,17
- sisältää ostovelkoja kaupungilta	0,00	139 972,91
Muut velat	140 455,98	885,72
Siirtovelat (lomapalkkajaksotus)	153 053,77	328 043,67
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	1 775 048,80	2 327 405,56
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	Liikelaitos	
	2016	2015
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	153 053,77	328 043,67
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	153 053,77	328 043,67

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot		
Henkilöstön lukumäärä 31.12	2016	2015
	51	52
Henkilöstökulut	2016	2015
<i>Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan</i>	3 154 796,00	3 263 903,18
	2 892 660,26	

Kirjanpitokirjat, tositelajit ja säilytystapa	01.01.2016 – 31.12.2016		
		Säilytystapa	
Kirjanpitokirjat			
PÄÄKIRJA		ATK-TULOSTE	
PÄIVÄKIRJA		ATK-TULOSTE	
RESKONTRALUETTELOT		PAPERI	
TASE-ERITTELYT JA LIITETIETOJEN ERITTELYT		SIDOTTU	
TASEKIRJA			
Kirjanpidon tapahtumalajit:			
ALKUSA		Lopullinen avaava tase	
BUDL		Talousarvio	
MUIRO2		Sisäiset laskut / ns. verkkolaskut	
PALKAT		Palkat	
TILIOTE		Kokopankki	
YMR		Myyntireskontra	
OSTOT		Ostolaskut	
Säilytys:			
Kaikki kirjanpidon tositeaineisto sekä kirjanpidon tulosteet säilytetään myös Rondon sähköisessä arkistossa			

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

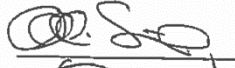
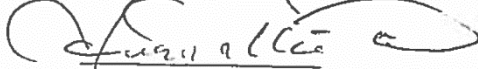

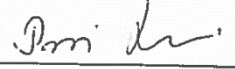
15.

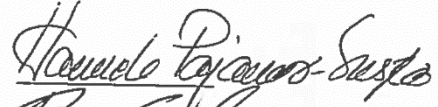

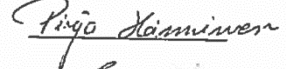
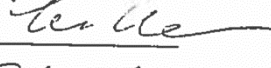

Soisalon Työterveys - liikelaitoksen johtokunta esittää tilikauden tuloksen käsittelystä, että

- tilikauden ylijäämä, 160 171,64 euroa, siirretään taseeseen oman pääoman edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille

Varkaudessa 23.2017

Soisalon Työterveys liikelaitoksen johtokunta

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilinlaskuksesta on annettu kertomus tänään.

Varkaudessa .2017

KPMG Julkishallinnon palvelut Oy

Kajaja Pakkanen

5.2 TYTÄRYHTIÖT

5.2.1 Wartalo Kodit Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Markku Asikainen
hallituksen jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Asuntojen vuokraustoiminnassa jatkuu isojen kaksioiden heikko menekki. Tyhjänä oloajat ovat lisääntyneet ja vuokrasuhteet ovat lyhentyneet. Ilmiö kuvastaa Varkauden sekä valtakunnallista yleistä väestökehitystä. Yksineläijien määrä lisääntyy, väestö vanhenee ja työttömyyden kasvu lisää heikkoa vuokrien maksukykyä. Asunnon hakijoilta tarkistetaan aina luottotiedot ja asumishistoria.

Vuokramarkkinoiden kilpailutilannetta on lisännyt yksityisten sijoittajien määrän lisääntyminen, omistusasuntojen hintojen negatiivisesta kehittämisestä johtuen.

Kiinteistökantaa on mukautettu laaditun kiinteistöstrategian mukaisesti ja sitä jatketaan sekä päivitetään jatkuvasti ympäristöolosuhteiden ja väestössä tapahtuvien muutosten mukaisesti.

Kiinteistömäärän korjausvelkaa hallitaan systemaattisella kiinteistöstrategialla. Kiinteistökanta on vanhaa ja rakenteiltaan sopimatonta vastaamaan kysyntää. Kiinteistöjen täydellinen peruskorjaaminen on kannattamatonta ja osa vanhimmista rakennuksista on suojelukohteita.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta rahaliikenteessä tapahtuu aina kahden henkilön varmennuksella.

Toimintaan liittyvien sopimusten käsittely tapahtuu yhdessä toimitusjohtajan ja päällikkötason kanssa.

Korkomarkkinoilla jatkuu ennakoimattomuus. Lainasalkun hoitaminen on ulkoistettu rahoitusriskien hallinnan asiantuntijalle.

Kiinteistöt on vakuutettu kiinteistön täysarvovakuutuksella.

Talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Asuntojen vuokrausaste	Käyttöasteet	95,3 %
2. Asuntokannan mukauttaminen vastaamaan kysyntää (yksineläijien / vanhusväestön lisääntyminen)	Kiinteistökannan kehittäminen strategian mukaisesti.	Kehittäminen vastaa kaupungin väestökehitystä.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Asuntojen käyttöasteessa jätiin alle 95,3 % asetetun tavoitetason, kumulatiivisen käyttöasteen ollessa 94,11 % vuoden 2016 lopussa.
2. Kiinteistökantaa kehitettiin strategian mukaisesti; kiinteistön myynnillä, kiinteistön käyttötarkoituksen muuttamisella soluasunnoista normaaleiksi asunnoiksi, kiinteistön purkamisella sekä kiinteistöjen ja asuntojen järjestelmällisellä korjaustoiminnalla.

Talous

€	TP2015	TA2016	TP2016
Liiketoiminnan tuotot	8 291 140	8 334 968	8 408 160
Liiketoiminnan kulut (sis poistot)	-7 153 820	-7 385 645	-8 208 123
Liikevoitto (-tappio)	1 137 320	949 323	200 037
Rahoitustuotot ja -kulut			
Tilikauden voitto (-tappio)	1 137 320	949 323	200 037

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2015	TP 2016
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, 1000 €	8162	8292
Investoinnit, 1000 €	2058	230
Taseen loppusumma	48369	47264
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, 1000 €	0	0
Käyttökate *), 1000 €	2818	1931
Käyttökate -%	33,99	23
Osinkotuotto kaupungille, 1000 €	0	0
Vakavaraisuus:		
Korolliset lainat, 1000 €	41132	39710
Kaupungin myöntämät lainat, 1000 €	500	450
Kaupungin takaamat lainat, 1000 €	24382	23076
Omavaraisuusaste -%	12	13
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		
Vuokrasaamiset, €	0,11	0,11
Vuokranmenetykset tyhjiä asunnoista, €	0,53	0,55
Korjauskulut, €	0,95	1,67
Korkokulut, €	1	0,95
Luottotappiot, €	0,06	0,03

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset.

Käyttökate-% = 100 * käyttökate / liikevaihto.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	TP2016
Vakinaiset	29	29	27
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	1
Yhteensä	29	29	28
Henkilötyövuodet 31.12.			
Yhteensä	0	0	0

5.2.2 Varkauden Aluelämpö Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Mikko Onkalo
hallituksen jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Vuosi 2016 oli merkittävien muutoksien vuosi yhtiön historiassa. Yhtiön omat investoinnit ovat saatu loppuun ja Riikinvoima Oy:n voimalaitosinvestointi saadaan kaupalliseen käyttöön hieman aikataulua myöhässä helmikuussa 2017. Yhtiön lämmöntuotannosta, on vuodesta 1979 alkaen pääosa ostettu nykyisiltä Stora Enso Oyj:n Varkauden tehtailta. Helmikuussa 2016 otettiin vastaan Hasintien lämpökeskuksen kahden kattilan modernisointi pellettikäyttöiseksi, joka osaltaan pienensi yhtiön riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Elokuun 2016 jälkeen yhtiön osakkuusyhtiö Riikinvoima Oy on alkanut tuottamaan kaukolämpöä yhdyskuntajätteillä. Näiden tuotantorakenteiden muutoksien johdosta yhtiö on ottanut vahvan loikan kohti kestävästä kehityksestä mukaista toimintaa.

Vuoden 2016 lämmitystarveluku oli 4436 ja normivuoden luku 4825, joten vuosi oli viime vuosien tapaan normaalia lämpimämpi. Yhtiö möi kaukolämpöenergiaa 179,5 GWh:ta, joka oli edellisen vuoden myyntiä 8,5 % suurempi ja ylitti 2,6 % budjetoidun myynnin.

Liikevaihto oli 10 860 2017 €, jossa oli kasvua 7,8 %. Liikevaihdosta 99,4 % muodostui perusmaksuista ja kaukolämpöenergian myynnistä. Kuluista merkittävimmän osan muodostivat energian tuotantokustannukset, yhteensä 7 041 075 €, jossa oli nousua edelliseen vuoteen 29,6 %. Tämä johtuu lämmöntuotannon muutoksesta.

Myydystä kaukolämpöenergiasta 57 % ostettiin Stora Enso Oyj:n voimalaitokselta ja 30 % osakkuusyhtiö Riikinvoimalta. Loppuosa tuotettiin pelletillä ja polttoöljyllä yhtiön omissa lämpökeskuksissa.

Sisäinen valvonta

Riskienhallintaa toteutetaan osana normaalia johtamistyötä ja strategista suunnittelua. Riskienhallintaa käsitellään säännöllisesti hallituksen kokouksissa.

Strategiset riskit liittyvät kaukolämmön myynnin kannattavuuteen. Tulosraporttien avulla ennustetaan kuukausittain tilikauden tulos, ennusteessa huomioidaan tuotantokustannusten muutokset ja myynnin kehittyminen. Energiantuotanto on sidottu pääasiallisesti Riikinvoiman muuttuviin- ja kiinteisiin kustannuksiin sekä FOEX bioenergiaindeksiin. Yhtiö nimittää Riikinvoima Oy:n hallitukseen puheenjohtajan sekä 2 muuta hallituksen jäsentä, jotka valvovat yhtiön etua. Kuukausiennusteen perusteella pyritään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa korjaamaan mahdollista kannattavuuden heikkenemistä.

Operatiivisista riskeistä huomattavimmat ovat energiantuotantokapasiteetin riittävyys ja toimivuus. Tuotantokapasiteetin riittävyys häiriötilanteissa ja suurissa kuormissa on varmistettu kahdella eri päätuotantolaitoksella (Riikinvoima Oy ja Stora Enso Oyj) sekä yhtiön omien vara- ja huippulämpökeskusten kapasiteetilla.

Lisäksi mahdollisen sähköntuotannon suurhäiriötilanteessa yhtiön pystyy tuottamaan keskimääräisen lämmityskauden tuntitehon verran energiaa. Tämä teho vastaa noin -5 C lämmöntuotantoa. Tällöin Riikinvoima Oy jää omaksi saarekkeekseen ja muualla verkoston pumppaukseen tarvittava sähkö tuotetaan yhtiön omilla varavoimakoneilla. Yhtiöllä on voimassa oleva varalämpösopimus 24h vasteajalla Höyrytys Oy:n kanssa. Samoin riippuvuuskeskeytys vakuutus 3 päivän omavastuulla

Yhtiöllä on yhdessä Varkauden kaupungin kanssa korkoriskien hallinnasta sopimus. Asiakkaiden maksukykyyn liittyviä riskejä ennakoidaan ja valvotaan aktiivisesti. Lisäksi perintätoimi on ulkoistettu.

Yhtiön olemassa oleva ulkopuolisen lainan korkoriskin on varauduttu suojamaalla laina 10 vuoden pituisella koronvaihtosopimuksella. Tämä suojaus on tehty syystä, että lainan korkojen osuus yhtiön normaalista voitosta on suuri ja suojauksella on haluttu vakaampaa ennustettavuutta ja varauduttu mahdolliseen korkojen nousuun.

Yhtiössä on tunnistettu mm. seuraavat vahinkoriskit: omaisuusvahingot, vastuuvahingot, tuotannon keskeytys- ja riippuvuuskeskeytysriskit, ympäristövahingot ja tapaturmat. Näihin riskeihin on varauduttu mm. vakuutuspolitiikalla, jossa on määritetty yhtiön riskinkantokyky ja – halu. Lisäksi tapaturma ja henkilöstöriskeihin on varauduttu työturvallisuuden toimintaohjelmalla. Yhtiön vahinkovakuutukset ovat Pohjolassa ja eläkevakuutus Varmassa

Toimintaan liittyvät riskit	Riskien hallinta / toimenpiteet
Strategiset: <ul style="list-style-type: none"> - Regulaation kehitys - Energia- ja ympäristöpoliittiset riskit - Toimialan ja yrityksen maineeseen liittyvät riskit 	<ul style="list-style-type: none"> - Edunvalvonta etujärjestöjen kautta - Edunvalvonta - Ennakoiva ja avoin tiedottaminen - Toimintaohjeet, tehtävien kierrätys, valvonta - Tehtävien kierrätys, -suunnitelmat - Toimintaohjeet, kierrätys, valvonta - Ohjeistukset, valvonta - Suojaukset, omavaraisuusaste - Luotonvalvonta - Suojaukset, päästökauppastr. ja valvonta - Vakuutuspolitiikka, jossa on määritelty riskienkantokyky ja halu - Työturvallisuuden toimintaohjelma
Operatiiviset <ul style="list-style-type: none"> - Toiminnan virheet - Henkilöstö (ikäntyminen, sairaus) - Laitteiden käyttöriskit - Tietoturva 	
Rahoitus- ja markkina <ul style="list-style-type: none"> - Korko- ja rahoitusmarkkinat - Vastapuoli - Energiakauppa 	
Vahinko <ul style="list-style-type: none"> - Omaisuusvahinko - Vastuu - Keskeytys- ja riippuvuuskeskeytys - Ympäristövahinko - Tapaturma- ja henkilöstö 	

Talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Tilikauden tulos	Osingon määrä omistajien asettamalla tasolla	Omistajat päättävät
2. Omavaraisuus	Omavaraisuusaste	Yli 60 % (mukana liittymismaksut)

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Yhtiön tulos on omistajien asettamalla tasolla, jolloin haluttu määrä osinkoa voidaan jakaa
2. Yhtiön omavaraisuus on 68,54 %, joten tavoitetaso täyttyi

Talous

€	TP2015	TA2016	TP2016
Liiketoiminnan tuotot	10 081 989	10 728 397	10 873 550
Liiketoiminnan kulut (sis poistot)	-7 902 716	-9 265 780	-9 527 520
Liikevoitto (-tappio)	2 179 273	1 462 617	1 346 030
Rahoitustuotot ja -kulut	-61 703	-131 950	-132 728
Tilikauden voitto (-tappio) ennen veroja	2 117 570	1 330 667	1 213 302

Talouden toteutuminen:

Yhtiön jäi budjetoidusta tuloksesta 117 664 €. Merkittävin syy tähän oli kohonneet tuotantokustannukset joista öljyllä tuotetun energian osuus ylitti huomattavasti budjetoidun määrän. tähän syynä oli tammikuun 2016 kovien pakkasten aikana tapahtuneet laiterikot sekä Riikinvoima Oy:n koekäytön häiriöt lokakuussa.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:		
	TP 2015	TP 2016
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, 1000 €	10 071	10 860
Investoinnit, 1000 €	2 075	1 636
Taseen loppusumma	24 887 130	25 290 803
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, 1000 €	1 684	958
Käyttökate *) , 1000 €	2 851	2 117
Käyttökate -%	28,3	19,5
Osinkotuotto, 1000 €	564 000	564 000
Vakavaraisuus:		
Korolliset lainat, 1000 €	6 500	6 500
Kaupungin myöntämät lainat, 1000 €		
Kaupungin takaamat lainat, 1000 €		
Omavaraisuusaste -%	68	68,54

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset.

Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	TP2016
Vakinaiset	9	9	9
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0
Yhteensä	9	9	9
Henkilötyövuodet 31.12.			
Yhteensä	9	9	9

5.2.3 Navitas Kehitys Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Jouko Laitinen
hallituksen jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Navitas Kehitys Oy:n toiminnan painopiste on ollut yrityskehitys- ja sijoittumispalveluiden toteuttamisessa, yritysten kilpailukyvyyn edistämisessä, yritysten kansainvälistymisessä ja sitä kautta työpaikkojen lisäämisessä. Toimitusjohtajana on toiminut Jouko Laitinen ja hän toimi 1.7.2016 alkaen myös Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n ja Varkauden Taitotalo Oy:n toimitusjohtajana. Navitas Kehitys Oy:n ja Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n yhteistyötä tiivistettiin merkittävästi vuoden aikana ja asiakkaille annetaan palveluita oikea-aikaisesti ja riittävästi samasta toimipisteestä.

Vuoden aikana neuvonnan ja kehitystyön piirissä on ollut 284 eri yritystä.

Yhtiö on vastannut Varkauden kaupungin matkailumarkkinoinnista ja – toimenpiteistä sekä tapahtumatuotannosta. Merkittävimpänä tapahtumana vuonna 2016 oli Vekara-Varkaus, jossa oli 31.154 osallistujaa. Vekara-Varkaus laajeni myös Syys-Vekaralla jossa oli 1.569 osallistujaa. Samoin Navitas Kehitys järjesti Sampea ja Samppanjaa festivaalin, jossa oli 2.800 kävijää. Matkailun puolella toiminnan suunnan muutos tapahtui Saimaan suuntaan..

Varkaudessa toteutetut suuret investoinnit, StoraEnson hienopaperitehtaan muuttaminen kartonkitehtaaksi sekä LVL-tehdas ja Riikinvoiman jätteenpolttolaitos, toivat Varkauteen runsaasti uusia työpaikkoja ja olivat siivittämässä varkautealaisten uskoa tulevaisuuteen ja seudun kehitykseen.

Varkauden valintaa Pohjois-Savon yrittäjäystävällisimmäksi kunnaksi 2015 hyödynnettiin yhdessä muiden toimijoiden kanssa teemalla Yritteliäs Varkaus.

Sisäinen valvonta:

Yhtiössä on luotu henkilöstön, talouden ja toiminnan tuloksellisuuden osalta mittarit ja seuranta, joiden avulla pystytään varhaisessa vaiheessa puuttumaan ilmenneisiin poikkeamiin, epäkohtiin sekä riskeihin. Navitas Kehitys Oy:n hallitus on seurannut yhtiön toimintaa ja tuloksellisuutta kuukausittain. Varkauden kaupungin konserninohjaus ja strategia luo toiminnalle peruslinjaukset ja kaupungin sisäiselle valvonnalle yhtiö tuottaa seurantaraportteja.

Talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Elinkeinoelämän ennakkoluuloton uudistaja	Työpaikkojen ja yritysten nettolisäys. Kehittämisavustuksia ja rahoituksia 20 yritykselle. 200 yrityksen saaminen vuosittain neuvonnan piiriin. Asiakaspalaute	+ (lisääntyy) 20 200 3,5
2. Teknologia- ja metsäteollisuus	Vuosittain 50 eri teknologiayrityksen kontaktointi 20 kehityshanketta 3 TEKES-hanketta 2 KV-rahoitushanketta Kiertotalouden ja teollisen internetin juurrutus yrityksiin. 5 %:n viennin ja liikevaihdon kasvu. 10 uuden liiketoiminnan ja yrityksen käynnistyminen.	Aktiivinen kehitystyö. Uusille innovaatioille rahoituksen etsiminen sekä hankkeiden vaikuttava toteutus. Uusiutuvan metsä-, ja puutuote-, akku-, energia- ja LED-teollisuuden sekä sivuvirtojen mahdollisuuksien hyödyntäminen.
3. Matkailu-, kauppa- ja palveluliiketoiminnan kasvattaminen	Matkailun, kaupan ja palveluiden liikevaihdon kasvu 4,5 %/v. Kehittämishanke toimialalle	Yhteistyön sekä kärkiteeman ja suunnan kirkastaminen matkailussa. Kaupungin ja palvelualueiden kilpailukyyn parantaminen
4. Yritysten ja toimintojen sijoittumiset seudulla	5 sijoittumista kolmessa vuodessa	Varkauden seudun lisääminen sekä mahdollisuuksien konkretisointi Suomessa sekä globaalisti sijoittujille Kaupungin keskeisten organisaatioiden saumaton yhteistyö

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Työpaikkojen ja yritysten nettolisäys. Molemmissa tavoite toteutui. Kehittämisavustuksia ja rahoituksia 20 yritykselle. Toteuma 28 kpl ja näissä syntyi 48 työpaikkaa. 200 yrityksen saaminen vuosittain neuvonnan piiriin. Toteumana oli 284 yritystä. Asiakaspalaute. Toteuma vuodelta 2016 oli 3,96.

2. Neuvonnan piirissä oli vuonna 2016 lähes 60 yritystä. Kehittämishankkeita oli 24, TEKES hankkeita 3 ja KV-hankkeita 2. KierRe hanke saatiin käyntiin, vienti ja liikevaihto kasvoivat yrityksissä (lopulliset tilastot vuoden 2016 saadaan myöhemmin). Uusia yrityksiä ja liiketoiminnan käynnistyksiä oli 12.
3. Kaupan, matkailun ja palveluiden liikevaihtotietoja ei ole vielä käytettävissä, mutta majoitusvuorokaudet pysyivät vuoden 2015 tasolla vaikka kyseinen vuosi oli suurten rakennusurakoiden aikaa. Hankkeen suunnittelu käynnistyi.
4. Sijoittumisia Varkauteen tapahtui 2 kpl vuonna 2016.

Talous

€	TP2015	TA2016	TP2016
Liiketoiminnan tuotot	1 459 699	2 121 000	1 869 261
Liiketoiminnan kulut (sis poistot)	-1 521 044	-2 121 000	-1 925 900
Liikevoitto (-tappio)	-61 345	0	-56 638
Rahoitustuotot ja -kulut	60 273	0	69 635
Tilikauden voitto (-tappio)	-1 060	0	12 997

Talouden toteutuminen:

Taloudessa olisimme päässeet liikevoiton suhteen nolla tulokseen ilman ylimääräistä Varkauden kaupungin henkilöstö- ja taloushallinnon ohjelmien päivitysmaksua. Nyt käyttökate jäi 56.638 euroa miinukselle ja samoin käyttökateprosentti oli -3 %.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	TP2016
Vakinaiset	0	6	6
Määräaikaiset ja sijaiset	0	8	10
Yhteensä	12	14	16
Henkilötyövuodet 31.12.			
Yhteensä	12	14	16

5.2.4 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Jarkko Karvinen 1.1.- 30.6.2016
toimitusjohtaja Jouko Laitinen 1.7. – 31.12.2016
hallituksen jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Yhtiön vuokrattavat toimitilat ovat lähes täynnä, vapaana yksi tila n.150 m²/70000 m². Positiivinen kehitys talousalueella on heijastunut uusien toimitilojen kysyntänä. Eniten tarvetta olisi korkeasta nosturilla varustetusta hallitilasta. Hallitilarpeeseen pyrittiin vastaamaan vuokraamalla Käsityökatu 35, Varkaus tilat Caverion Industria Oy:ltä ja vuokraamalla ne eteenpäin. Nordea pankki Suomi Oyj vastaan kuntaomisteiset yhtiöt oikeusprosessi päättyi sovintoon 19.8.2016.

Sisäinen valvonta

Yhtiön taloudellinen tila on käyty yhtiön hallituksessa läpi kuukausittain tuloslaskelman ja sanallisen selvityksen kautta. Myös omistajaa on informoitu säännöllisesti. Finnforel Oy:lle aloitettu rakennusinvestointi on ollut tarkastelussa myös kaupungin toimielimissä.

Talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Asiakkaiden tarpeita tukevat tilaratkaisut (tilojen vuokrausasteen nostaminen)	Vuokrausaste	Nouseva (< 85 %).

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

Vuokrausaste on noussut ja uusi rakennushanke on saatu toteutusvaiheeseen. Henkilöstöresurssi pieneni vuoden aikana toimitusjohtajuuden yhdistämisen myötä. Henkilöstöresurssista myytiin hankesuunnittelua sekä rakennuttajapalvelua konsernin sisälle.

Talous

€	TP2015	TA2016	TP2016
Liiketoiminnan tuotot	2 472 606	2 478 000	2 501 232
Liiketoiminnan kulut (sis poistot)	-1 631 892	-1 889 969	-2 078 621
Liikevoitto (-tappio)	840 714	588 031	422 611
Rahoitustuotot ja -kulut	-326 378	-315 000	-263 974
Tilikauden voitto (-tappio)	514 336	273 031	158 637

Talouden toteutuminen:

Yhtiön elinkeinopoliittinen toiminta luo paineita kannattavan talouden ylläpidolle, mutta siinä onnistuttiin kuluneena vuonna.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2015	TP 2016
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, 1000 €	425	530
Investoinnit, 1000 €	0	192
Taseen loppusumma, 1000 €	32 417	31 262
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, 1000 €	514	158
Käyttökate *), 1000 €	1 700	1 235
Käyttökate -%	40,0 %	23,3 %
Osinkotuotto kaupungille, 1000 €	0	0
Vakavaraisuus:		
Korolliset lainat, 1000 €	29 758	33 238
Kaupungin myöntämät lainat, 1000 €	311	291
Kaupungin takaamat lainat, 1000 €	24 301	31 127
Omavaraisuusaste -%		

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset.

Käyttökate-% = 100 * käyttökate / liikevaihto.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	TP2016
Vakinaiset	6	6	5
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0
Yhteensä	6	6	5
Henkilötyövuodet 31.12.			
Yhteensä	6	6	6

5.2.5 Varkauden Taitotalo Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Jarkko Karvinen 1.1.- 30.6.2016
toimitusjohtaja Jouko Laitinen 1.7. – 31.12.2016
hallituksen jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Yhtiön vuokrattavat tilat ovat 99,5 %:sti täynnä (Navitas 1 ja 2 sekä Eno yhteensä 27300 m²). Kokoustilojen myyntiä voi vielä kasvattaa markkinointia lisäämällä. Nordea Pankki Suomi Oyj vastaan kuntaomisteiset yhtiöt oikeusprosessi päättyi sovintoon 19.8.2016

Sisäinen valvonta

Yhtiön taloudellinen tila on käyty yhtiön hallituksessa läpi kuukausittain tuloslaskelman ja sanallisen selvityksen kautta. Myös omistajaa on informoitu säännöllisesti. Lainakanta on osittain suojattu korkosuojauksilla.

Talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Monipuoliset ja laadukkaat palvelut keskitetysti saman katon alta (vuokrausasteen ylläpitäminen ja kokoustilamyynnin kehittäminen)	Vuokrausaste / % Kokoustilamyynti / €	Ylläpysyvä (min. 95 %) Nouseva (+10 %)

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Vuokrausaste pysyi erinomaisena. Kokoustilojen myyntiä voidaan ja pitää vielä kasvattaa, mutta se vaatii kovaa työtä ja laadukasta palvelua, koska ala on talousalueella kovasti kilpailtu.

Talous

€	TP2015	TA2016	TP2016
Liiketoiminnan tuotot	2 226 976	2 186 981	2 155 978
Liiketoiminnan kulut (sis poistot)	-1 568 255	-1 632 000	-1 760 924
Liikevoitto (-tappio)	658 721	554 981	395 054
Rahoitustuotot ja -kulut	-414 974	-325 000	544 152
Tilikauden voitto (-tappio)	243 747	229 981	939 206

Talouden toteutuminen:

Talous on tasapainossa, kun vuokrausaste oli hyvä. Luottojen hallinta on vakaata, korkosuojauksista on huolehdittu. Kiinteistöjen vuosihoitoa tehdään tarpeiden mukaan, ettei synny korjausvelkaa.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2015	TP 2016
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, 1000 €	2 224	2 150
Investoinnit, 1000 €	0	0
Taseen loppusumma, 1000 €	23 838	23 466
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, 1000 €	243	939
Käyttökate *), 1000 €	1178	936
Käyttökate -%	53,0 %	43,5 %
Osinkotuotto kaupungille, 1000 €	0	0
Vakavaraisuus:		
Korolliset lainat, 1000 €	23 092	21 811
Kaupungin myöntämät lainat, 1000 €	166	133
Kaupungin takaamat lainat, 1000 €	16 407	15 540
Omavaraisuusaste -%		

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset.

Käyttökate-% = $100 \cdot \text{käyttökate} / \text{liikevaihto}$.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	TP2016
Vakinaiset	0	0	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0
Yhteensä	0	0	0
Henkilötyövuodet 31.12.			
Yhteensä	0	0	0

5.2.6 Keski-Savon Vesi Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Arto Lehtonen
hallituksen jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Omaksi toiminnaksi 2015 siirtynyt kompostointi toimii yli odotusten.
Viltinrannan saneeraus valmistui, vain ulkovaraston lopputyöt jäivät vuodelle 2017.
Vedenmyynnin laskeva trendi näyttää pysähtyneen.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa jokapäiväistä toimintaa. Säännölliseen valvontaan kuuluvat mm. toiminnan ja toimintapoikkeamien seuranta ja talousarvion toteutumisen seuranta. Omaisuus- ja keskeytysriskien kartoitus tehtiin 2012 ja haavoittuvuusarviointi 2014 sekä poikkeusolojen ja erityistilanteiden suunnitelma päivitettiin 2014.

Talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
1. Hyvinvoiva kuntalainen	Vesijohtoveden laatu täyttää hyvin STM:n talousvedelle asettamat vaatimukset. Veden pH pidetään mahdollisimman hyvin arvossa 8,0.	Vesijohtovesi täyttää vaatimukset.

2. Hyvinvoiva kuntalainen	Jätevedet puhdistetaan lupaehtojen mukaisesti. Ohijuokсутusten määrä/lupaehtot	Lupaehtot täyttyvät
3. Seudullisesti kilpailukykyiset maksut	Taksat ovat seudullisesti kilpailukykyiset.	Taksataso keskimäärin alle naapurikuntien
4. Työelämän hyvä laatu ja henkilöstön hyvinvointi	Työtapaturmien määrä	Työtapaturmien määrä 0.
5. Kuntayhteistyö	Yhteistyö Joroisten vesi- ja viemärlaitoksen kanssa.	Sopimus Kuvansin jätevesien puhdistamisesta Akonlahdessa solmitaan 2016
6. Maksuvalmiuden parantuminen	Konsernilimiitin käyttö	Konsernilimiitin tarve pienempi kuin 2015

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Vesijohtovesi on täyttänyt talousvesivaatimukset sekä kantakaupungissa että Kangaslamilla
2. Ohijuokсутuksia ei ole ollut ja jätevedet on puhdistettu lupaehtojen mukaisesti
3. Taksataso noin 10 % seudullista keskiarvoa alempi
4. Ei työtapaturmia. 1000 peräkkäistä työtapaturmatonta päivää tuli täyteen elokuussa 2016.
5. Sopimusta ei vielä solmittu.
6. Maksuvalmius parantunut 8 päivästä 70 päivään. Konsernilimiittiin jouduttiin turvautumaan vain hetkellisesti alkuvuodesta 2016.

Talous

€	TP2015	TA2016	TP2016
Liiketoiminnan tuotot	4 852 842	4 985 000	4 970 546
Liiketoiminnan kulut (sis poistot)	3 854 503	3 962 000	3 906 399
Liikevoitto (-tappio)	998 338	1 023 000	1 064 147
Rahoitustuotot ja -kulut	-825 531	-810 500	-807 586
Tilikauden voitto (-tappio)	-222 005	0	-135 485

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2015	TP 2016
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, 1000 €	4 799	4 856
Investoinnit, 1000 €	1 457	1 271
Taseen loppusumma	57 734	58 309
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, 1000 €	173	257
Käyttökate *), 1000 €	2 595	2 690
Käyttökate -%	54	55
Osinkotuotto kaupungille, 1000 €	0	0
Vakavaraisuus:		
Korolliset lainat, 1000 €		
Kaupungin myöntämät lainat, 1000 €	45 414	45 414
Kaupungin takaamat lainat, 1000 €		
Omavaraisuusaste -%	19,01	18,59
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		
kassan riittävyys pv	8	70

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset.

Käyttökate-% = $100 * \text{käyttökate} / \text{liikevaihto}$.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	TP2016
Vakinaiset	11	11	10
Määräaikaiset ja sijaiset	1	1	1
Yhteensä	12	12	11
Henkilötyövuodet 31.12.			
Yhteensä	11	11	10

5.2.7 Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Sakari Lainamo
hallituksen jäsenet

Olennot tapahtumat ja toimintaympäristön muutokset:

Ei oleellisia muutoksia.

Sisäinen valvonta

Sisäisestä valvonnasta huolehtivat hallitus, toimitusjohtaja ja tilintarkastaja.

Riskit hallitaan kattavilla vakuutuksilla: Yritysvakuutus, kiinteistövuokaus, työtapaturma- ja ammattitautilain mukaiset vakuutukset, TYEL-vakuutus, työttömyysvakuutus.

Talous

€	TP2015	TA2016	TP2016
Liiketoiminnan tuotot	180 016	193 450	193 450
Liiketoiminnan kulut (sis poistot)	196 641	201 859	201 835
Liikevoitto (-tappio)	-16 626	-8 409	-8 385
Rahoitustuotot ja -kulut	16 617	8 409	8 385
Tilikauden voitto (-tappio)	-8	0	0

Talouden toteutuminen:

Talous toteutui taloussuunnitelman mukaisesti.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2015	TP 2016
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, 1000 €	180	193
Investoinnit, 1000 €	0	0
Taseen loppusumma	5106	5103
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, 1000 €	0	0
Käyttökate *), 1000 €	7	-6
Käyttökate -%	3	0
Osinkotuotto kaupungille, 1000 €	0	0
Vakavaraisuus:		
Korolliset lainat, 1000 €	8	0
Kaupungin myöntämät lainat, 1000 €	3280	3280
Kaupungin takaamat lainat, 1000 €	43	48
Omavaraisuusaste -%	0	0
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		
Kaupungin myöntämä laina on pääomalaina		
Kaupungin takaama laina on Nordean pankkitilin käytössä oleva limiitti		

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset.

Käyttökate-% = $100 \cdot \text{käyttökate} / \text{liikevaihto}$.

Henkilöstö 31.12.	TP2015	TA2016	TP2016
Vakinaiset	1	1	1
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0
Yhteensä	1	1	1
Henkilötyövuodet 31.12.			
Yhteensä	0	0	0

5.2.8 Metallihovi Oy ja Kiinteistö Oy Terveyskäpy

Kaupungin tytäryhtiöille, Metallihovi Oy ja Kiinteistö Oy Terveyskäpy ei ole asetettu erillisiä sitovia toiminnallisia ja taloudellisia talousarviotavoitteita, koska yhtiöiden vaikutus kaupungin konserniin ja siitä esitettäviin tietoihin on merkitykseltään vähäinen.

6. HYVINVOINTIKERTOMUKSEN VUOSIRAPORTTI

6.1 VARKAUDEN KAUPUNGIN HYVINVOINTIKERTOMUS

Koonnut Marja-Liisa Honkanen

Varkauden kaupungin valtuustokauden hyvinvointikertomus 2013–2016 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 24.3.2014. Tässä vuosittaisessa raportissa tarkastellaan valtuustokauden kertomukseen kirjattujen tavoitteiden toteutumista vuonna 2016. Laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen seuraavalle valtuustokaudelle toteutuu v. 2017.

Varkauden hyvinvointikertomuksessa esitetyt tilasto- ja indikaattoritiedot perustuvat Sotkanetin tilastotietoihin, joita käytetään valtakunnallisessa sähköisessä hyvinvointikertomusohjelmassa. Tilastotiedot päivitetään automaattisesti hyvinvointikertomusohjelmaan tietojen valmistuttua. Tässä hyvinvointi- kertomuksessa esitetyt tiedot ovat laadinta-ajankohtana saatavina olleet viimeisimmät Sotkanetin tilastotiedot.

1. Vuosiraportti 2016

1.1 Tilannekatsaus valtuusto- ja suunnittelukausittaisten tavoitteiden toteutumiseen

Rakennemuutoksen jälkeen teollisuuden investoinnit ja elinkeinopohjan vahvistuminen ovat vaikuttaneet myönteisesti Varkauden tulevaisuuden näkymiin, ilmapiiriin sekä lisännyt toimeliaisuutta. Rakenteellinen työttömyys on kuitenkin vielä korkealla tasolla.

Kunnallisilla palveluilla on suuri merkitys kuntalaisten hyvinvointiin. Kuntalain 22 §:n mukaan kuntalaisten osallistumista ja vaikuttamista kunnan toimintaan voidaan edistää mm. järjestämällä kuntalaisille mahdollisuus osallistua kunnan talouden ja palvelujen suunnitteluun sekä kehittämiseen. Osallistu oikeesti -toimintamalli on sateenvarjo osallisuutta vahvistavalle toiminnalle. Palveluiden kehittämisessä asiakkaiden mukaanotto yleistyy vähitellen.

Varkauden kaupunki on pystynyt ylläpitämään ja kehittämään vuonna 2016 hyvää palvelutasoa kaikkien toimialojen palvelujen osalta. Tulevaisuudessa väestön ikärakenteen muuttuessa, sairastavuusindeksin ollessa edelleen korkealla tasolla ja huoltosuhteen huonontuessa talouden hoitoon ja palvelurakenteisiin kohdistuu erittäin suuria haasteita. Valtakunnalliset linjaukset palvelujen järjestämisessä ja kaupungin suuri korjausvelka tuovat lisää haasteita talouteen ja palvelurakenteiden kehittämiseen.

1.2. Lasten ja varhaisnuorten ja perheiden hyvinvointi

Havainnot indikaattoreista: Lasten pienituloisuusaste on vertailun korkein, mutta nousu on pysähtynyt v. 2015. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden yksinhuoltajatalouksien osuus tuen saajista on noususuunnassa ja on vertailun keskitasoa.

Ahtaasti asuvien lapsiperheiden osuus on kasvanut vuonna 2015. Huostassa tai kiireellisesti sijoitettujen alle 17 -vuotiaiden osuus on lisääntynyt edellisestä vuodesta vuoteen 2015 selvästi ja on vertailun korkein.

Kunnan kustantamassa päivähoitossa olleiden 3-5 -vuotiaiden osuus on vähentynyt toiseksi pienimmälle tasolle. Myös kodinhoitoapua saaneiden lapsiperheiden määrä on vähentynyt vertailun keskitasolle. Terveystiedon edistämisen aktiivisuus perusopetuksessa on vahvistunut vertailun korkeimmalle tasolle.

Huostaan otetut tai kiireellisesti sijoitettujen osuus on lisääntynyt vuoteen 2015. Lastensuojelun tukitoimien piirissä olevien 0-17-vuotiaiden osuus on pienentynyt, samoin kouluterveydenhuollon käynnit 7-17-vuotiailla. Molemmat ovat kuitenkin vertailussa korkeimmalla tasolla. Kasvatus- ja perheneuvonnan käynnit ovat vähentyneet vuoteen 2014.

Toimenpiteet: Kuntiin ja maakuntiin on perustettu Lape-ryhmät, jotka ohjaavat muutostyötä. Yhteistyörakenteiden tarkoitus on koota muun muassa kunnat, järjestöt, seurakunnat, oppilaitokset ja kuntayhtymät tekemään yhdessä muutosta kohti lapsille, nuorille ja perheille parempia palveluita. Kunnan Lape-ryhmä toimii vuoropuhelussa maakunnallisen ryhmän kanssa. Lape-ryhmän päämäärä on edistää, ohjata, koordinoita, seurata ja arvioida kunnassa tehtävää lapsi- ja perhepalveluiden muutosta.

Toimintatapoja on uudistettu SOS-lapsikylähankkeen kanssa yhteistyössä. Terveystiedonhoidajan roolia perheiden tukemisessa on vahvistettu omahenkilö -mallilla. Neuvolan terveydenhoitaja on alle kouluikäisten ja kouluterveydenhoitaja kouluikäisten omahenkilö. Perhekumppanimallin tarkoitus on

tukea paljon palveluita tarvitsevia lapsiperheitä, varmistaa tuentarpeen muoto ja aikataulu sekä paluu peruspalveluiden pariin.

Neuvolan, suun terveydenhuollon, perhetyön ja perheterapian sekä varhaiskasvatuksen yhteistyötä on vahvistettu entisestään. Jo vakiintuneiden päiväkodeissa tai neuvolassa toteutuvien ryhmäneuvoloiden ja muiden yhteistyömuotojen lisäksi on perheille tarjottu 3-vuotistarkastuksen tekemistä päiväkodissa. Toimintamallin kehittämistä jatketaan.

Lapsiperheiden kotipalvelua toteutetaan kolmen lähihoitajan toimesta ennalta ehkäisevän työn toimintamallilla. Lapsiperheet ohjautuvat asiakkaaksi palveluohjauksen kautta. Palvelu on maksutonta 2017 alkaen.

Resurssien keskitettyä johtamista on kehitetty vaikuttavasti, oikea-aikaisesti ja perhekohtaisesti Nikulassa. Kehittämishankkeen toimenpiteet eivät vielä näy korjaavan työn vähenemisenä eivätkä lastensuojelukuluissa. Nousu johtuu lasten sijoituksista ja laitoshoidosta.

Vaikeasti oireilevien lasten palvelut eivät näytä pystyvän vastaamaan palvelutarpeeseen. Häiriökäyttäytyminen näyttäisi lisääntyneen. Myös vanhempien vastuunoton puute ja keinottomuus lapsen hoidosta näyttää kaipaavan vahvistusta. Tämä voi johtaa siihen, että lapsi joudutaan ottamaan huostaan ja sijoittamaan. Nähtävissä on ylisukupolvisuus elämänhallinnassa ja hyvinvoinnissa.

Huostaanottojen lisääntyminen näkyy käytännön nuorisotyössä. Nuoret ohjautuvat hyvin nuorisotyön palveluihin. Resurssien tarvetta olisi hyvä arvioida, erityisesti ammatillisten tukihenkilöiden osalta. Suunnitelmissa oleva nuorten talo toimintaympäristönä on hyvä ympäristö tukea nuorten kasvua.

Oppilashuollon toiminta on hyvin toimivaa kaikilla kouluilla. Kasvatusohjaajien (2) toiminta on vakiintumassa tärkeäksi osaksi syrjäytymisen ehkäisyä. Yhteistyön vahvistamista on hyvä ennakoita ennen sote- ja maakuntaudistusta.

1.3 Nuoret ja nuoret aikuiset

Havainnot indikaattoreista: Nuorisotyöttömyys on vähentynyt vuonna 2015 ja koulutuksen ulkopuolelle jääneiden osuus 17–24 -vuotiaista näyttäisi kääntyneen laskusuuntaan. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18 - 24 -vuotiaiden osuus tukea saaneista on kääntynyt laskuun, mutta on edelleen vertailun korkeimmalla tasolla v. 2015. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 18–20-vuotiaiden osuus on vähentynyt ja on Pohjois-Savon keskiarvoa parempi ja vertailussa toiseksi parhaalla tasolla. Kouluterveyskyselyn 2015 tuloksia ei ole käytettävissä.

Mielenterveys ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkkeellä olevien 16–24 -vuotiaiden määrä on lisääntynyt selvästi. Varkauden tilanne on vertailussa korkeimpia.

Toimenpiteet: ProKoulussa tutkitaan ja kehitetään tukitoimia toivotun käyttäytymisen tukemiseen. Toivotun käyttäytymisen tukitoimia on kehitetty ja kokeiltu sekä yksilö- että ryhmätasolla. Tukitoimet aloitetaan mahdollisimman varhain, jolloin toivottuun käyttäytymiseen on mahdollista ohjata positiivisen palautteen ja kannustamisen keinoin. Tukitoimet on todettu tehokkaiksi ja niiden vaikuttavuus opetushenkilöstön työssäjaksamiseen on selkeästi osoitettavissa. Huoltajien sitoutumisella on suuri merkitys ProKoulun tukitoimien vaikuttavuuteen. Huoltajilta saatu palaute on erittäin positiivista.

Käytössä olevan KiVa-koulu toimintamallin seurannan mukaan kiusaaminen on vähentynyt edellisestä vuodesta 37:een vuonna 2016, v. 2015 esille tuli 41 tapausta. Terveystarkastukset ja asetuksen mukainen terveyden edistäminen ovat päätehtävä kouluterveydenhuollossa. Sairasvastaanotto vie tältä työltä liikaa aikaa.

Kaupungin työllisyysohjelma on hyväksytty valtuustossa. Nuorten palveluohjaaja on aloittamassa työnsä. Nuorten kesätyöllistämistä on lisätty voimakkaasti. Sosiaalityön päivystys on aloitettu omana toimintana, joka tehostaa sosiaalihojausta ja matalan kynnyksen neuvontaa. Rakennetyöttömyyden edelleen korkea taso näkyy pitkittyneenä toimeentulotuen asiakkuutena.

Erilaisten vertaistukiryhmien tarvetta arvioidaan tarpeen mukaan yhdessä nuorten ja kolmannen sektorin kanssa. Myös valmentavat kuntouttavat palvelut ovat tärkeitä nuorten toimintakyvyn vahvistamisessa. Uhkana nähdään palvelujen supistaminen. Peruskoulunsa päättävien nuorten tilanne on heikentymässä em. koulutuksen ja kymppiluokan puuttuessa.

Vaikuttaisi siltä, että vanhemmuuden puute on lisääntynyt. Tämä näkyy häiriökäyttäytyminen lisääntymisenä. Suunnitelmissa oleva Nuorten talon toteutuminen on todennäköisesti hyvä ratkaisu tukea nuorten kasvua. Nuoret ohjautuvat hyvin nuorisotyön palveluihin. Huostaanottojen lisääntyminen näkyy

käytännön nuorisotyössä. Resurssien tarvetta olisi hyvä arvioida, erityisesti ammatillisten tukihenkilöiden osalta.

Psykiatrian akuuttiryöryhmä tukee hyvin nuorten aikuisten mielenterveyteen liittyvissä asioissa. Palvelut saa nopeasti ja myös jalkautuvat palvelut ovat käytössä. Haasteellinen kohderyhmä on ns. kotiin jäävät, peliriippuvaiset nuoret miehet.

1.4 Työikäiset

Havainnot indikaattoreista: Rakennetyöttömyyttä kuvaava vaikeasti työllistyvien osuus väestöstä on lisääntynyt ja on vertailun korkein 2015. Toimeentulotukea saaneiden osuus väestöstä on kohonnut ja on vertailun korkein 2015. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on hieman laskenut 2015. Keskimääräinen eläkkeellejäämisikä on vertailun matalin 57 vuotta.

Perusterveydenhuollon lääkärikäynnit 50–64-vuotiailla ovat lislalmen kanssa samalla tasolla ja vertailun matalimmat. Päihteiden vuoksi sairaalan vuodeosastoilla olleiden 24–64-vuotiaiden määrä on vähentynyt merkittävästi vuodesta 2014 vuoteen 2015.

Toimenpiteet: Työllisyysohjelma on nostettu yhdeksi kaupungin kärkihankkeista. Hanketta on viety käytäntöön monella eri taholla mm. uusina palveluina työkykykoordinaattori on aloittanut työnsä, matalan kynnyksen palveluohjaus aloitettu, sekä lisäksi nuorten palveluohjaaja aloittamassa työnsä. Kaupungin kesätyöllistämistä on lisätty voimakkaasti. Sosiaalityön päivystys on aloitettu omana toimintana, joka tehostaa sosiaaliohjausta ja matalan kynnyksen neuvontaa. Rakennetyöttömyyden edelleen korkea taso näkyy edelleen pitkittyneenä toimeentulotuen asiakkuutena.

Työllisyysohjelmassa ovat yritykset olleet aktiivisesti mukana ja hakemassa ratkaisuja. Työpajatoiminta ja osallisuushankkeet tähtäävät nuorten ja työikäisten aktivoimiseen ja osallisuuden lisäämiseen. Osallisuushanke Vokset on käynnistynyt maaliskuussa 2016 ja jatkuu vuoden 2017 loppuun. Hanke on suunnattu heikosti työllistyville työttömille ja työelämän ulkopuolella oleville työikäisille. Tavoitteena on osallisuuden lisääminen ja monikulttuurisuuskeskuksen toiminnan aloittaminen. Mukana ovat Varkauden seudun työnhakijat ja romaniyhdistys. Hanke on tukena myös kotouttamisessa.

Perusterveydenhuollon lääkäripalvelujen riittävyyttä 50 - 64 -vuotiaalle tulee tarkastella tarkemmin ottaen huomioon alhainen eläkkeellejäämisikä ja korkea pitkäaikaistyöttömyysaste, joilla on yhteys hyvinvointi- ja terveyseroihin. Päihteiden vuoksi osastohoidossa olleiden matalaan tasoon vaikuttaa jalkautuvien ja avopalveluiden osuuden lisääntyminen päihdepalveluissa.

1.5 Ikäihmiset

Havainnot indikaattoreista: Dementiaindeksi on loivasti kohonnut, mutta edelleen alimmalla tasolla vertailussa. Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidettujen yli 65-vuotiaiden osuus on alimmalla tasolla vertailussa ja vähentynyt vuoteen 2015.

Kokonaiseläkkeet ovat hieman nousseet ja keskiarvo v. 2015 on 1530 €. Toimeentulotukea saaneiden yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä on lisääntynyt ja on korkeimmalla tasolla vertailussa. Yksinasuvien yli 75-vuotiaiden osuus 51,4 % on korkein Imatran jälkeen.

Säännöllisen kotihoidon piirissä olevien yli 75-vuotiaiden osuus on vähentynyt ja on Pohjois-Savo ja koko maata pienempi. Perusterveydenhuollon yli 65-vuotiaiden lääkärikäynnit ovat lisääntyneet 18,4 % vuodesta 2014 vuoteen 2015. Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat ovat lisääntyneet selvästi, mutta osuus on edelleen vertailussa Pieksämäen jälkeen toiseksi pienin.

Toimenpiteet: Ennalta ehkäisevää toimintaa on vahvistettu. Hyvinvointia edistävät kotikäynnit toteutuvat kaikille 80 vuotiaalle. Liukuesteitä on tarjottu kaikille yli 75 -vuotiaalle. Myös rokotteita on tarjottu aktiivisesti. Hyvinvointipuistoja on perustettu Huruslahdelle, Kangaslamille ja Käpykankaalle palvelukeskusten yhteyteen. Suunnittelussa on erityisesti huomioitu ikäihmiset. Koulutusta järjestetään kolmannen sektorin toimijoille, omaisille ja henkilökunnalle puistojen hyödyntämiseksi.

Omaishoidon tukitoimet tukevat kotona pärjäämistä ja toimintakykyä. Kaksi lähihoitajaa mahdollistaa omaishoitajan asiointi- ja virkistysvapaat 1-2x/kk työskentelemällä asiakkaan kotona. Omaishoitajille järjestetään kuntosaliryhmä viikoittain ja virkistäytymispäivät keväällä ja syksyllä. Omaishoitajien terveystarkastukset on tarjottu kaikille omaishoitajille. Koulutusta omaishoitajille järjestetään yhteistyössä paikallisen omaishoitajayhdistyksen kanssa.

Kotikuntoutus toteutuu tehostetusti tarvearvion perusteella. Lisäksi on toimintakykyä tukevia kuntosaliryhmiä ja järjestöjen ryhmiä. Turvalliseen ympäristöön kiinnitetään huomioon.

Muistihoitajien määrää on lisätty ja tämä näkyy dementiapotilaiden varhaisessa tunnistamisessa, diagnoosien lisääntymisenä ja perheiden tukemisessa.

Ikä arvokas-hankkeen kehittämät toimintamallit ovat jääneet pysyvään toimintaan. Palveluihin ohjataan asiakkaita. Kehitettyjä toimintamalleja ovat yhteydenottokortti, palvelupäivä, korttelikerhot, vertaisohjaajakoulutus ja välittämisen verkosto. Toimintamallit toteutuvat yhteistyössä oppilaitosten, järjestöjen ja eri yksiköiden/toimijatahojen kanssa.

Palveluiden kehittämiseen ja tapahtumiin otetaan aktiivisesti asiakkaat ja omaiset esim. omaisraadit, asiakastyytyväisyyskyselyt, palautteet.

1.6 Kaikki ikäluokat

Havainnot indikaattoreista: Kelan sairastavuusindeksi on hivenen laskenut, mutta on vertailun korkeimmalla tasolla Pieksämäen jälkeen. Terveystiedon edistämisen aktiivisuus (TEA) liikunnan osalta on laskenut huomattavasti ja on alhaisimmalla tasolla vertailussa. Poliisin tietoon tulleiden henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrä on lisääntynyt ja on korkeimmalla tasolla vertailussa 2015. Lastensuojelun avoimuusohjelmien (jälkihuolto) piirissä olevien 18–20 -vuotiaiden osuus on vähentynyt. Päihteiden vuoksi sairaalan tai terveyskeskuksen osastolla olleiden 15–24 -vuotiaiden määrä on vähentynyt. Perusterveydenhuollon lääkärikäyntien määrä on lisääntynyt ja on v. 2015 vertailussa keskitasolla.

Toimenpiteet: Ennaltaehkäiseviin toimiin panostaminen on edelleen erittäin tärkeää sairastavuusindeksin laskiessa hivenen. Omilla elämäntavoilla on suuri merkitys kuntalaisen hyvinvointiin, tukea muutokseen sitä tarvitseville tulee olla saatavilla. Liikunnan ohjausresursseihin tulee panostaa jatkossa. Päihteiden runsaalla käytöllä ja syrjäytymisellä on yhteys henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrässä. Halvat asunnot ja hyvä palvelut houkuttelevat mm. huumeiden käyttäjiä Varkauteen. Vuosittaista vaihtelua ilmenee rikosten määrässä.

Suunnitelmissa oleva Nuorten talon toteutuminen on todennäköisesti hyvä ratkaisu tukea nuorten kasvua. Nuoret ohjautuvat hyvin nuorisotyön palveluihin. Resurssien tarvetta olisi hyvä arvioida, erityisesti ammatillisten tukihenkilöiden osalta. Nuorten talo on myös hyvä yhteistyöfoorumi monialaiselle yhteistyölle nuorten tueksi.

Perusterveydenhuollon lääkärikäyntien kehitystä on syytä arvioida ottaen huomioon ikärakenteen kehitys ja rakennetyöttömyyden edelleen korkea taso. Hyvinvointierojen kehittymisessä sosioekonomisilla eroilla on keskeinen merkitys.

2. Hyvinvointisuunnitelma

Suunnitelmaan ei esitetä muutoksia vuodelle 2017. Suunnitelma on laadittu laajaan valtuustokauden hyvinvointikertomukseen, joka on hyväksytty valtuustossa 24.3.2014 ja jonka toteutumista on tarkasteltu vuosien 2015 ja nyt 2016 raporteissa. Painopisteenä ovat Syrjäytymisen ehkäisy, Yksinäisyyden ehkäisy ja vuodelle 2016 lisätty painopiste Työllisyyden edistäminen. Suunnitelman tavoitteiden toteutumiseen tähtäävää työtä jatketaan vuonna 2017.

7. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

7.1 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Varkaudessa 3. päivänä huhtikuuta 2017

Varkauden kaupunginhallitus

<u>Minna Jellisonaal</u>	<u>Marietta Leocini</u>
<u>T. Su</u>	<u>Pekka</u>
<u>Juha</u>	<u>Matti Kujamäki</u>
<u>Jouko</u>	<u>Esko Ruuskanen</u>
<u>Lehtinen</u>	<u>Markus Lankang</u>
<u>Matti</u>	<u>Harvey Toupin</u>

7.2 TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Varkaudessa 11,5 2017

Kaj Pakkanen
 KPMG Julkishallinnon palvelut Oy
 Kaija Pakkanen, JHT, KHT

8. LUETTELOT JA SELVITYKSET

8.1. LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Kirjanpitokirjat	Säilytystapa
Pääkirja	ATK-TULOSTE
Päiväkirja	ATK-TULOSTE
Käyttöomaisuusluettelo	ATK-TULOSTE
Reskontraluettelot	ATK-TULOSTE
Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt	PAPERI
Tasekirja	SIDOTTU

Kirjanpidon tapahtumalajit

ALKUSA	Alkusaldot
BUD	Talousarvio
BUDKS	Käyttösuunnitelma
BUDL	Lisätalousarvio
BUDP	Projektibudjetti
ENN	Ennuste
IRTAIN	Irtaimisto
KATSU1	CPU kassa
KLALKU	Konsernin alkusaldot
KLKIRJ	Konsernikirjaukset
KLYHT	Tytäryht./Kuntayht.
KOMMUI	Käyttöön muistiot
KOMTOS	Käyttöomaisuustositt
MUIJAK	Muistioiden jaksotus
MUIRO2	Muistiotos2 Rondo
MUIRS2	Muistiotos Sis2Rondo
MUISIS	Muistio sisäinen
MUIST1	Muistiotositteet 1
MUIST2	Saatavien poistot
MUISTP	Muistiotos tilinpäät
MUIVYO	Muistiotositteet
MÄÄRÄ	Määrien tiedot
OMAKSU	Ostoreskontra maksut
OSTOL	Ostolaskut liitt/man
OSTOT	Ostolaskut
PALKAT	Palkkatositteet
PANKKI	Pankkien tiliotteet
POSTIM	Postimaksut
SISLAS	Sisäiset laskut Proe
SISROP	Sislaskut2 Rondo
SONET	Sonet Varasto
SOSTYO	Sosiaalityö
VANHAT	Vanhat saldot
VYÖR	Vyörytys
YMR01	Ennakkomaksut

Kirjanpidon tapahtumalajit

YMR10	MR Laskulaji 10
YMR11	MR Laskulaji 11
YMR12	MR Laskulaji 12
YMR13	MR Laskulaji 13
YMR14	MR Laskulaji 14
YMR15	MR Laskulaji 15
YMR16	MR Laskulaji 16
YMR17	MR Laskulaji 17
YMR18	MR Laskulaji 18
YMR19	MR Laskulaji 19
YMR20	MR Laskulaji 20
YMR21	MR Laskulaji 21
YMR22	MR Laskulaji 22
YMR23	MR Laskulaji 23
YMR24	MR Laskulaji 24
YMR25	MR Laskulaji 25
YMR26	MR Laskulaji 26
YMR27	MR Laskulaji 27
YMR28	MR Laskulaji 28
YMR29	MR Laskulaji 29
YMR30	MR Laskulaji 30
YMR31	MR Laskulaji 31
YMR32	MR Laskulaji 32
YMR33	MR Laskulaji 33
YMR34	MR Laskulaji 34
YMR35	MR Laskulaji 35
YMR36	MR Laskulaji 36
YMR37	MR Laskulaji 37
YMR38	MR Laskulaji 38
YMR39	MR Laskulaji 39
YMR40	MR Laskulaji 40
YMR41	MR Laskulaji 41
YMR42	MR Laskulaji 42
YMR43	MR Laskulaji 43
YMR44	MR Laskulaji 44
YMR45	MR Laskulaji 45
YMR46	MR Laskulaji 46
YMR47	MR Laskulaji 47
YMR48	MR Laskulaji 48
YMR49	MR Laskulaji 49
YMR50	MR Laskulaji 50
YMR51	MR Laskulaji 51
YMR52	MR Laskulaji 52
YMR53	MR Laskulaji 53
YMR54	MR Laskulaji 54
YMR55	MR Laskulaji 55
YMR56	MR Laskulaji 56
YMR57	MR Laskulaji 57

Kirjanpidon tapahtumalajit

YMR58	MR Laskulaji 58
YMR59	MR Laskulaji 59
YMR60	MR Laskulaji 60
YMR61	MR Laskulaji 61
YMR62	MR Laskulaji 62
YMR63	MR Laskulaji 63
YMR64	MR Laskulaji 64
YMR65	MR Laskulaji 65
YMR66	MR Laskulaji 66
YMR67	MR Laskulaji 67
YMR68	MR Laskulaji 68
YMR69	MR Laskulaji 69
YMR70	MR Laskulaji 70
YMR71	MR Laskulaji 71
YMR72	MR Laskulaji 72
YMR73	MR Laskulaji 73
YMR74	MR Laskulaji 74
YMR75	MR Laskulaji 75
YMR76	MR Laskulaji 76
YMR77	MR Laskulaji 77
YMR78	MR Laskulaji 78
YMR79	MR Laskulaji 79
YMR80	MR Laskulaji 80
YMR81	MR Laskulaji 81
YMR82	MR Laskulaji 82
YMR83	MR Laskulaji 83
YMR84	MR Laskulaji 84
YMR85	MR Laskulaji 85
YMR86	MR Laskulaji 86
YMR87	MR Laskulaji 87
YMR88	MR Laskulaji 88
YMR89	MR Laskulaji 89
YMR90	MR Laskulaji 90
YMR91	MR Laskulaji 91
YMR92	MR Laskulaji 92
YMR93	MR Laskulaji 93
YMR94	MR Laskulaji 94
YMR95	MR Laskulaji 95
YMR96	MR Laskulaji 96
YMR97	MR Laskulaji 97
YMR98	MR Laskulaji 98
YMR99	MR Laskulaji 99
YMRHYV	MR hyvityslasku
YMRK	MR Tileistä poisto
YMRMAN	MR Manuaalisuoritus
YMRVII	MR Viitesuoritukset
ZBF	Budjetointitositteet
ZKOM	KOM konversio

8.2. TILINPÄÄTÖSKAAVIO

